

Marko Jukić

DOGODILO SE NA DANAŠNJI DAN – HRVATSKA

(kratki podsjetnik)

Marko Jukić

Dogodilo se na današnji dan – Hrvatska
(kratki podsjetnik)

Vlastita naklada autora

Naslovnica: Crkva Sv. Križa u Ninu i Crkva hrvatskih mučenika na Udbini

Marko Jukić

Dogodilo se na današnji dan – Hrvatska
(kratki podsjetnik)

Vlastita naklada autora

Split 2024.

ISBN 978-953-50954-3-9

© 2024. Marko Jukić. Sva prava pridržana. Ova je knjiga zaštićena autorskim pravima i ne smije se ni djelomično reproducirati ili koristiti u bilo kom obliku ili na bilo koji način uklopiti u drugi rad, prenijeti u bilo koju formu, osim za kratke citate, bez pismenoga dopuštenja autora.

Dogodilo se na današnji dan – Hrvatska

Proslov

U knjizi „Dogodilo se na današnji dan – Hrvatska” spomenuti su događaji i osobe koje su ostavile neizbrisiv traga u hrvatskoj povijesti, kulturi, umjetnosti i gospodarstvu. Također su navedene osobe koje su tijekom stoljeća branile hrvatski narod i borile se za osamostaljenje Hrvatske. U ovoj knjizi samo su navedene osobe i događaji koji su se dogodili navedenoga dana. Opširniji prikaz sadržan je u knjizi „Hrvatski spomenar”.

Nije moguće u dvije knjige navesti sve osobe i događaje koji su utkani u hrvatsku povijest, kulturu i umjetnost. Nije moguće spomenuti sve koji su zaslužni za promidžbu i očuvanje nacionalnoga identiteta. Svaka lokalna sredina ima svoje uglednike koji su ostavili traga u povijesti grada ili mjesta i oni se spominju u enciklopedijama, povijesnim prikazima, monografijama i drugdje. Kada hodamo gradom i vidimo kako se naziva trg ili ulica, kada vidimo spomen ploču ili spomenik, pitamo se tko je ta osoba, čime se bavila i za što je zaslužna. U tiskovinama i medijima svakoga dana nalazimo podatke što se u prošlosti dogodilo navedenog dana, ali tamo je premalo podataka što se toga dana dogodilo u Hrvatskoj. Bilo bi dobro znati najosnovnije podatke o osobama i događajima iz nacionalne povijesti i to je razlog pisanja dviju knjiga („Dogodilo se na današnji dan – Hrvatska” i „Hrvatski spomenar”).

Pri pisanju knjiga korišteni su razni izvori: Hrvatska enciklopedija, Hrvatski biografski leksikon, mrežne stranice, monografije i kratki prikazi u tiskovinama. U knjizi „Dogodilo se na današnji dan” navedeno je tko se od znamenitih Hrvata i pripadnika drugih nacionalnosti (značajnih za našu povijest) rodio ili umro određenoga nadnevka te su navedeni važni događaji iz povijesti hrvatskoga naroda.

Oni koji žele znati više o spomenutim osobama, mogu o njima naći podatke u gore navedenim izvorima. Neke značajne osobe iz hrvatske povijesti i kulture zaboravljene su (prešućene), marginalizirane ili krivo prikazane iz ideoloških razloga. Komunistička historiografija prešutjela je, marginalizirala i oklevetala one koji su bili na braniku domovine, ali nisu podržavali komunističku zločinačku ideologiju. U navedenim knjigama spomenuti su upravo ti zaslužnici, ali sigurno je da ima i onih za koje ne znamo, a trebali bismo znati.

Autor

Napomena:

Pri pisanju *Hrvatskog spomenara* i *Dogodilo se na današnji dan – Hrvatska* korištene su objave: Hrvatske enciklopedije, Hrvatskog biografskog leksikona, Hrvatskog kulturnog vijeća, Matice hrvatske, Glasa Koncila, mrežnih stranica i monografija.

Dogodilo se na današnji dan - Hrvatska

1. siječnja

1551. Rodio se Faust Vrančić

Faust Vrančić (Šibenik, 1. I. 1551. – Venecija, 20. I. 1617.) bio je izumitelj, jezikoslovac, biskup, diplomat, (hrvatski Leonardo da Vinci). Riječnik Fausta Vrančića 1595. godine.

1711. Rodio se Franjo Trenk

Hrvatski barun Franjo Trenk (Reggio Calabria, 1. I. 1711. – Brno, 4. X. 1749.) bio je habsburški pukovnik, sin pruskog plemića.

1877. Prvi put oglasio se top s Griča

Grički top jedna je od zagrebačkih znamenitosti. Top svakoga dana pucnjem označava podne, a prvi put se takav način označavanja podneva dogodio 1. siječnja 1877. godine na inicijativu gradskog vijećnika Đure Deželića.

1932. Rodio se Ivan Lacković Croata

Ivan Lacković Croata (Batinske, 1. I. 1932. – Zagreb, 29. VIII. 2004.) bio je istaknuti hrvatski likovni umjetnik, predstavnik hrvatskog naivnog slikarstva, kolekcionar, bibliograf, domoljub.

1934. Umro je Blagoje Bersa

Blagoje Bersa (Dubrovnik, 21. XII. 1873. – Zagreb, 1. I. 1934.) bio je hrvatski skladatelj i glazbeni pedagog.

1936. Rodio se Lazo Goluža

Lazo Goluža (Trijebanj, Stolac 1. I. 1936. – 1. XII. 2020.) bio je urednik na Hrvatskoj radioteleviziji, poznat kao autor kvizova i knjiga te kao prevoditelj.

1940. Umro je Ferdo Šišić

Ferdo Šišić (Vinkovci, 9. III. 1869. – Zagreb, 1. I. 1940.) bio je hrvatski povjesničar.

1967. Umro je Milan Majer

Milan Majer (Zagreb, 24. VIII. 1895. – Zagreb, 1. I. 1967.) bio je hrvatski skladatelj i glazbeni kritičar.

1982. Umro je Frano Kršinić

Frano Kršinić (Lumbarda, 24. VII. 1897. – Zagreb, 1. I. 1982.) bio je hrvatski kipar.

2001. Umro je Fabijan Šovagović

Fabijan Šovagović (Ladimirevci, 4. I. 1932. – Zagreb, 1. I. 2001.) bio je hrvatski kazališni i filmski glumac, redatelj i pisac.

2023. — Republika Hrvatska ušla je u Schengen i eurozonu.

Borba za nezavisnost

- 1991. Ustavni sud RH donio je odluku da srpska „Krajina“ pravno ne postoji.
- 1992. U novogodišnjoj poruci *Urbi et Orbi* Sveti otac pozvao je svijet da Hrvatsku, na koju je izvršena agresija, ne ostavi samu.
- 1992. U 26 gradova Hrvatske je na Novu godinu 1992. označena zračna opasnost.

2. siječnja

1877. Rodila se Slava Raškaj

Slava Raškaj (Ozalj, 2. I. 1877. – Stenjevec, 29. III. 1906.) bila je gluhonijema hrvatska slikarica, učenica Bele Čikoš-Sesije koji ju je uveo u Društvo hrvatski umjetnika.

1945. Rodio se Slobodan Praljak

Slobodan Praljak (Čapljina, 2. I. 1945. – Den Haag, 29. XI. 2017.) bio je hrvatski general, kazališni redatelj.

1982. Umro je Nikola Šop

Nikola Šop (Jajce, BiH, 19. VIII. 1904. – Zagreb, 2. I. 1982.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1982. Umrla je Ivana Lang

Ivana Lang (Zagreb, 15. XI. 1912. – Zagreb, 2. I. 1982.) bila je hrvatska skladateljica, klavirska pedagoginja i pijanistica.

2005. Umro je Edo Murtić

Edo Murtić (Velika Pisanica, 4. V. 1921. – Zagreb, 2. I. 2005.) bio je hrvatski slikar i grafičar, grafički dizajner, kazališni scenograf i akademik.

2019. Umro je Ivo Gregurević

Ivo Gregurević (Donja Mahala, 7. X. 1952. – Zagreb, 2. I. 2019.) bio je hrvatski kazališni i filmski glumac.

Borba za nezavisnost

- 2. siječnja 1992. Sarajevsko primirje, potpisano primirje između Republike Hrvatske i JNA. U Sarajevu je potpisan sporazum o potpunom prekidu vatre u Republici Hrvatskoj (Vanceov plan) i dolasku snaga Organizacije Ujedinjenih Naroda (Sarajevski sporazum). Stupio je na snagu 3. siječnja 1992. u 18 sati.
- 1992. Raketiran (ponovo) radio i tv odašiljač „Sveti Mihovil“ na brdu iznad Preka na otoku Ugljanu.
- 1992., pokolj kod Lađevca; Ubijeno je 9 hrvatskih civila.
- 1992., pokolj u Furjanu; Ubijeno je 7 hrvatskih civila

3. siječnja

1896. Umro je Miho Klaić

Miho Klaić (19. VIII. 1829. – 3. I. 1896.) bio je hrvatski političar, jedan od vođa hrvatskog preporoda u Dalmaciji.

1976. godine emitiran prvi TV kalendar Radio-televizije Zagreb. Prvi put emitirana je TV kalendar kojeg su osmislili Obrad Kosovac i Vladimir Fučijaš koji su uređivali emisiju tijekom tri desetljeća.

2004. Umro je Josip Generalić

Josip Generalić (Hlebine, 19. II. 1936. – Koprivnica, 3. I. 2004.) bio je hrvatski naivni slikar.

Borba za nezavisnost

- 1992.; Srpske postrojbe okupirale su Novigrad, Pridragu, Paljuv i Podgradinu kod Zadra.
- 1992. Hrvatski general zbora Anton Tus, naložio je bezuvjetni prekid vatre temeljem potpisanog Sarajevskog sporazuma.
- Glavni sanitetski stožer RH objavio je podatak da je od 17. kolovoza 1990. do 3. siječnja 1992. poginulo na hrvatskoj strani 2907 ljudi.
- 1992. Cijeli dan bio je napad na Osijek, primirje je nastupalo u 18 sati...
- 1995. Vodstvo pobunjenih Srba u Kninu odbilo je potpisati prekid vatre.
- 2000. SDP i HSLS pobijedili na izborima te je počeo proces takozvane detuđmanizacije, proces rušenja Republike Hrvatske.

4. siječnja

1757. Rodio se Tituš Brezovački

Tituš Brezovački (Zagreb, 4. I. 1757. – Zagreb, 29. X. 1805.) bio je hrvatski katolički svećenik i književnik, komediograf.

1812. Rodila se Dragojla Jarnević

Dragojla (pravo ime Karolina) Jarnević (Karlovac, 4. I. 1812. – Karlovac, 12. III. 1875.) bila je hrvatska književnica i pedagoginja. Začetnica planinarstva i alpinizma u Hrvatskoj.

1903. Rodio se Jaroslav Šidak

Jaroslav Šidak (Beč, 4. I. 1903. – Zagreb, 25. III. 1986.) bio je hrvatski povjesničar koji je svojim radom utjecao na razvoj hrvatske historiografije u drugoj polovici 20. stoljeća.

1932. Rodio se Fabijan Šovagović

Fabijan Šovagović (Ladimirevci, 4. I. 1932. – Zagreb, 1. I. 2001.) bio je hrvatski kazališni i filmski glumac, redatelj i pisac.

1980. Umro je Hrvoje Macanović

Hrvoje Macanović (Arbanasi kraj Zadra, 1. VI. 1904. – Mali Lošinj, 4. I. 1980.) bio je hrvatski športaš i novinar.

1985. Umro je Lovro Matačić

Lovro von Matačić (Sušak, 14. II. 1899. – Zagreb, 4. I. 1985.) bio je hrvatski dirigent i skladatelj.

Borba za nezavisnost

- 1991. Simo Rajić, Srbin, podnio ostavku na dužnost potpredsjednika Hrvatskog državnog sabora
- 1991.; Osnovan je Sekretarijat za unutrašnje poslova SAO Krajine (SUP-a SAO Krajine). To su bile milicijske snage pobunjenih Srba, svojevršno Ministarstvo unutarnjih poslova srpske paradržave, a vrlo brzo će se pokazati i jednim od sastavnih dijelova raznovrsnih oružanih sastava pobunjenih Srba.

- 1992. Ratnu luku Lora napustili su posljednji pripadnici velikosrpske okupatorske vojske koja je izvršila agresiju na Republiku Hrvatsku. Jugoslavenska ratna mornarica napala je 15. studenoga 1991. godine Split i otoke ali su joj branitelji nanijeli gubitke pa se povukla u baze na Visu i Lastovu koje su napustile nekoliko mjeseci kasnije.
- 1993. U Genevi je Vance-Owenovim mirovnim planom (od 2. do 4. siječnja) predložena unutarnja podjela Bosne na 9 provincija (kantona) uz posebno područje Sarajeva (kao deseta provincija) koje ne bi bile međunarodni pravni subjekti.

5. siječnja

1524. Umro je Marko Marulić

Marko Marulić (Marcus Marulus, Marulus Delmata, Marulus Spalatensis, Pečenić), (Split, 18. VIII. 1450. – Split, 5. I. 1524.) bio je hrvatski književnik i kršćanski humanist, „*otac hrvatske književnosti*“.

1578. Umro je Julije Klović

Julije Klović (latinski Georgius Julius Croata, tal. Giulio Clovio Croata), (Grižane u Vinodolu, 1498. – Rim, 3. ili 5. I. 1578.) bio je hrvatski slikar i minijaturist.

1954. Prvi koncert Zagrebačkih solista

Zagrebački solisti najugledniji su hrvatski komorni ansambl. Osnivači ansambla bili su Antonio Janigro, Stjepan Aranjoš i Ivo Vuljević. Ansambl je osnovan 1953. godine u sklopu Radio-televizije Zagreb. Prvi koncert Zagrebačkih solista bio je 5. siječnja 1954. godine u Bjelovaru.

Borba za nezavisnost

- 1991. Izvršno vijeće tzv. SAO Krajine iz Knina obavještuje MUP RH, da u

sastav Kninskog sekretarijata za unutrašnje poslove ulaze milicijske stanice u Kninu, Obrovcu, Gračacu, Korenici, Donjem Lapcu, Dvoru, Vojniću, i Hrvatskoj Kostajnici, čime iskazuju jasnu namjeru uspostave države u državi.

6. siječnja

1288. godine sastavljen je Vinodolski zakonik

Vinodolski zakonik hrvatski je popis običajnoga prava pisan na narodnome jeziku.

1732. Rodio se Matija Antun Relković

Matija Antun Relković (Reljković), (Svinjar, danas Davor, 6. I. 1732. – Vinkovci, 22. I. 1798.) bio je hrvatski književnik, gramatičar i prevoditelj.

1906. Rodio se Gašpar Bujas

Gašpar Bujas (Šibenik, 6. I. 1906. – Zagreb, 26. IX. 1963.) bio je katolički svećenik, franjevac, hrvatski kulturni i književni povjesničar i pjesnik.

1929. Uvedena šestosiječanjska diktatura kralja Aleksandra

Kralj Aleksandar Karađorđević uveo je 6. siječnja 1929. osobnu diktaturu (tzv. Šestojanuarska diktatura) u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

1953. Rodio se Tomislav Ivčić

Tomislav Ivčić (Zadar, 6. I. 1953. – Zagreb, 4. III. 1993.) bio je hrvatski pjevač, skladatelj i političar.

1978. Hrvatska i ugarska kruna sv. Stjepana vraćena u Mađarsku

Kruna sv. Stjepana stoljećima je bila simbol Ugarskog Kraljevstva, ali i hrvatske državnosti, jer su se njome krunili zajednički ugarsko-hrvatski vladari.

1993. Umro je Mario Puretić

Mario Puretić (Puratić) (Sumartin na Braču, 26. VI. 1904. – Santa Barbara, California, 6. I. 1993.) bio je hrvatski izumitelj.

7. siječnja

1652. Rodio se Pavao Ritter Vitezović

Pavao Ritter Vitezović (Senj, 7. I. 1652. – Beč, 20. I. 1713.) bio je hrvatski književnik, povjesničar, nakladnik, leksikograf i jezikoslovac.

1798. Rodio se Marijan Šunjić

Marijan Šunjić (Bučići, kod Travnika, 7. I. 1798. – Beč, 28. IX. 1860.) franjevac, biskup, apostolski vikar u Bosni, hrvatski književnik, jezikoslovac; znanstveni, kulturni i politički djelatnik.

1806. Umro je Filip Ivan Vasdin

Filip Ivan Vesdin (Vazdin) (Cimof, njemački Hof am Leithaberge, Gradišće, Austrija, 25. XII. 1748. – Rim, 7. I. 1806.) bio je gradišćanskohrvatski katolički svećenik, misionar i jezikoslovac. Jedan je od začetnika indologije.

1833. Umro je Tomaš Mikloušić

Tomaš (Tomo) Mikloušić (Jastrebarsko, 27. X. 1767. – Jastrebarsko, 7. I. 1833.) bio je hrvatski pučki pisac, kulturni djelatnik, prevoditelj i prosvjetitelj.

1943. Umro je Nikola Tesla

Nikola Tesla (Smiljan, 10. VII. 1856 – New York, 7. I. 1943.) bio je američki i hrvatski izumitelj srpskoga podrijetla.

1967. Umro je Mate Ujević

Mate Ujević (Krivodol kraj Imotskoga, 13. VII. 1901. – Zagreb, 7. I. 1967.) bio je hrvatski leksikograf, publicist, izdavač i pisac.

1970. Umro je Svetislav Stančić

Svetislav Stančić (Zagreb, 7. VII. 1895. – Zagreb, 7. I. 1970.) bio je hrvatski glasovirski pedagog, pijanist i skladatelj, utemeljitelj tzv. Zagrebačke pijanističke škole.

1998. Umro je Vladimir Prelog

Vladimir Prelog (Sarajevo, 23. VII. 1906. – Zürich, 7. I. 1998.) bio je hrvatski i švicarski kemičar. Dobitnik je Nobelove nagrade za kemiju 1975. godine.

Borba za nezavisnost

- 1991. Osnovano Srpsko nacionalno vijeće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srijem, te izdan proglas u kojem se navodi da su to „iskonski dijelovi srpske zemlje“, prema nikada nisu pripadali Srbiji, a među pučanstvom velika je većina Hrvata.
- 1992.; Raketom „zrak-zrak“ zrakoplov MiG 21 jugoslavenske vojske srušio je iznad sela Podrute nedaleko od Varaždina helikopter Europske promatračke misije (poginuli su svi članovi misije - 4 Talijana i 1 Francuz).
- 1997. Na pravoslavni Božić Srbi su u Iloku postavili eksploziv ispred katoličke crkve .

8. siječnja

1324. Umro je Marko Polo

Marko Polo (Venecija ili Korčula, 1254. – Venecija, 8. I. 1324.) bio je istraživač, putopisac i trgovac. Nije sigurno utvrđeno da se rodio u Korčuli. Postao je poznat zbog zapisa o svom putovanju kroz Kinu.

1869. Umro je Mirko Ožegović

Mirko Ožegović (Vinarec kraj Križevaca, 30. IX. 1775. – Senj, 8. I. 1869.) bio je barun, senjsko-modruški biskup i političar.

1869. Rodio se Rikard Katalinić Jeretov

Rikard Katalinić Jeretov (Volosko, 8. I. 1869. – Split, 29. IX. 1954.) bio je hrvatski književnik.

1875. Rodio se Dragutin pl. Hrvoj

Dragutin pl. Hrvoj (Prilipje, 8. I. 1875. – Zagreb, 14. X. 1941.) bio je hrvatski odvjetnik, pravaški političar i saborski zastupnik.

1879. Umro je Ferdo Livadić

Ferdo Livadić (Ferdinand Wiesner - Samoborski), (Celje, Slovenija, 30. V. 1799. – Samobor, 8. I. 1879.) bio je prvi moderni hrvatski skladatelj, začetnik narodnog stila u hrvatskoj glazbi te jedan od vođa ilirskoga pokreta, odnosno hrvatskog narodnog preporoda.

1881. U Zagrebu je proradila prva telefonska veza.

1905. Umro je Josip Belušić

Josip Belušić (*Giuseppe Bellussich*) (Županići kraj Labina, 12. III. 1847. – Trst, 8. I. 1905.) bio je hrvatski izumitelj.

1971. Umro je Lovro Sušić

Lovro Sušić (Mrkopalj, 9. VIII. 1891. – Caracas, 8. I. 1971.) bio je hrvatski odvjetnik, političar i ministar u vladi NDH.

Borba za nezavisnost

- 1991. otkrivena je provala Srbije u jugoslavenski novčani sustav. Upad u monetarni sustav dogodio se nešto ranije, 26. prosinca 1990. godine. Srbija je tajno upala u monetarni sustav Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i opljačkala devizne rezerve Narodne banke Jugoslavije (oko 2,6 milijardi tadašnjih njemačkih maraka). Time je Socijalistička Republika Srbija zapravo uništila čitav financijski sustav SFRJ-a.

9. siječnja

1589. Rodio se Ivan Gundulić

Ivan Gundulić (Dubrovnik, 9. I. 1589. – Dubrovnik, 8. XII. 1638.) bio je hrvatski barokni pjesnik, epik, lirik i dramatik.

1888. Praizvedena je Gundulićeva „Dubravka“

U Zagrebu je praizvedena Gundulićeva *Dubravka*, drama mitološko-pastoralnoga sadržaja i alegorijskog značenja. Prvu modernu izvedbu uprizorilo je zagrebačko Hrvatsko narodno kazalište. Godine 1920. glazbenu pratnju za *Dubravku* skladali su Ivan pl. Zajc i Jakov Gotovac.

1916. Rodila se Nedjeljka Luetić-Tijan

Nedjeljka Luetić-Tijan (Gradac kraj Makarske, 9. I. 1916. – Madrid, 14. VII. 2002.) bila je hrvatska kulturna djelatnica u iseljeništvu.

1919. Rezolucija o odcjepljenju Međimurja od Mađarske

1919. Velika narodna skupština donijela je Rezoluciju o odcjepljenju Međimurja od mađarske države.

1924. Rodio se Mirko Dražen Grmek

Mirko Dražen Grmek (Krapina, 9. I. 1924. – Pariz, 6. III. 2000.) bio je hrvatski i francuski akademik, znanstvenik i istaknuti povjesničar biomedicinskih znanosti.

1936. Rodio se Marko Veselica

Marko Veselica (Glavice kraj Sinja, 9. I. 1936. – Zagreb, 17. II. 2017.) bio je hrvatski ekonomist i političar.

1988. Umro je Juraj Krnjević

Juraj Krnjević (Ivanić-Grad, 19. II. 1895.– London, 9. I. 1988.) bio je hrvatski političar i pravnik. Bio je jedan od prvaka Hrvatske seljačke stranke u vrijeme prve Jugoslavije.

1994. Umro je Milan Maglica

Milan Maglica (Zagreb, 22. XII. 1922 - Melbourne 9. I. 1994.) bio je hrvatski boksač, publicist, emigrant, domoljub, čovjek Crkve.

Borba za nezavisnost

- 1994.- Pokolj Hrvata u Buhinim kućama. Pokolj u Buhinim Kućama je ratni zločin kojeg su počinile Armija BiH i Policijske postrojbe BIH. Dvadeset i šest hrvatskih civila i vojnika masakrirano je 9. siječnja 1994. godine u naselju Buhine kuće, nedaleko od Viteza.

U napadu na Buhine kuće ranjeno je 35 Hrvata, od kojih je bilo 8 civila, nestalo je 17 civila, a 13 žena iz tog sela odvedene su i zarobljene u logoru tzv. Armije BiH u susjednom Sivrinom selu. Na gradsko područje Viteza tog dana je od pola 6 ujutro do podneva ispaljeno više od 100 granata.

Vojnici HVO-a u Buhinim kućama masakrirani su, a tijela njih devetorice, vezana žicom oko vrata i nogu s rukama na leđima. Sanacijom terena nakon vraćanja Buhinih kuća pod kontrolu „HVO-a identificirani su pripadnici HVO-ovih „*Munja*“.

Zločin u Buhinim kućama nije procesuiran ni pred Haškim tribunalom, a ni pred Sudom BiH u Sarajevu.

10. siječnja

1835. godine Izašao je prvi broj časopisa „Danica“.

„*Danicza Horvatzka, Slavonzka y Dalmatinzka*“ bio je prvi hrvatski književni i kulturni list.

1880. Rodio se Pavle Radić

Pavle Radić (Trebarjevo Desno, 10. I. 1880. – Beograd, 20. VI. 1928.) bio je hrvatski političar.

1896. Rodio se Mladen Kauzlarić
Mladen Kauzlarić (Gospić, 10. I. 1896. – Zagreb, 6. IX. 1971.) bio je hrvatski arhitekt.

1902. Rodio se Dobriša Cesarić
Dobriša Cesarić (Požega, 10. I. 1902. – Zagreb, 18. XII. 1980.) bio je hrvatski pjesnik i prevoditelj. Radio je kao lektor i urednik.

11. siječnja

1679. Umro je Ivan Lučić
Ivan Lučić (Trogir, rujna 1604. – Rim, 11. I. 1679.) bio je hrvatski povjesničar, otac hrvatske povijesne znanosti, kartograf i pravnik.

1755. Rodio se Džono Rastić
Džono Rastić (Dubrovnik, 11. I. 1755. – Dubrovnik, 30. III. 1814.) bio je hrvatski pjesnik.

1843. Zabrana ilirskoga imena
Austrijski car i hrvatsko-ugarski kralj Ferdinand I. zabranio je 11. siječnja 1843. uporabu ilirskoga imena, posebice „*u novinama i javnim spisima*“.

1850. Rodio se Eugen Kumičić
Eugen Kumičić (Brseč, 11. I. 1850. – Zagreb, 13. V. 1904.) bio je hrvatski književnik, autor prvoga hrvatskog naturalističkog romana.

1875. Umro je Ivan Lupis
Ivan Blaž Lupis (Giovanni Biagio Luppis), (Rijeka, 27. I. 1813. – Milano, 11. I. 1875.) bio je hrvatski izumitelj, časnik austrougarske mornarice.

1889. Rodio se Ante Premužić
Ante Premužić (Kobaš, danas Slavonski Kobaš, 11. I. 1889. – Zagreb, 30. XI. 1979.) bio je šumarski inženjer, nastavnik, viši ministarski savjetnik.

1895. Rodio se Milisav Demerec
Milislav Demerec (Hrvatska Kostajnica, 11. I. 1895. – Laurel Hollow, Long Island, 12. IV. 1966.) bio je hrvatski znanstvenik i akademik, jedan od najznačajnijih genetičara svoga vremena.

1919. Rodio se Janko Bobetko
Janko Bobetko (Crnci kraj Siska, 10. I. 1919. – Zagreb, 29. IV. 2003.) bio je hrvatski general i političar.

1972. Masovna uhićenja hrvatskih intelektualaca

U ranu zoru 11. siječnja 1972. godine uhićena je grupa sudionika Hrvatskog proljeća: Marka Veselice, Šime Đodana, Ante Brune Bušića, Vlade Gotovca, Hrvoja Šošića, Jozе Ivičevića, Zvonimira Komarice, Ante Glibote, Ante Bačića, Vlatka Pavletića i Franje Tuđmana.

1990. Ponovno je registrirana Matica hrvatska

Matica hrvatska (MH) utemeljena je 1842. godine, a zabranjena 1972. godine. Ponovni upis u Registar izvršen je 11. siječnja 1990.

Borba za nezavisnost

- 1993. napad ARBiH na HVO u Gornjem Vakufu/Uskoplju koji se kasnije proširio na Lašvansku dolinu. Sukob je počeo 11. siječnja i trajao je do 25. siječnja 1993. Armija BiH je prvih dana imala inicijativu, ali je HVO 18. siječnja krenuo u kontranapad i razbio muslimanske snage. Sve važnije kote oko grada bile su zauzete. HVO je mogao zauzeti grad, ali politička odluka bila je da se to ne uradi (utjecaj međunarodne zajednice i Zagreba). Primirje je nastupilo 25. siječnja.

12. siječnja

1817. Rodio se Dragutin Kušlan

Dragutin (Dragojlo) Kušlan (Krapina, 12. I. 1817. – Zagreb, 11. III. 1867.) bio je hrvatski odvjetnik.

1940. Umro je Robert Frangeš Mihanović
Robert Frangeš Mihanović (Srijemska Mitrovica, 2. X. 1872. – Zagreb, 12. I. 1940.) bio je hrvatski kipar.

Borba za nezavisnost

- 1993. Zločin u selu Lužane. Bošnjačko-muslimanski zločin u selu Lužane (kod Uskoplja), Ubili su i masakrirali više hrvatskih civila. Preživjele iz Lužana i okolnih naselja protjerali su, spalili kuće te uništili katoličko groblje i kapelicu u Lužanima koje pripadaju župi Skopaljska Gračanica. Cilj je bio ovladati prometnicom koja od Tomislavgrada vodi u Srednju Bosnu. Pripadnici HVO-a uzvratili su na napade. U tim borbama poginula su 64 pripadnika HVO-a, a 19 ih je ranjeno.

13. siječnja

1578. Osmanlije osvojile Gvozdansko

Hrvatska utvrda Gvozdansko podno Zrinske gore pala je u ruke Osmanlija 13. siječnja 1578. godine. Gvozdansko je postalo simbolom hrvatske želje za slobodom i otporom protiv stranih osvajača. U hrvatskoj povijesti Gvozdansko igra ulogu sličnu onoj koju ima Masada u židovskoj i Alamo u američkoj povijesti.

1734. Rodio se Luka Ignacije Antunov Sorkočević

Luka Ignacije Antunov Sorkočević (Dubrovnik, 13. I. 1734. – Dubrovnik, 11. IX. 1789.) bio je hrvatski skladatelj i diplomat.

1862. Rodio se Josip Bersa

Josip ili Giuseppe Bersa (Zadar, 13. I. 1862. – Zadar, 5. XII. 1932.) bio je hrvatski književnik i arheolog.

1864. Rodio se Nikola Tomašić

Nikola pl. Tomašić od Korane (Zagreb, 13. I. 1864. – Trešćerovac kraj Ozlja, 29. V. 1918.) bio je hrvatski pravni povjesničar, političar i prevoditelj.

1882. Umro je Juraj Dobrila

Juraj Dobrila (Veli Ježenj, Pazin, 16. IV. 1812. – Trst, 13. I. 1882.) bio je biskup i hrvatski narodni preporoditelj.

1888. Umro je Ivan Antunović

Ivan Antunović (Kunbaja kraj Bácsalmása, Mađarska, 19. VI. 1815. – Kalocsa, Mađarska, 13. I. 1888.) bio je hrvatski biskup, pisac i preporoditelj.

1891. Rodio se Rudolf Fizir

Rudolf Fizir (Ludbreg, 13. I. 1891. – Zagreb, 11. XI. 1960.) bio je hrvatski zrakoplovni konstruktor.

1897. Umro je David Schwarz

David Schwarz (Keszthely, Mađarska, 2. X. 1850. – Beč, 13. I. 1897.) bio je hrvatski izumitelj židovsko-austrijskog podrijetla.

1992. Sveta Stolica priznala je suverenost i nezavisnost Republike Hrvatske.

Vatikan je našu domovinu priznao dva dana prije od većine članica Europske zajednice.

Borba za nezavisnost

- 1992. Imenovani u Glavni stožer. Glavni stožer OS RH osnovan je u rujnu 1991. godine, a na čelo mu je postavljen general Anton Tus. 13. siječnja 1992. godine predsjednik Tuđman donio je Odluku o imenovanju časnika HV na dužnosti u Glavnom stožeru.
- 1995. Predsjednik Tuđman donio odluku o otkazu snagama

UNPROFOR-a sa 31. ožujka zbog njihove neučinkovitosti.

- 1996 Bil Clinton, predsjednik SAD-a, posjetio Hrvatsku. Na povratku iz BiH predsjednik SAD-a Bil Clinton sastao se na zagrebačkom aerodromu s predsjednikom RH, dr. Franjom Tuđmanom. Razgovor u zgradi zračne luke trajao je 1,5 sati. Bio je to šesti susret predsjednika Tuđmana s predsjednikom Clintonom.

14. siječnja

1301. Umro je Andrija III.

Andrija III. Mlečanin (mađ. III Velencei Andras), (? 1265. – Budim 14. I. 1301.) posljednji je hrvatski kralj mađarske krvi, posljednji muški izdanak dinastije Arpadovića koja je vladala Ugarskom od X., a Hrvatskom od XII. stoljeća.

1811. Rodio se Fran Kurelac

Fran Kurelac (Bruvno, 14. I. 1811 – Zagreb, 18. VI. 1874) bio je hrvatski književnik i filolog predvodnik narodnog preporoda u Hrvatskom primorju.

1813. Rodio se Antun Nemčić

Antun Nemčić (Edde, Mađarska, 14. I. 1813. – Križevci, 5. IX. 1849.) bio je hrvatski književnik.

1856. Umro je grof Janko Drašković

Janko Drašković (Zagreb, 20. X. 1770. – Radkersburg/Radgona, Štajerska, 14. I. 1856.) bio je hrvatski preporoditelj i političar.

1962. Umro je Stjepan Ivšić

Stjepan Ivšić (Orahovica, 13. VIII. 1884. – Zagreb, 14. I. 1962.) bio je hrvatski jezikoslovac, slavist i akcentolog.

1970. Umro je Vilim Srećko Feller

Vilim Srećko Feller (Zagreb, 7. VII. 1906. – New York, 14. I. 1970.) bio je hrvatski matematičar na području teorije vjerojatnosti. Smatra se jednim od osnivača teorije vjerojatnosti kao znanstvene discipline.

2009. Umro je Dušan Džamonja

Dušan Džamonja (Strumica, Makedonija, 31. I. 1928. – Zagreb, 14. I. 2009.) bio je hrvatski kipar.

2010. Umro je Ante Babaja

Ante Babaja (Imotski, 6. X. 1927. – Zagreb, 14. I. 2010.) bio je hrvatski filmski redatelj i scenarist.

Borba za nezavisnost

- 1991. Od milicionara SAO Krajine (koji su i dalje primali osobni dohodak iz proračuna RH), MUP Hrvatske zatražio je da potpišu izjavu o lojalnosti RH, što su oni odbili.
- 1992. San Marino priznao Hrvatsku, Njemačka prva otvorila veleposlanstvo u Zagrebu. Prvi veleposlanik bio je Horst Weisel.
- 1992. U „*Newyork times-u*“, američki Hrvati u suradnji s institutom, „Ruđer Bošković“ iz Zagreba za 50.000 DEM objavili su Apel 104 nositelja Nobelove nagrade za mir u Hrvatskoj (Apel je potpisalo 127 nobelovaca).
- 1997. Vlada RH objavila Pismo namjere o završetku mirne reintegracije Podunavlja.

15. siječnja

1388. Vrbnički statut

Vrbnički statut (Krčki ili Vrbanski) je statut grada Vrbnika iz 1388. godine.

1896. Rodio se Josip Horvat

Josip Horvat (Horvath), (Čepin, 15. I. 1896. – Zagreb, 6. X. 1968.) bio je hrvatski novinar i povijesni pisac, kazališni kritičar, najistaknutiji predstavnik liberalnog građanskog novinarstva.

1917. Rodio se Mladen Žigrović

Mladen Žigrović (Zagreb, 15. I. 1917. – Beckenham, London, 28. IX. 1986.) bio je hrvatski esejist, novinar i domoljubni djelatnik.

1938. Umro je Tomislav Maretić

Tomislav Maretić (Tomo) (Virovitica, 13. XII. 1854. – Zagreb, 15. I. 1938.) bio je hrvatski jezikoslovac i leksikograf.

1939. Umro je Lujo Marun

Lujo (svjetovno ime Stjepan) Marun (Skradin, 10. XII. 1857. – Knin, 15. I. 1939.) bio je hrvatski franjevac, pionir hrvatske arheologije.

1992. Dan međunarodnog priznanja Republike Hrvatske

15. siječnja 1992. godine Republiku Hrvatsku priznalo je 20 svjetskih država. (sve članica tadašnje Europske zajednice, 12 članica).

1996. Rezolucija 1037. Vijeća sigurnosti UN-a

Vijeće sigurnosti UN-a je Rezolucijom 1037. (15. siječnja 1996.) uspostavilo Prijelaznu upravu UN-a za Istočnu Slavoniju, Baranju i Zapadni Srijem (UNTAES, *United Nations Transitional Administration in Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium*).

1998. Završio je Mandat UNTAES-a

Mandat UNTAES-a završio je 15. siječnja 1998. te su Istočna Slavonija i hrvatsko Podunavlje vraćeni u ustavno-pravni poredak RH.

16. siječnja

1719. Umro je Petar Kanavelić

Petar Kanavelić (Korčula, 27. XII. 1637. – Korčula, 16. I. 1719.) bio je hrvatski pjesnik, epski i dramski pisac.

1899. Rodila se Zdenka Sertić

Zdenka Sertić (Sveti Ivan Zelina, 16. I. 1899. – Zagreb, 19. XII. 1986.) bila je hrvatska slikarica i etnografkinja.

1901. Počeo je voziti Samoborček

Samoborček je naziv za vlak, odnosno uskotračnu željeznicu koja je spajala Zagreb sa Samoborom od 1901. do 1979. godine. Željeznica je predana u javni promet 16. siječnja 1901. i taj dan se smatra njezinim rođendanom.

1911. Rodio se Zvonimir Kulundžić

Zvonimir Kulundžić (Osijek, 16. I. 1911. – Zagreb, 27. XII. 1994.) bio je hrvatski publicist, književnik, književni kritičar, bibliolog i povjesničar.

1962. Umro je Ivan Meštrović

Ivan Meštrović (Vrpolje u Slavoniji, 15. VIII. 1883. – South Bend, SAD, 16. I. 1962.) bio je hrvatski kipar, arhitekt i književnik.

1982. Umro je Josip Andreis

Josip Andreis (Split, 19. III. 1909. – Zagreb, 16. I. 1982.) bio je hrvatski muzikolog i povjesničar glazbe.

1986. Umro je Stjepan Šulek

Stjepan Šulek (Zagreb, 5. VIII. 1914. – Zagreb, 16. I. 1986.) bio je hrvatski skladatelj, violinist, dirigent, glazbeni pedagog i akademik.

1994. Umro je Jure Franičević Pločar

Jure Franičević Pločar (Vrisnik na Hvaru, 12. XII. 1918. – Split, 16. I. 1994.) bio je hrvatski pjesnik i romanopisac.

1996. Porinuta je hrvatska diverzantska podmornica.

P-01 Velebit bila je prva i jedina podmornica u sastavu Hrvatske ratne mornarice. Porinuta je 16. siječnja 1996. godine.

Borba za nezavisnost

- 1992. Pokolj (od 16. do 21. siječnja) u Polju i Lađevačkom selištu (kod Slunja). Četnici su ubili 20 hrvatskih civila.

17. siječnja

1624. Umro je Ban Toma Erdödy

Toma II. Erdödy (?, 1558. – Krapina, 17. I. 1624.) bio je hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban.

1843. Rodio se Bude Budisavljević

Bude plemeniti Budisavljević (Bjelopolje kod Korenice, 17. I. 1843. – Zagreb, 22. I. 1919.) je bio upravni službenik, veliki župan u Gospiću i Zagrebu, hrvatski književnik i jezikoslovac, pripadnik riječke filološke škole.

1992. Hrvatski olimpijski odbor je međunarodno priznat .

Krovna organizacija hrvatskog športa, Hrvatski olimpijski odbor (HOO), privremeno je priznat od Izvršnog odbora Međunarodnog olimpijskog odbora (MOO) 17. siječnja 1992. godine pod vodstvom tadašnjeg predsjednika Juana Antonia Samarancha. Konačno priznanje potvrđeno je 24. rujna 1993. na 101. sjednici Međunarodnog olimpijskog odbora u Monacu. Hrvatski olimpijski odbor službeno je osnovan 10. rujna 1991. godine u Zagrebu i taj se dan obilježava kao Hrvatski olimpijski dan.

1992. Predsjednik Italije posjetio je Zagreb.

Francesco Cossiga posjetio je Zagreb nakon međunarodnog priznanja Hrvatske. Bio je prvi predsjednik jedne strane zemlje u posjetu Hrvatskoj, nakon priznanja Hrvatske.

18. siječnja

1944. Umrla je Marija Freudenreich

Marija "Micika" Freudenreich, udana Huth; (Zagreb, 28. VIII. 1863. – Zagreb, 18. I. 1944.) bila je hrvatska operna pjevačica i glumica.

Borba za nezavisnost

- 1992. Pokolj u zaseoku Šašićima kod Ervenika (Knin). Četnici su ubili 4 osobe (među njima dvoje malodobne djece).

19. siječnja

1876. Rodio se Milan Begović

Milan Begović (Vrlika, 19. I. 1876. – Zagreb, 13. V. 1948.) bio je hrvatski književnik, kazališni djelatnik i prevoditelj. Autor je libreta slavne opere *Ero s onoga svijeta*.

1931. Rodio se Branko Mihaljević

Branko Mihaljević (Zagreb, 19. I. 1931. – Osijek, 19. IX. 2005.) bio je hrvatski skladatelj, književnik, novinar i radijski urednik.

1944. Formiran je Deseti zagrebački korpus

Deseti zagrebački korpus Narodno-oslobodilačke vojske Jugoslavije (NOVJ) formiran je 19. siječnja 1944. godine.

1989. Dogovor o osnivanju HDZ

Povijesni tajni inicijativni skup hrvatskih intelektualaca i disidenata održan je 19. siječnja 1989. u kleti Ante Ledića u Stošincu, na Plešivici.

Borba za nezavisnost

- 1992. Crna Gora priznala da je u agresiji na Hrvatsku poginulo 86, a ranjeno 955 njenih vojnika.

20. siječnja

1617. Umro je Faust Vrančić

Faust Vrančić (Šibenik, 1. I. 1551. – Venecija, 20. I. 1617.) bio je izumitelj, jezikoslovac, biskup, diplomat, (*hrvatski Leonardo da Vinci*).

1713. Umro je Pavao Ritter Vitezović

Pavao Ritter Vitezović (Senj 7. I. 1652. – Beč 20. I. 1713.) bio je hrvatski književnik, povjesničar, nakladnik, leksikograf i jezikoslovac. Bio je prvi hrvatski - profesionalni pisac.

1771. Dubrovnik odbio izgraditi pravoslavnu crkvu

U Dubrovačkoj Republici službena religija bila je katoličanstvo, a pravoslavicima i muslimanima bilo je zabranjeno podizati svoja svetišta, ali i noćenje unutar gradskih zidina. Jedina iznimka bili su Židovi koji su imali svoju sinagogu u Žudioskoj ulici.

1877. Prva javna električna svjetiljka u Zagrebu

Prva javna električna svjetiljka u Zagrebu bila je na uglu Gundulićeve ulice i Ilice prigodom Sokolskog plesa u Hrvatskom glazbenom zavodu. Svjetiljku je postavio profesor Ivo Stožir koji je u to vrijeme naveliko eksperimentirao s električnom energijom.

1920. Umro je Celestin Medović

Celestin Mato Medović (Kuna Pelješka, 17. XI. 1857. – Sarajevo, 20. I. 1920.) bio je hrvatski slikar.

1943. Bitka na Neretvi

Bitka na Neretvi, također je poznata pod njemačkim kodnim imenom *Fall Weiss*, a u Jugoslaviji *Četvrta neprijateljska ofenziva*. Ofenziva je trajala od siječnja do travnja 1943. godine. Nijemci su htjeli uništiti glavninu partizanskih snaga, ali su se partizanske snage izvukle iz obruča te stigle do rijeke Neretve kod Jablanice.

1992. Umro je Milovan Gavazzi

Milovan Gavazzi (Gospić, 18. III. 1895. – Zagreb, 20. I. 1992.) bio je hrvatski etnolog.

Borba za nezavisnost

• 1997. Reintegracija hrvatskog Podunavlja

Od 20. do 31. 1. 1997. Hrvatski ministar obrane i unutarnjih poslova (Gojko Šušak i Ivan Penić) posjetili su Vukovar i dogovorili s ENTAES-om preustroj policije. Velikosrpski ekstremisti razbili su osječki autobus u Borovu, napali hrvatske službenike i ubili pripadnike UNTAES-a kako bi onemogućili reintegraciju.

21. siječnja

1840. Hrvatski ban Franjo Vlašić suprotstavio se uvođenja mađarskoga jezika

Hrvatski ban Franjo Vlašić suprotstavio se uvođenju mađarskoga jezika u javni život Hrvatske. Mađari su na Požunskom saboru donijeli zaključak o uvođenju mađarskoga jezika u javni život Hrvatske. Ban je poslao predstavku caru i kralju Ferdinandu koji nije potvrdio mađarski zaključak.

1852. Rođen je Ivan Broz

Ivan Broz (Klanjec, 21. I. 1852. – Zagreb, 25. XII. 1893.) bio je hrvatski jezikoslovac i književni povjesničar. Utemeljitelj je suvremenoga hrvatskog pravopisnog standarda.

1919. Umro je Antun Heinz

Antun Heinz (Zagreb, 15. 2. 1861. – Zagreb, 21. 1. 1919.) bio je hrvatski botaničar, osnivač Botaničkog vrta u Zagrebu.

1940. Umro je Ferdo Šišić

Ferdo Šišić (Vinkovci, 9. III. 1869. – Zagreb, 21. I. 1940.) bio je hrvatski povjesničar.

2006. Umro je Marino Zurl

Marino Zurl (Split, 22. IX. 1929. – Zagreb, 21. I. 2006.) bio je hrvatski književnik i publicist.

22. siječnja

1798. Umro je Matija Antun Relković

Matija Antun Relković (Reljković), (Svinjar, danas Davor, 6. I. – Vinkovci, 22. I. 1798.) bio je hrvatski književnik, gramatičar i prevoditelj.

1830. Rodio se Luka Botić

Luka Botić (Split, 22. I. 1830. – Đakovo, 22. VIII. 1863.) bio je hrvatski književnik i političar.

1890. Rodio se Vinko Žganec

Vinko Žganec (Vratišinec, 22. I. 1890. – Zagreb, 12. XII. 1976.) bio je hrvatski melograf, muzikolog, etnomuzikolog, zapisivač narodnih plesova, obreda i običaja.

1898. Rodio se Tomislav Prpić

Tomislav Prpić (Zagreb, 22. I. 1898 – Zagreb, 25. VII. 1987) bio je hrvatski pjesnik i prevoditelj.

1911. Prvo Prvenstvo Hrvatske i Slavonije u sanjkanju

Na Samoborskom gorju organizirano je prvo Prvenstvo Hrvatske i Slavonije u sanjkanju za pojedince te za muške i ženske parove.

1919. Umro je Bude Budisavljević

Bude plemeniti Budisavljević (Bjelopolje kod Korenice, 17. I. 1843. – Zagreb, 22. I. 1919.) je bio upravni službenik, veliki župan u Gospiću i Zagrebu, hrvatski književnik i jezikoslovac, pripadnik riječke filološke škole.

1997. Umro je Aleksandar Bakal

Aleksandar Bakal (Nova Gradiška, 1. VIII. 1929. – Zagreb, 22. I. 1997.) bio je hrvatski arhitekt i urbanist.

2004. Umro je Anton Marti

Anton Marti (Martinčić), (Labin, 10. IV. 1923. – Zagreb, 22. I. 2004.) bio je hrvatski televizijski i kazališni redatelj i glumac.

2005. Umro je Petar Guberina

Petar Guberina (Šibenik, 22. V. 1913. – Zagreb, 22. I. 2005.) bio je hrvatski jezikoslovac, fonetičar i teoretičar stilistike.

Borba za nezavisnost

- 1993. Započela je operacija „Gusar“ (Maslenica). Operacijom „Gusar“ (od 22. siječnja do 28. siječnja 1993. oslobođeno je zadarsko zaleđe, zračnu luku Zemunik i Masleničko ždrilo.

23. siječnja

1857. Rodio se Andrija Mohorovičić

Andrija Mohorovičić (Volosko, 23. I. 1857. – Zagreb, 18. XII. 1936.) bio je hrvatski meteorolog i seizmolog svjetskoga glasa. Mohorovičić je prvi u svijetu na osnovi valova potresa utvrdio postojanje plohe diskontinuiteta brzine koja dijeli koru od plašta Zemlje.

1899. Braća Seljan krenula na ekspediciju

Hrvatski istraživači, braća Mirko i Stjepan Seljan, krenuli su 23. siječnja 1899. na put oko svijeta. Braća su provela geomorfološka, klimatološka i etnografska istraživanja područja Rudolfova i Stefanijina jezera, gdje su osnovali Seljanville.

1921. Umro je Josip Marohnić

Josip Marohnić (Hreljin, XIO. 1866. – Pittsburgh, 23. I. 1921.) bio je hrvatski iseljenički djelatnik, po zanimanju tipograf.

1941. Umro je Franjo Hanaman

Franjo Hanaman (Drenovci kraj Županje, 30. VI. 1878. – Zagreb, 23. I. 1941.) bio je hrvatski kemičar i metalurg, izumitelj prve ekonomične električne žarulje s metalnom niti.

1946. Rodio se Zvonko Bušić

Zvonko Bušić Taik (Gorica, BiH, 23. I. 1946. – Rovanjaska, 1. IX. 2013.) bio je borac za slobodnu Hrvatsku, politički aktivist.

1961. Umro je Josip Kosor

Josip Kosor (Trbounje kraj Drniša, 27. I. 1879. – Dubrovnik, 23. I. 1961.) bio je hrvatski dramatičar, novelist i romanopisac.

1980. Umro je Dušan Žanko

Dušan Žanko (Trilj, 10. XI. 1904. – Caracas, Venezuela, 23. I. 1980.) bio je hrvatski kulturni djelatnik, pjesnik, književni i kazališni kritičar, publicist i diplomat.

Borba za nezavisnost

- 1991. Savezni sekretarijat za narodnu obranu u Beogradu zaprijetio Hrvatskoj intervencijom ako odmah ne raspusti sve svoje oružane postrojbe.

24. siječnja

1458. Matija Korvin izabran je za ugarsko-hrvatskog kralja

Matija Korvin (Cluj, Rumunjska, 23. II. 1443. – Beč, 6. IV. 1490.) bio je hrvatsko-ugarski kralj (1458. – 1490.) i protukralj Češke (1469. – 1490.).

1719. Rodio se Rajmund Kunić

Rajmund Kunić (Raymundus Cunichius, Raimondo Cunich) (Dubrovnik, 24. I. 1719. – Rim, 22. XI. 1794.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1822. Rodio se Grgo Martić

Grgo Martić (Rastovača kraj Posušja, BiH, 24. I. 1822. – Kreševo, BiH, 30. VIII. 1905.) bio je franjevac, preporodni književnik, sakupljač narodnih pjesama, kulturni i politički djelatnik. Jedan je od najistaknutijih hrvatskih preporoditelja u Bosni.

1843. Rodio se Josip Stadler

Josip Stadler (Slavonski Brod, 24. I. 1843. – Sarajevo, 8. XII. 1918.) bio je hrvatski teolog i filozof.

1906. Slavoljub Penkala patentirao je prvu mehaničku olovku

Slavoljub Eduard Penkala (Liptovský Mikuláš, Slovačka, 20. IV. 1871. – Zagreb, 5. II. 1922.) bio je hrvatski inženjer kemije i izumitelj; poljskoga je podrijetla.

Borba za nezavisnost

- 1993. Armija BiH napala je (23. i 24. siječnja) hrvatska područja u općini Kiseljak.

25. siječnja

1857. Rodio se Josip Lang

Josip Lang (Lepšić kraj Ivanić-Grada, 25. I. 1857. – Zagreb, 1. XI. 1924.) omiljeni je zagrebački biskup i dobrotvor koji je svoju svećeničku plaću darivao siromašnima.

1861. Dvorski dikasterij za Kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije

Dvorski dikasterij, namjesničko vijeće za Hrvatsku i Slavoniju osnovano je 1861. godine; podignuto na rang dvorske kancelarije 1862. Bilo je pod izravnom upravom austrijskoga ministarstva vanjskih poslova, odnosno samog kralja.

1869. Počeo izlaziti Vienac, kulturni tjednik Matice Hrvatske

Izlazio je kao tjednik u nakladi Matice ilirske (od 1874. Matice hrvatske), Dioničke tiskare (1873.–1900.) te ponovo Matice hrvatske do kraja izlaženja s podnaslovom *Zabavi i pouci*.

1897. Rodio se Mate Hraste

Mate Hraste (Brusje na Hvaru, 25. I. 1897. – Zagreb, 29. XI. 1970.) bio je hrvatski jezikoslovac, dijalektolog i gramatičar.

1925. Umro je Ivan Vučetić

Ivan Vučetić (Hvar, 20. VII. 1858. – Dolores, Argentina, 25. I. 1925.) izumitelj je daktiloskopije, znanstvenik, autor znanstvenih i stručnih radova, glazbenik, dobrotvor.

1991. JAZU preimenovana u HAZU

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti preimenovana je 25. siječnja 1991. u Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti (HAZU).

Borba za nezavisnost

- 1991. Vojna policija JA počela uhićivati i civilne osobe u Hrvatskoj (uhićeni su Antun Habijanac, Đuro Dečak, I. Šabarić, Franjo Kovač i Vinko Bilobrk). Vojna policija kontrolirala je civilna vozila i pozivala civile na informativne razgovore, nelegalno.
- 1991. Propao pokušaj uvođenja izvanrednog stanja u Republici Hrvatskoj.

26. siječnja

1699. Slavonija je oslobođena od Osmanlija

Dana 26. siječnja 1699. godine potpisan je znameniti Mir u Srijemskim Karlovcima kojim je najveći dio Slavonije i Ugarske službeno i trajno oslobođen vlasti Osmanskog Carstva. Zaključcima ugovora svakoj strani pripao je dio zemalja osvojenih dotadašnjim ratovanjima prema načelu što tko posjeduje, neka mu i ostane (lat. *uti possidetis, ita possideatis*).

1887. Rodio se Ivo Politeo

Ivo Politeo (Split, 26. I. 1887. – Zagreb, 14. X. 1956.) bio je hrvatski pravnik.

1936. Rodio se Zvonimir Baletić

Zvonimir Baletić (Kljenak kraj Vrgorca, 26. I. 1936. – Zagreb, 3. X. 2022.) bio je hrvatski ekonomist i politolog.

1962. Umro je Fran Lhotka

Fran Lhotka (Mladá Vožice, Češka, 25. XII. 1883. – Zagreb, 26. I. 1962.) bio je hrvatski skladatelj, dirigent i glazbeni pedagog češkog podrijetla.

Borba za nezavisnost

- 1991.; Na televiziji je prikazana emisija „*Što je istina o naoružavanju HDZ-a u Hrvatskoj*“. Hrvatska televizija prikazala je montirani film tajne službe JNA o naoružavanju Hrvatske s ciljem uvođenja izvanrednog stanja.
- 1993., pokolj u Zatonu Obrovačkom. Tri pripadnika milicije pobunjenih Srba ubila 7 civila (Hrvata).

27. siječnja

1416. Dubrovačka republika zabranila je prijevoz robova i trgovinu robljem

1753. Umro je Ivan Krstitelj Ranger

Ivan Krstitelj Ranger (Götzens, Tirol 19.IV. 1700. – Lepoglava, 27. I. 1753.) bio je pavlinski redovnik i znameniti barokni slikar fresaka.

1813. Rodio se Ivan Lupis

Ivan Blaž Luppis, (Giovanni Biagio), (Rijeka, 27. I. 1813. – Milano, 11. I. 1875.) bio je hrvatski izumitelj koji je s britanskim inženjerom R. Whiteheadom napravio torpedu.

1864. Rodio se Bela Čikoš-Sesija

Bela Čikoš-Sesija (Osijek, 27. I. 1864. – Zagreb, 11. II. 1931.) bio je hrvatski slikar moderne i jedan od osnivača Akademije likovnih umjetnosti te Društva hrvatskih umjetnika.

1879. Rodio se Josip Kosor

Josip Kosor (Trbounje kraj Drniša, 27. I. 1879. – Dubrovnik, 23. I. 1961.) bio je hrvatski dramatičar, novelist i romanopisac.

1924. Ugovor Kraljevstva SHS i Italije o Rijeci

Premda je Rapalskim ugovorom iz 1920. Rijeka dobila potpunu slobodu i nezavisnost, gubi je 27. siječnja 1924. Rimskim ugovorom kojim Kraljevstvo SHS pristaje na priključenje Rijeke Italiji.

2006. Umro je Nikica Kalogjera

Nikica Kalogjera (Beograd, 19. V. 1930. – Zagreb, 27. I. 2006.) bio je hrvatski skladatelj zabavne glazbe, dirigent, aranžer i producent.

Međunarodni dan sjećanja na žrtve Holokausta

Međunarodni dan sjećanja na žrtve Holokausta obilježava se 27. siječnja kao znak sjećanja na oslobađanje zatočenika u logoru Auschwitz-Birkenau.

Borba za nezavisnost

- 1993. srpski agresor detonirao je eksploziv na brani Peruća.

28. siječnja

1573. Započela je Seljačka buna

Napadom na Cesargrad započela je Seljačka buna (ili Hrvatsko-slovenska seljačka buna, po suvremenicima nazivana još i Velika seljačka buna ili Seljački rat) pod vodstvom Ambroza Gubeca (kasnije nazvan Matija) iz Gornje Stubice.

1921. Umro je Josip Marohnić

Josip Marohnić (Hreljin, 12. XI. 1866. – Pittsburgh, 28. I. 1921.) bio je hrvatski iseljenički djelatnik.

1923. Rodio se Ivo Robić

Ivo Robić (Garešnica, 28. I. 1923. – Rijeka, 9. III. 2000.) bio je hrvatski popularni pjevač

zabavnih melodija, skladatelj, pionir zabavne glazbe, prvi koji je napravio i veliku međunarodnu karijeru.

1831. Rodio se Mihovil Pavlinović

Mihovil Pavlinović (Podgora, 28. I. 1831. – Podgora, 18. V. 1887.) bio je hrvatski političar i književnik.

2001. Umro je Ranko Marinković

Ranko Marinković (Vis, 22. II. 1913. – Zagreb, 28. I. 2001.) bio je hrvatski književnik.

Borba za nezavisnost

- 1993. Oslobođena je brana „Peruća“ te sela blizu Sinja (Satrić i Potravlje).

29. siječnja

1870. Otvoreno je Šibensko kazalište

Šibensko kazalište otvoreno je 29. siječnja 1870-te godine. Kazališnu zgradu sagradili su dioničari (šibenski građani), njih 28.

1897. Otvoren je dubrovački Grand Hotel Imperijal

Grand hotel Imperijal bio je prvi suvremeno opremljeni hotel u Dubrovniku. Prve goste primio je 29. siječnja 1897. godine.

1925. Rodio se Ferdinard Kulmer

Ferdinard Kulmer (Cap Martin, 29. I. 1925. – Zagreb, 11. XI. 1998.) bio je apstraktni slikar i pedagog.

1945. – Kralj Petar priznao Vladu Ivana Šubašića.

1952. Bogoslovni fakultet isključen iz Sveučilišta u Zagrebu.

1983. Umro je Kalman Mesarić

Kalman Mesarić (Prelog, 17. IX. 1900. – Zagreb, 29. I. 1983.) bio je hrvatski književnik i redatelj.

Borba za nezavisnost

- 1992. General-major Ratko Mladić priznao da je 9. korpus Jugoslavenske armije regularna vojska Republike Srpske Krajine.

30. siječnja

1706. Otvorena prva javna knjižnica u Splitu

Paštrićeva knjižnica bila je prva javna knjižnica u Splitu; otvorena je 1706. godine. Svećenik i profesor Ivan Paštrić osnivač je splitske knjižnice (Paštrićeve knjižnice).

1947. Umro je Dubravko Dujšin

Dubravko Dujšin (Zadar, 12. IX. 1894. – Zagreb, 30. I. 1947.) bio je hrvatski glumac, kazališni redatelj i pedagog.

2022. Umro je Zvonimir Šeparović

Zvonimir Šeparović (Blato na Korčuli, 14. IX. 1928. – Zagreb, 30. I. 2022.) bio je hrvatski pravnik i političar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Vojni sud Jugoslavenske armije u Zagrebu izdao nalog za privođenje generala Martina Špegelja, ministra obrane RH, ali provedbu je hrvatska vlast onemogućila.
- 1993. predsjednik dr. Franjo Tuđman položio je kamen temeljac za izgradnju novog Masleničkog mosta.
- 1995. Srbi odbili plan Z-4 Veleposlanici skupine Z-4 vratili se iz Knina i obavijestili kako je vodstvo srpske paradržave odbilo prihvatiti njihov plan, iako im je taj „ustavni sporazum o Krajini“ davao, zapravo državu u državi.

31. siječnja

1587. Umro je Juraj II. Drašković

Juraj II. Drašković (Biline kraj Knina, 5. II. 1525. – Beč, 31. I. 1587.) bio je hrvatski ban i kardinal.

1808. Nasilno je ukinuta Dubrovačka Republika

Napoleonove trupe pod zapovjedništvom generala Jacquesa Lauristona 27. svibnja 1806. ušle su u Dubrovnik. Dubrovčani pri tome nisu pružali otpor. Dana 31. siječnja 1808. maršal Auguste Frederic Louis Viesese de Marmont izdao je proglas kojim se ukida Dubrovačka Republika.

1915. Rodio se Marko Fotez

Marko Fotez (Zagreb, 31. I. 1915. – Beograd, 3. XII. 1976.) bio je hrvatski kazališni redatelj, povjesničar, književnik i prevoditelj.

1928. Rodio se Dušan Džamonja

Dušan Džamonja (Strumica, Makedonija, 31. I. 1928. – Zagreb, 14. I. 2009.) bio je hrvatski kipar.

1931. Umro je Slavko Cuvaj

Slavko Cuvaj (Bjelovar, 26. II. 1851. – Beč, 31. I. 1931.) hrvatski je ban i komesar.

1931. Umro je Martin Davorin Krmpotić

Martin Davorin Krmpotić (Veljun Primorski, Senj 8. XI. 1867. – Grand Canyon, Arizona, 31. I. 1931.) bio je hrvatski katolički svećenik, preporodni djelatnik i misionar.

2021. Umro je Miroslav Tuđman

Miroslav Tuđman (Beograd, 25. V. 1946. – Zagreb, 31. I. 2021.) bio je hrvatski znanstvenik, publicist i političar.

Borba za nezavisnost

- 1992. Pokušaj rušenja Batinskog mosta. Diverzantske skupine („*Samostalna uskočka satnija*“) htjela je onesposobiti most (miniranjem) kojim su Srbi dopremali oružje i ljudstvo u Hrvatsku. Pokušaj nije uspio.

Slika 1. Trpimirov natpis (Rižinice)

Slika 2. Kip Grgura Ninskog u Ninu

1. veljače

1918. Pobuna hrvatskih mornara u Boki Kotorskoj

Prvoga veljače 1918. mornari u Boki Kotorskoj (tada u sastavu Trojedne Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije) otkazali su poslušnost zapovjedništvu.

2005. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

Republika Hrvatska potpisala je SSP 29. listopada 2001. godine u Luksemburgu. Nakon potpisivanja Sporazuma započeo je proces ratifikacije u Republici Hrvatskoj, Europskom parlamentu i svim državama članicama Unije. Sporazum je stupio na snagu 1. veljače 2005. godine, a prestao je važiti ulaskom Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije 1. srpnja 2013.

2. veljače

1713. Umro je Marko Mesić

Marko Mesić (Brinje, oko 1640. – Karlobag, 2. II. 1713.) bio je hrvatski svećenik i protuosmanski ratnik.

1816. Rodio se Mirko Bogović

Mirko Bogović (Varaždin, 2. II. 1816. – Zagreb, 4. V. 1893.) bio je hrvatski književnik, jedan od tvoraca hrvatske novele, političar.

1865. Rodio se Ćiro Truhelka

Ćiro Truhelka (Osijek, 2. II. 1865. – Zagreb, 18. IX. 1942.) bio je hrvatski arheolog i povjesničar.

1878. Umro je Josip Runjanin

Josip Runjanin (Vinkovci, 8. XII. 1821. – Novi Sad, 2. II. 1878.) bio je hrvatski glazbeni amater, časnik austrougarske vojske.

1885. Rodio se Ljubo Wiesner

Ljubo Wiesner (Zagreb, 2. II. 1885. – Rim, 3. VII. 1951.) bio je hrvatski pjesnik, kritičar, publicist i prevoditelj.

1904. Rodio se Vjekoslav Parać

Vjekoslav Parać (Solin, 2. II. 1904. – Zagreb, 4. VIII. 1986.) bio je hrvatski slikar.

1936. Umro je Avelin Ćepulić

Avelin Ćepulić (Bakar, 17. VII. 1896. — Zagreb, 2. II. 1936.) bio je liječnik i kulturno-politički djelatnik.

1956. Umro je Frano Alfirević

Frano Alfirević (Zadar, 11. IX. 1903 – Zagreb, 2. II. 1956) bio je hrvatski pjesnik, esejist, prevoditelj i putopisac.

1963. Umro je Maksimilijan Vanka

Maksimilijan Vanka (Zagreb, 11. V. 1889. – Puerto Vallarta, Meksiko, 2. II. 1963.) bio je hrvatski slikar i kipar.

1968. Umro je Cvite Škarpa

Cvite (Cvjetko) Škarpa (Stari Grad, 10. X. 1898. – Zagreb, 2. II. 1968.) bio je hrvatski pjesnik, pisac članaka, studija, eseja i književni kritičar.

1983. Papa Ivan Pavao II proglasio je Franju Kuharića kardinalom

2003. Hrvatski rukometaši predvođeni trenerom Linom Červarom postali prvaci svijeta.

3. veljače

972. Sv. Vlaho, zaštitnik Dubrovnika

Nakon što su pokorili Neretvljane 971. godine, Mlečani su naumili osvojiti i Dubrovnik. Naum im je bio da grad napadnu prijevarom, tijekom noći. Tada se pobožnom svećeniku Stojku, župniku crkve sv. Stjepana, ukazao sv. Vlaho i upozorio ga na namjere Mlečana. Legenda kaže da je sveti Vlaho javio župniku

da obavijesti Senat o namjeri Mlečana da zauzmu grad i da se pripreme na obranu što su i učinili te je napad uspješno odbijen. Dubrovčani su prepoznali svoje oslobođenje kao osobitu milost sv. Vlaha i odredili ga za svoga zaštitnika od 972. godine.

1806. Rodio se Franjo Kulmer

Franjo Kulmer (Zagreb, 3. II. 1806. – Beč, 16. XI. 1853.) bio je hrvatski političar. Barun.

1875. Rodio se Gjuro Szabo

Gjuro Szabo (Novska, 3. II. 1875. – Zagreb, 2. V. 1943.) bio je hrvatski konzervator, muzeolog i povjesničar.

1922. Umro je Didak Buntić

Didak Buntić (Paoča kraj Čitluka, BiH, 9. X. 1871. – Čitluk, 3. II. 1922.) bio je hercegovački franjevac, hrvatski prosvjetni i socijalni djelatnik.

1924. – U Zagrebu je održana prva utakmica u Hrvatskoj u hokeju na ledu prema „kanadskim pravilima“, a odigrali su je HAŠK i Zagrebačko klizačko društvo.

1927. Umro je Isidor Kršnjavi

Isidor (Iso) Kršnjavi (Našice, 22. IV. 1845. – Zagreb, 3. II. 1927.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti, slikar, kulturni i javni djelatnik.

1928. Prva zračna luka u Zagrebu

Na Borongaju je sagrađena prva zračna luka sa svim potrebnim objektima za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova.

1946. Rodio se Žarko Potočnjak

Žarko Potočnjak (Pakrac, 3. II. 1946. – Zagreb, 21. X. 2021.) bio je hrvatski kazališni, televizijski i filmski glumac.

1956. Umro je Petar Skok

Petar Skok (Jurkovo Selo, Žumberak, 1. III. 1881. – Zagreb, 3. II. 1956.) bio je hrvatski jezikoslovac, romanist i balkanolog.

1959. Umro je Franjo Čutura

Franjo Čutura (Rastovača, 27. X. 1885. – Lemont, Chicago, 3. II. 1959.) bio je hrvatski pjesnik i putopisac.

Borba za nezavisnost

- 1991. u Gospiću održan je "*miting svih Srba Like i svijeta*", kojem je nazočilo 5.000 gospićkih Srba; na mitingu su govorili dr. Nikola Varićak i Rade I. Čubrilo.
- 1992. Četnici su Škabrnju preimenovali u Todorovo, po nekom četniku. Iz Iloka protjerano 5.000 Hrvata

4. veljače

1641. Rodio se Jerolim Kavanjin

Jerolim Kavanjin (Girolamo Cavagnini) (Split, 4. II. 1641. – Split, 29. XI. 1714.) bio je hrvatski književnik i historiograf.

1810. Umro je Franjo Jelačić, otac bana Jelačića

Franjo barun Jelačić (Petrinja, 1746. – Szalá-Apathy, Mađarska, 4. II. 1810.) bio je hrvatski časnik, general i podmaršal austrijske carske vojske, član plemićke obitelji Jelačić, otac bana Josipa Jelačića.

1815. Rodio se Josip Juraj Strossmayer

Josip Juraj Strossmayer (Osijek, 4. II. 1815. – Đakovo, 8. IV. 1905.) bio je đakovački biskup i hrvatski političar.

1817. Rodio se Matija Mažuranić

Matija Mažuranić (Novi Vinodolski, 4. II. 1817. – Feldhof kraj Graza, 17. IV. 1881.) bio je hrvatski književnik i putopisac.

1941. Poginuo (ubijen) je Ivo Kozarčanin

Ivo Kozarčanin (Hrvatska Dubica, 14. X. 1911. – Zagreb, 4. II. 1941.) bio je hrvatski književnik, pjesnik, prozaik i književni kritičar.

1949. Umro je Janko Leskovar

Janko Leskovar (Valentinovo 12. XII. 1861. – Valentinovo 4. II. 1949.) bio je hrvatski književnik.

1959. Ivo Robić snimio je singl *Morgen*

Hrvatski pjevač Ivo Robić snimio je svoj najpoznatiji singl *Morgen* njemačkoga skladatelja Petera Moessera, u aranžmanu i uz pratnju Berta Kaempferta.

Borba za nezavisnost

- **1992.** Pilot borbenog aviona **Danijel Borović** je 4. veljače 1992. godine s MIG-21bis preletio iz JNA u Hrvatsku vojsku. Doveo je prvi nadzvučni borbeni avion u Hrvatsku.

5. veljače

1525. Rodio se Juraj II. Drašković

Juraj II. Drašković (Biline kraj Knina, 5. II. 1525. – Beč, 31. I. 1587.) bio je hrvatski ban i kardinal.

1715. Rodio se Adam Baltazar Krčelić

Adam Baltazar Krčelić (Kercselich) (Šenkovec kraj Zaprešića, 5. II. 1715. – Zagreb, 29. III. 1778.) bio je hrvatski povjesničar, teolog i pravnik.

1864. Rodila se Jagoda Truhelka

Jagoda Truhelka (Osijek, 5. II. 1864. – Zagreb, 17. XII. 1957.) bila je hrvatska pedagoginja i književnica za djecu i mladež.

1922. Umro je Slavoljub Penkala

Slavoljub Eduard Penkala (Liptovský Mikuláš, Slovačka, 20. IV. 1871. – Zagreb, 5.

II. 1922.) bio je hrvatski inženjer kemije i izumitelj poljsko-nizozemskog podrijetla.

6. veljače

1573. Bitka kod Kerestincea

6. veljače 1573. godine odigrala se bitka kod Kerestincea. Seljačku vojsku predvodio je Ivan Pasanac kojoj se pridružio velik broj seljaka. Plemičku vojsku predvodio je Gašpar Alapić. U toj bitki pogubljeno je 400 do 500 seljaka. Nakon nekoliko dana seljačka buna ugušena je u potpunosti.

1597. Umro je Frane Petrić

Frane (Franjo) Petrić (Cres, 25. IV. 1528. – Rim, 6. II. 1597.) bio je hrvatski filozof, latinist, humanist i znanstvenik.

1935. Umro je Ksaver Šandor Gjalski

Ksaver Gjalski, (Ksaver Šandor, pravo ime Ljubomil Tito Josip Franjo Babić), (Gredice kraj Zaboka, 26. X. 1854. – Gredice, 6. II. 1935.) bio je hrvatski književnik i političar.

1956. Umro je Fran Bubanović

Fran Bubanović (Sisak, 19. XI. 1883. – Zagreb, 6. II. 1956.) bio je hrvatski kemičar.

1988. Umro je Zvonimir Rogoz

Zvonimir Rogoz (Zagreb, 10. X. 1887. – Zagreb, 6. II. 1988.) bio je hrvatski glumac i kazališni redatelj.

7. veljače

1891. Počeo je izlaziti tjednik *Crvena Hrvatska*

Crvena Hrvatska – prvi pravaški politički tjednik iz Dubrovnika, izlazio je od veljače 1891. do 1914. godine.

1925. Umro je Josip Kašman

Josip Kašman (Mali Lošinj, 14. VII. 1850. – Rim, 7. II. 1925.) bio je hrvatski pjevač, bariton.

1927. Rodio se Dušan Vukotić

Dušan Vukotić (Bileća, BiH, 7. II. 1927. – Krapinske Toplice, 8. VII. 1998.) bio je hrvatski filmski redatelj, crtač, animator i karikaturist crnogorskoga podrijetla.

1941. Umro je Velimir Deželić

Velimir Deželić st. (Zagreb, 21. II. 1864. – Zagreb, 7. II. 1941.) bio je hrvatski književnik, leksikograf i knjižničar.

2013. Umro je Krsto Papić

Krsto Papić (Vuči Do, Crna Gora, 7. XII. 1933. – Zagreb, 7. II. 2013.) bio je hrvatski filmski redatelj i scenarist.

8. veljače

1508. Rodio se Marin Držić

Marin Držić (zvan Vidra); (Dubrovnik, 1508. – Venecija, 2. V. 1567.) bio je hrvatski pjesnik, dramski pisac, autor političkih tekstova i glumac.

1573. Krvavo ugušena Seljačka buna

1574. Pogubljen Ilija Gregorić, jedan od vođa Seljačke bune.

1819. Rodila se Sidonija Erdody

Sidonija Erdódy (udana Rubido); (Razvor pokraj Kumrovcu, 7. II. 1819. – Gornja Rijeka pokraj Kalnika, 17. II. 1884.) bila je prva hrvatska operna primadona, grofica.

1885. Rodio se Ivan Kozarac

Ivan Kozarac (Vinkovci, 8. II. 1885. – Vinkovci, 16. XI. 1910.) bio je hrvatski književnik, romanopisac, pisac pripovjedaka i pjesnik.

1908. Umro je Marijan Derenčin

Marijan Derenčin (Rijeka, 24. XI. 1836. – Zagreb, 8. II. 1908.) bio je hrvatski književnik, pravni i politički pisac i novinar.

1940. Rodio se Karlo Metikoš

Karlo Metikoš (Matt Collins - umjetničko ime na zapadnom tržištu); (Zagreb, 8. II. 1940. – Zagreb, 10. XII. 1991.) bio je hrvatski glazbenik.

1992. Hrvatska je nastupila na Zimskim olimpijskim igrama

Hrvatska je 8. veljače 1992. prvi put samostalno, pod svojom zastavom, sudjelovala na Olimpijskim igrama u Albertvilleu.

2000. U drugom krugu Stipe Mesić pobedio je na predsjedničkim izborima.

2023. Umro je Miroslav Blažević

Miroslav Blažević (Travnik, 10. II. 1935. – Zagreb, 8. II. 2023.) legendarni nogometni trener („*Trener svih trenara*“).

9. veljače

1573. Krvavo ugušena Seljačka buna

Plemićka vojska pod vodstvom Gašpara Alapića je 9. veljače 1573. godine u bitci kod Stubičkih Toplica slomila otpor seljaka. Mnogo je seljaka – pobunjenika poginulo i zarobljeno. Uslijedila je odmazda plemićke vojske. Matija Gubec je zarobljen i odveden u Zagreb gdje je pogubljen 15. veljače 1573. godine.

1894. Rodio se Pavao Vuk-Pavlović

Pavao Vuk-Pavlović (rođen kao Pavao Wolf); (Koprivnica, 9. II. 1894. – Zagreb, 13. XI. 1976.) bio je hrvatski filozof i pjesnik.

1982. Umro je Marko Mesić (vojnika)

Marko Mesić (Bjelovar, 30. IX. 1901. – Zagreb, 9. II. 1982.) bio je hrvatski vojnika, časnik u vojskama Kraljevine Jugoslavije,

Nezavisne Države Hrvatske te komunističke Jugoslavije.

Borba za nezavisnost

- 1993. Pobunjeni Srbi ubili su 10 civila u Medviđi.
- 1993. Pobunjeni Srbi ubili su 4 civila iz Vukovja.

10. veljače

1675. Umro je Ivan Belostenec

Ivan Belostenec (Varaždin, oko 1594. – Lepoglava, 10. II. 1675.) bio je hrvatski katolički svećenik, pavlin, propovjednik, leksikograf, hrvatski pjesnik i pisac.

1842. Osnovana je Matica ilirska

Na prijedlog Janka Draškovića 10. veljače 1842. osnovana je kulturna ustanova –pod imenom Matica ilirska koja se od 1874. godine naziva Matica hrvatska.

1907. Rodio se Drago Ivanišević

Drago Ivanišević (Trst, Italija, 10. II. 1907. – Zagreb, 1. VI. 1981.) bio je hrvatski književnik.

1919. Umro je Antun Radić

Antun Radić (Trebarjevo Desno, 11. VI. 1868. – Zagreb, 10. II. 1919.) bio je hrvatski znanstvenik, književnik, prevoditelj, publicist, sociolog, etnograf, poliglot i političar. Utemeljitelj je hrvatske etnografije.

1923. Rodio se Matko Peić

Matko Peić (Požega, 10. II. 1923. – Zagreb, 30. X. 1999.) bio je hrvatski književnik, povjesničar umjetnosti i slikar.

1935. Rodio se Miroslav Blažević

Miroslav Blažević (Travnik, 10. II. 1935. – Zagreb, 8. II. 2023.) legendarni nogometni trener („*Trener svih trenara*“).

1941. Završen je prvi svezak Hrvatske enciklopedije

Projekt izrade opće i nacionalne enciklopedije pod nazivom Hrvatska enciklopedija pokrenut je pokraj 1930-ih godina u Zagrebu. Tiskanje prvoga od 12 zamišljenih svezaka završeno je 10. veljače 1941. godine.

1947. Pariški mirovni ugovor vraća Istru matici Hrvatskoj

Pariški mirovni ugovor i vraćanje Istre Hrvatskoj: Skupina ugovora – Pariški mirovni ugovori – potpisani su 10. veljače 1947. između pobjedničkih sila u Drugom svjetskom ratu i Italije, Mađarske, Bugarske, Rumunjske i Finske kao europskih saveznica poražene Njemačke. Tadašnjoj Jugoslaviji dodijeljen je dio Julijske krajine, vraćena Istra, Zadar te Cres, Lošinj i okolni otoci, Lastovo i Palagruža.

1960. Umro je nadbiskup i kardinal Alojzije Stepinac

Alojzije Stepinac (Brezarić pokraj Krašića, 8. V. 1898. – Krašić, 10. II. 1960.) bio je zagrebački nadbiskup i kardinal.

11. veljače

1852. Ivo Visin krenuo na put oko svijeta

Ivo Visin (Prčanj, Crna Gora, 3. XI. 1806. – Prčanj, 17. VIII. 1869.) bio je hrvatski pomorski kapetan i istraživač.

1856. Rođen nadbiskup Antun Bauer

Antun Bauer (Breznica, 11. II. 1856. – Zagreb, 7. XII. 1937.) bio je teološki i filozofski pisac, zagrebački nadbiskup, političar.

1877. Rodio se Milan Ogrizović

Milan Ogrizović (Senj, 11. II. 1877. – Zagreb, 25.VIII. 1923.) bio je hrvatski književnik i političar.

1925. Umro je Josip Kašman

Josip Kašman (Mali Lošinj, 14. VII. 1850. – Rim, 7. II. 1925.) bio je hrvatski pjevač, bariton.

1931. Umro je Bela Čikoš-Sesija

Bela Čikoš-Sesija (Csikos-Sessia); (Osijek, 27. I. 1864. – Zagreb, 11. II. 1931.) bio je hrvatski slikar.

12. veljače

1322. Prvi spomen najstarijih predaka plemićke obitelji Keglević

Prvi spomen najstarijih predaka plemićke obitelji Keglević datiran je 12. veljače 1322. godine. Radi se o ispravi o sporu između predaka te obitelji sa Stjepanom Dušićem iz roda Bilinjana oko posjeda između Krneze i Krbavacuga.

1876. Uspješno prijavljeni prvi hrvatski patent

Hrvatski izumitelj i stručni pisac Ferdinand Kovačević 12. veljače 1876. godine prijavio je prvi hrvatski patent. Radilo se o u tzv. duplesnoj i kvadrupleksnoj vezi, izumu u telegrafiji koji je omogućavao istodobno slanje dvaju ili četiriju brzjava preko jedne žice, čime je unaprijedio Morseov izum telegrafskog slanja poruka. Patent je prijavljen u Beču pod rednim brojem 4353., a patentnu ispravu dobio je i od ministarstva u Budimpešti.

1894. Rodio se Marcel Kiepac

Marcel pl. Kiepac (Križevci, 12. II. 1894. – ruska fronta, 12. VIII. 1915.) bio je izumitelj dinamita i žiroskopa.

1929. Najdeblji snježni prekrivač u Zagrebu

12. veljače 1929. godine Zagreb je dobio najdeblji snježni pokrivač od kada postoje mjerenja. Tijekom samo jedne noći napadao je u visini od punih 100 centimetara.

13. veljače

1141. Umro je Bela II. Slijepi

Bela II. Slijepi (o. 1108. – 14. II. 1141.) bio je ugarsko-hrvatski kralj (1131. – 1141.)

1678. Rodio se Ivan Šiškov Gundulić

Ivan Šiškov Gundulić (Dubrovnik, 13. II. 1678. – Dubrovnik, 23. XII. 1721.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1787. Umro je Ruđer Bošković

Ruđer Josip Bošković (Dubrovnik, 18. V. 1711. – Milano, 13. II. 1787.) bio je hrvatski matematičar, astronom, geodet, fizičar, pjesnik i filozof; isusovac.

1894. Umro je Franjo Rački

Franjo Rački (Fužine, 25. XI. 1828. – Zagreb, 13. II. 1894.) bio je hrvatski povjesničar, jezikoslovac, publicist i političar.

1911. Osnovan nogometni klub Hajduk

13. veljače 1911. godine, službeno je osnovan Nogometni klub Hajduk odobrenjem Carskog namjesništva u Zadru.

1980. Umro je Stjepan Mohorovičić

Stjepan Mohorovičić (Bakar, 20. VIII. 1890. - Zagreb, 13. II. 1980.) bio je hrvatski fizičar i geofizičar.

1992. Umro je Antun Motika

Antun Motika (Pula, 30. XII. 1902. – Zagreb, 13. II. 1992.) bio je hrvatski slikar.

14. veljače

1899. Rodio se Lovro Matačić

Lovro von Matačić (Sušak, 14. II. 1899. – Zagreb, 4. I. 1985.) bio je hrvatski dirigent i skladatelj.

1923. Rodio se Miljenko Smoje

Miljenko Smoje (Split, 14. II. 1923. – Split, 25. X. 1995.) bio je hrvatski novinar i književnik.

1992. Hrvatski sabor rehabilitirao Andriju Hebranga

Hrvatski sabor donio je 14. veljače 1992. Deklaraciju (Deklaraciju o osudi uhićenja i umorstva Andrije Hebranga) kojom je rehabilitirao hrvatskog domoljuba i antifašista Andriju Hebranga (Bačevac kraj Virovitice, 21. IX. 1899. – Beograd, ? 11. VI. 1949.). Proglašen je »nevinom žrtvom komunističke represije« i politički je rehabilitiran.

2002. Janica Kostelić osvojila je prvu medalju u povijesti hrvatskog skijanja i prvu hrvatsku medalju na ZOI.

Dana 14. veljače 2002. odličnim utrkama u kombinacijskom spustu osvojila je prvu medalju u povijesti hrvatskog skijanja i prvu hrvatsku medalju na ZOI. Nakon zlatne medalje u kombinaciji, tri dana kasnije osvojila je srebrnu medalju u superveleslalomu te zlatne medalje u slalomu i veleslalomu. To je bila njezina četvrta medalja u Salt Lake Cityju, a treća zlatna u njezinim natjecanjima.

15. veljače

1573. Pogubljen Matija Gubec

U Zagrebu je 15. veljače pogubljen Matija Gubec (pravo ime Ambroz). Bio je vođa hrvatsko-slovenske seljačke bune.

1911. Rodio se Grigor Vitez

Grigor Vitez (Kosovac kraj Okučana, 15. II. 1911. – Zagreb, 23. XI. 1966.) bio je hrvatski pjesnik i prevoditelj.

1928. Umro je Mate Meršić Miloradić

Mate Meršić Miloradić (Frankenau, Gradišće, Austrija, 19. IX. 1850. – Hrvatska Kemlja, madžarski Horvátkimle, Madžarska, 15. II. 1928.) bio je gradišćanskohrvatski svećenik, hrvatski znanstvenik, pjesnik i kulturni djelatnik.

1941. Rodio se Ružica Maglaj Rimac

Ružica Meglaj Rimac (Zagreb, 15. II. 1941. – Zagreb, 11. VII. 1996.) bila je hrvatska košarkaška reprezentativka.

16. veljače

1829. Osnovana prva Glazbena škola u Zagrebu

Dana 16. veljače 1829. godine osnovana je Škola zagrebačkog muzičkog društva kao prva stalna ustanova za glazbenu naobrazbu u Hrvatskoj. *Škola zagrebačkog muzičkog društva (Tonschule der Agramer Musikvereines).*

1852. Održana je prva sjednica Trgovačko-obrtničke komore

Konstituirajuća sjednicu Trgovačko-obrtničke komore u Zagrebu održana je 16. veljače 1852. godine. Prvi predsjednik bio je zagrebački trgovac Anastas Popović.

1892. Rodio se Dragutin Novak

Dragutin Novak (Zagreb, 16. II. 1892. – Zagreb, 31. X. 1978.) bio je prvi hrvatski pilot.

2007. Umro je Marko Babić

Marko Babić (Vukovar, 16. II. 1965. – Zagreb, 5. VII. 2007.) bio je legendarni hrvatski branitelj Domovinskog rata i pukovnik Oružanih snaga Republike Hrvatske. Posmrtno je promaknut u čin brigadnog generala.

17. veljače

1260./65. Rodio se biskup Augustin Kažotić

Augustin Kažotić (Trogir, oko 1260./65. – Lucera, Italija, 3. VIII. 1323.) bio je biskup i teolog, blaženik.

1848. Rodio se Fran Folnegović

Fran Folnegović (Slanovec kraj Zagreba, 17. II. 1848. – Zagreb, 18. VII. 1903.) bio je hrvatski političar.

1865. Rodio se Silvije Strahimir Kranjčević
Silvije Strahimir Kranjčević (Senj, 17. II. 1865. – Sarajevo, 29. X. 1908.) bio je najznačajniji hrvatski pjesnik realizma i značajan pravaš.

1884. Umrla je Sidonija Erdody
Sidonija Erdódy (udana Rubido); (Razvor pokraj Kumrovcu, 7. II. 1819. – Gornja Rijeka pokraj Kalnika, 17. II. 1884.) bila je prva hrvatska operna primadona, grofica.

1895. Rodio se Slavko Ježić
Slavko Ježić (Dubrava kraj Čazme, 17. II. 1895. – Stubičke Toplice, 5. V. 1969.) bio je hrvatski književnik, književni povjesničar i prevoditelj.

1963. Umro je Mate Balota
Mijo (Miho) Mirković, (književni pseudonim Mate Balota (Rakalj, 28. IX. 1898. – Zagreb, 17. II. 1963.) bio je hrvatski ekonomist, književnik i novinar.

2017. Umro je Marko Veselica
Marko Veselica (Glavice kraj Sinja, 9. I. 1936. – Zagreb, 17. II. 2017.) bio je hrvatski ekonomist i političar.

2017. Umro je Tomislav Ivančić
Tomislav Ivančić (Davor, 30. XI. 1938. – Zagreb, 17. II. 2017.) bio je hrvatski katolički svećenik, teolog, filozof, evangelizator i duhovni pisac.

Borba za nezavisnost

- 17. veljače 1994. na Velebitu (kod Tulovih greda) poginuo je Damir Tomljanović Gavran, legendarni zapovjednik 2. pješačke bojne 1. gbr. (popularnih Tigrova). Njegovim imenom nazvano je Središte za obuku gardijskog desantnog pješaštva, otvoreno 26. srpnja 1994. u Šepurinama kod Zadra.

18. veljače

1358. Zadarski mir
Zadarski mir, mirovni ugovor sklopljen između hrvatsko-ugarskog kralja Ludovika I. Anžuvinca i Mletačke Republike dana 18. II. 1358. u sakristiji crkve samostana sv. Frane u Zadru, kojim je Dalmacija sljedećih pola stoljeća bila inkorporirana u Hrvatsko-Ugarsko Kraljevstvo.

1703. Umrla je Jelena Zrinski
Jelena Zrinski (Ozalj, 1643. – Nikomedija, 18. I. 1703.) bila je hrvatska plemkinja.

1921. Rodio se Branko Bauer
Branko Bauer (Dubrovnik, 18. II. 1921. – Zagreb, 11. IV. 2002.) bio je hrvatski filmski i televizijski redatelj i scenarist.

Borba za nezavisnost

- 1991. U Donjem Lapcu, u Lici, održana je sjednica Glavnog odbora SDS-a. Član SANU dr. Jovan Rašković, psihijatar, njezin idejni začetnik, poticatelj, organizator i predsjednik, provodeći upute svojih velikosrpskih instruktora iz Srbije, izjavio je da granice između Hrvatske s jedne strane i BIH s druge strane „nisu državotvorne već titoističke“. Ujedno je najavio da će se SAO Krajina proširiti na Slavoniju i Baranju.

19. veljače

1826. Rodio se Matija Mesić
Matija Mesić (Brod na Savi, danas Slavonski Brod, 19. II. 1826. – Zagreb, 5. XII. 1878.) bio je hrvatski povjesničar.

1886. Umro je Ivan Despot
Ivan Despot (Zaostrog, 19. VIII. 1851. — Split, 19. II. 1886.) bio je hrvatski svećenik i pisac.

1931. Ubijen je Milan Šufflay

Milan Šufflay (Lepoglava, 8. XI. 1879. – Zagreb, 19. II. 1931.) bio je hrvatski povjesničar, pisac, pravaški političar i prevoditelj. Jedan je od utemeljitelja albanologije te autor prvog hrvatskog znanstvenofantastičnog romana.

1935. Sibinjske žrtve, ubijeni hrvatski seljaci

Dana 19. veljače 1935. u Sibinju pored Slavenskog Broda mučki su ubijeni hrvatski seljaci od strane protuhrvatski raspoloženog režima Kraljevine Jugoslavije. Ubijeno je njih osmero, a dan kasnije još šestoro iz obližnje Gornje Vrbe i Ruščice.

1936. Rodio se Josip Generalić

Josip Generalić (Hlebine, 19. II. 1936. – Koprivnica, 3. I. 2004.) bio je hrvatski naivni slikar.

20. veljače

1898. Rodio se Ante Ciliga

Ante Ciliga (Šegotići kraj Vodnjana, 20. II. 1898. – Zagreb, 21. X. 1992.) bio je hrvatski političar, ljevičarski revolucionar, novinar i publicist.

1916. Rodila se Mia Čorak-Slavenska

Mia Čorak-Slavenska (Brod na Savi, 20. II. 1916. – Los Angeles, 5. X. 2002.) bila je hrvatsko-američka balerina, koreografinja i pedagoginja.

1934. Umro je Ivan Novak

Ivan Novak (Macinec, 1884. – Čakovec, 20. II. 1934.) bio je hrvatski pravnik, publicist, književnik i političar.

2002. Umro je Ivo Šebalj

Ivo Šebalj (Zagreb, 25. VI. 1912. – Zagreb, 20. II. 2002.) bio je hrvatski slikar.

21. veljače

1846. Umro je Tomo Blažek

Tomo Blažek (Peteranec kraj Koprivnice, 7. III. 1807. – Varaždin, 21. II. 1846.) bio je hrvatski pjesnik.

1864. Rodio se Velimir Deželić

Velimir Deželić st. (Zagreb, 21. II. 1864. – Zagreb, 7. II. 1941.) bio je hrvatski književnik, leksikograf i knjižničar.

1880. Ban Ivan Mažuranić napustio banski položaj

S obzirom da je bio predsjednik Hrvatskoga sabora, Ivan Mažuranić 1873. postaje hrvatski ban. Na banskoj dužnosti ostaje sedam godina, a povlači se 1880. godine.

1917. Rodio se Ivan Vitić

Ivan (Ivo, Đovani) Vitić (Šibenik, 21. II. 1917. - Zagreb, 21. XII. 1986.) bio je hrvatski arhitekt.

1920. Rodila se Zlata Bartl

Zlata Bartl (Dolac kraj Travnika, 20. II. 1920. - Koprivnica, 30. VII. 2008.) bila je hrvatska stručnjakinja za prehrambenu tehnologiju, tvorac začina Vegeta koji proizvodi Podravka iz Koprivnice.

1925. Umro je Ivo Kalina

Ivo Kalina (Zagreb, 21. II. 1925. – Opatija, 24. VII. 1995.) bio je hrvatski slikar.

1974. Novi Ustav SFRJ-a

Ustav SFRJ iz 1974. godine bio je rezultat velike političke krize. Taj je Ustav bio zadnja Titova velika politička pobjeda, kako mnogi smatraju, njegov politički testament koji ga nije nadživio ni deset godina.

Ustav je bio jako važan jer je formalno-pravno dao mogućnost republikama da pod određenim uvjetima napuste SFRJ.

21. veljače Međunarodni dan materinskoga jezika

Međunarodni dan materinskoga jezika obilježava se svake godine 21. veljače od 2000. godine, s ciljem unapređivanja, učenja i razvoja materinskog jezika, te njegovanja jezične i kulturne različitosti i višejezičnosti.

Borba za nezavisnost

1992. Dana 21. veljače 1992. godine osnovan je **UNPROFOR** (*United Nations Protection Forces*), s ciljem održavanja mira na području Hrvatske. Vijeće sigurnosti OUN-a donijelo je Rezoluciju 743. o pokretanju mirovne operacije i slanju međunarodnih zaštitnih snaga u Republiku Hrvatsku za razdoblje od 12 mjeseci (u sklopu tzv. Vanceova plana za Hrvatsku). Snage UNPROFOR-a trebale su preuzeti 4 zaštićene zone (UNPA-zone) u RH.

22. veljače

1483. Misal po zakonu rimskog dvora – prva tiskana hrvatska knjiga

Misal po zakonu rimskog dvora tiskan je glagoljicom. Postoji uvjerljivi dokazi da je *Misal* tiskan u Kosinjskoj tiskari.

1903. Rodio se Luka Fertilio Nikolić

Luka Evandelist Fertilio (Nerežišća na Braču, 22. II. 1903 — Santiago de Chile, 30. VI. 1985) bio je sveučilišni profesor, pjesnik, novinar, prevoditelj, politički izbjeglica, kulturni djelatnik.

1913. Rodio se Ranko Marinković

Ranko Marinković (Vis, 22. II. 1913. – Zagreb, 28. I. 2001.) bio je hrvatski književnik.

1918. Rodio se Ivo Korsky

Ivo Korsky (Osijek, 22. II. 1918. – Buenos Aires, 12. XII. 2004.) bio je hrvatski politički pisac i političar. Židovskog je podrijetla.

1924. Ratificiran ugovor o pripajanju Rijeke Italiji

Ugovor kojim je Rijeka pripala Italiji službeno je ratificiran 22. veljače 1924. godine. Taj ugovor sklopile su Kraljevina SHS i Kraljevina Italija u Rimu i njime je teritorij Rijeke *de facto* i *de jure* prepušten Italiji.

1944. Angloameričko bombardiranje Zagreba

Dana 22. veljače 1944. dogodilo se prvo veće savezničko bombardiranje Zagreba u Drugom svjetskom ratu. Bombardiran je sam centar grada: područje oko Tkalčićeve i Opatovine, Botanički vrt, zgrada Zdravstvenog osiguranja, škola u Križanićevoj ulici.

1965. Franjo Šeper postao kardinal

Franjo Šeper (Osijek, 2. X. 1905. – Rim, 30. XII. 1981.) 22. veljače 1965. godine zagrebački nadbiskup Franjo Šeper postao je kardinal.

2011. Umro je Ivan Picelj

Ivan Picelj (Okučani, 28. VII. 1924. – Zagreb, 22. II. 2011.) bio je hrvatski slikar, grafičar i oblikovatelj.

23. veljače

1443. Rodio se Matija Korvin

Matija Korvin (Cluj, Rumunjska, 23. II. 1443. – Beč, 6. IV. 1490.) bio je hrvatsko-ugarski kralj 1458.–1490.

1902. Rodio se Otokar Keršovani

Otokar Keršovani (Trst, 23. II. 1902. – Zagreb, 9. VII. 1941.) bio je hrvatski novinar i publicist.

1990. Prvak HSLS-a Slavko Goldstein najavio ustroj demokratske koalicije HSLS, HKDS, HDS i SDSH

2016. Umro je Slobodan Lang

Slobodan Lang (Zagreb, 8. X. 1945. – Zagreb, 23. II. 2016.) bio je hrvatski liječnik, političar i humanitarni djelatnik.

Borba za nezavisnost

- 1994. General Ante Roso iz HVO-a i Rasim Delić iz Armije BiH potpisali su Sporazum o prekidu sukoba između Hrvata i Muslimana u BiH.

24. veljače

1824. Rodio se Matija Mrazović

Matija Mrazović (Visoko podno Kalnika, 24. II. 1824. – Zagreb, 13. IX. 1896.) bio je hrvatski političar i publicist.

1926. Umro je Ivan Lorković

Ivan Lorković (Zagreb, 17. VI. 1876. – Zagreb, 24. II. 1926.) bio je hrvatski pravnik i političar.

1938. Rodio se Mladen Kušec

Mladen Kušec (Zagreb, 24. II. 1938. – Zagreb, 2. XI. 2020.) bio je hrvatski pjesnik, pripovjedač, publicist i novinar.

1944. Rodio se Ivica Račan

Ivica Račan (Ebersbach, Njemačka, 24. II. 1944. – Zagreb, 29. IV. 2007.) bio je hrvatski i jugoslavenski političar.

1990. Umro je Jure Kaštelan

Jure Kaštelan (Zakučac kraj Omiša, 18. XII. 1919. – Zagreb, 24. II. 1990.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1990. U Zagrebu održan prvi opći Sabor HDZ-a (24. i 25. veljače).

1999. Slovenki ribari ulaze u teritorijalno more i time žele prisvojiti cijelu Savudrijsku valu, problemi sa Slovencima po pitanje granice

25. veljače

1867. Umro je Fortunat Pintarić

Fortunat Pintarić (Čakovec, 3. III. 1798. – Koprivnica, 25. II. 1867.) bio je hrvatski skladatelj i orguljaš, franjevac.

1871. Početak orkestralno-koncertne djelatnosti u Zagrebu

Ivan pl. Zajc je u sklopu kazališta počeo organizirati koncertne izvedbe ulomaka iz popularnih opera, uvertire, pojedine stavke rado slušanih simfonija te, s vremenom, i cijele simfonije. Zajc je želio zagrebačkoj publici ponuditi što raznovrsniji glazbeni program. Koncert održan 25. veljače 1871. smatra se početkom orkestralno-koncertne djelatnosti u Zagrebu, začetkom današnje Zagrebačke filharmonije.

1888. Umro je Josip Pančić

Josip Pančić (također i Josif Pančić) (Ugrini, Bribir; 5. travnja 1814. – Beograd, 25. veljače 1888.) bio je hrvatski i srpski liječnik, botaničar i profesor prirodnih znanosti.

1906. Rodio se Boris Papandopulo

Boris Papandopulo (Bad Honnef, Njemačka, 25. II. 1906. – Zagreb, 16. X. 1991.) bio je hrvatski skladatelj i dirigent.

1928. Tito izabran za partijskog sekretara na tajnom sastanku u gostionici

Na sjednica zagrebačke organizacije KPJ Josip Broz izabran za sekretara. Bila je to tzv. VIII. partijska konferencija zagrebačke partijske organizacije, a vrlo je zanimljivo da je održana u jednoj kući na Pantovčaku.

1937. Rodio se Zvonko Špišić

Zvonko Špišić (Zagreb, 25. II. 1937. – Zagreb, 16. V. 2017.) bio je hrvatski skladatelj, interpretator šansone, tekstopisac, aranžer i likovni umjetnik.

Borba za nezavisnost

- 1994. – Osnovan je 1. hrvatski gardijski zbor, počasna postrojba Oružanih snaga Republike Hrvatske.

26. veljače

1851. Rodio se Slavko Cuvaj

Slavko Cuvaj (Bjelovar, 26. II. 1851. – Beč, 31. I. 1931.) bio je hrvatski ban i komesar.

1861. Počeo djelovati Dalmatinski sabor

Dalmatinski sabor bio je predstavničko tijelo Kraljevine Dalmacije pod austrijskom upravom nakon Bachova apsolutizma. Osnovan je 26. veljače 1861. u Zadru.

1958. Umro je Filip Lukas

Filip Lukas (Kaštel Stari, 29. IV. 1871. – Rim, 26. II. 1958.) bio je hrvatski zemljopisac, geopolitičar, povjesničar, kulturni djelatnik i starčevićanski intelektualac.

1991. Umro je Zvane Črnja

Zvane (Ivan) Črnja; (Črnji kraj Žminja, 9. X. 1920. – Zagreb, 26. II. 1991.) bio je hrvatski pjesnik, publicist, esejist i kulturni povjesničar.

27. veljače

1397. Održan Krvavi križevački sabor

Želeći pomirbu s hrvatskim velikanima, hrvatsko-ugarski kralj Žigmund Luksemburški saziva 27. veljače 1397. Sabor u Križevcima i svima nazočnima jamči slobodan pristup. Pozvan je i ban Stjepan II. Lacković, koji je stvorio hrvatsku ligu protiv Žigmunda, jer je narod već prije bio nezadovoljan zbog kraljeve nepravičnosti i okrutnosti. Ban Lacković i hrvatski plemići ostavili su oružje ispred

mjesta održavanja skupa jer im je bila obećana kraljeva zaštita. Kraljevi vazali ubili su bana Lackovića i hrvatske plemiće naočigled kralja.

1905. Rodio se Tone Peruško

Tone Peruško (Premantura, 27. II. 1905. – Pula, 27. VII. 1967.) bio je hrvatski književnik i pedagog, osnivač Pedagoške akademije u Puli.

28. veljače

1915. Rodio se Ante Gabrić

Ante Gabrić (Metković, 28. II. 1915. – Kolkata, Indija, 20. X. 1988.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, misionar, sluga Božji.

1896. Umro je Ante Starčević

Ante Starčević (Žitnik kraj Gospića, 23. V. 1823. – Zagreb, 28. II. 1896.) bio je hrvatski političar, književnik, publicist.

1938. Umro je Nikola Faller

Nikola Faller (Ivanec, 22. IV. 1862. – Zagreb, 28. II. 1938.) bio je dirigent i skladatelj.

1991. Umro je Ilija Jurić

Ilija Jurić (Konjic, 19. VII. 1913. – 28. II. 1991.) bio je hrvatski domovinski i iseljenički književnik, novinar, kipar, slikar i iseljenički djelatnik.

2020. Umro je Dubravko Jelčić

Dubravko Jelčić (Požega, 6. XI. 1930 – Zagreb, 28. II. 2020) bio je hrvatski književni povjesničar, publicist i književnik

2021. Umro je Milan Bandić

Milan Bandić (Grude, 22. XI. 1955. – Zagreb, 28. II. 2021.) bio je hrvatski političar, dugogodišnji gradonačelnik grada Zagreba.

Borba za nezavisnost

- 1991. samozvano Srpsko nacionalno vijeće SAO Krajine usvojilo je

Rezolucija o razdruživanju od Hrvatske i ostanku u Jugoslaviji zajedno s ostalim narodima i republikama koje prihvaćaju zajedničku državu (istog dana, 28. II., kada je Ustavni sud donio odluku). Ništa nije slučajno; pobuna i takozvano razdruživanje od Hrvatske planirano je mnogo prije.

28. veljače 1991. Ustavni sud RH poništio je odluku o pristupanju općine Pakrac SAO Krajini, uz obrazloženje da Hrvatski ustav ne sadrži osnove za postojanje tvorevine kakva je SAO Krajina.

- 1999. Družba Braće Hrvatskoga Zmaja svečano postavila spomenik „ocu domovine“ Anti Starčeviću na Starčevićevu domu u Zagrebu

29. veljače

1908. Umro je Antun Petrić

Antun Petrić (Komiža, 2. X. 1829. – Komiža, 29. II. 1908.) bio je hrvatski filozof.

1932. Umro je Vladimir Čerina

Vladimir Čerina (Split, 9. V. 1891. – Šibenik, 29. II. 1932.) bio je hrvatski književnik.

Slika 3. Bazilika sv. Marije u Biskupiji

Slika 4. Sarkofag svetog Ivana Trogirskog u Trogiru

Slika 5. Radovanov portal (Trogir)

Slika 6. Vratnice Andrije Buvine (Splitska katedrala)

1. ožujka

1456. Rodio se Vladislav II. Jagelović

Vladislav II. Jagelović (Krakovo, 1.(?) III. 1456. - ? Budim, 13. III. 1516.) bio je češki i hrvatsko-ugarski kralj.

1862. Najstarije novine, Narodni list

Prvi broj izašao je 1. ožujka 1862. godine. Uređivao ga je ugledni znanstvenik, povjesničar i humanist Natko Nodilo. U početku se zvao Prilog k Narodnom listu jer se tiskao u sklopu talijanskih novina *Il Nazionale*.

1881. Rodio se Petar Skok

Petar Skok (Jurkovo Selo, Žumberak, 1. III. 1881. – Zagreb, 3. II. 1956.) bio je hrvatski jezikoslovac, romanist i balkanolog.

1883. Rodio se Julije Benešić

Julije Benešić (Ilok, 1. III. 1883. – Zagreb, 19. XII. 1957.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj i leksikograf.

1886. Umro je Nikola Primorac

Nikola Primorac (Dubrovnik, 28. VII. 1840. – Prescott, 1. III. 1886.) bio je hrvatski pomorac, pustolov, kapetan i istraživač. Prvi je preplovio Atlantik u maloj jedrilici u smjeru Istok-Zapad.

1926. Rodio se Miljenko Stančić

Miljenko Stančić (Varaždin, 1. III. 1926. – Zagreb, 13. V. 1977.) bio je hrvatski slikar i grafičar.

1933. Rodio se Špiro Guberina

Špiro Guberina (Šibenik, 1. III. 1933. – Zagreb, 27. XI. 2020.) bio je hrvatski kazališni, televizijski i filmski glumac.

1934. Umro je Vjekoslav Heinzel

Vjekoslav Heinzel (Zagreb, 27. VIII. 1871. – Zagreb, 1. III. 1934.) bio je hrvatski arhitekt.

1947. Rodio se Ivo Banac

Ivo Banac (Dubrovnik, 1. III. 1947. – Zagreb, 30. VI. 2020.) bio je dugogodišnji profesor na

sveučilištu Yale, povjesničar, pisac, hrvatski domoljub i političar u modernoj hrvatskoj državi.

1999. Umro je Nikola Milićević

Nikola Milićević (Zvečanje kraj Omiša, 27. XI. 1922. – Zagreb, 1. III. 1999.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

2021. Umro je Zlatko Cico Kranjčar

Zlatko „Cico“ Kranjčar (Zagreb, 15. XI. 1956. – Zagreb, 1. III. 2021.) bio je hrvatski nogometaš i nogometni trener. Zlatko Cico Kranjčar – „plavi devet“, legenda hrvatskog nogometa.

Borba za nezavisnost

- 1991. U Pakracu započela je oružana pobuna Srba. Policajci srpske nacionalnosti zaposleni u MUP-u RH, zajedno s mobiliziranim rezervistima, upali su u policijsku postaju u Pakracu i razoružali sve policajce Hrvate. Ovo je bio prvi otvoreni oružani sukob hrvatskih regularnih snaga sa srpskim pobunjenicima.

2. ožujka

1873. Rodila se Marija Jurić Zagorka

Marija Jurić Zagorka (Negovec kraj Vrbovca, 2. III. 1873. – Zagreb, 30. XI. 1957.) bila je hrvatska novinarka i književnica.

1925. Rodio se Rafo Bogišić

Rafo Bogišić (Mrcine, danas Dubravka kraj Dubrovnika, 2. III. 1925. – Zagreb, 6. X. 2010.) bio je hrvatski književni povjesničar i kritičar.

1975. Umro je Ivo Dulčić

Ivo Dulčić (Dubrovnik, 11. VIII. 1916. – Zagreb, 2. III. 1975.) bio je hrvatski slikar.

1983. Umro je Bratoljub Klaić

Bratoljub (Adolf) Klaić (Bizovac, 27. VII. 1909. – Zagreb, 2. III. 1983.) bio je hrvatski jezikoslovac i prevoditelj.

Borba za nezavisnost

- 1991. Specijalne jedinice MUP-a RH protjerale su srpske ekstremiste iz Pakraca. Nakon toga na pakračke trgove i ulice izašla su oklopna vozila JNA, no hrvatska policija je zadržala nadzor nad gradom. JNA je stala na stranu pobunjenih Srba i terorista.

3. ožujka

1520. Rodio se Matija Vlačić Ilirik

Matija Vlačić Ilirik (latinizirano Matthias Flacius Illyricus); (Labin, 3. III. 1520. – Frankfurt na Majni, 11. III. 1575.) bio je hrvatski protestantski teolog, crkveni povjesničar i filolog.

1798. Rodio se Fortunat Pintarić

Fortunat Pintarić (Čakovec, 3. III. 1798. – Koprivnica, 25. II. 1867.) bio je hrvatski skladatelj i orguljaš, franjevac.

1924. Italija anektirala Slobodnu Državu Rijeku

Dana 12. studenoga 1920., Kraljevina Italija i Kraljevina SHS potpisuju Rapalski ugovor kojim obje strane priznaju „*potpunu slobodu, nezavisnost Države Rijeke i obavezuju se da će to vječno poštivati*“. Tim činom stvorena je Slobodna Država Rijeka koja će *de facto* postojati jednu, a *de iure* četiri godine. Istočno predgrađe Rijeke – Sušak – i njegova luka pripale su Kraljevini SHS. Novostvorenu državu odmah priznaju sve svjetske sile uključujući SAD, Francusku i Veliku Britaniju. Godine 1924. Rimskim ugovorom Kraljevina SHS pristaje na priključenje Rijeke Italiji, dok Vlada Slobodne države Rijeke (SDR) taj čin smatra međunarodno pravno ništetnim te nastavlja djelovati u izgnanstvu.

4. ožujka

852. Povelja kneza Trpimira

Povelja kneza Trpimira – najstariji diplomatski tekst u Hrvata

Na današnji dan 852. godine knez Trpimir izdao je Povelju, odnosno darovnicu koja spada u prve hrvatske državničke spise. U darovnici se spominje hrvatsko ime, Trpimir sebe naziva

knezom Hrvata, a svoju državu Hrvatska.

Trpimirova darovnica, najstariji diplomatski tekst u Hrvata, prvi je u nizu od 29 vladarskih isprava dosad poznatih iz vremena narodne dinastije i prvi je zapis u kojemu se pojavljuje ime hrvatskoga naroda (*dux Croatorum*).

1643. Rodio se Fran Krsto Frankopan

Fran Krsto Frankapan (Bosiljevo, 4. III. 1643. – Bečko Novo Mjesto, 30. IV. 1671.) bio je hrvatski plemić, vojskovođa i pjesnik iz velikaške obitelji Frankopan.

1927. Rodio se Pero Kvrgić

Pero Kvrgić (Moravice, 4. III. 1927. – Zagreb, 23. XII. 2020.), bio je hrvatski kazališni, filmski i televizijski glumac.

1927. Rodio se Kazimir Katalinić

Kazimir Katalinić (Sušak, 4. III. 1927. – Buenos Aires, 31. XII. 2018.) bio je hrvatski povjesničar, publicist i emigrantski političar.

1967. Umro je Vladan Desnica

Vladan Desnica (Zadar, 17. IX. 1905. – Zagreb, 4. III. 1967.) bio je hrvatski književnik srpskog podrijetla.

1993. Poginuo je Tomislav Ivčić

Tomislav Ivčić (Zadar, 6. I. 1953. – Zagreb, 4. III. 1993.) bio je hrvatski pjevač, skladatelj i političar.

Borba za nezavisnost

- 1990. Blizu 50.000 Srba i tzv. Jugoslavena okupilo se na za Hrvate

povijesnoj Petrovoj gori na tobožnjem skupu „bratstva-jedinstva“, ali nije nosilo Titove nego Miloševićeve slike i klicalo se „velikosrpske parole: „Ovo je Srbija!, Ubit ćemo Tuđmana! Ne ćemo podjerle!“

5. ožujka

1326. Rodio se Ludovik I. – Anžuvina

Bio je kralj Ugarske, Hrvatske, Dalmacije i Slavonije od 1342., a Poljske od 1370. godine. Bio je jedan od najboljih i najaktivnijih vladara kasnog srednjeg vijeka, koji je proširio svoj teritorij do obala Jadranskog mora i čvrsto osigurao Dalmaciju, s dijelom Bosne i Bugarske pod ugarskom krunom.

1701. Rodio se Petar Knežević

Petar Knežević (Kapitul kraj Knina, 5. III. 1701. — Sinj, 18. VI. 1768.) bio je hrvatski vjerski pisac, pjesnik i skladatelj.

1860. Rana prilika za sjedinjenje Dalmacije s Hrvatskom

Dana 5. ožujka 1860. sazvaio je car Franjo Josip u Beč tzv. pojačano Carevinsko vijeće (njem. *verstärkter Reichsrat*). U njega je pozvano, osim stalnih carskih savjetnika iz uobičajenog Carevinskog vijeća, još i 38 uglednika iz raznih krajeva Monarhije, s namjerom da svaka od habsburških zemalja ima svog zastupnika.

Za hrvatsku je povijest osobito zanimljivo da je u pojačano Carevinsko vijeće pozvan i Ambroz Vraniczany iz tadašnje Banske Hrvatske. Iz Slavonije je pozvan đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer, a iz Dalmacije Franjo Borelli. Pojačano Carevinsko vijeće sastalo se u Beču pod predsjedanjem nadvojvode Rainera i zasjedalo je od 31. svibnja do 28. rujna 1860. godine.

Premda to nije bila izvorna careva namjera, to je vijeće počelo raspravljati i o organizaciji Habsburške Monarhije, pri čemu je usvojilo federalističku koncepciju sa središnjim

parlamentom. Od svega toga nije bilo dugoročnih plodova, no za hrvatsku je povijest spomenuto vijeće bilo značajno jer su biskup Josip Juraj Strossmayer i Ambroz Vraniczany na njemu zatražili sjedinjenje Dalmacije s Hrvatskom.

1875. Umro je Franjo Haller

Franjo Haller (Kerelöszentpál, Erdelj, 24. III. 1796. – Beč, 5. III. 1875.) bio je mađarski političar austrijskog podrijetla, hrvatski ban.

1900. Rodio se Josip Gostić

Josip Gostić (Stara Loka kraj Škofje Loke, 5. III. 1900. – Ljubljana, 25. XII. 1963.) bio je slovenski pjevač, tenor Od 1937. kao tenor bio je prvak Opere HNK u Zagrebu.

1923. Umrla je Dora Pejačević

Dora Pejačević (Maria Theodora Paulina Sophie von Lumbe); (Budimpešta, 10. IX. 1885. – München, 5. III. 1923.) bila je hrvatska skladateljica, školovana pjevačica, violinistica i pijanistica.

1943. Rodio se Josip Genda

Josip Genda (Škabrnja, 5. III. 1943. – Split, 8. IX. 2006.) bio je hrvatski glumac, nacionalni dramski prvak.

2007. Umro je Ivan Supek

Ivan Supek (Zagreb, 8. IV. 1915. – Zagreb, 5. III. 2007.) bio je hrvatski fizičar, filozof i književnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. pod pritiskom srpskih paravojnih postrojbi velik broj hrvatskih građana srpske nacionalnosti napustio je Baranju. Namjera akcije bila je stvaranje dojma o ugroženosti Srba u Hrvatskoj.

6. ožujka

1613. Rodio se Stjepan Gradić

Stjepan Gradić (Dubrovnik, 6. III. 1613. – Rim, 2. V. 1683.) bio je hrvatski znanstvenik, filozof, prevoditelj, polihistor i diplomat (isusovac).

1658. Umro je Ivan Bunić Vučić

Ivan (Dživo) Bunić Vučić (Dubrovnik, početkom 1591. ili 1592. – Dubrovnik, 6. III. 1658.) bio je hrvatski barokni pjesnik.

2000. Umro je Mirko Dražen Grmek

Mirko Dražen Grmek (Krapina, 9. I. 1924. – Pariz, 6. III. 2000.) bio je hrvatski i francuski akademik, znanstvenik i istaknuti povjesničar biomedicinskih znanosti.

Borba za nezavisnost

- 1995. Odbor Hrvatskoga sabora za mirnu reintegraciju zaključio kako je plan Z-4 neprihvatljiv

7. ožujka

1557. Prvi pisani spomen Zagreba kao glavnoga grada

Prvi put Zagreb se (točnije Gradec) službeno spominje 7. ožujka 1557. godine kao glavni grad tadašnje kraljevine, na zasjedanju Sabora kraljevine Hrvatske i Slavonije. Sabor se održao u Zagrebu; sačuvane su i zapisničke knjige.

1772. Umro je Mateša Antun Kuhačević

Mateša Antun Kuhačević (Senj, 21. XI. 1697 – Graz, 7. III. 1772) bio je hrvatski pjesnik.

1807. Rodio se Tomo Blažek

Tomo Blažek (Peteranec kraj Koprivnice, 7. III. 1807. – Varaždin, 21. II. 1846.) bio je hrvatski pjesnik.

1811. Rodio se Josip Šokčević

Josip Šokčević (Vinkovci, 7. III. 1811. – Beč, 16. XI. 1896.) bio je hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban, podmaršal i barun.

1897. Umro je Albert Ognjen Štriga

Alberto Ognjan pl. Štriga (Križevci 1821. - Zagreb, 7. III. 1897.) bio je operni pjevač i vinar.

1970. Tramvajska nesreća u Dubrovniku

U subotu 7. ožujka 1970. oko 9 sati dogodila se jedna u najtežih prometnih nesreća u 60-godišnjoj povijesti dubrovačkog tramvaja. Tramvaj broj 5, koji je prometovao na relaciji Pile-Lapad, spustio se velikom brzinom Ulicom maršala Tita na posljednje tramvajsko stajalište gdje je iskočio iz tračnica, a zatim pojurio 27 metara na suprotnu stranu ceste, srušio ogradni zid i strovalio se s visine od četiri metra u gradski park tik kod ulaza kroz zidine u stari dio grada. U nesreći je jedna osoba poginula, a 14 ih je ozlijeđeno; pretpostavlja se da je nastao tehnički kvar. Ubrzo nakon nesreće tramvaj je u Dubrovniku prestao voziti.

Borba za nezavisnost

- 1991. Predsjedništvo SR Hrvatske shvatilo je ispravno velikosrpske poruke s Petrove gore, gdje je poginuo 1097. posljednji hrvatski kralj narodne krvi, i ocijenilo kako je to bio, zapravo, napad na Hrvatsku. Pjesma s Petrove gore: „*Slobodane, srpski sine, kad ćeš doći do Udbine?*“ (u Lici, gdje je bio vojni aerodrom JA).

8. ožujka

1899. Rodio se Mato Lovrak

Mato Lovrak (Veliki Grđevac, 8. III. 1899. – Zagreb, 13. III. 1974.) bio je hrvatski dječji pisac.

1914. Umro je Mladen Stahuljak

Mladen Stahuljak (Zadar, 15. III. 1914. – Hamburg, 8. III. 1996.) bio je hrvatski skladatelj, dirigent, orguljaš, violončelist i zborovođa.

1943. Umro je Vlado Vlislavljević

Vlado Vlislavljević (Vladislav) (Jastrebarsko, 14. VII. 1900. – Jastrebarsko, 8. III. 1943.) bio je hrvatski književnik.

2020. Umrula je Zdenka Vučković

Zdenka Vučković (Zagreb, 20. VI. 1942. – Zagreb, 8. III. 2020.) bila je hrvatska pjevačica zabavne glazbe, popularna tijekom 1960-ih.

Borba za nezavisnost

- 1992. Žestoki topnički napadi (7. i 8. ožujka) na Osijek. Poginulo 11, a ranjeno 50-tak civila.
- 1992. Velikosrbi razarali Zadar.
- 1994. Tuđman i Izetbegović potpisali Sporazum o suradnji u Washingtonu.
- 1997. Vijeće sigurnosti UN-a 8. i 11. ožujka prihvatilo je 13. travnja kao dan izbora u hrvatskom Podunavlju. General Klein proglasio izbore u Podunavlju, ipak je dopustio osnivanje općina u selima većinski naseljenim Srbima što nije bilo korektno.

9. ožujka

1712. Pragmatička sankcija

Pragmatička sankcija iz 1712., naziv uvriježen za zakonski članak 7. Hrvatskoga sabora od 9. III. 1712., kojim se prihvaća da nakon izumrća muških potomaka vladarsko pravo dinastije Habsburg može prijeći na žensku osobu, pod uvjetom da ona vlada i Austrijom, Štajerskom, Koruškom i Kranjskom (s kojim se zemljama Hrvatska od XVI. st. vojno i politički povezivala radi obrane od Osmanlija) i da stoluje u Beču.

1869. Rodio se Ferdo Šišić

Ferdo Šišić (Vinkovci, 9. III. 1869. – Zagreb, 21. I. 1940.) bio je hrvatski povjesničar.

1924. Umro je Ivan Kostrenčić

Ivan Kostrenčić (Crikvenica, 16. XI. 1844. – Crikvenica, 9. III. 1924.) bio je prvi hrvatski profesionalni knjižničar i prvi sveučilišni knjižar.

1949. Rodila se Vesna Bosanac

Vesna Bosanac (Subotica, 9. III. 1949. – Vukovar, 21. III. 2022.) bila je hrvatska liječnica, ravnateljica vukovarske bolnice 1991. godine.

2000. Umro je Ivo Robić

Ivo Robić (Garešnica, 28. I. 1923. – Rijeka, 9. III. 2000.) bio je hrvatski pjevač zabavnih melodija, skladatelj, pionir zabavne glazbe i prvi koji je napravio i veliku međunarodnu karijeru.

2003. Umro je Žarko Dolinar

Žarko Dolinar (Koprivnica, 3. VII. 1920. – Basel, 9. III. 2003.) bio je hrvatski anatom, stolnotenisač i kolekcionar.

2002. Ivica Kostelić osvojio mali kristalni globus kao najbolji vozač slaloma na svijetu.

Borba za nezavisnost

- 1995. muslimanske vlasti uhitile su zapovjednika HVO Bihac generala Vladu Šantića kojem se zatim gubi svaki trag, ubijen je!

10. ožujka

1391. Umro je Stjepan Tvrtko I. Kotromanić

Stjepan Tvrtko I. Kotromanić (oko 1338. – 10. III. 1391.) bio je posljednji bosanski ban od 1353. do 1377., a zatim prvi bosanski kralj od 1377. do 1391. godine.

1889. Rodio se Jozo Kljaković

Jozo Kljaković (Solun, 10. III. 1889. – Zagreb, 1. X. 1969.) bio je hrvatski slikar, pisac, ilustrator i karikaturist, jedan od najznačajnijih majstora hrvatskoga slikarstva 20. stoljeća.

1895. Rodio se Stjepan Gomboš

Stjepan Gomboš (Sombor, 10. III. 1895. – Zagreb, 29. IV. 1975.) bio je hrvatski arhitekt.

1896. Rodila se Anka Krizmanić

Anka Krizmanić (Omilje kraj Svetog Ivana Zeline, 10. III. 1896. – Zagreb, 2. XI. 1987.) bila je hrvatska slikarica i grafičarka.

1915. Rodio se Joža Horvat

Joža Horvat (Kotoriba, 10. III. 1915. – Zagreb, 26. X. 2012.) bio je hrvatski književnik, putopisac i moreplovac.

11. ožujka

1575. Umro je Matija Vlačić Ilirik

Matija Vlačić Ilirik (latinizirano Matthias Flacius Illyricus); (Labin, 3. III. 1520. – Frankfurt na Majni, 11. III. 1575.) bio je hrvatski protestantski teolog, crkveni povjesničar i filolog.

1712. Hrvatska pragmatična sankcija

(Hrvati prvi priznali žensku osobu na habsburškom tronu)

Hrvatska pragmatička sankcija naziv je za zaključak Hrvatskog sabora donesen 11. ožujka 1712. kojom je regulirano pitanje nasljedstva hrvatskog prijestolja.

1867. Umro je Dragutin Kušlan

Dragutin (Dragojlo) Kušlan (Krapina, 12. I. 1817. – Zagreb, 11. III. 1867.) bio je hrvatski odvjetnik i političar.

2002. Umro je Franjo Kuharić

Franjo Kuharić (Pribić Donji kraj Krašića, 15. IV. 1919. – Zagreb, 11. III. 2002.) bio je zagrebački nadbiskup i kardinal, počasni akademik HAZU-a.

2001. Janica Kostelić ostvarila ukupnu pobjedu na Svjetskom skijaškom kupu.

12. ožujka

1537. Poginuo je Petar Kružić

Petar Kružić (? , oko 1490. – Solin, 12. III. 1537.) bio je hrvatski protuosmanski ratnik, kapetan senjski i knez kliški.

1847. Rodio se Josip Belušić

Josip Belušić (*Giuseppe Bellussich*) (Županići kraj Labina, 12. III. 1847. – Trst, 8. I. 1905.) bio je hrvatski izumitelj.

1875. Umrla je Dragojla Jarnević

Dragojla (pravo ime Karolina) Jarnević (Karlovac, 4. I. 1812. – Karlovac, 12. III. 1875.) bila je hrvatska književnica i pedagoginja. Začetnica planinarstva i alpinizma u Hrvatskoj.

1927. Rodio se Gajo Petrović

Gajo Petrović (Karlovac, 12. III. 1927. – Zagreb, 13. VI. 1993.) bio je hrvatski filozof srpskog podrijetla, član Srpske akademije znanosti i umjetnosti.

1985. Umro je Stjepan Horvat

Stjepan Horvat (Srijemski Karlovci, 29. XI. 1895. — Buenos Aires, 12. III. 1985.) bio je hrvatski geodet.

Borba za nezavisnost

- 1991. Sjednica Vrhovne komande Oružanih snaga SFRJ, pokušaj uvođenja izvanrednog stanja u cijeloj Jugoslaviji. Nastavak sjednice 14. i 15. ožujka 1991. Predsjedništvo SFRJ nije dalo suglasnost za uvođenja izvanrednoga stanja pa vodstvo JNA odustaje od državnoga udara.

13. ožujka

1516. Umro je Vladislav II. Jagelović

Vladislav II. Jagelović (Krakov, 1. III. 1456. — Budim, 13. III. 1516.) bio je češki i ugarsko-hrvatski kralj (od 1490.).

1572. Umro je Petar Hektorović

Petar Hektorović (Hvar, 1487. – Hvar, 13. III. 1572.) bio je hrvatski renesansni pjesnik i erudit.

1847. Prva narkoza eterom u Zadru

Povijest moderne anesteziologije u Hrvatskoj počinje 13. ožujka 1847. kad je izvedena prva operacija uz etersku anesteziju. Važno je napomenuti da je takva anestezija u Hrvatskoj primijenjena samo pet mjeseci nakon prve uporabe etera kao anestezijskog sredstva u svijetu.

1884. Rodio se Đuro Basariček

Đuro Basariček (Zagreb, 13. III. 1884. – Beograd, 20. VI. 1928.) bio je hrvatski političar, pravnik, publicist i društveni aktivist. Bio je član Hrvatske seljačke stranke; ubijen u beogradskoj Narodnoj skupštini 1928. godine.

1919. Rodio se Rene Marčić

Rene Marčić (Beč, 13. III. 1919. — Aarsele kraj Tielta, 2. X. 1971) bio je pravnik, politolog i publicist

1974. Umro je Mato Lovrak

Mato Lovrak (Veliki Grđevac pokraj Bjelovara, 8. III. 1899. – Zagreb, 13. III. 1974.) bio je hrvatski dječji pisac.

1975. Umro je Ivo Andrić

Ivo Andrić (Travnik, 9. X. 1892. – Beograd, 13. III. 1975.) bio je bosanskohercegovački, hrvatski i srpski književnik te diplomat. Dobitnik Nobelove nagrade za književnost 1961. godine.

2022. Umro je Igor Mandić

Igor Mandić (Šibenik, 20. XI. 1939. – Zagreb, 13. III. 2022.) bio je hrvatski esejist, književni i glazbeni kritičar.

2023. Umrla je Marija Ujević Galetović

Marija Ujević Galetović (Zagreb, 20. X. 1933. – Zagreb, 13. III. 2023.) bila je hrvatska kiparica, slikarica i akademkinja. Otac Mate Ujević bio je profesor, a kasnije pokretač Hrvatske enciklopedije; majka je također bila profesorica.

14. ožujka

1835. Prvi put objavljen je tekst hrvatske himne

Antun Mihanović, jedan od pjesnika hrvatskog narodnog preporoda, napisao je domoljubnu pjesmu *Horvatska domovina*. Objavljena je 14. ožujka 1835. godine na naslovnoj stranici desetog broja književnog lista *Danica*.

1873. Rodio se Rudolf Horvat

Rudolf Horvat (Koprivnica, 14. III. 1873. – Zagreb, 25. V. 1947.) bio je hrvatski povjesničar, književnik i političar.

1906. Rodio se Josip Roglić

Josip Roglić (Župa Biokovska kraj Zagvozda, 14. III. 1906. – Zagreb, 18. X. 1987.) bio je hrvatski geograf.

1982. Umro je Ivan Dončević

Ivan Dončević (Trnava kraj Garešnice, 8. XI. 1909. – Zagreb, 14. III. 1982.) bio je hrvatski književnik, novinar, urednik i nakladnik.

2018. Umro je Petar Stipetić

Petar Stipetić (Ogulin, 24. X. 1937. – Zagreb, 14. III. 2018.) bio je jugoslavenski i hrvatski general.

15. ožujka

1914. Rodio se Mladen Stahuljak

Mladen Stahuljak (Zadar, 15. III. 1914. – Hamburg, 8. III. 1996.) bio je hrvatski skladatelj i dirigent.

1927. Zagrepčanka Štefica Vidačić postala Miss Europe

Štefica Vidačić (Požega 1905. – Zürich 2002.) bila je ljepotica i uspješna žena.

1979. Umro je Ljudevit Jonke

Ljudevit Jonke (Karlovac, 29. VII. 1907. – Zagreb, 15. III. 1979.) bio je hrvatski jezikoslovac i prevoditelj.

2002. Umro je Stjepan Hrastovec

Stjepan Hrastovec (Kućan Gornji kraj Varaždina, 10. XII. 1909. – Windsor, Kanada, 15. III. 2002.) bio je hrvatski pjesnik i novinar.

Borba za nezavisnost

- 1990. U Benkovcu pokušaj atentata na dr. Franju Tuđmana.

16. ožujka

1934. Od Marsonije do Slavenskog Broda

Slavonski Brod spominje se u povijesnim dokumentima pod različitim nazivima, što i ne čudi s obzirom na činjenicu da tragovi naselja na brodskom području postoje već 8.000 godina i čine ga jednim od najstarijih stalno naseljenih mjesta u Hrvatskoj.

U rimskoj diplomi izdanoj 71. g. (u vrijeme cara Vespazijana) spominje se MARSVNIA, a danas kažemo da je latinski naziv za Slavonski Brod bio Marsonia. Riječica koja se ulijeva u Savu kod nekadašnje Marsonije zove se Mrsunja.

Nakon uspostave Kraljevine Jugoslavije Gradsko zastupstvo u Brodu na Savi jednoglasno je donijelo odluku 16. ožujka 1934. da se "službeno ime grada nazove Slavonski Brod i da se ovo ime službenim putem provede u svim kodeksima našeg i kodeksima međunarodnog prometa".

1893. Rodio se Zlatko Šulentić

Zlatko Šulentić (Glina, 16. III. 1893. – Zagreb, 8. VII. 1971.) bio je hrvatski slikar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Slobodan Milošević javno obznanio da Jugoslavije više nema i da on ne priznaje savezne organe i njihove odluke.

17. ožujka

1893. Umro Ljudevit Farkaš Vukotinić

Ljudevit Farkaš Vukotinić (Zagreb, 13. I. 1813. – Zagreb, 17. III. 1893.) bio je hrvatski političar, državni činovnik, književnik i prirodoslovac.

1914. Umro je Antun Gustav Matoš

Antun Gustav Matoš (Tovarnik, 13. VI. 1873. – Zagreb, 17. III. 1914.) bio je hrvatski književnik.

1967. Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika

1967. – U tjedniku Telegram objavljena je Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika. Tekst Deklaracije oblikovan je u Matici hrvatskoj, a potpisalo ga je 18 hrvatskih znanstveni i kulturnih ustanova. Deklaracija je nastala kao odgovor hrvatskih jezikoslovaca nezadovoljnih Novosadskim dogovorom te rječnicima i pravopisima objavljenim nakon njega, ali i zato što su jezik nazvali hrvatskosrpskim.

1991. Umrla je Ana Roje

Ana Roje (Split, 17. X. 1909. – Šibenik, 17. III. 1991.) bila je hrvatska balerina, pedagoginja i koreografkinja.

Borba za nezavisnost

- 1991. Pobunjeni Srbi donijeli odluku o odcjepljenju tzv. SAO Krajine iz sastava RH. Iz okupiranih područja 25% teritorija RH protjerani su svi

Hrvati i pripadnici drugih nacionalnosti.

- 1991. Započeli prosvjedi pred Vojnim sudom u Zagrebu gdje se vodio montirani proces protiv virovitičkih dužnosnika – Hrvata.

18. ožujka

1438. Prvi Habsburgovac na hrvatskom prijestolju

Njemački kralj Albert II. Habsburški bio je prvi Habsburgovac na prijestolju Hrvatske i Ugarske.

1719. Rijeka i Trst proglašeni slobodnim lukama Habsburške Monarhije

Car Karlo VI. proglasio je slobodu pomorskog prometa i trgovanja u lukama Rijeka i Trst.

1837. Umro je Aleksandar Alagović

Aleksandar Alagović (Manželice kraj Trnave, Slovačka, 30. XII. 1760. – Zagreb, 18. III. 1837.) bio je zagrebački biskup.

1858. Rodio se Josip Kozarac

Josip Kozarac (Vinkovci, 18. III. 1858. – Koprivnica, 21. VIII. 1906.) bio je hrvatski prozaist – novelist, romanopisac, pjesnik, pisac pripovijetki i polemičar, diplomirani inženjer šumarstva.

1895. Rodio se Milovan Gavazzi

Milovan Gavazzi (Gospić, 18. III. 1895. – Zagreb, 20. I. 1992.) bio je hrvatski etnolog.

1913. Rodila se Katarina Matanović-Kulenović

Katarina Matanović-Kulenović (Vuka, kraj Osijeka), 18. III. 1913. – Zagreb, 24. IV. 2003.) bila je prva hrvatska pilotkinja i padobranka.

1930. Umro je Matko Laginja

Matko Laginja (Klana kraj Kastva, 10. VIII. 1852. – Zagreb, 18. III. 1930.) bio je hrvatski pravnik i političar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Lisabonski sporazum poznat i kao Carrington-Cutileirov mirovni plan za BiH iz rujna 1991. Plan su potpisale sve tri strane 18. ožujka 1992., a Alija Izetbegović je 28. ožujka 1992. povukao svoj potpis.

- 1994. u Washingtonu, u nazočnosti američkoga predsjednika Billa Clintona, predstavnici hrvatskoga i muslimanskoga naroda u BiH, Krešimir Zubak i Haris Silajdžić, potpisali su sporazum (Washingtonskim sporazum) o uspostavi hrvatsko-bošnjačke federacije (Federacija BiH). Potpisivanjem sporazuma zaustavljen je hrvatsko-bošnjački sukob (sukob između HVO-a i Armije BiH).

19. ožujka

1818. Rodio se Petar Preradović

Petar Preradović (Grabrovnica kraj Pitomače, 19. III. 1818. – Fahrafeld, Austrija, 18. VIII. 1872.) bio je hrvatski pjesnik.

1909. Rodio se Josip Andreis

Josip Andreis (Split, 19. III. 1909. – Zagreb, 16. I. 1982.) bio je hrvatski muzikolog i povjesničar glazbe.

1976. Umro je Ivo Tijardović

Ivo Tijardović (Split, 18. IX. 1895. – Zagreb, 19. III. 1976.) bio je hrvatski skladatelj, kazališni organizator i direktor, diplomirani glumac, scenograf i dirigent.

20. ožujka

1888. Rodio se Krsto Odak

Krsto Odak (Siverić kraj Drniša, 20. III. 1888. – Zagreb, 4. XI. 1965.) bio je hrvatski skladatelj i glazbeni pedagog.

1889. Umro je Janko Jurković

Janko Jurković (Požega, 21. XI. 1827. – Zagreb, 20. III. 1889.) bio je hrvatski književnik i novinar.

1900. Nikola Tesla patentirao bežični prijenos energije

Patente vezane za radiotehniku i svoje zamisli o bežičnom prijenosu energije Tesla prijavljuje od 1900. do 1902. godine. Tako je 20. ožujka 1900. prijavio patent o bežičnom prijenosu energije. Napravio je eksperiment upalivši 200 žarulja koje nisu bile povezane žicom na udaljenosti od 40 kilometara, a svaka je oko sebe osvijetljavala krug od 41 metra.

1979. Umro je Marijan Haberle

Marijan Haberle (Zagreb, 16. V. 1908. – Rijeka, 20. III. 1979.) bio je hrvatski arhitekt.

Borba za nezavisnost

- 20. ožujka 1991. Europska zajednica zauzela je stajalište da su unutarnje i vanjske granice Jugoslavije nepromjenjive (princip Završnog akta iz Helsinkija, 1975.).

21 ožujka

1913. Rodio se Ivan Goran Kovačić

Ivan Goran Kovačić (Lukovdol, 21. III. 1913. – okolica Foče, Bosna i Hercegovina, ? 12. VII. 1943.) bio je hrvatski pjesnik, pripovjedač, esejist i prevoditelj.

1953. Rodila se Vera Zimova

Vera Zimova, poznatija kao Vera Zima (Metković, 21. III. 1953. – Zagreb, 7. XI. 2020.) bila je hrvatska kazališna, televizijska i filmska glumica.

2011. Umro je Mario Bogliuni

Mario Bogliuni (Svetvinčenat kraj Pule, 24. V. 1935. – Zagreb, 21. III. 2011.) bio je hrvatski pijanist, orguljaš i skladatelj, glazbeni urednik.

2022. Umrla je Vesna Bosanac

Vesna Bosanac (Subotica, 9. III. 1949. – Vukovar, 21. III. 2022.) bila je hrvatska liječnica, ravnateljica vukovarske bolnice 1991. godine.

22. ožujka

1495. Tiskan Leksionar Bernardina Splićanina

Bernardinov leksionar iz 1495. prva je datirana hrvatska tiskana latinična knjiga – inkunabula. Leksionari su zapravo zbirke biblijskih tekstova koji se čitaju na misi, poredani tako da odgovaraju crkvenoj godini. Otisnuta je u Veneciji 1495. u tiskari majstora Damjana iz Milana.

1783. Umro je grof Franjo Leopold Nadasdy Franjo Leopold Nádasdy (1708. – 22. III. 1783.) bio je hrvatski ban, grof, feldmaršal.

1859. Rodio se Josip Vancaš

Josip Vancaš (Sopron, Mađarska, 22. III. 1859. - Zagreb, 15. XII. 1932.) bio je hrvatski arhitekt, predstavnik historicizma.

1885. Rodio se Josip Račić

Josip Račić (Zagreb, 22. III. 1885. – Pariz, 19. VI. 1908.) bio je hrvatski slikar.

1988. Umro je Rudolf Matz

Rudolf Matz (Zagreb, 19. IX. 1901. – Zagreb, 22. III. 1988.) bio je hrvatski violončelist, skladatelj, dirigent i glazbeni pedagog.

1955. Umro je Ivan Šubašić

Ivan Šubašić (Vukova Gorica, 28. V. 1892. – Zagreb, 22. III. 1955.) bio je hrvatski odvjetnik i političar.

1970. Umro je Tito Strozzi

Tito Strozzi (Zagreb, 14. X. 1892 – Zagreb, 23. III. 1970) bio je hrvatski glumac, redatelj, književnik i prevoditelj.

2020. Jak potres u Zagrebu

Potres jačine 5,5 stupnjeva po Richteru dogodio se u Zagrebu, u nedjelju, 22. ožujka 2020. u 6:24 sati. Euromediterranski seizmološki centar javio je da se epicentar nalazio 7 kilometra sjeverno od središta Zagreba (Markuševac), na dubini od 10 km.

Borba za nezavisnost

- 1996. Ministrica vanjskih poslova SAD-a Madeleine Albright u pratnji veleposlanika Petera Galbraitha i upravitelja ENTAES-a Jacquesa Paula Kleina posjetila hrvatsko Podunavlje. Tamošnji Srbi kamenovali su njihovo vozilo.

23 ožujka

1391. Umro je Ivan Paližna

Ivan Paližna (lat. Joannes de Palisna) (? - Vrana, 23. III. 1391. ili 26. IV. 1392.) bio je hrvatski ban, vitez, ivanovac i prior vranski.

1806. Umro je Ivan Nepomuk II. Erdody

Ivan Nepomuk II. Erdody (Vép, 14. V. 1733. – Zagreb, 23. III. 1806.) bio je hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban i podmaršal.

1848. Dekret imenovanja bana Jelačić za hrvatskog bana

Josip Jelačić (Petrovaradin, danas dio Novoga Sada, 16. X. 1801. – Zagreb, 20. V. 1859.) bio je hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban.

1945. Rodio se Krasnodar Rora

Krasnodar Rora (Vis, 23. III. 1945. – Zagreb, 12. XI. 2020.) bio je legendarni nogometaš Dinama od 1964. do 1973. godine.

1970. Umro je Tito Strozzi

Tito Strozzi (Zagreb, 14. X. 1892 – Zagreb, 23. III. 1970) bio je hrvatski glumac, redatelj, književnik i prevoditelj.

2020. Umro je Branko Cikatić

Branko Cikatić (Split, 3. X. 1954. – Solin, 22. III. 2020.) bio je hrvatski kickboksač; nadimak mu je bio "Hrvatski tigar".

Borba za nezavisnost

- 1992. Hrvatska je primljena u članstvo KESS-a (danas OESS-a).
- 1993. oružani sukob HVO-a i Armije BiH u gradu Konjicu. Armije BiH je zauzela grad.

24. ožujka

1796. Rodio se Franjo Haller

Franjo Haller (Kerelöszentpál, Erdelj, 24. III. 1796. – Beč, 5. III. 1875.) bio je mađarski političar austrijskog podrijetla, hrvatski ban.

1868. Rodio se Stjepan Miletić

Stjepan Miletić (Zagreb, 24. III. 1868. – München, 8. IX. 1908.) bio je hrvatski kazališni intendant, redatelj, kazališni kritičar i književnik.

2008. Umro je Boris Dvornik

Boris Dvornik (Split, 16. IX. 1939. – Split, 24. III. 2008.) bio je hrvatski filmski, kazališni i televizijski glumac, redatelj i scenarist.

Borba za nezavisnost

- 1992. Na Sunju ispaljeno 3000 projektila ali bez rezultata.

25. ožujka

1838. Rodio se Đuro Deželić

Đuro (Gjuro) Stjepan Deželić (Ivanić Grad, 25. III. 1838. – Zagreb, 28. X. 1907.) bio je hrvatski prozaik, publicist, prevoditelj i javni djelatnik.

1848. Prvi sabor u hrvatskoj povijesti u koji su njegovi zastupnici birani putem izbora

1986. Umro je Jaroslav Šidak

Jaroslav Šidak (Beč, 4. I. 1903. – Zagreb, 25. III. 1986.) bio je hrvatski povjesničar.

1904. Pula je uvela tramvaj

Pula je 1904. godine dobila tramvaj. Tramvajski promet u Puli ukinut je 1934. godine; sve su tračnice uklonjene.

Osim u Puli tramvajski je promet na području Istre postojao je u Opatiji i Piranu, a djelovalo je 12 željezničkih i tramvajskih društava.

1958. Rodio se Rudolf Perešin

Rudolf Perešin (Jakšinec, Gornja Stubica, 25. III. 1958. – 1995.) jedan je od najpoznatijih pilota HRZ-a. Posthumno je promaknut u čin stožernog brigadira.

1898. Umro je Petar Matković

Petar Matković (Senj, 18. VI. 1830. – Beč, 25. III. 1898.) bio je hrvatski geograf.

Borba za nezavisnost

- 1991. predsjednici Tuđman i Milošević sastali su se u Karađorđevu (Srbija). Nikakav dokument o razgovorima nije načinjen pa ni objavljen.
- 1993. Bošnjaci-muslimani napadaju Busovaču iz više pravaca. Grad je blokiran, ali ga Armija BiH nije uspjela osvojiti (okupirati).

26. ožujka

1850. Trgovačke komore

Naredbom ministra trgovine od 26. ožujka 1850. obznanjeno je da je 18. ožujka 1850. potvrđen «Privremeni zakon o podignutju trgovačkih i obrtničkih komorah». Naredbu o objavljivanju ovoga zakona potpisao je ministar Bruck, pa se naziva Bruckovim zakonom¹. Temeljem navedenog Zakona osnovane su tri komore u Hrvatskoj i Slavoniji, u Zagrebu, Osijeku i Rijeci i tri komore u Dalmaciji, u Dubrovniku, Splitu i Zadru. Temeljem istoga zakona osnovane su dvije komore na području Vojne Krajine u Sisku 1860. i Senju 1876. godine

1938. Otvoren Dom likovnih umjetnosti kralja Petra I. Velikog Oslobođioca

Na sredini trga 1938. izgrađena je zgrada kružnoga tlocrta prema idejnoj skici slavnog kipara Ivana Meštrovića. Bio je to, odnosno galerija, prema prijedlogu Hrvatskog društva umjetnika Strossmayer. To je društvo priredilo prvu izložbu pod nazivom *Pola vijeka hrvatske umjetnosti*. Paviljon je postao simbol Zagreba.

1967. Umro je Ervin Šinko

Ervin Šinko (Apatin, Vojvodina, 5. X. 1898. – Zagreb, 26. III. 1967.) bio je mađarski i hrvatski književnik.

27. ožujka

1472. Umro je Janus Pannonius

Janus Pannonius (Čazma, 29. VIII. 1434. – Medvedgrad kraj Zagreba, 27. III. 1472.) bio je hrvatski i mađarski humanist, latinski pjesnik, diplomat, biskup Pečuha i hrvatski ban.

Ostala imena i pseudonimi: Jan Panonac, Janus Vitez Pannonius, Jan Panonije, Ivan Česmički, Jan Panonij.

1510. Umrla je Beatrica Frankopan

Beatrica Frankopan (*1480. – 27. III. 1510.) bila je hrvatska velikašica iz obitelji knezova Frankopana, supruga hrvatskog bana Ivaniša Korvina.

1530. Mila Gojsalić zapalila je skladište baruta

Mila Gojsalić, hrvatska junakinja, djevojka iz sela Kostanja u Dalmatinskoj zagori je 27. ožujka 1530. zapalila skladište baruta u osmanskome taboru. Paša ju je oteo i u svom taboru silovao pa se ona osvetila. Mila Gojsalić poginula je kao i paša te njegovi časnici.

1607. Split poharala epidemija kuge

Epidemija kuge nekoliko je puta tijekom povijesti poharala grad Split. Prva epidemija zabilježena je 1348. godine u vrijeme velike pandemije "Crne smrti" koja se iz Azije, preko Sredozemlja, proširila cijelom Europom i desetkovala stanovništvo Starog kontinenta.

1676. Rodio se Franjo II. Rakoczi

Franjo II. Rakoczi (Borša 1676. – Tekirdag 1735.) bio je mađarski feudalac, unuk Petra Zrinskog.

1921. Rodio se Ivan Rabuzin

Ivan Rabuzin (Ključ kraj Novoga Marofa, 27. III. 1921. – Varaždin, 18. XII. 2008.) bio je hrvatski naivni slikar i grafičar.

1935. Umro je Rudolf Lubinski

Rudolf Lubynski (Zagreb, 31. X. 1873. – Zagreb, 27. III. 1935.) bio je hrvatski arhitekt.

1990. Vraćanje spomenika bana Josipa Jelačića na središnji zagrebački trg-

Skupština grada Zagreba donijela je odluku da se spomenik hrvatskog bana Josipa Jelačića ponovo postavi na Trg Republike odnosno na Trg bana Josipa Jelačića, odakle su ga komunističke vlasti odstranile 1947. godine.

28. ožujka

1846. Praizvedba prve hrvatske opere Ljubav i zloba

Prvu hrvatsku operu skladao je 26-godišnji Vatroslav Lisinski. Hrvati su tako nakon

Nijemaca i Rusa postali treći narod u Europi koji je dobio nacionalnu operu. Praizvedba opere *Ljubav i zloba* bila je 28. ožujka 1846. godine u današnjoj Staroj gradskoj vijećnici u Zagrebu.

1895. Rodio se Ignjat Job

Ignjat Job (Dubrovnik, 28. III. 1895. – Zagreb, 28. IV. 1936.) bio je hrvatski slikar.

1901. Rodio se Kristian Kreković

Kristian Kreković (Koprivna kraj Tuzle, BiH, 28. III. 1901. – Palma de Mallorca, Španjolska, 21. XI. 1985.) bio je istaknuti hrvatski slikar i arhitekt, odnosno hrvatsko-peruanski umjetnik.

1907. Rodio se Vladimir Kovačić

Vladimir Kovačić (Vinkovci, 28. III. 1907. – Zagreb, 22. VIII. 1959.) bio je hrvatski pjesnik i publicist.

1923. Nasilna talijanizacija Hrvata u Istri

Dana 28. ožujka 1923. godine fašistička Italija zabranila je upotrebu hrvatskog jezika u upravi u Istri, a dvije godine kasnije i na sudu.

1944. Rodio se Krunoslav Kićo Slabinac

Krunoslav Kićo Slabinac (Osijek, 28. III. 1944. – Zagreb, 13. XI. 2020.) bio je jedan od najpoznatijih hrvatskih pjevača svog vremena, gitarist, skladatelj i aranžer.

1977. Rodila se Ana Rukavina

Ana Rukavina (Zagreb, 28. III. 1977. – Zagreb, 26. XI. 2006.) bila je hrvatska novinarka, potaknula je osnivanje Zaklade Ana Rukavina - Želim život.

2001. Ukinut Županijski dom. Županijski dom Hrvatskog sabora ukinut je 28. ožujka 2001. godine.

2018. Umro je Frano Missia

Frano Missia (Split, 23. IV. 1924. – Split, 28. III. 2018.) bio je hrvatsko-američki akademski slikar.

Borba za nezavisnost.

- 1991. srpski teroristi zauzeli Nacionalni park Plitvice.

29. ožujka

1248. Odobrena uporaba glagoljice

pod nazivom *Misal po zakonu rimskoga dvora* iz godine 1483. Riječ je o prvom misalu u Europi koji nije napisan na latinskom jeziku. Posljednja knjiga na glagoljici tiskana je 1893., a radi se o trećem izdanju Parčićeva misala. Međutim, glagoljica se održala još mnogo dulje jer mnogi svećenici nisu htjeli prihvatiti misal na latinici koji je tiskan tek 1927. godine.

1645. Katastrofalan požar u Zagrebu uništio veći dio grada

Katastrofalan požar uništio je veći dio Zagreba 29. ožujka 1645. godine.

1778. Umro je Adam Baltazar Krčelić

Baltazar Adam Krčelić (Kercselich); (Šenkovec kraj Zaprešića, 5. II. 1715. – Zagreb, 29. III. 1778.) bio je hrvatski povjesničar, teolog i pravnik.

1901. Rodio se Andrija Maurović

Andrija Maurović (Muo u Boki Kotorskoj, 29. III. 1901. – Zagreb, 2. IX. 1981.) bio je hrvatski slikar i crtač stripova.

1906. Umrla je Slava Raškaj

Slava Raškaj (Ozalj, 2. I. 1877. – Stenjevec, danas dio Zagreba, 29. III. 1906.) bila je hrvatska slikarica.

1917. Rodila se Nada Kesterčanek Vujica

Nada Kesterčanek Vujica (Sarajevo, 29. III. 1917. – Wilkes-Barre Pennsylvania SAD, 10. VI. 1971.) bila je hrvatska i bosanskohercegovačka pjesnikinja i pripovjedačica.

1965. Umro je Zlatko Baloković

Zlatko Baloković (Zagreb, 31. III. 1895. – Venecija, 29. III. 1965.) bio je hrvatski violinist.

Borba za nezavisnost

- 1993. Vijeće sigurnosti UN u Rezoluciji br. 815 u provedbenom paragrafu prvi put utvrđuje da se UNPA područja integralni dio teritorija Hrvatske.

30. ožujka

1244. Grad Pag dobio status Slobodnog kraljevskog grada

Tijekom navale Tatara kralj Bela IV. bježao je po dalmatinskoj obali. U jednoj bitki protiv Tatara Pažani su pomogli kralju i zauzvrat dobili status slobodnog kraljevskog grada 30. ožujka 1244. godine. Stoga se taj dan uzima kao dan grada. Nakon toga Pag se ubrzano razvija.

1814. Umro je Džono Rastić

Džono Rastić (Junius Restius, Junije Resti); (Dubrovnik, 11. I. 1755. – Dubrovnik, 30. III. 1814.) bio je hrvatski pjesnik.

1820. Rodi se Ambrozije Šarčević

Ambrozije Šarčević (u mađ. izvorima Sárcevecs Ambrus), zvani i Boza (Subotica, 30. III. 1820. - Subotica 29. XI. 1899.) bio je bački hrvatski javni djelatnik, književnik, publicist, prevoditelj, hrvatski preporoditelj bačkih Hrvata.

1862. Umro je Pavao Štoos

Pavao Štoos (Dubravica kraj Klanjca, 10. XII. 1806. – Pokupsko, 30. III. 1862.) bio je hrvatski književnik, svećenik i preporoditelj.

31. ožujka

1387. Žigmund Luksemburški okrunjen za hrvatsko-ugarskog kralja

Žigmund Luksemburški okrunjen je za hrvatsko-ugarskog kralja 31. ožujka 1387. godine.

1601. Rodio se Jakov Mikalja

Jakov Mikalja (Micaglia, Micalia, Giacomo, Jacobus); (Peschici, Italija, 31. III. 1601. – Loreto, Italija, 1. XII. 1654.) bio je hrvatski jezikoslovac.

1892. Umro je Janko Jambrišak

Janko Jambrišak (Karlovac, 2. IV. 1834. – Zagreb, 31. III. 1892.) bio je hrvatski graditelj i projektant.

1895. Rodio se Zlatko Baloković

Zlatko Baloković (Zagreb, 31. III. 1895. – Venecija, 29. III. 1965.) bio je hrvatski violinist.

1943. Umro je Franjo Fancev

Franjo Fancev (Virje, 24. IX. 1882. – Zagreb, 31. III. 1943.) bio je hrvatski knjižničar, filolog i povjesničar književnosti.

Borba za nezavisnost

- 31. ožujka 1991. Specijalne jedinice MUP-a RH vratile su NP Plitvice pod nadzor legalnih redarstvenih snaga RH. U sukobu s naoružanim srpskim teroristima poginuo je Josip Jović iz Aržana kod Imotskog - prva žrtva Domovinskoga rata („*Krvavi Uskrs*“).

Slika 7. Crkva sv. Ane (Bribirska glavica)

Slika 8. Spomen ploča u Zrinu

1. travnja

1868. Rodio se Emilij Laszowski

Emilij Laszowski (Brlog kraj Ozlja, 1. IV. 1868. – Zagreb, 28. XI. 1949.) bio je hrvatski povjesničar, arhivist i kulturni djelatnik.

1902. Puštena u promet Parenzana željeznička pruga

Uskotračna pruga Parenzana puštena je u promet 1. travnja 1902. godine, a nazivali su ju Istrijankom i Parenzanom. Prolazila je kroz 33 mjesta, od Trsta do Poreča.

1917. Rodio se Stanko Banić

Stanko Banić (Gračani, Zagreb, 1. IV. 1917. – Bjelovar, 4. VI. 2004.) bio je hrvatski katolički svećenik, franjevac i pjesnik.

1982. Umro je Ivo Lendić

Ivo Lendić (Janjina na Pelješcu, 4. VI. 1908. – Iguaz, Argentina, 1. IV. 1982.) bio je hrvatski emigrantski novinar, kršćanski intelektualac, hrvatski književnik i prevoditelj.

2009. Republika Hrvatska postala članica NATO pakta

Dana prvog travnja 2009. Republika Hrvatska pristupila je Sjevernoatlantskom savezu (engl. *North Atlantic Treaty Organization* – NATO).

Borba za nezavisnost

- 1991. takozvano Izvršno vijeće takozvane "SAO Krajine" u Korenici donijelo je odluku o ujedinjenju s Republikom Srbijom. Prema velikosrpskim planovima u tzv. SAO Krajinu trebale su ući općine Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, Donji Lapac, Korenica, Vojnić, Vrginmost, Glina, Dvor na Uni, Kostajnica, Petrinja i Pakrac te sva srpska naselja koja su se pripojila jednoj od ovih općina i ona koja se ubuduće izjasne za pripajanje u procesu razgraničenja.

- 1995. odlukom VS UN-a (Rezolucija 981) UNPROFOR u Hrvatskoj postao je UNCRO i preuzeo obvezu nadzora međunarodno priznatih granica Republike Hrvatske.

2. travnja

1473. Rodio se Ivaniš Korvin

Ivaniš Korvin (Wrocław, 2. IV. 1473. – Krapina, 12. X. 1504.) bio je slavonski herceg, dalmatinski i hrvatski ban.

1834. Rodio se Janko Jambrišak

Janko Jambrišak (Karlovac, 2. IV. 1834. – Zagreb, 31. III. 1892.) bio je hrvatski graditelj i projektant.

1835. Rodio se Paškal Buconjić

Paška Buconjić (Drinovci, 2. IV. 1835. – Mostar, 8. XII. 1910.) bio je mostarsko-duvanjsko-trebinjski biskup, kulturno-politički djelatnik.

1887. Rodio se Antun Dobronić

Antun Dobronić (Jelsa, 2. IV. 1878. – Zagreb, 12. XII. 1955.) bio je hrvatski skladatelj i glazbeni pisac.

1888. Rodio se Grga Novak

Grga Novak (Hvar, 2. IV. 1888. – Zagreb, 7. IX. 1978.) bio je hrvatski povjesničar i arheolog.

1962. Umro je Milan Stahuljak

Milan Stahuljak (Bjelovar, 17. VIII. 1878. – Zagreb, 2. IV. 1962.) bio je hrvatski skladatelj i dirigent.

2005. Umro Papa Ivan Pavao II.

Sveti Ivan Pavao II. (lat. Sanctus Ioannes Paulus PP. II.) (Wadowice, 18. svibnja 1920. – Vatikan, 2. travnja 2005.) papa, također zvan Ivan Pavao Veliki. Prijatelj hrvatskog naroda i Hrvatske.

3. travnja

1865. Rodio se Menci Clement Crnčić

Menci Clement Crnčić (Bruckan der Mur, Austrija, 3. IV. 1865. – Zagreb, 9. XI. 1930.) bio je hrvatski slikar i grafičar.

1936. Rodio se Rudi Aljinović

Rudolf Rudi Aljinović (Zagreb, 3. IV. 1936. – Zagreb, 3. XII. 2022.) bio je hrvatski novinar, publicist, feljtonist i putopisac.

1996. Kod Cavtata poginuo američki ministar Ron Brown

Dana 3. travnja 1996. godine avion u kojem je bio američki ministar trgovine Ron Brown udario je u brdo sv. Ivan blizu aerodroma u Čilipima. Svi putnici u zrakoplovu poginuli su, uključujući glavnog urednika The New York Times ureda u Frankfurtu Nathaniela C. Nasha, te dvoje hrvatskih državljana.

4. travnja

1575. Rodio se Trifun Bokanić

Trifun Bokanić (Pučišća na Braču, 4. IV. 1575. – Trogir, 3. IX. 1609.) bio je hrvatski klesar i graditelj.

1584. Umro je Gašpar Alepić

Gašpar Alapić (? , prva četvrtina XVI. st. – Vukovina kraj Velike Gorice, 4. IV. 1584.) bio je hrvatski plemić i ban.

1919. Rodio se Branko Kadić

Branko Kadić (Krug, Dolnja Poljica, 4. IV. 1919. - Buenos Aires, 3. VII. 1991.) hrvatski domovinski i iseljenički književnik, književni kritičar, esejist, prevoditelj i diplomat.

1945. Dan gospićkih žrtava 4. travnja

U razrušeni Gospić 4. travnja 1945. godine ušle su partizanske snage, 5. Prekomorska brigada. Partizani i preobučeni četnici počinili su niz zločina iz osвете. Prije ulaska u grad

održan je u Divoselu sastanak na kojem je zauzet stav po kojem „*svaka kuća mora dati glavu, neka i više*“. Bez ikakvog suđenja ubijeni su brojni vojnici i civili.

1983. Umro je Bernard – Bajdo Vukas

Bernard - Bajdo Vukas (Zagreb, 1. V. 1927. – Zagreb, 4. IV. 1983.) bio je hrvatski nogometaš.

5. travnja

1748. Prva kavana u Zagrebu, kod Duna

Dana 5. travnja 1748. godine otvorena je prva kavana u Zagrebu. Bila je prva kavana i u Hrvatskoj. Otvorio ju je trgovac Leopold Dun ili Duhn.

1824. Rodio se Ladislav Pejačević

Ladislav Pejačević (Sopron, 5. IV. 1824. – Našice, 7. IV. 1901.) bio je hrvatski političar i ban („*ban kavalir*“)

1852. Počeo je Bachov apsolutizam

Petog travnja 1852. godine *de facto* započeo je tzv. *Bachov apsolutizam* u Habsburškoj Monarhiji. Austrijski barun Alexander von Bach, kao ministar unutarnjih poslova Monarhije, uveo je represivni režim. Navedeni datum uzima se simbolično jer je toga dana umro dotadašnji Bachov *šef* – austrijski predsjednik vlade princ Felix zu Schwarzenberg.

1871. Rodio se Mirko Seljan

Mirko Seljan (Karlovac 5. IV. 1871. – u Peruu 1913.) bio je hrvatski istraživač. Mirko i njegov brat Stjepan (Braća Seljan) istraživali su područja u Etiopiji i Južnoj Americi.

1903. Rodio se Pavao Markovac

Pavao Markovac (5. IV. 1903. – 1941.) bio je hrvatski muzikolog, pisac, izdavač, skladatelj i dirigent.

1921. Ugušena Proštinska buna

Talijani su 1921. godine u Istri provodili nasilnu talijanizaciju i zatirali hrvatski identitet pa su se Hrvati pobunili. Pobuna seljaka protiv fašističkog terora, Proštinska buna, započeta u veljači 1921., a ugušena 5. travnja 1921.

1979. Umro je Bonifacije Perović

Bonifacije Perović (Arbanasi, Zadar 24. XI. 1900. – Bologna, 5. IV. 1979.) bio je katolički svećenik, filozof, sociolog i publicist.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srbi postavljaju barikade po cijeloj Hrvatskoj od 1. do 5. travnja, izvode terorističke napade, a JNA „intervenira“ i štiti pobunjenike. JNA je izvodila svoj plan o „tihom vojnoj okupaciji Hrvatske“.
- 1991. Predsjednik Tuđman donosi odluku o osnivanju Vrhovnog državnog vijeća RH (VONS) kao savjetodavnog tijela.
- 1991. Na poticaj HDZ-a (najprije u Zagrebu), a zatim u cijeloj slobodnoj Hrvatskoj ustrojene su legalne postrojbe Narodne zaštite na dobrovoljnom načelu. U Zagrebu je bilo 66000 članova, dobrovoljaca, a u cijeloj Hrvatskoj više od 250.000. Narodna zaštita bila je ustrojena na teritorijalnom načelu.

6. travnja

1490. Umro je Matija Korvin

Matija Korvin (Cluj, Rumunjska, 23. II. 1443. – Beč, 6. IV. 1490.) bio je hrvatsko-ugarski kralj.

1667. Vrlo jak potres pogodio Dubrovnik

Dana 6. travnja 1667. godine u 8 sati ujutro pogodio je Dubrovnik najjači potres u njegovoj zabilježenoj povijesti. Katastrofa je bila tako

velika da je poginulo otprilike pola stanovnika grada (oko 3.000 žitelja).

1853. Rodio se Dragutin Hirc

Dragutin Hirc (Zagreb, 6. IV. 1853. – Zagreb, 1. V. 1921.) bio je hrvatski botaničar, zoolog, planinar i putopisac.

1989. Jugoplastika osvojila prvi kup europskih prvaka

Splitska Jugoplastika je u Münchenu, u finalu *Final Four* tadašnjeg Kupa prvaka osvojila je naslov. «Žuti» su pobijedili Maccabi iz Tel-Aviva.

Borba za nezavisnost

- 1992. godine tri civila bila su zarobljena i poslana u logor u Knin gdje su umrli zbog loših uvjeta života u logoru.
- 1992. godine na području općine Kupres zarobljeno je 8 civila i pripadnika HVO-a te su ubijeni. Od 4. do 7. travnja 1992. godine zarobljeno je 39 Hrvata (29 pripadnika HVO-a i 10 civila). U srpskom logoru u Kninu umro je jedan pripadnik HVO-a, a jedan u logoru Kamenica (Drvar).

7. travnja

1901. Umro je grof Ladislav Pejačević

Ladislav Pejačević (Sopron, 5. IV. 1824. – Našice, 7. IV. 1901.) bio je hrvatski grof i ban, političar.

1931. Umro je Milutin Cihlar Nehajev

Milutin Cihlar Nehajev (Senj, 25. XI. 1880. – Zagreb, 7. IV. 1931.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj, publicist, esejist, kritičar i novinar.

1975. Umro je Krsto Hegedušić

Krsto Hegedušić (Petrinja, 26. XI. 1901. – Zagreb, 7. IV. 1975.) bio je hrvatski slikar.

1992. Sjedinjene Američke Države priznale neovisnost Republike Hrvatske.

Predsjednik Sjedinjenih Američkih Država George H. W. Bush potpisao je dugo očekivani dokument o priznavanju Republike Hrvatske.

Borba za nezavisnost

- 1992. Republika Hrvatska priznala je 7. travnja 1992. godine Bosnu i Hercegovinu kao državu.
- 1995. na planini Dinari iznad Knina hrvatske postrojbe oslobodile su područje širine 15, a dubine 5 km (napadajni boj Skok 1 - HV i HVO). Oslobođeno je 75 četvornih kilometara BiH.

8. travnja

1626. Umro je Marin Getaldić

Marin Getaldić (Dubrovnik, 1568. – Dubrovnik, 7. ili 8. IV. 1626.) bio je hrvatski matematičar i fizičar.

1894. Rodio se Ulderiko Donadini

Ulderiko Donadini (Plaški, 8. IV. 1894. – Zagreb, 10. V. 1923.) bio je hrvatski književnik.

1905. Umro je Josip Juraj Strossmayer

Josip Juraj Strossmayer (Osijek, 4. II. 1815. – Đakovo, 8. IV. 1905.) bio je đakovački biskup i hrvatski političar.

1915. Rodio se Ivan Supek

Ivan Supek (Zagreb, 8. IV. 1915. – Zagreb, 5. III. 2007.), hrvatski fizičar, filozof i književnik.

1941. Proglašenje hrvatske države u Bjelovaru

Zbog velikosrpskog terora, uhićenja, ubojstava i progona kojeg je provodio srpski kralj i srpska vlast Hrvati su izrazili svoje nezadovoljstvo i proglasili samostalnost.

Proglašenje u Bjelovaru zbilo se 2 dana prije službenog proglašenja Nezavisne države Hrvatske u Zagrebu.

1949. Osnovan NP Plitvička jezera

Nacionalni park Plitvička jezera osobita je geološka i hidrogeološka krška pojava. Kompleks Plitvičkih jezera proglašen je nacionalnim parkom 8. travnja 1949. godine.

1953. Osnovan je Muzej pošte i telekomunikacija u Zagrebu

Muzej pošte i telekomunikacija osnovan je 8. travnja 1953. godine u centru grada Zagreba, Jurišićeva ulica.

1962. Umro je Branko Gavella

Branko Gavella (Zagreb, 28. VII. 1885. – Zagreb, 8. IV. 1962.) bio je hrvatski redatelj, teatrolog i kazališni pedagog.

Borba za nezavisnost

- 1991. najbrojniji prosvjed pred Vojnim sudom u Zagrebu. Od dana hapšenja tzv. Virovitičke grupe 25. siječnja pa do 21. svibnja gotovo svakodnevno održavani su prosvjedi pred Vojnim sudom u Zagrebu.

9. travnja

Borba za nezavisnost

- 1991. Vrhovno državno vijeće pod presjedanjem F. Tuđmana ustrojilo je **Zbor narodne garde** kao zaštitnika ustavnog poretka i teritorijalnog integriteta RH

10. travnja

1880. U pulskoj zvjezdarnici otkriven golemi asteroid Kleopatra

Dana 10. travnja 1880. godine otkriven je iz zvjezdarnice u Puli veliki asteroid koji je dobio ime Kleopatra. Otkrio ga je Johann Palisa, koji

je vršio funkciju ravnatelja te zvezdarnice, smještene u pulskom predjelu Monte Zaro.

1880. Rodio se Ivan Matetić Ronjgov

Ivan Matetić Ronjgov (Ronjgi kraj Viškova, 10. IV. 1880. – Lovran, 27. VI. 1960.) bio je hrvatski skladatelj, melograf i glazbeni pedagog.

1922. Rodila se Vesna Parun

Vesna Parun (Zlarin, 10. IV. 1922. – Stubičke Toplice, 25. X. 2010.) bila je hrvatska književnica i prevoditeljica.

1923. Rodio se Anton Marti

Anton Marti (Labin, 10. IV. 1923. – Zagreb, 21. I. 2004.) bio je hrvatski televizijski i kazališni redatelj te jedan od osnivača Televizije Zagreb.

1941. Slavko Kvaternik proglasio NDH

Slavko Kvaternik (Vučinići kraj Vrbovskoga, 25. VIII. 1878. – Zagreb, 13. VI. 1947.) bio je hrvatski vojnik, austrougarski, jugoslavenski i časnik NDH, političar i državni dužnosnik.

1956. Umro je Božidar Širola

Božidar Širola (Žakanje kraj Karlovca, 20. XII. 1889. – Zagreb, 10. IV. 1956.) bio je hrvatski skladatelj, glazbeni pisac, muzikolog i etnomuzikolog.

11. travnja

1165. Umro je Stjepan IV. Arpadović

Stjepan IV. Arpadović (? , 1132. ili 1133 – Zemun, 11. IV. 1165.) bio je hrvatsko-ugarski kralj, iz dinastije Arpadovića.

1871. Rodio se Ferdinand Budicki

Ferdinand Budicki (Zagreb, 11. IV. 1871. – Zagreb, 25. VI. 1951.) bio je hrvatski pionir automobilizma, biciklizma i zrakoplovstva.

2002. Umro je Branko Bauer

Branko Bauer (Dubrovnik, 18. II. 1921. – Zagreb, 11. IV. 2002.) bio je hrvatski filmski i televizijski redatelj i scenarist.

12. travnja

1942. Otvorena Zakladna bolnica Rebro

Na Uskrs 12. travnja 1942. svečano je otvorena *Zakladna bolnica Rebro* (peta po veličini u Europi) u nazočnosti ministara, državnih tajnika, predsjednika Sabora, četvero veleposlanika, gradonačelnika, predstavnikâ vojske, Crkve, Sveučilišta, Medicinskog fakulteta, članova Zakladnog odbora i drugih uglednika.

1966. Umro je Milisav Demerec

Milislav Demerec (Hrvatska Kostajnica, 11. I. 1895. – Laurel Hollow, Long Island, 12. IV. 1966.) bio je hrvatski znanstvenik i akademik, jedan od najznačajnijih genetičara svoga vremena.

1984. Umro je Stjepan Mihalić

Stjepan Mihalić (Karlovac, 16. VII. 1901. – Karlovac, 12. IV. 1984.) bio je hrvatski književnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Stvorena je (12. travnja) operativna jezgra buduće hrvatske vojske - **Zbor narodne garde** (ZNG); započele su pripreme za ustrojavanje četiriju brigada ZNG-a.

13. travnja

1772. Umro je Karlo Batthyany

Karlo Batthyány (Rohonc, 28. IV. 1698. – Beč, 13. IV. 1772.) bio je hrvatski ban

1799. Habsburška Monarhija priznala je autonomiju Poljica

Poljička Republika ili Poljička knežija naziv je za kraj istočno od Splita, točnije od Žrnovnice do Blata na Cetini i Omiša te od mora do Zamosorja. Od 13. stoljeća uživala je autonomiju. Nazivala se Poljičkom Kneževinom odnosno Republikom. Poljičani su imali pravo birati svog kneza na godinu dana, ali su većinu svoje povijesti priznavali vrhovnu vlast hrvatskih, hrvatsko-ugarskih, mletačkih i drugih vladara.

Habsburška Monarhija je 13. travnja 1799. priznala Poljicima veliku autonomiju.

1963. Umro je Stjepan Zimmermann

Stjepan Zimmermann (Virovitica, 24. XII. 1884. – Zagreb, 13. IV. 1963.) bio je hrvatski filozof i teolog

1974. Umro je Ante Jadrijević

Ante Jadrijević (Glavice kraj Sinja, 14. VI. 1896. — Makarska, 13. IV. 1974.) bio je hrvatski franjevac, arheolog i povjesničar.

1996. Umro je Vjekoslav Kaleb

Vjekoslav Kaleb (Tisno kraj Šibenika, 27. IX. 1905. – Zagreb, 13. IV. 1996) bio je hrvatski nastavnik i književnik.

14. travnja

1894. Osnovan je Savez hrvatskih biciklista

Najpopularniji sport u Hrvatskoj u drugoj polovici 19. stoljeća bio je biciklizam. Dana 14. travnja 1894. biciklisti su prvi osnovali svoj strukovni sportski savez – Savez hrvatskih biciklista.

Borba za nezavisnost

- 1991. na mitinzima Srba u Hrvatskoj, Hrvatima su prijetili srbijanski političari: četnički vojvoda Vojislav Šešelj u Borovu Selu (14. travnja) i srbijanski poslanik Milan Paroški u baranjskom selu Jagodnjak (20.

travnja); nakon mitinga u Jagodnjaku hrvatska policija uhvatila je, a zatim pustila četničkog vojvodu Vojislava Šešelja (23. travnja).

- 1993. Sredinom travnja u Željeznom Polju (općina Žepča) Armija BiH ubila je 30 zarobljenih Hrvata.
- 1993. Tijekom travnja Armija BiH napada i ubija Hrvate u Travniku; izvršeno je etničko čišćenje.

15. travnja

1900. Rodio se Hijacint Bošković

Hijacint Bošković (Selca na Braču, 15. IV. 1900. – Stari Grad na Hvaru, 26. XII. 1947.) bio je hrvatski filozof i teološki pisac.

1919. Rodio se Franjo Kuharić

Franjo Kuharić (Pribić Donji kraj Krašića, 15. IV. 1919. – Zagreb, 11. III. 2002.) bio je zagrebački nadbiskup i kardinal.

1920. Rodio se Ivo Frangeš

Ivo Frangeš (Trst, 15. IV. 1920. – Zagreb, 29. XII. 2003.) bio je kroatist, slavist i talijanist, jedan od predstavnika zagrebačke stilističke škole, hrvatski književni povjesničar.

Borba za nezavisnost

- 1999. S Kosova izbjegli su Hrvati (Janjevci), njih 81.

16. travnja

1812. Rodio se Juraj Dobrila

Juraj Dobrila (Veli Ježenj, Pazin, 16. IV. 1812. – Trst, 13. I. 1882.) bio je biskup i hrvatski narodni preporoditelj i dobročinitelj.

1844. Rodio se Josip Frank

Josip Frank (Osijek, 16. IV. 1844. – Zagreb, 17. XII. 1911.) bio je hrvatski odvjetnik i političar.

1912. Osnovan nogometni klub „Anarh“

Dana 16. travnja 1912. godine u Splitu osnovan je nogometni klub pod imenom HRŠD “Anarh” (poslije nogometni klub Split).

1913. Umro je Miroslav Kraljević

Miroslav Kraljević (Gospić, 14. XII. 1885. – Zagreb, 16. IV. 1913.) bio je hrvatski slikar i kipar.

1941. Mađari posljednji put okupirali Međimurje

Horthyjeva vojska okupirala je 16. travnja 1941. godine Međimurje, a 16. prosinca 1941. godine ga anektirala.

Borba za nezavisnost

- 1993. Armija BiH počinila je zločin u Trusini. Pripadnici Armije BiH izveli su napad na selo Trusinu u kojem su živjeli Hrvati u blizini Konjica. Ubili su 22 Hrvata, 18 civila i 4 zarobljenika – pripadnika HVO-a.

17. travnja

1587. Rodio se Ivan Lukačić

Ivan Lukačić (Šibenik, kršten 17. IV. 1587. – Split, 20. IX. 1648.) bio je franjevac, hrvatski skladatelj i orguljaš.

1609. Rodio se Juraj Habdelić

Juraj Habdelić (Staro Čiče, 17. IV. 1609. – Zagreb, 27. XI. 1678.) bio je hrvatski moralno-poučni pisac i leksikograf

1670. Uhićeni Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan

Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan uhićeni su u Beču na prijeveru. Tu dvojicu hrvatskih velikaša optužili su za sklapanje urote i podizanje ustanka protiv Leopolda I. Habsburškog, tadašnjeg vladajućeg kralja

Hrvatske i Ugarske te cara Svetog Rimskog Carstva.

Zrinskom i Frankopanu suđeno je za veleizdaju, a smaknuti su 30. travnja 1671. godine.

1869. Rodio se Oton Iveković

Oton Iveković (Klanjec, 17. IV. 1869. – Zagreb, 4. VII. 1939.) bio je hrvatski slikar, slikar hrvatskoga historicizma.

1881. Umro je Matija Mažuranić

Matija Mažuranić (Novi Vinodolski, 4. II. 1817. – Feldhof kraj Graza, 17. IV. 1881.) bio je hrvatski književnik i putopisac.

1926. Umro je Herman Bollé

Herman Bollé (Köln, 18. X. 1845. – Zagreb, 17. IV. 1926.) bio je hrvatski arhitekt njemačkoga podrijetla.

1963. Umro je Viktor Car Emin

Viktor Car Emin (Kraj, 1. XI. 1870. – Opatija, 17. IV. 1963.) bio je hrvatski književnik i publicist, preporoditelj istarskih Hrvata.

2014. Umro je Zvonimir Milčec

Zvonimir Milčec (Zagreb, 3. IX. 1938. – Zagreb, 17. IV. 2014.) bio je hrvatski književnik, najpoznatiji po svojim djelima posvećenim gradu Zagrebu, te pisac za djecu i novinar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Dana 17. travnja donesene su zakonske pretpostavke za formiranje Zbora Narodne Garde (ZNG).
- 1993. Armija BiH napala je područja gdje su živjeli Hrvati. Nakon predaje lokalnog HVO-a Armija BiH počinila je zločine nad Hrvatima, u selu Šušanj.

18. travnja

1827. Prvi koncert u Hrvatskom glazbenom zavodu

Početak djelovanja Hrvatskog glazbenog zavoda, najstarije glazbene institucije u Hrvatskoj, smatra se 18. travnja 1827. godine. Naime, toga je dana održan prvi koncert koji je organizirala ta institucija, u dvorani tadašnje Kraljevske akademije na Katarininu trgu u Zagrebu (danas zgrada Gornjogradske gimnazije).

1874. Rodila se Ivana Brlić Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić (Ogulin, 18. IV. 1874. – Zagreb, 21. IX. 1938.) bila je hrvatska književnica.

1904. Rodio se Drago Gervais

Drago Gervais (Opatija, 18. IV. 1904. – Opatija, 1. VII. 1957.) bio je hrvatski književnik i pjesnik.

Borba za nezavisnost

- 1994. Ustrojen je Prvi hrvatski gardijski zdruk. 1. hrvatski gardijski zdruk ustrojen je 18. travnja 1994. godine. Bio je sastavljen od specijalne postrojbe Ministarstva obrane Republike Hrvatske – Bojne Zrinski – te dijela specijalnih postrojbi Glavnog stožera Hrvatske vojske – Bojne Frankopan, Bojne ban Jelačić, Matija Vlačić, Ferdo Sučić i dijelova 8. lakojurišne brigade Vojne policije.

19. travnja

1273. Prvo zasjedanje Sabora o kojem postoji sačuvani zapisnik

Prvo zasjedanje sabora o kojem postoji sačuvan zapisnik održano je 19. travnja 1273. godine u Zagrebu. Taj se sabor u Zagrebu može smatrati začetnikom tradicije današnjeg Hrvatskog Sabora.

1862. Rodio se Janko Ibler

Janko Ibler (Stara Gradiška, 19. IV. 1862. – Zagreb, 9. VI. 1926.) bio je hrvatski književnik, publicist i prevoditelj.

1905. Prvi generalni štrajk u Hrvatskoj

U tvornici pokućstva, u Osijeku, Povischil i Kaiser stolari su 19. travnja 1905. pokrenuli prvi generalni štrajk na tlu Hrvatske.

1908. Umro je Josip Račić

Josip Račić (Zagreb, 22. III. 1885. – Pariz, 19. VI. 1908.) bio je hrvatski slikar

1971. Umro je Ljubo Karaman

Ljubo Karaman (Split, 15. VI. 1886. – Zagreb, 19. IV. 1971.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti i konzervator.

20. travnja

1788. Rodio se Juraj Haulik

Juraj de Várallya Haulik (Trnava, Slovačka, 20. IV. 1788. – Zagreb, 11. V. 1869.) bio je zagrebački nadbiskup i kardinal.

1871. Rodio se Slavoljub Penkala

Slavoljub Eduard Penkala (Liptovský Mikuláš, Slovačka, 20. IV. 1871. – Zagreb, 5. II. 1922.) bio je hrvatski inženjer kemije i izumitelj poljskoga podrijetla.

1872. Umro je Ljudevit Gaj

Ljudevit Gaj (Krapina, 8. VII. 1809. – Zagreb, 20. IV. 1872.) bio je hrvatski političar, jezikoslovac, ideolog, novinar i književnik. Središnja osoba ilirskog pokreta koja je imala važnu ulogu i u hrvatskom narodnom preporodu.

1962. Zrakoplovna luka Zagrebu počela je s radom

"Zrakoplovna luka Zagreb" započinje je s radom 20. travnja 1962. godine.

Borba za nezavisnost

- 1991. Donijeta je odluka o ustroju 4 hrvatske brigade Zbora narodne garde
- 1992. Ubojstvo obitelji Matijević, etničko čišćenje. U Kukujevcima živjela je i obitelj Matijević (Joza, Ana i maloljetni sin Franjo) koja je odvedena 20. travnja 1992. godine u nepoznato i ubijeni.

21. travnja

1896. Rodio se Ante Šercer

Ante Šercer – pravo ime **Anton Nino Scherzer** (Požega, 21. IV. 1896. – Zagreb, 25. VI. 1968.) bio je hrvatski liječnik otorinolaringolog, kirurg, profesor i akademik.

1904. Rodio se Ton Smerdel

Ton (Antun) Smerdel (Silba, 21. IV. 1904. – Zagreb, 20. VIII. 1970.) bio je hrvatski pjesnik, esejist, kritičar, pisac ogleđa, prevoditelj, latinist, klasični filolog.

1958. Rodio se Gordan Lederer

Gordan Lederer (Zagreb, 21. IV. 1958. – brdo Čukur iznad Hrvatske Kostajnice, 10. VIII. 1991.) bio je hrvatski fotograf i TV-snimatelj.

22. travnja

1845. Rodio se Isidor Kršnjavi

Isidor (Iso) Kršnjavi (Našice, 22. IV. 1845. – Zagreb, 3. II. 1927.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti, slikar, kulturni i javni djelatnik.

1846. Rodio se Gjuro Pilar

Gjuro Pilar (Brod na Savi, danas Slavonski Brod, 22. IV. 1846. – Zagreb, 19. V. 1893.) bio je hrvatski geolog, paleontolog, sveučilišni profesor, putopisac i šahist.

1862. Rodio se Nikola Faller

Nikola Faller (Ivanec, 22. IV. 1862. – Zagreb, 28. II. 1938.) bio je dirigent i skladatelj.

1900. Osnovano je Društvo hrvatskih književnika

Osnivačka skupština Društva hrvatskih književnika (DHK) održala se 22. travnja 1900. godine. U prisutnosti 103 književnika za prvoga predsjednika izabran je Ivan Trnski.

1912. Rodio se Ante Jakšić

Ante Jakšić (Bački Brijeg, Vojvodina, 22. IV. 1912. – Zagreb, 30. XI. 1987.) bio je bački hrvatski književnik, pjesnik, pripovjedač, novelist i romanopisac.

1990. Prvi višestranački izbori

Dana 22. travnja 1990. održani su u Hrvatskoj prvi višestranački parlamentarni izbori. Hrvatska je tada još bila u sastavu SFRJ kao Socijalistička Republika Hrvatska (SRH).

1996. 22 travnja - Dan hrvatske knjige

Odlukom Sabora Republike Hrvatske od 1996. godine, 22. travnja obilježava se kao Dan hrvatske knjige. Taj datum je odabran u spomen na Marka Marulića koji je upravo toga datuma 1501. godine dovršio slavno djelo *Juditu*, a koja je izdana 1521. godine. *Judita* je prvi ep u hrvatskoj književnosti ispjevan na hrvatskom jeziku.

23. travnja

1779. Rijeka dobila Autonomiju

Dana 23. travnja 1779. godine carica i kraljica Marija Terezija izdala je ispravu (*Corpus separatum*) kojom je grad Rijeka s okolicom definiran kao “*odvojeno tijelo pridruženo svetoj ugarskoj kruni*” (lat. “*separatum sacrae regni Hungariae coronae adnexum corpus*”) zbog svoje važnosti kao luke.

1902. Rodio se Dinko Tomašić

Dinko Tomašić (Smokvica na Korčuli, 23. IV. 1902. – Bloomington, SAD, 7. VIII. 1975.) bio je hrvatski sociolog.

1922. Umro je Vlaho Bukovac

Vlaho Bukovac (pravo ime Faggioni, Biagio, Blaise) (Cavtat, 4. VII. 1855. – Prag, 23. IV. 1922.) bio je hrvatski slikar.

1924. Rodio se Julije Knifer

Julije Knifer (Osijek, 23. IV. 1924. – Pariz, 7. XII. 2004.) bio je hrvatski slikar.

1924. Rodio se Frano Missia

Frano Missia (Split, 23. IV. 1924. – Split, 28. III. 2018.) bio je hrvatsko-američki akademski slikar.

1950. Rodila se Đurđica Barlović

Đurđica Barlović (r. Miličević; Split, 23. IV. 1950. – Zadar, 26. VIII. 1992.) bila je hrvatska pjevačica zabavne glazbe.

2004. Umro je Franjo Kajfeš

Franjo Kajfeš (Martijanec kraj Ludbrega, 15. X. 1936. – Zagreb, 23. IV. 2004.) bio je hrvatski kemijski inženjer, stručnjak za kemiju lijekova te visoki državni dužnosnik.

2009. Umro je George Jure Prpić

George Jure Prpić (Đala, Vojvodina, 16. XI. 1920. – Cleveland, SAD, 23. IV. 2009.) bio je hrvatski povjesničar i pjesnik

Borba za nezavisnost

- 1997. Dana 23. i 24. travnja u Podunavlju otvoreni uredi za prognanike i izbjeglice Vlada RH donijela plan povratka prognanih

24. travnja

1766. Rodio se Franjo Vlašić

Franjo Vlašić (Dombovár, Mađarska, 24. IV. 1766. – Zagreb, 16. V. 1840.) bio je hrvatski ban.

1834. Rodio se Juraj Posilović

Juraj Posilović (Ivanić-Grad, 24. IV. 1834. – Zagreb, 26. IV. 1914.) bio je zagrebački nadbiskup.

1860. Prva željeznička pruga na hrvatskom prostoru

Međimurje je prvi kraj u Hrvatskoj koji je dobio željezničku prugu. Dogodilo se to 24. travnja 1860. godine kada je u promet puštena pruga koja je povezivala Nagykanizsu u Mađarskoj s Pragerskim u Sloveniji, a koja je prolazila preko Kotoribe, Čakovca i Macinca u dužini od 41 kilometara.

1908. Umro je Baltazar Bogišić

Baltazar Bogišić (poznat i kao Baldo Bogišić ili Valtazar Bogišić – Cavtat, 20. XII. 1834. – Rijeka, 24. IV. 1908.) bio je hrvatski znanstvenik, pravni i povijesni pisac.

1909. Rodio se Vilim Cecelja

Vilim Cecelja (Sv. Ilija kraj Varaždina, 24. IV. 1909. – Salzburg, Austrija, 3. VII. 1989.) bio je hrvatski svećenik.

1975. Umro je Vanja Radauš

Vanja Radauš (Vinkovci, 29. IV. 1906. – Zagreb, 24. IV. 1975.) bio je hrvatski kipar, slikar i književnik.

2003. Umrula je Katarina Matanović-Kulenović

Katarina Matanović-Kulenović (Vuka (kraj Osijeka), 18. III. 1913. – Zagreb, 24. IV. 2003.) bila je prva hrvatska pilotkinja i padobranka.

Borba za nezavisnost

- 1992. Jake srpske postrojbe napale su (od 24. do 28. travnja) Metković i Ploče s ciljem konačnog zauzimanja doline Neretve i presijecanja hrvatskog teritorija (odvajanje i osvajanje južnog dijela Hrvatske); nakon žestokih borbi

koje su trajale gotovo tri dana i tri noći, hrvatski branitelji izdržali su nemoguće. Srpski plan odvajanja juga Hrvatske nije uspio.

25 travnja

1528. Rodio se Frane Petrić

Frane Petrić (Cres, 25. IV. 1528. – Rim, 6. II. 1597.) bio je hrvatski filozof i polihistor.

1838. Rodio se Ferdinand Kovačević

Ferdinand Kovačević (Smiljan, 25. IV. 1838. – Zagreb, 27. V. 1913.) bio je inženjer, izumitelj, stručni pisac, pionir hrvatske telegrafije.

1848. Jelačić je Banskim pismom ukinuo kmetstvo u Hrvatskoj

Banskim pismom kojim se "ukida tlaka gospodska i svaka daća urbarialska", bana Josipa Jelačića od 25. travnja 1848. ukinuto je kmetstvo u Hrvatskoj.

1979. Umro je Slavko Batušić

Slavko Batušić (Novska, 2. VI. 1902. – Zagreb, 25. IV. 1979.). hrvatski književnik, teatrolog, kazališni redatelj, povjesničar umjetnosti, leksikograf i prevoditelj.

Borba za nezavisnost

- 1993. Zločin Armije BiH u selu Radešine, ubijene su 4 osobe

26. travnja

1134. Prvi sačuvani povijesni spomen grada Zagreba

Dana 26. travnja datirana je znamenita Felicijanova povelja iz 1134. godine. Za grad Zagreb ona je iznimno značajna jer predstavlja najstariji sačuvani dokument u kojem je izrijekom spomenuto ime Zagreba. Ime Zagreba u Felicijanovoj se povelji spominje u kontekstu osnivanja Zagrebačke biskupije. Kao

prvi zagrebački biskup u povelji se navodi Duh, koji je došao iz Češke.

1911. Osnovan je Prvi hrvatski građanski športski klub

U jednoj kavani na Preradovićevom trgu je 26. travnja 1911. godine osnovan nogometni klub *Prvi hrvatski građanski športski klub* (kolokvijalno pod nazivom Građanski).

1914. Umro je Juraj Posilović

Juraj Posilović (Ivanić-Grad, 24. IV. 1834. – Zagreb, 26. IV. 1914.) bio je zagrebački nadbiskup.

1992. Velikosrbi napali su Vitez i Busovaču na Mali Uskrs, zrakoplovi JNA bombardirali su Vitez i Busovaču.

27. travnja

1490. Umro je blaženi Jakov Zadranin

Jakov Zadranin (oko 1400. – 1490.) blaženik rimokatoličke Crkve, franjevac i redovnik.

1565. Umrkla je Ozana Kotorska

Ozana (Hozana) Kotorska (Relezi, Crna Gora, 25. XI. 1493. – Kotor, 27. IV. 1565.) blaženica Rimokatoličke Crkve.

1900. Rodio se Vjekoslav Majer

Vjekoslav Majer (Zagreb, 27. IV. 1900. – Zagreb, 4. XII. 1975.) bio je hrvatski pripovjedač i pjesnik.

2021. Umrkla je Dušica Radočaj

Dušica Radočaj (Rogoznica, Šibenik, 20. VII. 1933. – Pula, 27. IV. 2021.) bila je hrvatska domovinska i iseljenička književnica.

Borba za nezavisnost

- 1992. Kina je priznala Hrvatsku i Sloveniju kao samostalne i suverene države.

28 travnja

1698. Rodio se Karlo Batthyany

Karlo Batthyány (Rohonc, 28. IV. 1698. – Beč, 13. IV. 1772.) bio je hrvatski ban.

1936. Umro je Ignjat Job

Ignjat Job (Dubrovnik, 28. III. 1895. – Zagreb, 28. IV. 1936.) bio je hrvatski slikar.

2007. Stipe Derviš osvojio svjetsko prvenstvo

Od svibnja 1999. godine nastupao je kao profesionalac u poluteškoj kategoriji. Derviš je 8. veljače 2003. godine postao prvak Europe. Svjetski prvak je postao u svojoj drugoj borbi za svjetski naslov 28. travnja 2007. godine.

Borba za nezavisnost

- 1991. Osnovana je IV. gardijska brigada. Četvrta gardijska brigada osnovana je 28. travnja 1991. godine u Splitu. Četvrta gardijska brigada poznata je pod poslijeratnim nazivom „Pauci“. Dobila je ime po heroju Domovinskog rata Andriji Matijašu (Pauku) koji je poginuo 9. listopada 1995. godine u operaciji „Južni potez“.
- 1992. akcija HV-a za oslobađanje sela Podgradina u zadarskom zaleđu nije uspjela.
- 1995. Na autocesti Zagreb-Slavonski Brod nedaleko od Nove Gradiške srpski su pobunjenici i četnici otvorili bez ikakva povoda pušćanu vatru na prolazeće automobile i tom prilikom ubili tri putnika, a još osam teško ili lakše ranili.

29. travnja

1861. Strossmayerov prijedlog o osnutku Akademije znanosti

Hrvatski sabor je 29. travnja 1861. jednoglasno prihvaća Strossmayerov prijedlog o osnutku

Akademije znanosti i stavlja je u svoju zaštitu, a istoga dana izabran je odbor koji će izraditi statut Akademije, s jasnim određenjem njezine svrhe i ustroja.

1871. Rodio se Filip Lukas

Filip Lukas (Kaštel Stari, 29. IV. 1871. – Rim, 26. II. 1958.) bio je hrvatski geograf, povjesničar i kulturni djelatnik.

1906. Rodio se Vanja Radauš

Vanja Radauš (Vinkovci, 29. IV. 1906 – Zagreb, 24. IV. 1975.) bio je hrvatski kipar, slikar i književnik.

1959. Samoborček, prvi motorni vlak

Prvi motorni vlak svečano je pušten u promet 29. travnja 1959. Radilo se tada o jednom od prvih vlakova u svijetu kojemu su i glavni nosivi dijelovi bili izgrađeni od aluminija.

1975. Umro je Stjepan Gomboš

Stjepan Gomboš (Sombor, 10. III. 1895. – Zagreb, 29. IV. 1975.) bio je hrvatski arhitekt.

2003. Umro je Janko Bobetko

Janko Bobetko (Crnci kraj Siska, 10. I. 1919. – Zagreb, 29. IV. 2003.) bio je hrvatski general i političar.

2007. Umro je Ivica Račan

Ivica Račan (Ebersbach, Njemačka, 24. II. 1944. – Zagreb, 29. IV. 2007.) bio je hrvatski i jugoslavenski političar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Ustrojena je u Vinkovcima 3. gardijska brigada Zbora narodne garde, "Kune".
- 1991. Velikosrbi izvršili blokadu hrvatskog sela Kijeva. Zbog blokade sela Kijeva u Splitu je 6. svibnja 1991. održan veliki protesni skup, 50.000 građana.

30. travnja

1671. Pogubljenje Petra Zrinskog i Fran Krste Frankopana

Dana 11. travnja 1671. godine poseban sud optužio je Petra Zrinskog da je htio postati vladar (što je značilo da je radio protiv Habsburgovaca), a Frana Krstu Frankopana da je pozvao na ustanak. Smaknuti su 30. travnja 1671. godine u Bečkom Novom Mjestu. Protiv njihova ubojstva su bili mnogi europski vladari pa i papa. Njihove posmrtno ostatke su hrvatski rodoljubi prenijeli 28. travnja 1919. godine u Zagreb. Pokopani su u zagrebačkoj katedrali 30. travnja 1919. godine.

1875. Rodio se Vladimir Vidić

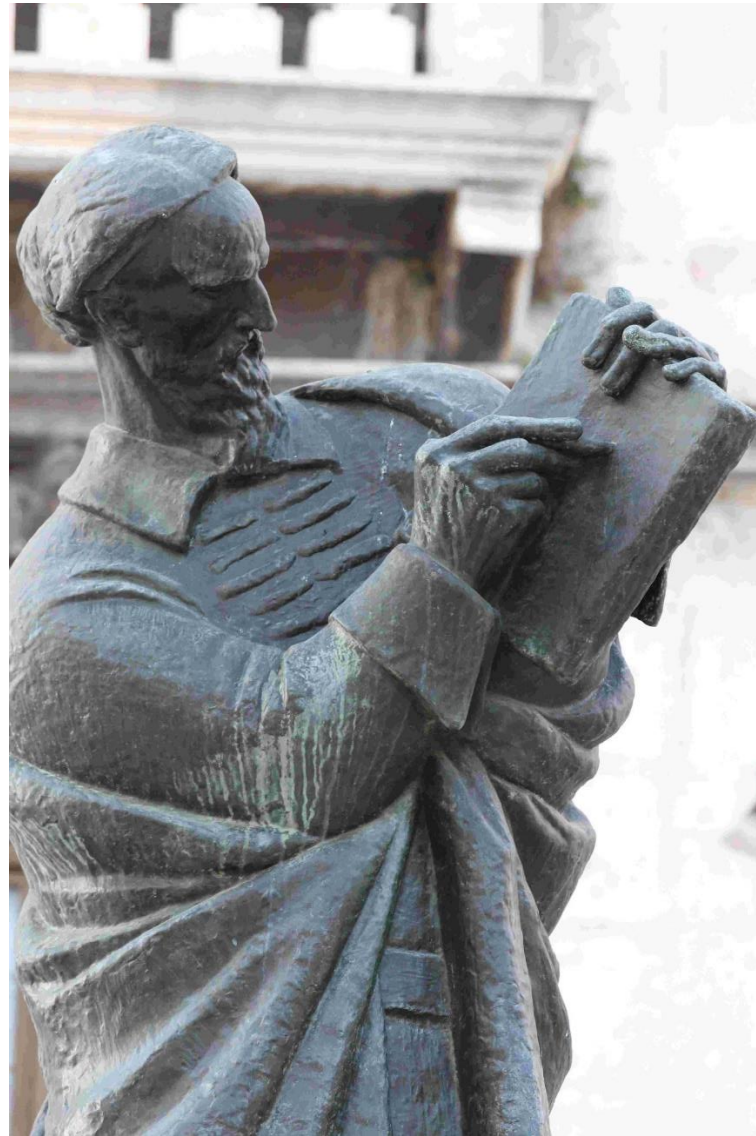
Vladimir Vidrić (Antun Ljuboslav) (Zagreb, 30. IV. 1875.– Stenjevec, Zagreb, 29. IX. 1909.) bio je hrvatski pjesnik.

1915. Osnovan Jugoslavenski odbor

Jugoslavenski odbor službeno je osnovan 30. travnja 1915. u Parizu. Glavno sjedište Jugoslavenskog odbora bilo je u Londonu, a njegovi su uredi osnovani u Parizu, Ženevi, Petrogradu i Washingtonu. Članovi odbora bili su političari s prostora tadašnje Austro-Ugarske Monarhije i Srbije.

Borba za nezavisnost

- 1997. Predsjednik Tuđman donio odluku o osnivanju državnog povjerenstva za uspostavu pravnog poretka u hrvatskom Podunavlju.

Slika 9. Kip Marka Marulića (Split)

1. svibnja

1349. Umro je Julijan iz Bala

Julijan iz Bala (oko 1300. – 1. V. 1349.) bio je katolički prezbiter, franjevac

1819. Rodio se Ivan Trnski

Ivan Trnski (Stara Rača kraj Bjelovara, 1. V. 1819. – Zagreb, 30. VI. 1910.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1921. Umro je Dragutin Hirc

Dragutin Hirc (Zagreb, 6. IV. 1853. – Zagreb, 1. V. 1921.) bio je hrvatski botaničar, zoolog, planinar i putopisac.

1927. Rodio se Bernard – Bajdo Vukas

Bernard - Bajdo Vukas (Zagreb, 1. V. 1927. – Zagreb, 4. IV. 1983.) bio je hrvatski nogometaš.

1945. Umro je Fran Binički

Fran Binički (Mušaluk kraj Gospića, 11. VII. 1875. – Gospić, 1. V. 1945.) bio je hrvatski katolički svećenik, pisac, filozof, novinar, esejist, povjesničar i prevoditelj.

Borba za nezavisnost

- 1995. vojno-redarstvena operacija Hrvatskih oružanih snaga („*Bljesak*“) od 1. do 3. svibnja 1995. oslobođena je zapadna Slavonija i Posavina - UN sektor Zapad (oko 600 km²).

2. svibnja

1567. Umro je Marin Držić

Marin Držić (zvan Vidra), (Dubrovnik, 1508. – Venecija, 2. V. 1567.) bio je hrvatski pjesnik, dramski pisac, autor političkih tekstova i glumac.

1683. Umro je Stjepan Gradić

Stjepan Gradić (Dubrovnik, 6. III. 1613. – Rim, 2. V. 1683.) bio je hrvatski znanstvenik,

filozof, prevoditelj, polihistor i diplomat (isusovac).

1829. Rodio se Josip Praus

Josip Praus (Rychnov u Češkoj, 2. V. 1829. – Sisak 11. XI. 1874.) bio je češki novinar i urednik koji je promicao ideju ilirizma.

1843. Prvi saborski govor na hrvatskom jeziku

Ivan Kukuljević Sakcinski održao je 2. svibnja 1843. godine prvi službeni govor na hrvatskom jeziku u povijesti Sabora.

1925. Umro je Antun Branko Šimić

Antun Branko Šimić (Drinovci, BiH, 18. XI. 1898. – Zagreb, 2. V. 1925.) bio je hrvatski pjesnik, esejist, kritičar i prevoditelj.

1943. Rodio se Mustafa Nadarević

Mustafa Nadarević (Banja Luka, 2. V. 1943. – Zagreb, 22. XI. 2020.) bio je hrvatski i bosanskohercegovački filmski, kazališni i televizijski glumac te kazališni redatelj.

1943. Umro je Gjuro Szabo

Gjuro Szabo (Novska, 3. II. 1875. – Zagreb, 2. V. 1943.) bio je hrvatski konzervator, muzeolog i povjesničar.

Borba za nezavisnost

- 1991. dogodio se pokolj u Borovu Selu. Masakrirano je 12 hrvatskih policajaca, ranili su dvadeset i jednoga hrvatskoga policajca, ubijena su tri Srbina. Dogodio se napad na policijsku ophodnju.
- 1991. kod Polače pokraj Zadra srpski teroristi su iz zasjede ubili hrvatskoga policajca Franka Lisicu.
- 1995. Velikosrbi su raketirali Zagreb (2i 3. svibnja) i druge hrvatske gradove u znak odmazde za poraz u zapadnoj Slavoniji (Operacija *Bljesak*). Ubili su 7 i ranili 205 osoba.

3. svibnja

1270. Umro je Bela IV.

Bela IV. (Komoransko-ostrogonska županija, Mađarska, 29. XI. 1206. – kraj Budima, 3. V. 1270.), hrvatsko-ugarski kralj (1235. – 1270.) iz dinastije Arpadovića.

1922. Rodio se Jere Jareb

Jere Jareb (Prvić Šepurine, 3. V. 1922. – Charlottesville, Virginia, 20. XI. 2017.) bio je hrvatski i američki povjesničar.

1998. Umro je Gojko Šušak

Gojko Šušak (Široki Brijeg, 16. III. 1945. – Zagreb, 3. V. 1998.) bio je hrvatski političar i ministar obrane Republike Hrvatske.

2023. Umro je Jasmin Starvos

Jasmin Stavros, rođen kao Milo Vasić (Split, 1. XI. 1954. – Zagreb, 3. V. 2023.), hrvatski bubnjar i pop pjevač.

Borba za nezavisnost

- 1992. Velikosrbi bombardirali i granatirali Slavonski Brod. Ubili su 16 osoba, od toga šestero djece te ranili 60 osoba (od toga 30 teško).

4. svibnja

1893. Umro je Mirko Bogović

Mirko Bogović (Varaždin, 2. II. 1816. – Zagreb, 4. V. 1893.) bio je hrvatski književnik i političar.

1900. Rodio se Antun Augustinčić

Antun Augustinčić (Klanjec, 4. V. 1900. – Zagreb, 10. V. 1979.) bio je hrvatski kipar, pedagog i akademik.

1921. Rodio se Edo Murtić

Edo Murtić (Velika Pisanica, 4. V. 1921. – Zagreb, 2. I. 2005.) bio je hrvatski slikar i

grafičar, grafički dizajner, kazališni scenograf i akademik.

1980. Umro je Josip Broz Tito

Josip Broz - Tito (Kumrovec, 7. V. 1892. – Ljubljana, 4. V. 1980.) bio je jugoslavenski političar i državnik, diktator.

5. svibnja

1325. Istarski razvod

Istarski razvod – glagoljaški pravni dokument koji spominje jezik *hrvatski* – dobio je svoj konačan oblik 5. svibnja 1325. godine. Dokument je dragocjen uvid u tadašnji gospodarski, politički, kulturni i svakodnevni život toga vremena.

1912. Prvi hrvatski pilot Dragutin Novak 5. svibnja 1912. godine pobijedio je na aeromitingu u Grazu (godinu dana ranije pobijedio je i na zrakoplovnoj priredbi u Budimpešti).

1912. Otvoren je stadion Maksimir

Stadion Maksimir službeno je otvoren 5. svibnja 1912. godine.

1939. Rodio se Miljenko Foretić

Miljenko Foretić (Dubrovnik, 5. V. 1939. – Dubrovnik, 24. XII. 2003.) bio je hrvatski teatrolog, povjesničar i povjesničar umjetnosti.

1969. Umro je Slavko Ježić

Slavko Ježić (Dubrava kraj Čazme, 17. II. 1895. – Stubičke Toplice, 5. V. 1969) bio je hrvatski književnik, književni povjesničar i prevoditelj.

1990. Eurosong održan u Zagrebu

Pobijedio je Toto Cutugno iz Italije s pjesmom *Insieme: 1992*.

6. svibnja

1416. Umro je Juraj iz Slavonije

Juraj iz Slavonije (latinizirano Georgius de Sclavonia) (Brežice između 1355. i 1360. – Tours, Francuska, 6. V. 1416.) bio je katolički teolog.

1737. Hrvatski sabor dobio svoj dom

Sabor je tek 6. svibnja 1737. godine dobio zgradu koja je bila posebno namijenjena održavanju sjednica. Naime, dotada su se sjednice u Zagrebu održavale u kućama raznih uglednika, u kraljevskom dvoru u Gradecu ili na biskupskom dvoru na Kaptolu.

Na današnji dan 1737. Hrvatski Sabor je prvi put zasjedao na današnjem mjestu pored crkve Svetog Marka na Gornjem gradu u Zagrebu.

1941. Rodio se Ivan Dežman

Ivan Dežman (Rijeka, 6. V. 1841. – Zagreb, 24. X. 1873.) bio je hrvatski liječnik, leksikograf i književnik.

1989. Grupa Riva pobijedila na Pjesmi Eurovizije

Zadarska grupa Riva pobijedila je na natjecanju za pjesmu Eurovizije – Eurosongu, šestog svibnja 1989. godine, kao predstavnica tadašnje Jugoslavije. Grupa Riva pobijedila je s pjesmom *Rock me*.

2011. Postignut Guinnessov rekord na Trgu bana Jelačića

Dana 6. svibnja 2011. postignut je Guinnessov rekord na Trgu bana Jelačića u Zagrebu formiranjem najvećeg smiješka na svijetu. Čak 786 osoba formiralo je popularni lik *Smajlija* (engl. *Smiley*) u žutoj i crnoj boji.

Borba za nezavisnost

- 1991. Masovni prosvjed u Splitu zbog blokade hrvatskog sela Kijevo.

7. svibnja

304. Ubijen je sv. Dujam

Sveti Dujam (Duje; lat. Domnius) († Salona, 10. travnja 304.), svetac Rimokatoličke crkve, solinski biskup i mučenik, zaštitnik grada Splita i Splitsko-makarske nadbiskupije.

1883. Rodio se Izidor Poljak

Izidor Poljak (Bednja, 7. V. 1883. – Brčko, BiH, 21. VIII. 1924.) bio svećenik Vrhbosanske nadbiskupije i hrvatski pjesnik.

1948. Uhićen Andrija Hebrang

Andrija Hebrang (Bačevac kraj Virovitice, 21. XI. 1899. – Beograd, ? 11. VI. 1949) bio je hrvatski političar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Narod blokirao kolonu tenkova u Pologu (od 7. do 12. svibnja). Hrvati iz zapadne Hercegovine zaustavili su tenkovsku kolonu JNA između Mostara i Širokoga Brijega (u mjestu Polog), koja je navodno išla na planirane vojne vježbe. JNA je planirala zauzeti strateške položaje s ciljem blokiranja i odvajanja Dalmacije od Hrvatske. Nakon velikog prosvjeda u Splitu (6. svibnja 1991. godine) Generalštab JNA naredio je da dio 10. Oklopno mehanizirane brigade krene prema Sinju. Rano jutro 7. svibnja 1991. krenula je iz Mostara prema Sinju duga tenkovska kolona opremljena bojnim granatama i vojnicima-ročnicima. Ročnici su za vrijeme služenja vojnog roka dobili puške i pištolje s bojnim metcima. 15 kilometara od Mostara naišla je kolona na višekilometarsku barikadu. Barikadu su činili građani, teški kamioni, osobna vozila. Hrvatski civili tada su blokadom ceste u Pologu (mjesto koje se nalazi između Mostar i Širokoga Brijega) spriječili kolonu od preko 100 tenkova i oklopnih vozila da nastavi put prema zapadnoj Hercegovini i južnoj Hrvatskoj.

- 1991. Skupina od tridesetak četničkih ekstremista porazbijala je u Kninu sve trgovine, poduzeća, gostionice i drugo što je pripadalo Hrvatima

8. svibnja

1268. Umro je Toma Arhiđakon

Toma Arhiđakon (? , 1200. ili 1201. – Split ?, 8. V. 1268.) bio je kroničar, splitski arhiđakon.

1895. Rodio se Dragutin Jesih

Dragutin Jesih (Stenjevec kod Zagreba, 8. V. 1895. – Ščitarjevo, 20. XI. 1944.) bio je hrvatski katolički svećenik. Pravednik među narodima.

1898. Rodio se Alojzije Stepinac

Alojzije Stepinac (Brezarić pokraj Krašića, 8. V. 1898. – Krašić , 10. II. 1960.) bio je zagrebački nadbiskup, kardinal i blaženik.

1923. Umro je Ulderiko Donadini

Ulderiko Donadini (Plaški, 8. IV. 1894. – Zagreb, 10. V. 1923.) bio je hrvatski književnik.

1980. Umro je Mirko Stjepan Čović

Mirko Stjepan Čović (Tučepi, 26. XII. 1908. – Beč, 8. V. 1980.) bio je hrvatski katolički svećenik, folklorist i publicist.

1945. Jedinice Jugoslavenske armije ušle u Zagreb

Jedinice 45. srpska divizija, točnije 20. srpska brigada (2. i 3. bataljun) koja je, uz još dvije srpske brigade, bila u njezinu sastavu prve su ušle u opustjeli Zagreb jer su se ustaško-domobranske snage kao i izbjeglice povukle iz Zagreba prije dolaska partizana. Nakon 45. srpske divizije ušle su 28. i 39. divizija. Sve tri divizije su bile u sastavu II armije kojom je zapovijedao Koča Popović. Nakon ulaska JA u Zagreb počinjeni su masovni zločini nad Hrvatima.

9. svibnja

1472. Umro je Ivan Vitez od Sredne

Ivan Vitez od Sredne (Sredna kraj Križevaca, oko 1405. – Ostrogon, mađarski Esztergom, 6. VIII. 1472.) bio je ostrogonski nadbiskup, diplomat i humanist.

1475. Umro je Juraj Dalmatinac

Juraj Dalmatinac (Zadar, početak XV. st. – Šibenik, između 1473. i 1475). hrvatski i talijanski kipar i graditelj.

1520. Umro je Juraj Dragišić

Juraj Dragišić (poznat i kao Georgius Benignus de Salviatis) (Srebrenica, Bosna, oko 1445 – Barletta, Italija, 1520) bio je hrvatski humanist, filozof, teolog, crkveni velikodostojnik.

1891. Rodio se Vladimir Čerina

Vladimir Čerina (Split, 9. V. 1891. – Šibenik, 29. II. 1932.) bio je hrvatski književnik.

1970. Umro je Tošo Dabac

Tošo Dabac (Nova Rača, 18. V. 1907. - Zagreb, 9. V. 1970.) bio je hrvatski fotograf priznat u svijetu, jedan je od začetnika i glavnih predstavnika Zagrebačke škole fotografije.

Borba za nezavisnost

- 1993. Muslimani u Mostaru oduzeli oružje pripadnicima HVO-a. Razoružane pripadnike HVO-a smještaju u zarobljeničke logore.

10. svibnja

1291. Čudo na Trsatu

Trsatsko svetište je najstarije marijansko svetište u Hrvatskoj. Nastalo je pošto je prema narodnoj tradiciji i pisanim kronikama na trsatsko brdo 10. svibnja 1291. na čudesan način iz Nazareta stigla rodna kuća Blažene

Djevice Marije. Na tome mjestu kuća je bila tri godine i na jednako čudesan način prešla u talijanski Gradić Loreto, gdje se i danas nalazi.

1891. Otvoren Centar za istraživanje mora u Rovinju

U Rovinju je krajem 19. stoljeća (10. svibnja 1891.) osnovan centar za istraživanje mora. Danas je Centar za istraživanje mora Rovinj, znanstvenoistraživačka ustanova Instituta »Ruđer Bošković« iz Zagreba.

1900. Rodio se Antun Augustinčić

Antun Augustinčić (Klanjec, 4. V. 1900. – Zagreb, 10. V. 1979.) bio je hrvatski kipar, pedagog i akademik.

1923. Umro je Ulderiko Donadini

Ulderiko Donadini (Plaški, 8. IV. 1894. – Zagreb, 10. V. 1923.) bio je hrvatski književnik.

1928. Umro je Ivan Merz

Ivan Merz (Banja Luka, 16. XII. 1896. – Zagreb, 10. V. 1928.) bio je istaknuti laik u svjedočenju Evanđelja. Tijekom života Ivan Merz se služio s deset jezika i osposobio za četiri zvanja: profesor, književnik, časnik, a posjedovao je znanje i vrline koje se traže za svećenika.

Borba za nezavisnost

- Srpske vojne (JNA) i paravojne postrojbe (Martćevci, Beli orlovi) počinile su ratni zločin u općini Doboj tijekom 1992. godine. Ratni zločin je počinjen nad 32 Hrvata.

11. svibnja

1825. Rodio se Adolf Veber Tkalčević

Adolf Veber (Tkalčević) (Bakar, 11. V. 1825. – Zagreb, 6. VIII. 1889.) bio je hrvatski filolog, književnik, književni kritičar, putopisac i estetičar.

1869. Umro je Juraj Haulik

Juraj de Várallya Haulik (Trnava, Slovačka, 20. IV. 1788. – Zagreb, 11. V. 1869.) bio je zagrebački nadbiskup i kardinal.

1896. Rodio se Josip Slavenski

Josip Štolcer-Slavenski (Čakovec, 11. V. 1896. – Beograd, 30. XI. 1955.) bio je hrvatski skladatelj.

1907. Muzej grada Zagreba

Na prijedlog Družbe *Braća Hrvatskog Zmaja*, Gradsko poglavarstvo je 11. svibnja 1907. godine osnovalo Muzej grada Zagreba, sa zadatkom sustavnog prikupljanja i obrade predmeta iz gradske prošlosti. Utemeljila ga je 1907. Družba »Braća Hrvatskoga Zmaja«, na poticaj Emilija Laszowskog, prvoga ravnatelja Muzeja.

2018. Umro je Hrvoje Lorković

Hrvoje Lorković (Zagreb, 12. XI. 1930. – Split, 11. V. 2018.) bio je hrvatski književnik i znanstvenik.

2018. Umro je Zlatko Bourek

Zlatko Bourek (Požega, 4. IX. 1929. – Zagreb, 11. V. 2018.) bio je hrvatski slikar, kipar, kostimograf, scenograf, režiser, autor crtanih i igranih filmova.

Borba za nezavisnost

- 1994. Srpski zločini u Vukovju, Koreničanima i Dobroj Kući. Četnici su 11. svibnja 1994. presreli Zdravka Ivančića i četvoricu njegovih prijatelja na šumskom putu (UNPA zona) te ih odveli na farmu u Batinjsku Rijeku gdje su ih mučili i ubili. Zločin su uspjela preživjeti trojica; jedan je pobjegao, a dvojica su se pravila da su mrtvi. Zločin se dogodio četrdesetak kilometara od granice razgraničenja, u zaštićenoj zoni koju su pod kontrolom držali pripadnici UNPROFOR-a.

12. svibnja

1866. Rodio se Leopold Bogdan Mandić

Leopold Mandić (Herceg Novi, Boka kotorska, 12. V. 1866. – Padova, 30. VII. 1942.) drugi kanonizirani hrvatski svetac Rimokatoličke Crkve, svećenik, kapucin, poznati ispovjednik, promicatelj jedinstva kršćana.

1879. Radio se Milan Marjanović

Milan Marjanović (Kastav, 12. V. 1879. – Zagreb, 21. XII. 1955.) bio je hrvatski književnik, publicist i filmski djelatnik.

Borba za nezavisnost

- 1990. objavljen je ishod prvih dvokružnih izbora u Hrvatskoj HDZ je bio pobjednik na izborima
- 1991. SAO Krajina sprovela nelegalan referendum na područjima pod svojom kontrolom o ujedinjenju sa Srbijom.

13. svibnja

1904. Umro je Eugen Kumičić

Eugen (Evgenij) Kumičić (Brseč, 11. I. 1850. – Zagreb, 13. V. 1904.) bio je hrvatski književnik i političar. Pisao je pod pseudonimom Jenio Sisolski.

1920. Rodio se Miroslav Bulešić

Miroslav Bulešić (Čabrunići, 13. svibnja 1920. – Lanišće, 24. kolovoza 1947.) bio je hrvatski katolički svećenik i mučenik.

1944. Utemeljena je OZNA

Odlukom Josipa Broza Tita 13. V. 1944. godine utemeljena je OZNA (akronim od Odjeljenje zaštite naroda), jugoslavenska sigurnosno-obavještajna organizacija. Bila je komunistička tajna policija Jugoslavije formirana pri Povjereništvu za narodnu obranu Nacionalnoga komiteta oslobođenja Jugoslavije.

1948. Umro je Milan Begović

Milan Begović (pseudonim Tugomir Cetinski, Xeres de la Maraja, Stanko Dušić), Vrlika, 19. I. 1876. – Zagreb, 13. V. 1948.) bio je hrvatski književnik, kazališni djelatnik i prevoditelj.

1977. Umro je Miljenko Stančić

Miljenko Stančić (Varaždin, 1. III. 1926. – Zagreb, 13. V. 1977.) bio je hrvatski slikar i grafičar.

Borba za nezavisnost

- 1990. Divljanje Delija u Zagrebu
Na stadionu Maksimir, i u gradu Zagrebu, 13. svibnja 1990. godine navijači beogradske Crvene zvezde izazvali su nereda pa je došlo do međusobnom obračunu jugoslavenske milicije i pripadnika navijačkih skupina Bad Blue Boys i Delija. Nogometnoj utakmici, u Zagrebu, između Dinama i Crvene zvezde 13. svibnja 1990. godine prekinuta je zbog namjerno izazvanih nereda. Nereda su izazvali navijači Crvene zvezde, Delije, koje su došli u Zagreb s namjerom da izazovu nereda. U Zagreb su došle tisuće Delija koji su napali navijače Dinama te porazbijali sve što se mogle razbiti na stadionu Dinama. Također su izazvali nereda i u gradu Zagrebu.
- 1991. Na Petrovoj gori održan srpski narodni zbor na koje se zviždalo partizankom generalu Radi Bulatu kada je kao Srbin osudio četnička zlodjela i teze o tobožnjoj genocidnosti hrvatskog naroda

14. svibnja

1892. Lujo Marun otkrio je Pralik Gospe Velikoga Zavjeta

Lujo Marun (svjetovno ime Stjepan), (Skradin, 10. XII. 1857. – Knin, 15. I. 1939.) bio je franjevac, hrvatski arheolog.

1922. Rodio se Franjo Tuđman

Franjo Tuđman (Veliko Trgovišće, 14. V. 1922. – Zagreb, 10. XII. 1999.) bio je hrvatski povjesničar, političar i državnik.

1922. Počeo s radom Središnji ured za osiguranje radnika

Današnji Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje započeo je svoje djelovanje 14. svibnja 1922. godine kao Središnji ured za osiguranje radnika.

1974. Umro je Ljubo Babić

Ljubo Babić (Jastrebarsko, 14. VI. 1890. – Zagreb, 14. V. 1974.) bio je hrvatski slikar, grafički oblikovatelj i scenograf, povjesničar umjetnosti i muzealac.

15. svibnja

1361- Dubrovnik napala Crna smrt

Prema zapisima kroničara Nikole Ranjina 15. svibnja 1361. godine na području Dubrovačke republike pojavila se Crna smrt, tj. kuga ili lepra.

1851. Izabran prvi gradonačelnik Zagreba Janko Kamauf

Janko Kamauf (Zagreb, 10. XII. 1801. – Zagreb, 11. VIII. 1874.) bio je prvi gradonačelnik grada Zagreba.

1926. Halo, halo! Ovdje radio Zagreb!

»Halo – halo! Ovdje Radio Zagreb!« Bile su prve riječi prve zagrebačke spikerice Božene Begović, s čime je u rad puštena prva radio postaja na ovom djelu Europe. Riječ je dakako o Radio Zagrebu koji je sa svojim radom otpočeo 15. svibnja 1926.

1945. Počela predaja snaga NDH kod Bleiburga

1945. – Kod Bleiburga u Austriji započela predaja snaga Nezavisne Države Hrvatske.

1945. Ubijen je Branko Klarić

Branko Klarić (Jesenice, 16. VIII. 1912. – Križni put, V. 1945.) bio je hrvatski pjesnik

1945. Ubijen je Gabrijel Cvitan

Gabrijel Cvitan (Zaton kraj Šibenika, 11. XII. 1904. – kraj Bleiburga, V. 1945.) bio je hrvatski književnik.

1945. Ubijen je Vinko Kos

Vinko Kos (Vučetinec kraj Svetoga Jurja na Bregu, 10. VII. 1914. – ?, V. 1945.) bio je hrvatski pjesnik i pisac za djecu.

1964. Umro je Vladko Maček

Vladko Maček (Jastrebarsko, 20. VII. 1879. – Washington, 15. V. 1964.) bio je hrvatski pravnik i političar

Borba za nezavisnost

- 1992. pilot, Hrvat, Ivan Selak bježi iz JA i MIG-om 21 BIS slijeće u Zagreb, pilot , Hrvat, Ivan Ivandić MIG-om BIS 21 slijeće u Split.
- 1992. Od Stona i okupiranog dijela poluotoka Pelješac odbijeni četnici.
- 1992. Srbi su počinili ratni zločin 15. svibnja 1992. godine. Srpske postrojbe su u selu Galica, na platou Vlašića, zarobile pa ubile 14 pripadnika travničkog HVO-a.

16. svibnja

1840. Umro je Franjo Vlašić

Franjo Vlašić (Dombovár, Madžarska, 24. IV. 1766. – Zagreb, 16. V. 1840.) bio je hrvatski ban.

1908. Rodio se Marijan Haberle

Marijan Haberle (Zagreb, 16. V. 1908. – Rijeka, 20. III. 1979.) bio je hrvatski arhitekt.

1934. Otvorena Moderna galerija u Zagrebu
Nacionalna galerija moderne hrvatske umjetnosti – Moderna galerija, kao samostalni izložbeni prostor otvorena je 16. svibnja 1934. godine u Zagrebu, u palači baruna Ljudevita Vranyczanyja.

1980. Umro je Božo Težak

Božo Težak (Varaždin, 27. VII. 1907. – Zagreb, 16. V. 1980.) bio je hrvatski kemičar i organizator znanstvene informatike.

2017. Umro je Zvonko Špišić

Zvonko Špišić (Zagreb, 25. II. 1937. – Zagreb, 16. V. 2017.) bio je hrvatski skladatelj, interpretator šansone, tekstopisac, aranžer i likovni umjetnik.

2020. Umro je Asaf Duraković

Asaf Duraković (Stolac, Bosna i Hercegovina, 16. V. 1940. – Washington, D.C., Sjedinjene Američke Države, 16. XII. 2020.) bio je hrvatski, kanadski i američki liječnik, hrvatski pjesnik, derviš halvetijeuskog reda, šeih sufi esejist i publicist rodom iz Hercegovine.

Borba za nezavisnost

- 1991. SDS je donio odluku o pripojenju tzv. SAO Krajine Republici Srbiji.
- U Zagrebu je osnovano Društvo hrvatsko-srpskoga prijateljstva, s ciljem zauzimanja za suživot Srba i Hrvata.

17. svibnja

1102. Okrunjen je Koloman

Koloman (mađarski Könyves Kálmán) (o. 1074. – 3. II. 1116.) bio je ugarski kralj od 1095. do 1116., a od 1102. i hrvatsko-dalmatinski kralj, potomak ugarske dinastije

Arpadovića. Sin ugarskog kralja Geze I. Arpadovića.

1864. Rodio se Ante Trumbić

Ante Trumbić (Split, 17. V. 1864. – Zagreb, 17. XI. 1938.) bio je hrvatski političar i pravnik

1906. Rodila se Zrinka Kunc Milanov

Zinka Kunc-Milanov (Zagreb, 17. V. 1906. – New York, 30. V. 1989.) bila je hrvatska operna pjevačica.

1926. Umro je Mijo Kišpatić

Mijo Kišpatić (Osijek, 22. IX. 1851. – Zagreb, 17. V. 1926.) bio je hrvatski prirodoslovac, mineralog i petrolog.

18. svibnja

1540. Umro je Ivan Krstitelj Rabljanin

Ivan Krstitelj Rabljanin (de Tollis, de Comite, de Conte) (Rab, ? – Dubrovnik, 18. V. 1540) bio je hrvatski kipar, ljevač zvona i topova.

1711. Rodio se Ruđer Bošković

Ruđer Josip Bošković (Dubrovnik, 18. V. 1711. – Milano, 13. II. 1787.) bio je hrvatski znanstvenik i filozof.

1861. Rodio se Vinko Krišković

Vinko Krišković (Senj, 18. V. 1861. – Zürich, 6. XI. 1952.) bio je hrvatski pravnik, hrvatski šekspirolog, političar i podban.

1887. Umro je Mihovil Pavlinović

Mihovil Pavlinović (Podgora, 28. I. 1831. – Podgora, 18. V. 1887.) bio je hrvatski političar i književnik.

1907. Rodio se Tošo Dabac

Tošo Dabac (Nova Rača, 18. V. 1907. - Zagreb, 9. V. 1970.) bio je hrvatski fotograf priznat u svijetu, jedan je od začetnika i glavnih predstavnika Zagrebačke škole fotografije.

1941. Potpisani Rimski ugovori

Rimski ugovori, ugovori koje je Nezavisna Država Hrvatska sklopila s Kraljevinom Italijom u Rimu 18. V. 1941. Potpisali su ih A. Pavelić i B. Mussolini. Sastoje se od triju dokumenata: o razgraničenju, o mornarici i o političkim odnosima Italije i NDH. Italiji je temeljem tih ugovora pripalo područje tzv. Prve zone.

1941. Umrkla je Milka Trnina

Milka Trnina (Vezišće u Općini Križ pokraj Ivanić-Grada, 19. XII. 1863. - Zagreb, 18. V. 1941.) bila je hrvatska operna umjetnica.

1949. Rodio se Antun Stipančić

Antun "Tova" Stipančić (Duga Resa, 18. V. 1949. - Zagreb, 20. XI. 1991.) bio je hrvatski stolnotenisač.

Borba za nezavisnost

- 1992. Započela operacija deblokade Dubrovnika. Vojna akcija „*Spaljena zemlja*“ trajala je od 18. svibnja do 30. lipnja 1992. godine.

19. svibnja

1821. Rodio se Vjekoslav Karas

Vjekoslav Karas (Karlovac, 19. V. 1821. - Karlovac, 5. VII. 1858.) bio je hrvatski slikar.

1881. Rodio se Ivo Kerdić

Ivo Kerdić (Davor, 19. V. 1881. - Zagreb, 27. X. 1953.) bio je hrvatski medaljer i kipar.

1893. Umro je Gjuro Pilar

Gjuro Pilar (Brod na Savi, danas Slavonski Brod, 22. IV. 1846. - Zagreb, 19. V. 1893.) bio

je hrvatski geolog, paleontolog, sveučilišni profesor, putopisac i šahist.

1930. Rodio se Nikica Kalogjera

Nikica Kalogjera (Beograd, 19. V. 1930. - Zagreb, 27. I. 2006.) bio je hrvatski skladatelj zabavne glazbe, dirigent, aranžer i producent.

1991. Referendum o neovisnosti Hrvatske

Povijesni referendum o hrvatskoj samostalnosti održan je 19. svibnja 1991. godine. Na referendum o budućem statusu RH izašlo je 83,56 % građana (od 3.652.225 s pravom glasa); 93,24 % (2.845.521) građana koji su glasovali izjasnilo se za samostalnost i suverenost Hrvatske, a protiv ostanka u Jugoslaviji bilo je 92,18 % glasača.

20. svibnja

1520. Poginuo je Petar Berislavić

Petar Berislavić (Trogir, 1475. - Vražji vrtač ili Vražja gora kraj Korenice, 20. V. 1520.) bio je hrvatski ban, vesprimski biskup, kardinal, vojskovođa i diplomat.

1857. Umro je Ivan Franjo Jukić

Ivan Franjo (Frano) Jukić (Banja Luka, 8. VII. 1818. - Beč, 20. V. 1857.) bio je hrvatski franjevac, prosvjetitelj, pjesnik, kulturni i politički djelatnik.

1859. Umro je Josip Jelačić

Josip Jelačić (Petrovaradin, danas dio Novoga Sada, 16. X. 1801. - Zagreb, 20. V. 1859.) bio je grof, hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban

1922. Rodio se Krešo Golik

Krešo Golik (Fužine, 20. V. 1922. - Zagreb, 20. IX. 1996.) bio je hrvatski filmski i televizijski redatelj i scenarist.

2004. Umro je Dubravko Horvatić

Dubravko Horvatić (Zagreb, 9. XII. 1939. - Zagreb, 20. V. 2004.) bio je hrvatski pjesnik, novelist i esejist.

Borba za nezavisnost

- 1991. 20. svibnja Tzv. SAO Krajina proglasila se federalnom jedinicom SFRJ-a.
- 1991. Vojni sud JNA u Zagrebu osudio je pet optuženih Virovitičana na ukupno 13 godina zatvora.
- 1992. Oslobođeni Slano i Trsteno.
- 1996. Od 20. 5. do 20. 6. 1996. izvršena je demilitarizacija hrvatskog Podunavlja. Jedinice JA prešle su u Srbiju, raspuštena je srpska paravojska, a UNTAES preuzeo vojarnu u Belom Manastir, Dardi, Klisi (aerodrom) i u Đeletovcima gdje se nalaze naftni izvori koje su Srbi neovlašteno eksploatirali

21. svibnja

1908. Umro je Spiridon Brusina

Spiridon (Špiro) Brusina (Zadar, 11. XII. 1845. – Zagreb, 21. V. 1908.) bio je hrvatski zoolog

1912. Umro je Natko Nodilo

Natko Nodilo (Split, 31. VIII. 1834. – Zagreb, 21. V. 1912.) bio je hrvatski političar, povjesničar i publicist.

1914. Rodio se Oton Gliha

Oton Gliha (Črnomelj, Slovenija, 21. V. 1914. – Zagreb, 20. VI. 1999.) bio je hrvatski slikar.

22. svibnja

1647. Rodio se Ivan Ratakaj

Ivan Ratakaj (Rattkay) (Ptuj, 22. V. 1647. – misija Jesús de Carichí, Meksiko, 26. XII. 1683.) bio je katolički svećenik, isusovac, hrvatski misionar, putopisac i kartograf.

1894. Započeta gradnja HNK u Zagrebu

U travnju 1894. raspisani su natječaji za izvedbene radove i poslove su dobile zagrebačke tvrtke i obrtnici, osim onih usko specijaliziranih, a 22. svibnja 1894. više od dvjesto radnika započelo je gradnju. Za četiri mjeseca zgrada je bila pod krovom i započeli su unutarnji radovi. Svečano otvorenje kazališne zgrade 14.10.1895.

1922. Rodila se Mirjana Gross

Mirjana Gross (Zagreb, 22. V. 1922. – Zagreb, 23. VII. 2012.) bila je hrvatska povjesničarka.

1992. RH primljena u UN.

Republika Hrvatska primljena je u OUN, kao 178. članica (primljene su i Slovenija i BiH); Predsjednik Republike Hrvatske F. Tuđman govorio je na Općoj skupštini OUN-a.

Borba za nezavisnost

- 1992. Oslobođeno uporište Križ iznad Bibinja.
- 1992. Prva velika razmjena logoraša u Domovinskome ratu, 22. svibnja 1992.

23. svibnja

1920. Umro je Svetozar Borojević od Bojne

Svetozar Borojević od Bojne (njem. Svetozar Borojević von Bojna) (Umetić, kod Kostajnice, 2. XII. 1856. – Klagenfurt, 23. V. 1920.) bio je feldmaršal Oružanih snaga Austro-Ugarske.

1823. Rodio se Ante Starčević

Ante Starčević (Žitnik kraj Gospića, 23. V. 1823. – Zagreb, 28. II. 1896.) bio je hrvatski političar i književnik.

1825. Umro je Matija Petar Katančić

Matija Petar Katančić (Valpovo, 12. VIII. 1750. – Budim, 23. V. 1825.) bio je hrvatski

pjesnik, estetičar, književni teoretičar, prevoditelj, leksikograf, arheolog, kartograf, povjesničar, geograf i numizmatičar.

1971. Poginuo je Josip Pupačić

Josip Pupačić (Slime kraj Omiša, 19. IX. 1928. – otok Krk, 23. V. 1971.) bio je hrvatski pjesnik

1990. JNA razoružala Hrvatsku

Predaja oružja Teritorijalne obrane tadašnje SR Hrvatske „Jugoslavenskoj narodnoj armiji“ dogodila se 23. svibnja 1990. godine kada je Vlada Socijaldemokratske partije Hrvatske SDP-SKH - svega osam dana prije okupljanja prvog saziva Sabora s HDZ-ovom većinom nakon prvih demokratskih izbora provedenih nakon II. svjetskog rata - predala cjelokupno naoružanje hrvatske Teritorijalne obrane neprijateljski nastrojenoj JNA, neposredno prije početka velikosrpske vojne agresije na Hrvatsku.

24. svibnja

1822. Rodio se Šime Ljubić

Šime Ljubić (Stari Grad na Hvaru, 24. V. 1822. – Stari Grad na Hvaru, 19. X. 1896.) bio je župnik, teolog, hrvatski povjesničar, arheolog, političar i biograf.

1851. Umro je Stanko Vraz

Stanko Vraz (pravo ime Jakob Frass), (Cerovec, Slovenija, 30. VI. 1810. – Zagreb, 24. V. 1851.) bio je hrvatski i slovenski pjesnik, kritičar i prevoditelj.

1935. Rodio se Mario Bogluni

Mario Bogluni (Svetvinčenat kraj Pule, 24. V. 1935. – Zagreb, 21. III. 2011.) bio je hrvatski pijanist, orguljaš, i skladatelj.

1954. Umro je Vladimir Becić

Vladimir Becić (Slavonski Brod, 1. VI. 1886. – Zagreb, 24. V. 1954) bio je hrvatski slikar,

reporter i fotograf. Jedan od predvodnika modernoga hrvatskoga slikarstva.

25. svibnja

1805. Rodio se Đuro Jelačić

Đuro Jelačić (Zagreb, 25. V. 1805. – Zagreb, 20. VII. 1901.) bio je hrvatski časnik.

1920. Umro je Svetozar Borojević od Bojne

Svetozar Borojević od Bojne (njem. Svetozar Boroević von Bojna) (Umetić, kod Kostajnice, 2. prosinca 1856. – Klagenfurt, 23. svibnja 1920.) bio je feldmaršal Oružanih snaga Austro-Ugarske.

1945. Okončana bitka za Odžak

Bitka za Odžak posljednja je bitka koju su na prostoru NDH organizirano vodile oružane snage NDH protiv Jugoslavenske armije.

1946. Rodio se Miroslav Tuđman

Miroslav Tuđman (Beograd, 25. V. 1946. – Zagreb, 31. I. 2021.) bio je hrvatski znanstvenik, publicist i političar.

1947. Umro je Rudolf Horvat

Rudolf Horvat (Koprivnica, 14. III. 1873. – Zagreb, 25. V. 1947.) bio je hrvatski povjesničar, književnik i političar

1993. Osnovan Međunarodni sud za ratne zločine na području bivše SFRJ

Međunarodni sud za ratne zločine na području bivše SFRJ sa sjedištem u Haagu osnovan je 25. svibnja 1993. godine (Rezolucija 827 Vijeća sigurnosti Organizacije Ujedinjenih Naroda).

1995. Umro je Krešimir Ćosić

Krešimir Ćosić (Zagreb, 26. XI. 1948. – Baltimore, SAD, 25. V. 1995.) bio je hrvatski košarkaš i trener.

2000. Hrvatska pristupila Partnerstvu za mir

Hrvatska je programu Partnerstvo za mir pristupila 25. svibnja 2000., a program je napustila 1. travnja 2009. godinhe.

26. svibnja

1097. Bitka na Gvozdu

Hrvatska kraljevska vojska izgubila je 1097. godine boj protiv ugarske vojske kralja Kolomana i na taj način Hrvatska prestaje biti samostalno kraljevstvo.

1832. Rodio se Dragutin Antun Parčić

Dragutin Antun Parčić (Vrbnik na Krku, 26. V. 1832. – Rim, 25. XII. 1902.) bio je hrvatski filolog, glagoljaš i fotograf.

1919. Umro je Milan Amruš

Milan Amruš (Brod na Savi, 1. X. 1848. – Zagreb, 26. V. 1919.) bio je hrvatski liječnik i političar.

1930. Rodio se Zlatko Tomičić

Zlatko Tomičić (Zagreb, 26. V. 1930. – Zagreb, 16. VI. 2008.) bio je hrvatski književnik, novinar, publicist, nakladnik, pjesnik, putopisac, dramski pisac, pisac kratkih priča, esejist, novelist, autor likovnih prikaza i člankopisac. Napisao je pjesmu „*Hrvatska, ljubavi moja*“, koja je u inozemstvu među iseljenicima bila kao himna.

Borba za nezavisnost

- 1992. Deblokada Dubrovnika
Nakon osmomjesečne blokade 26. svibnja 1992. godine deblokiran je Dubrovnik, Naime, nakon oslobađanja Slanog Hrvatska vojska, predvođena 1. gardijskom brigadom – Tigrovima, naglim je udarom natjerala jugovojску na povlačenje iz Dubrovačkog predgrađa Mokošice.

27. svibnja

1806. Francuzi okupirali Dubrovnik

Francuska vojska ušla je u Dubrovnik 27. svibnja 1806. te zauzela sva strateška mjesta.

1839. Rođen je Vilim Korajac

Vilim Korajac (Kaptol kraj Požege, 27. V. 1839. – Zemun, 19. IX. 1899.) bio je hrvatski pripovjedač, feljtonist i novelist.

1913. Umro je Ferdinand Kovačević

Ferdinand Kovačević (Smiljan, 25. IV. 1838. – Zagreb, 27. V. 1913.) bio je inženjer, izumitelj, stručni pisac, pionir hrvatske telegrafije.

2019. Umro je Antun Cvek

Antun Cvek (Bizek, 10. II. 1934. – Zagreb, 27. V. 2019.) bio je svećenik i dobrotvor.

Borba za nezavisnost

- 1992. Granata ubila troje djece u Slavonskom Brod. Troje djece ubila, a deset teško ranila je granata ispaljena na igralištu u naselju Plavo polje u Slavonskom Brodu. Granata je ispaljena sa srpskih položaja na planini Motajnici u susjednoj Bosni i Hercegovini.

28. svibnja

1892. Rodio se Ivan Šubašić

Ivan Šubašić (Vukova Gorica, 28. V. 1892. – Zagreb, 22. III. 1955.) bio je hrvatski odvjetnik i političar.

1991. Prvo postrojavanje Zbora narodne garde

- Povijesni događaj prvog postrojavanja Zbora narodne garde (ZNG) održan je 28. svibnja 1991. na stadionu u Kranjčevićevoj ulici u Zagrebu. Danas se taj događaj obilježava kao Dan Oružanih snaga Republike Hrvatske i Dan Hrvatske kopnene vojske.

Postrojbe Zbora narodne garde činile su začetak buduće Hrvatske vojske (HV) i bile su odgovor na razoružavanje Teritorijalne obrane u Republici Hrvatskoj.

1995. Otvorena nova zgrada Nacionalne sveučilišne knjižnice.

- Nacionalna i sveučilišna knjižnica (NSK) u Ulici Hrvatske bratske zajednice svečano je otvorena 28. svibnja 1995. godine.

29. svibnja

1480. Umro je Nikola Modruški

Nikola Modruški (Grbalj kraj Kotora, oko 1427. – Rim, prije 29. V. 1480.) bio je hrvatski crkveni dostojanstvenik, diplomat i pisac.

1504. Rodio se Antun Vrančić

Antun Vrančić (Šibenik, 29. V. 1504. – Prešov, Slovačka, 15. VI. 1573.) bio je hrvatski crkveni prelat, diplomat, pisac, nadbiskup i kardinal.

1816. Rodio se Ivan Kukuljević Sakcinski

Ivan Kukuljević Sakcinski (Varaždin, 29. V. 1816. – Puhakovec, Hrvatsko zagorje, 1. VIII. 1889.) bio je hrvatski povjesničar, književnik, bibliograf i političar. Osnivač je arheološke znanosti u Hrvatskoj. Prvi predsjednik Hrvatskog arheološkog društva.

1918. Umro je Nikola Tomašić

Nikola pl. Tomašić od Korane (Zagreb, 13. I. 1864. – Trešćerovac kraj Ozlja, 29. V. 1918.) bio je hrvatski pravni povjesničar, političar i prevoditelj.

2004. Umro je Ivica Šerfezi

Ivica Šerfezi (Zagreb, 1. XII. 1935. – Zagreb, 29. V. 2004.) bio je poznati hrvatski kantautor i pjevač zabavne glazbe.

2014. Umro je Miljenko Prohaska

Miljenko Prohaska (Zagreb, 17. IX. 1925. – Zagreb, 29. V. 2014.) bio je hrvatski kontrabasist, skladatelj, aranžer i dirigent.

Borba za nezavisnost

- 1992. SAD zaključile da Jugoslavija više ne postoji, ali ne smatraju Srbiju i Crnu Goru njenim nasljednicima.
- 1995. Na Jarunu održan svečani mimohod svih postrojbi i rodova HV-a i Hrvatske policije

30. svibnja

1799. Rodio se Ferdo Livadić

Ferdo Livadić (Ferdinand Wiesner - Samoborski), (Celje, Slovenija, 30. V. 1799. – Samobor, 8. I. 1879.) bio je hrvatski skladatelj slovensko-austrijskoga podrijetla.

1876. Rodio se Vladimir Nazor

Vladimir Nazor (Postira na Braču, 30. V. 1876. – Zagreb, 19. VI. 1949.) bio je hrvatski književnik i političar.

1932. Rodio se Zvonimir Balog

Zvonimir Balog (Sv. Petar Čvrstec kraj Križevaca, 30. V. 1932. – Zagreb, 2. XI. 2014) bio je hrvatski književnik i slikar.

1989. Umrla je Zinka Kunc-Milanov

Zinka Kunc-Milanov (Zagreb, 17. V. 1906. – New York, 30. V. 1989.) bila je hrvatska pjevačica, sopran

1990. Formiran novi saziv Sabora

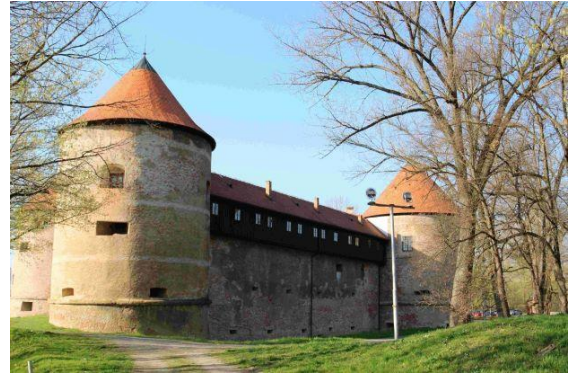
Dana 30. svibnja 1990. godine, nakon održanih prvih višestranačkih parlamentarnih izbora, sastali su se novoizabrani zastupnici na konstitutivnoj sjednici prvog višestranačkog Sabora Republike Hrvatske.

1994. U promet je uvedena hrvatska kuna

Na Dan državnosti, 30. svibnja 1994. godine, uvedena je kuna kao novčana jedinica Republike Hrvatske, s podjelom na 100 lipa, zamjenom za hrvatski dinar u odnosu 1:1000.

Borba za nezavisnost

- 1992. JRM napustila Vis i Lastovo. 30. svibnja 1992. Jugoslavenska ratna mornarica napustila je posljednje okupirane hrvatske otoke Vis, Lastovo i Mljet.

Slika 11. Stari grad Sisak

31. svibnja

1731. Štovanje Majke Božje Kamenitih vrata

Pred glasovitom slikom, u tišini Gornjega grada uz odsjaj svijeća, stoljećima su molili Zagrebčani i njihovi gosti. Kardinal Franjo Kuharić proglasio je 31. svibnja 1991. Majku Božju Kamenitih vrata zaštitnicom grada Zagreba, ujedno je i Dan grada Zagreba.

Slika 12. Spomenik "Oproštaj" s prikazom Katarine i Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana (Čakovec)

1854. Umro je Vatroslav Lisinski

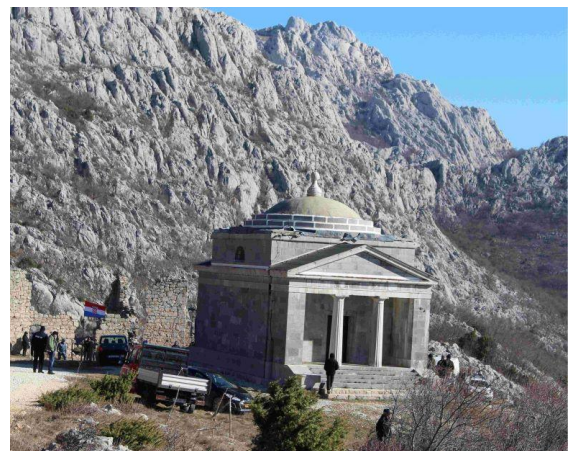
Vatroslav Lisinski (Zagreb, 8. VII. 1819. – Zagreb, 31. V. 1854.) bio je hrvatski skladatelj, osnivač je hrvatske orkestralne glazbe.

1894. Rodio se Vladimir Kirin

Vladimir Kirin (Zagreb, 31. V. 1894 – Zagreb, 5. X. 1963) bio je hrvatski slikar i grafičar.

1947. Otvoren Zagrebačku velesajam

Prva poslijeratna izložba održana je od 31. svibnja do 9. lipnja 1947. na prostorima bivšeg Zagrebačkog zbora u Savskoj (današnji Studentski centar Sveučilišta u Zagrebu).

Slika 10. Crkva sv. Frane (Podprag, Velebit)

1. lipnja

1886. Rodio se Vladimir Becić

Vladimir Becić (Slavonski Brod, 1. VI. 1886. – Zagreb, 24. V. 1954.) bio je hrvatski slikar, reporter i fotograf. Jedan od predvodnika modernoga hrvatskoga slikarstva.

1904. Rodio se Hrvoje Macanović

Hrvoje Macanović (Arbanasi kraj Zadra, 1. VI. 1904. – Mali Lošinj, 4. I. 1980.) bio je hrvatski športaš i novinar.

1953. Umro je Emanuel Vidović

Emanuel Vidović (Split, 24. XII. 1870. – Split, 1. VI. 1953.) bio je hrvatski slikar.

1981. Umro je Drago Ivanišević

Drago Ivanišević (Trst, Italija, 10. II. 1907 – Zagreb, 1. VI. 1981) bio je hrvatski pjesnik, dramatik, prevoditelj, urednik, slikar i kazališni djelatnik.

1992. Hrvatska je primljena u UNESCO

Borba za nezavisnost

- 1991. General – pukovnik Martin Špegelj imenovan zapovjednikom Zbora narodne garde
- 1993. Armija BiH napala je Hrvate na području općine Fojnica.

2. lipnja

1562. Umro je Toma Nadasdy

Tom (Tamás) Nadasdy (?, 1489 – Egervár, Mađarska, 2. VI. 1562.) bio je ugarski palatin i hrvatski ban.

1696. Tiskana Vitezovićeva kronika

Sabor je 1696. Vitezoviću povjerio vođenje Zemaljske tiskare, pa u Zagrebu te godine tiska *Kroniku – aliti szpomen zsvega szvieta vikov...* u kojoj obrađuje razdoblje od početka svijeta do 1690. Kao i sva njegova djela, i Kronika je

u prvom redu bila sredstvo borbe za ujedinjenje hrvatskih zemalja.

1870. Nikola Primorac otišao preploviti Atlantik

Nikola Primorac (Dubrovnik, 28. VII. 1840. – Prescott, 1. III. 1886.) bio je hrvatski pomorac, pustolov, kapetan i istraživač. 2. lipnja 1870. otišao preploviti Atlantik.

1902. Rodio se Slavko Batušić

Slavko Batušić (Novska, 2. VI. 1902. – Zagreb, 25. IV. 1979.) bio je hrvatski književnik, teatrolog, kazališni redatelj, povjesničar umjetnosti, leksikograf i prevoditelj.

1924. Umro je Franjo Horvat Kiš

Franjo Horvat Kiš (Lobor, 23. IX. 1876. – Zagreb, 2. VI. 1924.) bio je hrvatski prozni pisac

3. lipnja

1607. Otvorena je prva gimnazija u Zagrebu

Isusovci su 3 lipnja 1607. godine otvorili prva gimnazija u Zagrebu, u napuštenom dominikanskom samostanu na Griču.. Bila je to prva gimnazija i u Hrvatskoj. Svoju drugu gimnaziju u Hrvatskoj isusovci su otvorili u Dubrovniku 1619. godine

1789. Hrvatski dopisnik

U Zagrebu počele izlaziti prve sačuvane hrvatske novine – *Kroatischer Korrespondent* (*Hrvatski dopisnik*). Najstarijim hrvatskim novinama smatra se tjednik *Ephemerides Zagrebienses* iz 1771., no nema sačuvanih primjeraka njegovih izdanja.

1903. Rodio se Ivo Horvat

Ivo Horvat (Ivanić-Grad, 3. VI. 1903 — Zagreb, 30. IX. 1994.) bio je pjesnik i bibliograf.

1944. Savezničko bombardiranje Splita

Zračno bombardiranje Splita koje su provodile savezničke snage trajalo je od rujna 1943. do kraja lipnja 1944. pri čemu je nad Splitom i bližom okolicom bilo 1890 naleta, 640 uzbuna i 21 bombardiranje, od kojih je najrazornije i najsmrtonosnije bilo bombardiranje 3. lipnja 1944., u kojem je poginulo 227 osoba. Sveukupno je u bombardiranjima Splita i okolice život izgubilo preko 450 ljudi, a više tisuća ih je bilo ranjeno. Veći dio grada bio je uništen, pri čemu i gotovo svi kulturno-povijesni spomenici i građevine.

Savezničko bombardiranje bilo je najveće razaranja Splita u njegovoj 17-stoljetnoj povijesti. Unatoč čvrstim dokazima i zapisima, za zločin nitko nikada nije bio pravosudno gonjen niti je odgovarao.

4. lipnja

1902. Umro je Nikola Mašić

Nikola Mašić (Otočac, 28. XI. 1852. – Zagreb, 4. VI. 1902.) bio je hrvatski slikar.

1908. Rodio se Ivo Lendić

Ivo Lendić (Janjina, 4. VI. 1908. – Iguazu, 1. IV. 1982.) bio je hrvatski emigrantski novinar, kršćanski intelektualac, hrvatski književnik i prevoditelj.

2004. Umro je Stanko Banić

Stanko Banić (Gračani, Zagreb, 1. IV. 1917. – Bjelovar, 4. VI. 2004.) bio je hrvatski katolički svećenik, franjevac i pjesnik.

Borba za nezavisnost

- 1995. Vojna operacija Skok 2. Operacija *Skok 2.* odvijala se od 4. do 11. lipnja 1995. godine na području jugozapadne BiH, a u njoj su zajednički sudjelovale postrojbe HV-a i HVO-a. Ova akcija bila je nastavak operacije *Skok 1.* iz travnja kada je pod kontrolu stavljena Dinara. Cilj hrvatskih snaga bio je razbiti neprijatelja na smjeru koji vodi prema

Bosanskom Grahovu i staviti pod kontrolu dalekometnog topništva Bosansko Grahovo i Glamoč. Operacija je u potpunosti uspješna. Oslobođeno je područje širine 30 km, a dubine 14 km – ukupne površine oko 450 četvornih kilometara.

5. lipnja

1848. Ustoličen barun Josip Jelačić za hrvatskoga bana

Na Katarininom trgu u Zagrebu svečano je ustoličen na bansku čast Trojedne Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije ban Josip barun Jelačić Bužimski.

1905. Rodio se Rudolf Bičanić

Rudolf Bičanić (Bjelovar, 5. VI. 1905. – Zagreb, 9. VII. 1968.) bio je hrvatski ekonomist, demograf, gospodarski povjesničar, sociolog sela i političar.

1915. Rodio se Vojin Bakić

Vojin Bakić (Bjelovar, Hrvatska, 5. VI. 1915. – Zagreb, 18. XII. 1992.) bio je akademski kipar..

2003. Treći posjet Pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj

6. lipnja

1621. Rodio se Petar IV. Zrinski

Petar IV. Zrinski (Vrbovec, 6. VI. 1621. – Bečko Novo Mjesto, 30. IV. 1671.) bio je hrvatski ban, vojskovođa i pjesnik.

1854. Rodio se Ante Kovačić

Ante Kovačić (Celine kraj Marije Gorice, 6. VI. 1854. – Stenjevec, Zagreb, 10. XII. 1889.) bio je hrvatski književnik.

1996. Umro je Rajmund Kupareo

Rajmund Kupareo (Vrboška na Hvaru, 16. XI. 1914. – Zagreb, 6. VI. 1996.) bio hrvatski svećenik, sveučilišni profesor, pjesnik, teološki pisac, esejist, skladatelj, prevoditelj, nakladnik i redovnik dominikanac.

Borba za nezavisnost

- 1993. pripadnici Armije BiH počinili su ratni zločin u Novom Travniku (ubijeno je 30 Hrvata).

7. lipnja

892. Papino pismo knezu Branimiru

Branimir (Branimirus, Brannimerus) (? , prva polovica IX. st. – ?, nakon 892) bio je hrvatski knez. Papa Ivan VIII. u svome pismu (7. lipnja 879.) hvali Branimira jer se vraća Rimskoj crkvi, te ga naziva „*ljubljenim sinom Branimirom*“, a istovremeno piše i slično pismo ninskome biskupu Teodoziju, te svećenstvu i svemu puku, svojim „*predragim sinovima*.“

Hrvatska konačno određuje svoju budućnost u krugu zapadnih zemalja, a odlukom pape Ivana VIII. prihvaćena je i kao samostalna zemlja kršćanskoga zapada. Tu je odluku papa donio na Uzašašće, 21. svibnja 879. godine., a potvrdio u pismu od 7. lipnja. Branimir je tako priznat zakonitim vladarom, a Hrvatska zakonitom državom. Pismo se čuva u Vatikanskom arhivu (tal. *Archivio Vaticano*).

1888. Rodio se Josip Badalić

Josip Badalić (Deanovec, 7. VI. 1888. – Zagreb, 11. VIII. 1985.) bio je hrvatski književni povjesničar, slavist.

1904. Rodio se Vladimir Gortan

Vladimir Gortan (Beram kraj Pazina, 7. VI. 1904. – Pula, 17. X. 1929.) bio je istaknuti istarski antifašist i hrvatski politički djelatnik.

1933. Umro je Dragutin Domjanić

Dragutin Milivoj Domjanić (Adamovec, 12. IX. 1875. – Zagreb 7. VI. 1933.) bio je hrvatski pravnik i pjesnik.

1936. Umro je Stjepan Seljan

Braća Seljan, Mirko Seljan (Karlovac, 5. travnja 1871. – Peru, 1913.) i **Stjepan Seljan** (Karlovac, 19. kolovoza 1875. – Ouro Preto, Brazil, 7. lipnja 1936.) najpoznatiji su hrvatski istraživači u povijesti.

1945. Ubijen je Mile Budak

Mile Budak (Sveti Rok kraj Gračaca, 30. VIII. 1889. – Zagreb, 7. VI. 1945.) bio je hrvatski književnik, odvjetnik i političar.

1993. Poginuo je Dražen Petrović

Dražen Petrović (Šibenik, 22. X. 1964. – Denkendorf, Bavarska, 7. VI. 1993.) bio je vrhunski hrvatski i svjetski košarkaš.

Borba za nezavisnost

- 1991. tenkovi JNA divljali su po osječkim ulicama.
- 1992. Operacija Lipanjske zore (7. – 26. lipnja 1992.; HVO, HV-dragovoljci), oslobađanje obala Neretve i općine Mostar od JNA.

8. lipnja

1753. Umro je Federiko Benković

Federiko Benković (Dalmacija, 1667. – Gorica, 8. VI. 1753.) bio je talijanski i hrvatski barokni slikar i grafičar posljednji u nizu naših slavnihi Schiavona.

1867. Krunidba Franjo Josip I. za hrvatsko-ugarskog kralja

Franjo Josip I. (Schönbrunn kraj Beča, 18. VIII. 1830. – Schönbrunn, 21. XI. 1916.) bio je austrijski car i hrvatsko-ugarski kralj od 1848., a od 1867. car i kralj Austro-Ugarske Monarhije. Krunidba Franje Josipa za kralja Ugarske i Hrvatske održana je 8. lipnja 1867.

godine u Budimu, prijestolnici Ugarskog Kraljevstva.

1914. Umro je Tadija Smičiklas

Tadija Smičiklas (Reštovo Žumberačko, 1. X. 1843. – Zagreb, 8. VI. 1914.) bio je hrvatski povjesničar, političar i publicist.

Borba za nezavisnost

- 1993. Branitelji obranili Veli vrh na Svilaji, 8 lipnja 1993.
- 1993. Dana 8. lipnja 1993. u hrvatskom selu Maljinama kod Travnika na lokalitetu Bikoše Muslimani su strijeljali 39 zarobljenih ranjenika HVO-a i civila.
- 1993. Bošnjačko-muslimanske snage počinile su ratni zločin u hrvatskom selu Čukle kod Travnika. Dana 8. lipnja 1993. godine ubili su 9 civila i 12 zarobljenih pripadnika HVO-a.
- 1997. Vlak mira došao u Vukovar s najvišim dužnosnicima RH. Vlak su Srbi kamenovali.

9. lipnja

1538. Rodio se Antun Vramec

Antun Vramec (Ormož ili okolica, prije 9. VI. 1538. – Varaždin, 1587.) bio je hrvatski ljetopisac i vjerski pisac.

1914. Rodio se Lucijan Kordić

Lucijan Kordić (Grljevići Ljubuški, 9. lipnja 1914. – Široki Brijeg, 16. lipnja 1993.) bio je hrvatski i bosanskohercegovački pjesnik.

1926. Umro je Janko Ibler

Janko Ibler (Stara Gradiška, 19. IV. 1862. – Zagreb, 9. VI. 1926.) bio je hrvatski književnik, publicist, prevoditelj i kazališni kritičar.

1933. Rodio se Anđelko Vuletić

Anđelko Vuletić (Trebimlja kraj Ravnog, BiH, 9. VI. 1933. – Zagreb, 21. X. 2021.) bio je hrvatski i bosanskohercegovački književnik.

1945. Osnovan nogometni klub Dinamo

Nogometni klub Dinamo osnovan je 9. lipnja 1945. kao nogometna sekcija Fiskulturnog društva Dinamo, koja od 1949. godine djeluje kao samostalni nogometni klub. Od Građanskog je Dinamo preuzeo plavu boju dresova, većinu igrača i navijača te nadimak purgeri, a i grb kluba je napravljen po uzoru na grb Građanskog. HŠK Građanski osnovan je 26. travnja 1911. godine. Nakon što je komunistička vlast 1945. godine dekretom ukinula najpopularnije predratne zagrebačke nogometne klubove Građanski, HAŠK i Concordia zbog igranja nogometnog prvenstva za vrijeme NDH.

Dinamo nastavlja tradiciju Prvog hrvatskog građanskog športskog kluba (Građanski) utemeljenog u travnju 1911. godine.

1987. Umro je Jakov Bašić

Jakov Bašić (Tomislavgrad, 4. X. 1902. – Mill Valley, Kalifornija, 9. VI. 1987.) bio je hrvatski emigrantski pjesnik i romanopisac.

10. lipnja

928. (?) Umro je kralj Tomislav

Tomislav, hrvatski vladar približno od 910. do 928. Njegovo podrijetlo nije poznato, ali je vjerojatno potjecao iz dinastije Trpimirovića. Toma Arhidakon zabilježio je da je Tomislav bio knez (dux) 914. god., što je jedini potpuno pouzdani podatak o njem. Na temelju djela *Historia salonitana maior* (XVI–XVII. st.), koje sadrži bilješke o splitskim crkvenim saborima 925. i 928., te pisma papa Ivana X. i Lava VI., zaključuje se da je Tomislav bio prvi hrvatski vladar koji je koristio naslov kralja (*rex*), te da je upravljao dalmatinskim

gradovima i otocima, koji su inače bili u vlasti Bizanta.

1687. Sv. Josip 10. lipnja proglašen zaštitnikom Kraljevine Hrvatske

Odlukom hrvatskoga sabora na zasjedanju 9. i 10. lipnja 1687. sveti Josip proglašen je zaštitnikom domovine Hrvatske. Blagdan svetog Josipa, Djevičina zaručnika, Isusova poočima i zaštitnika Katoličke Crkve, slavi se 19. ožujka.

1796. Rodio se Antun Mihanović

Antun Mihanović (Zagreb, 10. VI. 1796. – Novi Dvori kraj Klanjca, 14. XI. 1861.) bio je hrvatski pisac, vojni časnik, pravnik i političar. Autor hrvatske himne.

1894. Umro je Stjepan Buzolić

Stjepan Buzolić (Obrovac, 5. X. 1830. – Zadar, 10. VI. 1894.) bio je hrvatski pedagog, pjesnik i prevoditelj.

1921. Rodio se Ivan Kožarić

Ivan Kožarić (Petrinja, 10. VI. 1921. – Zagreb, 15. XI. 2020.) bio je ugledni hrvatski kipar.

1932. Rodio se Branko Lustig

Branko Lustig (Osijek, 10. VI. 1932. – Zagreb, 14. XI. 2019.) bio je hrvatski producent i glumac židovskoga podrijetla.

1945. Ubijen je Ljudevit Jurak

Ljudevit Jurak (Zalug, Hum na Sutli, 6. X. 1881. – Zagreb, 10. VI. 1945.) bio je hrvatski liječnik, specijalist patološke anatomije i sudske medicine.

1971. Umrkla je Nada Kesterčanek Vujica

Nada Kesterčanek Vujica (Sarajevo, 29. III. 1917. – Wilkes-Barre Pennsylvania SAD, 10. VI. 1971.) bila je hrvatska i bosanskohercegovačka pjesnikinja i pripovjedačica.

Borba za nezavisnost

- 1993. Bošnjačko-muslimanske snage ispalile su granatu na dječje igralište u Vitezu i pri tome ubile osmero djece u dobi od 9 do 18 godina. Ranjeno je šestero djece. Zločin se dogodio 10. lipnja 1993. oko 20,45 sati. Na dječje igralište ispaljena je granata od 120 mm. Video snimku tragičnog događaja nije htjela objaviti nijedna inozemna TV mreža, navodno zbog brutalnosti. Nije bilo zbog brutalnosti već zbog pristranosti; zločin su počinili Muslimani. Bijeda svjetskih medija vidi se i iz podatka da je jedna švicarska televizija objavila da su Hrvati pobili muslimansku djecu! Zločin se dogodio u vrijeme primirja između Muslimana i Hrvata (muslimansko-hrvatski rat). Dječje igralište nije bilo nikakav vojni cilj.

11. lipnja

1521. Umro je Toma Bakač Erdody

Toma Bakač (Bacocz, Bakoch, Bakócz, Erdódy), (Erdőd, 1442. – Ostrogon, 11. VI. 1521.) bio je crkveni prelat i državni kancelar.

1525. Knez Krsto Frankopan oslobodio grad Jajce od turske opsade

1868. Rodio se Antun Radić

Antun Radić (Trebarjevo Desno, 11. VI. 1868. – Zagreb, 10. II. 1919.) bio je hrvatski znanstvenik, književnik, prevoditelj, publicist, sociolog, etnograf, poliglot i političar. Utemeljitelj je hrvatske etnografije.

1871. Rodio se Stjepan Radić

Stjepan Radić (Trebarjevo Desno, 11. VI. 1871. – Zagreb, 8. VIII. 1928.) bio je hrvatski političar i publicist.

1911. Hajduk odigrao prvu utakmicu

Hajduk je odigrao prvu utakmicu 11. lipnja 1911. godine protiv talijanaškog kluba *Calcio Spalato*. Hajduk je dobio rezultatom 9:0.

1942. Ubijen je Mihovil Pavlek-Miškina
Mihovil Pavlek-Miškina (Đelekovec, 24. IX. 1887. – Stara Gradiška, 11. VI. 1942.) bio je hrvatski književnik i političar.

1949. Ubijen je Andrija Hebrang
Andrija Hebrang (Bačevac kraj Virovitice, 21. XI. 1899. – Beograd, ? 11. VI. 1949.) bio je hrvatski političar.

Borba za nezavisnost

- 1992. Pobunjeni Srbi ubili su 11. lipnja 1992. četiri osobe u Rodaljicama kod Benkovca, unatoč nazočnosti UNPROFOR-a. Nitko nije odgovarao za počinjene zločine.
- 1995. Završila vojna operacija „Skok 2“. Operacija „Skok 2“ izvedena je od 4. do 11. lipnja 1995. na Dinari i Livanjskom polju. Operacijom je pod nadzor hrvatskih snaga stavljeno Livanjsko polje, osvojen je prostor od 450 četvornih kilometara. Operacija je omogućila nadziranje Cetinskog, Vrličkog i dijela Glamočkog polja. Također se mogao nadzirati put Glamoč-Bosansko Grahovo. U dometu hrvatskog dalekometnog topništva su se našli Bosansko Grahovo i Glamoč. Akciju su izveli postrojbe HV-a i HVO-a.

12. lipnja

1807. Rodio se Ante Kuzmanić
Ante Kuzmanić (Split, 12. VI. 1807. – Zadar, 10. XII. 1879.) bio je hrvatski publicist, liječnik.

1918. Umro je Dragutin Lerman

Dragutin Lerman (Požega, 24. VIII. 1863. – Kreševo, BiH, 12. VI. 1918.) bio je hrvatski putopisac i istraživač.

1922. U Kraljevini SHS zabranjeno je društvo „Hrvatska žena“.

Borba za nezavisnost

- **Milan Martić** (Martići pokraj Knina, 18. studenoga 1954.) srpski ratni zločinac, nekadašnji ministar unutarnjih poslova i 3. predsjednik nepriznate tzv. Republike Srpske Krajine.

Milicionar Milan Martić osuđen je 12. lipnja 2007. godine na Međunarodnom sudu za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije na 35 godina zatvora, po 16 točaka optužnice za djela koja uključuju progone, ubojstva, mučenje, deportaciju, napade na civile, bezobzirno razaranje civilnih područja i druge zločine protiv čovječnosti i kršenja ratnih zakona i običaja.

Bio je jedan od glavnih vođa pobune dijela Srba u Hrvatskoj. Zapovijedio je, organizirao ili poticao zločine protiv Hrvata od 1990. do 1995. godine. Nakon oslobađanja zapadne Slavonije za odmazdu naredio je raketiranje Zagreba, u kojem je poginulo 7 civila, a 214 osoba je ranjeno. Za počinjeni zločin osobno se pohvalio pred kamerama Radiotelevizije Srbije što je kasnije poslužilo kao glavni dokaz tužiteljstva za ratni zločin. Osim Zagreba, odgovoran je i za raketiranje Karlovca i Jastrebarskog.

13. lipnja

1805. Rodio se Antun Mažuranić

Antun Mažuranić (Novi Vinodolski, 13. VI. 1805. – Zagreb, 18. XII. 1888.) bio je hrvatski jezikoslovac, gramatičar i leksikograf.

1873. Rodio se Antun Gustav Matoš

Antun Gustav Matoš (Tovarnik, 13. VI. 1873. – Zagreb, 17. III. 1914.) bio je hrvatski književnik, pjesnik, novelist, esejist, putopisac i polemičar.

1947. Ubijen je Slavko Kvaternik

Slavko Kvaternik (Vučinići kraj Vrbovskoga, 25. VIII. 1878. – Zagreb, VI. 1947.) bio je hrvatski političar, vojnik austrougarski i jugoslavenski te časnik NDH.

1984. Umro je Franjo Nevistić

Franjo Nevistić (Šujica, Tomislavgrad, BiH, 2. VII. 1913. – Buenos Aires, Argentina, 13. VI. 1984.) bio je hrvatski pravnik i publicist.

1993. Umro je Gajo Petrović

Gajo Petrović (Karlovac, 2. III. 1927. – Zagreb, 13. VI. 1993.) bio je hrvatski filozof srpskog podrijetla, član Srpske akademije znanosti i umjetnosti.

Borba za nezavisnost

- 1992. U vojnoj operaciji Lipanjske zore oslobođen je Stolac
- 1992. Dana 13. i 14. lipnja JNA i srpske paravojne postrojbe odvele su 114 civila bošnjačke i hrvatske nacionalnosti iz Mostar i ubili ih na gradskom deponiju Uborač i lokalitetu Sutina sjeverno od Mostara. Ubijeno je 27 Hrvata.
- 1993. Armija BiH probila je (13. lipnja 1993.) obrambene crte u općini Kakanj i nakon toga Hrvati bježe u Vareš (izbjeglo je oko 15.000 Hrvata).
- 1993. Bošnjačko-muslimanske snage su 13. lipnja 1993. počinile ratni zločin

u hrvatskom mjestu Kraljeva Sutjeska kod Kaknja. Ubili su 4 civila, a hrvatske kuće su spalili.

- 1993. Pokolj u Drenoviku bio je ratni zločin koji su počinile bošnjačko-muslimanske snage nad Hrvatima tijekom agresije na prostore Hrvata Srednje Bosne. Počinile su ga 13. lipnja 1993. u hrvatskom selu Teševu, na lokalitetu Drenoviku, istočno od Kaknja, u prostoru Kraljeve Sutjeske. Ubili su 17 civila: žene, djecu i starce.

14. lipnja

1854. Rodio se Ivan Ljubić

Ivan Ljubić (Orišje kraj Bosiljeva, 14. VI. 1854. – McKees Rocks, Pennsylvania, 7. VII. 1923.) bio je hrvatski iseljenički djelatnik.

1890. Rodio se Ljubo Babić

Ljubo Babić (Jastrebarsko, 14. VI. 1890. – Zagreb, 14. V. 1974.) bio je hrvatski slikar, grafički oblikovatelj i scenograf, povjesničar umjetnosti i muzealac.

1896. Rodio se Ante Jadrijević

Ante Jadrijević (Glavice kraj Sinja, 14. VI. 1896. — Makarska, 13. IV. 1974.) bio je hrvatski franjevac, arheolog i povjesničar.

1944. Savezničko bombardiranje Osijeka

Saveznički bombarderi bombardirali su grad Osijek tijekom 1944. i 1945. godine. Ubijeno je 400 osoba, a ranjeno njih 148.

Borba za nezavisnost

- 1991. u Zagrebu su srpski teroristi i kriminalci (Željko Ražnatović - Arkan i drugi) osuđeni 14. lipnja 1991. na 20 mjeseci zatvora zbog pripremanja i pomaganja oružane pobune protiv Republike Hrvatske. Svi osuđeni pušteni su iz pritvora do

pravomoćnosti presude, čime su postali nedostupni hrvatskoj vlasti.

- **1993. Zločin na plaži Soline**
Biogradsku plažu Soline su 14. lipnja 1993. godine srpskočetnički agresori zasuli smrtonosnim zvončićima te usmrtili petero mladih ljudi, a 7 teško ranili.

15. lipnja

1573. Umro je Antun Vrančić

Antun Vrančić (Šibenik, 29. V. 1504. – Prešov, Slovačka, 15. VI. 1573.) bio je hrvatski crkveni prelat, diplomat, pisac, nadbiskup i kardinal.

1881. Umro je Frano Krežman

Franjo Krežma (Osijek, 4. IX. 1862. – Frankfurt na Majni, 15. VI. 1881.) bio je hrvatski violinist i skladatelj.

1886. Rodio se Ljubo Karaman

Ljubo Karaman (Split, 15. VI. 1886. – Zagreb, 19. IV. 1971.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti i konzervator.

1908. Rodio se Pavao Tijan

Pavao Tijan (Senj, 15. VI. 1908. – Madrid, 2. VII. 1997.) bio je hrvatski enciklopedist.

1928. Rodio se Hrvoje Šošić

Hrvoje Šošić (Osijek, 16. VI. 1928. – Zagreb, 4. VII. 2012.) bio je hrvatski ekonomist, domoljub, političar i disident u komunističkoj Jugoslaviji.

1932. Rodio se Hrvoje Bartolović

Hrvoje (Vojko) Bartolović (Zagreb, 15. VI. 1932. – 3. XI. 2005.) bio je hrvatski šahovski kompozitor.

Borba za nezavisnost

- 1993. pripadnici Armije BiH počinili su ratni zločin 15. lipnja u Busovačkim stajama. Ubili su 22 Hrvata.

16. lipnja

1812. Rodio se Vjekoslav Babukić

Vjekoslav Babukić (Požega, 16. VI. 1812. – Zagreb, 20. XII. 1875.) bio je hrvatski jezikoslovac, prevoditelj i preporoditelj.

1944. Sporazumi Tito - Šubašić

Između Josipa Broza Tita i Ivana Šubašića (kao predstavnika svojih Vlada) potpisana su dva sporazuma: Viški sporazum od 16. lipnja 1944. i Beogradski sporazum od 1. studenog 1944.

1993. Umro je Lucijan Kordić

Lucijan (Ante) Kordić (Grljevići kraj Ljubuškoga, 9. VI. 1914 — Mostar, 16. VI. 1993) bio je hrvatski i bosanskohercegovački pjesnik.

2008. Umro je Zlatko Tomičić

Zlatko Tomičić (Zagreb, 26. V. 1930. – Zagreb, 16. VI. 2008.) bio je hrvatski književnik, novinar, publicist i nakladnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Prva borbena akcija HRZ. Prva veća borbena akcija zrakoplovima izvedena je 16. lipnja 1991. kada su na neprijateljsko taborište na planini Dinari ručno izbacivane improvizirane bombe. Bobena djelovanja izvođena su ultralakim zrakoplovima, s malih visina u sumrak ili noću. Do siječnja 1992. Zrakoplovni vod Split izveo je više od 70 borbenih letova zrakoplovima Utva-75 naoružanim s četiri ručna raketna lansera Osa i raznim bombama.
- 1993. Pripadnici bošnjačko-muslimanske armije počinili su ratni

zločin 16. lipnja 1993. godine. Napali su humanitarni konvoj i ubili 18 osoba, a 20 teže ranili. Ubili su 14 civila i 4 pripadnika HVO-a koji su bili u pratnji humanitarnog konvoja.

17. lipnja

1707. Umro je Đuro Baglivi

Đuro Baglivi (pravo prezime Armeno) (Dubrovnik, 8. IX. 1668. – Rim, 17. VI. 1707.) bio je hrvatski liječnik.

1864. Prvo dragovoljno društvo vatrogasaca

Prvo dobrovoljno vatrogasno društvo osnovano je 1864. u Varaždinu, a prva profesionalna vatrogasna postrojba 1863. u Rijeci.

1876. Rodio se Ivan Lorković

Ivan Lorković (Zagreb, 17. VI. 1876. – Zagreb, 24. II. 1926.) bio je hrvatski pravnik i političar.

1943. Prvi broj Slobodne Dalmacije

U napuštenoj pastirskoj pojati na Mosoru tiskan je 17. lipnja 1943. godine prvi broj Slobodne Dalmacije s podnaslovom "*Dnevnik Jedinstvenog narodnooslobodilačkog fronta Dalmacije*".

1972. Otvoren Dom sportova u Zagrebu

Sportsko-poslovni kompleks Dom sportova u Zagrebu otvoren je 17. lipnja 1972. godine.

1989. Osnivačka skupština HDZ-a

Službeno je upisana u registar političkih stranaka 5. veljače 1990. godine. Skupština je zakazana u hotelu Panorama, ali je zbog zabrane skupa održana na nejavnom mjestu u barakama NK Borac na Jarunu.

Borba za nezavisnost

- 1992. U općini Stolac Srbi su počinili zločin nad 30 Hrvata. U lipnju 1992. godine Srbi su u selima: Brštanik, Donji Brštanik, Stjepan Krst i Dabrica

ubili 29 civila i jednog pripadnika HVO-a

- 1993. Muslimanske postrojbe ubile su 17. lipnja 1993. godine 6 hrvatskih i 3 srpska civila u selu Gojakovac kod Kiseljaka. Najmlađa žrtva Spomenko Lučić imao je samo 14 godina.

18. lipnja

1768. Umro je Petar Knežević

Petar Knežević (Kapitul kraj Knina, 5. III. 1701. — Sinj, 18. VI. 1768.) bio je hrvatski vjerski pisac, pjesnik i skladatelj.

1830. Rodio se Petar Matković

Petar Matković (Senj, 18. VI. 1830. – Beč, 25. III. 1898.) bio je hrvatski geograf.

1874. Umro je Fran Kurelac

Fran Kurelac (Bruvno, 14. I. 1811. – Zagreb, 18. VI. 1874.) bio je hrvatski književnik i filolog.

1911. Umro je Franjo Ksaver Kuhač

Franjo Ksaver Kuhač (njem. Franz Xaver Koch), (Osijek, 20. XI. 1834. – Zagreb, 18. VI. 1911.) bio je hrvatski glazbeni pisac i povjesničar, melograf, folklorist, etnomuzikolog i skladatelj.

1918. Praizvedba Gričke vještice

Dana 18. lipnja 1918. bila je premijera Gričke vještice u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu.

1934. Rodio se Pavle Dešpalj

Pavle Dešpalj (Blato na Korčuli, 18. VI. 1934. – Zagreb, 16. XII. 2021.) bio je hrvatski dirigent, skladatelj i akademik.

19. lipnja

1700. Rodio se Ivan Ranger

Ivan Krstitelj Ranger (Götzens, Tirol 19. VI. 1700. - Lepoglava 27. I. 1753.) bio je barokni fresko slikar, austrijskog porijekla koji je veći dio svog života proveo u Hrvatskoj.

1815. Rodio se Ivan Antunović

Ivan Antunović (Kunbaja kraj Bácsalmása, Mađarska, 19. VI. 1815. – Kalocsa, Mađarska, 13. I. 1888.) bio je hrvatski biskup, pisac i preporoditelj.

1874. Rodio se Ivo Pilar

Ivo Pilar (Zagreb, 19. VI. 1874. – Zagreb, 3. IX. 1933.) bio je hrvatski pravnik, povjesničar, sociolog, publicist, filozofski pisac i pravaški političar.

1908. Umro je Josip Račić

Josip Račić (Zagreb, 22. III. 1885. – Pariz, 19. VI. 1908.) bio je hrvatski slikar.

1949. Umro je Vladimir Nazor

Vladimir Nazor (Postira na Braču, 30. V. 1876. – Zagreb, 19. VI. 1949.) bio je hrvatski književnik, pjesnik, prevoditelj i političar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Državni tajnik SAD-a James Baker u Beogradu izjavio, 19. lipnja 1991. godine, da SAD ne će poduprijeti nijednu promjenu granica.

20. lipnja

1928. Atentat na Radića i hrvatske zastupnike u Narodnoj skupštini

Dana 20. lipnja 1928. godine u Narodnoj skupštini Kraljevine Jugoslavije izvršen je atentat na zastupnike HSS-a: Stjepana Radića, Pavla Radića, Đuru Basaričeka, Ivana Pernara i Ivana Grandu. Atentat je izvršio zastupnik Narodne radikalne stranke Puniša Račić. Ubio je Đuru Basaričeka i Pavla Radića, smrtno ranio Stjepana Radića (dobio je smrtnu ranu od koje je umro mjesec i pol kasnije), a Ivan Granda i Ivan Pernar bili su ranjeni.

1928. Ubijen je Đuro Basariček

Đuro Basariček (Zagreb, 13. III. 1884. – Beograd, 20. VI. 1928.) bio je hrvatski političar i socijalni radnik.

1928. Ubijen je Pavle Radić

Pavle (Pavao) Radić (Trebarjevo Desno, 10. I. 1880. – Beograd, 20. VI. 1928.) bio je hrvatski političar.

1942. Rodila se Zdenka Vučković

Zdenka Vučković (Zagreb, 20. VI. 1942. – Zagreb, 8. III. 2020.) bila je hrvatska pjevačica zabavne glazbe, popularna tijekom 1960-ih.

1999. Umro je Oton Gliha

Oton Gliha (Črnomelj, Slovenija, 21. V. 1914. – Zagreb, 20. VI. 1999.) bio je hrvatski slikar.

Borba za nezavisnost

- 1990. Predsjedništvo SR Hrvatske donijelo je odluku (20. 6. 1990.) da će se hrvatska država otad zvati Republika Hrvatska, a izvršno vijeće Sabora Vladom Republike Hrvatske.

21. lipnja

1242. Bitka na Grobničkom polju

Bitka na Grobničkom polju vodila se na polju pored Grobnika, u zaleđu Rijeke, godine 1242. i u kojoj su hrvatske snage pod vodstvom Frankopana porazile tatarsku (mongolsku) vojsku.

1849. Rodio se Vjekoslav Klaić

Vjekoslav Klaić (Garčin kraj Slavnskoga Broda, 21. VI. 1849. – Zagreb, 1. VII. 1928.) bio je hrvatski povjesničar, književnik i muzikolog.

1893. Tvornica Frank započela s radom

Franck d.d. je hrvatska tvrtka za proizvodnju kave, čaja i snack proizvoda.

Tvrtnica je utemeljena 1892. godine u Zagrebu, kao dio njemačkog multinacionalnog poduzeća "Heinrich Franck Söhne". S radom je započela 21. lipnja 1893. godine u Vodovodnoj ulici s približno 200 zaposlenika. Prerađivala je cikoriju za tržište Hrvatske, Ugarske, austrijskih dijelova Habsburške Monarhije, Srbije i Bosne. Samo 17% proizvoda prodavalo se u Hrvatskoj, a ostalo se izvozilo.

1931. Rodio se Zlatko Grgić

Zlatko Grgić (Zagreb, 22. VI. 1931 – Montreal, 2. X. 1988) bio je hrvatski filmski redatelj, scenarist, animator, crtač i karikaturist.

1970. Sveti Nikola Tavelić – prvi hrvatski svetac i mučenik

Sv. Nikola Tavelić ili Nikola Tavilić (Šibenik, oko 1340. – Jeruzalem, 14. studenoga 1391.), prvi hrvatski svetac, franjevac, mučenik. Papa Pavao VI. proglasio ga je svetim u Rimu, 21. lipnja 1970. godine. Njegov blagdan slavi se 14. studenoga.

1992. Rodio se Geno Senečić

Geno Senečić (Zagreb, 7. XI. 1907. – Zagreb, 21. VI. 1992.) bio je hrvatski književnik.

Borba za nezavisnost

- 1992. Munjevitom akcijom 21. lipnja 1992. godine Hrvatska vojska oslobodila je Miljevački plato (7 sela, oko 150 km²) u općini Drniš (akcija Miljevci).

22. lipnja

1569. Umro je Ivan Lenković

Ivan Lenković (? – Otočec kraj Novoga Mesta, 22. VI. 1569.) bio je vrhovni kapetan Hrvatske i Slavonske krajine.

1593. Pobjeda nad Osmanlijama kod Siska

Bitka kod Siska bila je od 15. do 22. lipnja 1593. godine. Bitka se odvijala oko sisačke

renesansne utvrde, danas poznate pod nazivom Stari grad, između osmanske vojske pod vodstvom Hasan-paše Predojevića i habsburške vojske. Kršćanska vojska, koju je činilo 4500 vojnika, povela je 22. VI. juriš na dvostruko brojniju osmansku vojsku. Prilikom bijega preko Kupe utopilo se 7000 do 8000 osmanskih vojnika, a pritom je stradao i sam Hasan-paša Predojević.

1910. Prvi let zrakoplovom u Hrvatskoj

Prvi let zrakoplovom u Hrvatskoj izvršen je 22. lipnja 1910. u Zagrebu. Radilo se o letjelici koju je konstruirao znameniti izumitelj Slavoljub Penkala, a kojom je pilotirao Dragutin Novak, prvi hrvatski pilot. Let je izveden s uzletišta na Črnomercu, koje se nalazilo na vojnom vježbalištu austrougarske vojske uz Selsku cestu.

1921. Rodio se Radovan Ivšić

Radovan Ivšić (Zagreb, 22. VI. 1921. – Pariz, 25. XII. 2009.) bio je hrvatski pjesnik, pisac, dramatik, esejist, prevoditelj i nadrealist svjetskoga glasa.

1941. Prvi hrvatski partizanski odred

Komunistička historiografija tvrdi da je 22. lipnja 1941. godine u šumi Brezovica nekoliko komunista osnovalo prvi sisački partizanski odred. Tvrde da je Sisački partizanski odred bio prvi ne samo u Hrvatskoj nego i prva antifašistička postrojba u Europi. Što se tiče Europe to nije točno. Svjedoci iz tog vremena osporavaju osnivanje odreda na dan 22. lipnja 1941. godine.

1960. Umro je Vladimir Stahuljak

Vladimir Stahuljak (Bjelovar, 22. XI. 1876. – Zagreb, 22. VI. 1960.) bio je hrvatski skladatelj, orguljaš i zborovođa.

1969. Rodio se Edvin Biuković

Edvin "Eddy" Biuković (Zagreb, 22. VI. 1969. – Zagreb, 5. XII. 1999.) bio je hrvatski autor stripa.

1985. Umro je Luka Fertilio Nikolić

Luka Evandelist Fertilio (Nerežišća na Braču, 22. II. 1903 — Santiago de Chile, 30. VI. 1985) bio je sveučilišni profesor, pjesnik, novinar, prevoditelj, politički izbjeglica, kulturni djelatnik.

23. lipnja

1848. Harmica preimenovana u Jelačićev trg

Današnji središnji zagrebački trg nekad je bio sajmište i nazivao se Harmica. Trg je naziv Harmica imao sve do 23. lipnja 1848. godine kada je preimenovan u Jelačićev trg u čast novoizabranom banu Josipu Jelačiću.

1899. Rodio se Gustav Krklec

Gustav Krklec (Udbinja kraj Karlovca, 23. VI. 1899. – Zagreb, 30. X. 1977.) bio je hrvatski književnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Predstavници dvanaest zemalja Europske zajednice odlučili su, 23. lipnja 1991., da ne će priznati neovisnost Slovenije i Hrvatske, ako te republike jednostrano odluče napustiti Jugoslaviju.
- 1992. Protuudar srpskih postrojbi, 23. lipnja 1992., Hrvatska vojska uspješno je odbila, nakon čega je uslijedila odmazda srpskoga topništva po dalmatinskim gradovima, ali i djelovanje hrvatskoga topništva prema Kninu. VS UN-a osudilo je akciju i zatražilo povlačenje Hrvatske vojske na početne položaje (Rezolucija 762), što je Hrvatska odbila.

24. lipnja

1386. Rodio se Ivan Kapistran

Ivan Kapistran (tal.: Giovanni da Capestrano, lat.: Ioannes Capistranus; Capestrano Aquila,

Abruzzo, (24. VI. 1386. – Ilok, 23. X. 1456.) bio je franjevački propovjednik.

1533. Održan prvi zajednički sabor za Hrvatsku i Slavoniju.

1823. Rodio se Ivan Filipović

Ivan Filipović (Velika Kopanica, 24. VI. 1823. – Zagreb, 28. X. 1895.) bio je hrvatski učitelj, književnik i leksikograf.

1872. Umro je Dimitrija Demeter

Dimitrija Demeter (Zagreb, 21. VII. 1811. – Zagreb, 24. VI. 1872.) bio je hrvatski književnik, kritičar, prevoditelj i kazališni djelatnik.

1890. Rodio se Ivo Parać

Ivo Parać (Split, 24. VI. 1890. – Split, 4. XII. 1954.) bio je hrvatski skladatelj.

1930. Rodio se Ivan Slamming

Ivan Slamming (Metković, 24. VI. 1930. – Zagreb, 3. VII. 2001.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj i književni znanstvenik.

1940. Umro je Milivoj Dežman

Milivoj Dežman (Zagreb, 30. VIII. 1873. – Zagreb, 24. VI. 1940.) bio je hrvatski liječnik, književnik, novinar i urednik.

1981. Ukazanja u Međugorju

Dana 24. lipnja 1981. oko 18 sati šestero mladih iz župe Međugorje vidjeli su na brdu Crnica, na predjelu zvanom Podbrdo, bijelu pojavu s djetetom u naručju. Iznenađeni i prestrašeni, nisu joj pristupili bliže.

Međugorje je postalo jedno od najpoznatijih rimokatoličkih hodočasničkih odredišta na svijetu. Godišnje u Međugorje dođe više od milijun hodočasnika.

Borba za nezavisnost

- 1991. Njemačka kršćanska unije predsjednika Kohla nije se složila (24. 6. 1991.) s dvanesticom, članicama EZ o nepriznavanju Hrvatske i Slovenije.

25. lipnja

1741. Marija Terezija okrunjena za kralja Hrvatske i Ugarske

Svečana krunidba Marije Terezije za vladara Hrvatsko-Ugarskog kraljevstva održana je 1741. godine. Budući da se smatralo da žene nisu prikladne da vladaju Ugarskom, Marija Terezija je jednostavno uzela mušku titulu kralja.

1912. Rodio se Ivo Šebalj

Ivo Šebalj (Zagreb, 25. VI. 1912. – Zagreb, 20. II. 2002.) bio je hrvatski slikar.

1932. Rodio se Tomislav Ladan

Tomislav Ladan (Ivanjica, Srbija, 25. VI. 1932 – Zagreb, 12. IX. 2008) bio je hrvatski leksikograf, etimolog, prevoditelj, književni kritičar i književnik.

1951. Umro je Ferdinand Budicki

Ferdinand Budicki (Zagreb, 11. IV. 1871. – Zagreb, 25. VI. 1951.) bio je hrvatski pionir automobilizma, biciklizma i zrakoplovstva.

1968. Umro je Ante Šercer

Ante Šercer – pravo ime Anton Nino Scherzer (Požega, 21. IV. 1896. – Zagreb, 25. VI. 1968.) bio je liječnik otorinolaringolog, kirurg, profesor i akademik.

1991. Hrvatska proglasila samostalnost i suverenost

Sabor Republike Hrvatske je 25. lipnja 1991. godine donio povijesnu *“Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske”*, kao i *“Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske”*.

Povijesnoj odluci Hrvatskoga sabora o pokretanju postupka razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika od 25. lipnja 1991. prethodila je takva odluka građana Republike Hrvatske iskazana na referendumu održanom 19. svibnja 1991. godine.

26. lipnja

1958. Umro je Andrija Štampar

Andrija Štampar (Brodski Drenovac, 1. IX. 1888. – Zagreb, 26. VI. 1958.) bio je hrvatski liječnik, specijalist higijene i socijalne medicine.

Borba za nezavisnost

- 1991. Hrvatska i Slovenija se međusobno priznale. Državno tajništvo SAD-a izrazilo žaljenje što su Hrvatska i Slovenija odvojile od Jugoslavije.
- 1991. Hrvatski državni sabor donio Zakon o obrani kao i Zakon o hrvatskom državljanstvu.
- 1991. 25/26 lipnja oko 400 pobunjenih Srba s tri strane napalo policijsku postaju u Glini koju je branilo 16 hrvatskih redarstvenika.

27. lipnja

1823. Rodio se Ivan Bartolović

Ivan Bartolović (Nova Gradiška, 27. VI. 1823. – Zagreb, 29. VI. 1903.) bio je hrvatski financijski stručnjak.

1925. Osnovan Zoološki vrt u Zagrebu

Zoološki vrt grada Zagreba osnovao je Mijo pl. Filipović 27. lipnja 1925. i najstariji je zoološki vrt u jugoistočnoj Europi.

1960. Umro je Ivan Matetić Ronjgov

Ivan Matetić Ronjgov (Ronjgi kraj Viškova, 10. IV. 1880. – Lovran, 27. VI. 1960.) bio je hrvatski skladatelj, melograf i glazbeni pedagog.

2007. Umro je Dragutin Tadijanović

Dragutin Tadijanović (Rastušje, 4. XI. 1905. – Zagreb, 27. VI. 2007.) bio je hrvatski pjesnik.

Vinkovci, od Vinkovaca do granice sa Srbijom.

Borba za nezavisnost

- 1991. Tenk JNA zdrobio crvenog Fiću u Osijeku
Jedan od najzapamćenijih događaja iz Domovinskog rata dogodio se 27. lipnja 1991. godine u Osijeku. Crvenog Fiću osječkih registracijskih oznaka bezobzirno je pregazio tenk T-55 Jugoslavenske narodne armije, pri prolasku gradom.
- U lipnju 1991. Oko vojarnе JA na Kantridi u Rijeci postrojba 13 korpusa JA pod zapovjedništvom Slovenca, generala Marijana Čada, bez postavljenih oznaka za opasnost, postavila je protupješačke mine izvan žice vojarnе. Na mine su naišla 3 dječaka. Jedna mina je eksplodirala, pri čemu je jedan dječak poginuo na mjestu dok su dvojica teže ranjena. Takvo postavljanje mina zabranjeno je međunarodnim konvencijama o ratovanju.
- 1991. Rat u Sloveniji, Srbizirana JNA napala Sloveniju. Dana 27. lipnja 1991. godine, samo dva dana nakon što je Slovenija proglasila neovisnost, JNA je izvršila agresiju a Sloveniju. Rat JNA i Slovenije poznat je i pod nazivom: Desetodnevni rat (slov. Desetdnevna vojna). JNA je željela da se Hrvatska vojno angažira ali hrvatsko vodstvo nije nasjelo na postavljenu zamku.
- 1997. 26. i 27. lipnja Hrvatska policija preuzela je u Podunavlju crte nekadašnje bojišnice. UNTAES preuzeo vojarnu u Vukovaru koju su napustile postrojbe JA. Uspostavljen željeznički promet Vukovar –

28. lipnja

1914. Sarajevski atentat

U Sarajevu je 28. lipnja 1914. godine izvršen atentat na austrijskog nadvojvodu i austrougarskog prijestolonasljednika Franju Ferdinanda i njegovu suprugu Sofiju za službenoga posjeta Sarajevu. Prijestolonasljednik i njegova supruga smrtno su stradali.

Atentat je pripremila teroristička organizacija *Mlada Bosna*, a izveo ga je atentator Gavrilo Princip, u suradnji s Nedeljkom Čabrinovićem, Trifkom Grabežom, Vasom Čubrilovićem, Cvjetkom Popovićem i Muhamedom Mehmedbašićem. Odmah nakon atentata bilo je uhićeno dvadesetak zavjerenika, a daljnji rezultati istrage upućivali su na umiješanost Srbije u pripremanje atentata. Zbog toga su austrougarske vlasti 23. srpnja Srbiji uputile ultimatum, zahtijevajući provođenje vlastite istrage na njezinu ozemlju. Budući da je Srbija odbila taj zahtjev, Austro-Ugarska joj je 28. srpnja 1914. godine objavila rat, što je ubrzo dovelo do izbijanja I. svjetskog rata.

1965. Umro je Viktor Klobučar mlađi

Viktor Klobučar mlađi (Klobučar-Rukavina od Bunića), (Graz, 24. VII. 1878. – Zagreb, 28. VI. 1965.) bio je mornarički časnik, zrakoplovac, publicist, organizator i prvi zapovjednik austrougarskoga mornaričkog zrakoplovstva.

1989. Slobodan Milošević na Gazimestanu najavio srpsku agresiju

Prigodom proslave 600. obljetnice Kosovske bitke na Gazimestanu, na Vidovdan 28. lipnja, 1989. godine, Slobodan Milošević najavio je srpsku agresiju na Hrvatsku, Sloveniju i Kosovo.

2006. Umro je Emil Cassetto

Emil Cossetto (Trst, Italija, 12. X. 1918. – Zagreb, 28. VI. 2006.) bio je hrvatski skladatelj, dirigent, zborovođa i glazbeni pedagog.

Borba za nezavisnost

- 1991. 28. lipnja Građani Murskoga Središća, u Međimurju, svojim tijelima su zapriječili napredovanje tenkovske kolone JA na putu iz garnizona u Varaždinu prema Sloveniji na pravcu prema Lendavi
- 1991. Predstavnici EZ-a i državni tajnik SAD nametnuli (sastanak od 28. do 30. lipnja 1991. godine) su rješenje za sprečavanje krize u SFRJ i rata u Sloveniji...

29. lipnja

1657. Umro je Junije Palmotić

Junije (Džono) Palmotić (Dubrovnik, 7. XI. 1607. – Dubrovnik, između 29. VI. (6. VII.?) 1657.) bio je hrvatski književnik.

1886. Prva biciklistička utrka u Zagrebu

Prvo hrvatsko društvo biciklista, utemeljeno je u Zagrebu 1885., a 29. lipnja 1886. na Zrinjevcu je priređena prva biciklistička utrka.

1903. Umro je Ivan Bartolović

Ivan Bartolović (Nova Gradiška, 27. VI. 1823. – Zagreb, 29. VI. 1903.) bio je hrvatski financijski stručnjak.

1907. Umro je Ivan Iletić

Ivan (Janoš) Iletić (Illetits) (Gornji Čatar, 9. XII. 1841. – Čemba, 29. VI. 1907.) bio je gradišćanski hrvatski pisac i učitelj.

1932. Umro je Ivan Rendić

Ivan Rendić (Imotski, 27. VIII. 1849. – Split, 29. VI. 1932.) bio je hrvatski kipar.

1995. Umro je Ivan Prebeg

Ivan Prebeg (Josipdol, 22. IX. 1933. – Zagreb, 29. VI. 1995.) bio je hrvatski boksač i trener.

30. lipnja

928. Ukinuta Ninska biskupija

Ninska biskupija povijesna je hrvatska biskupija ustanovljena oko 850. godine. Na drugom crkvenom saboru u Splitu, 928. godine, biskupija je ukinuta. Razlog je bio najpoznatiji ninski biskup Grgur koji je stolovao oko 900. do 929. godine, a za vrijeme svog stolovanja poznat je kao glavni zagovornik staroslavenskog jezika i narodnog pisma glagoljice kao i glagoljaškoga bogoslužja.

1810. Rodio se Stanko Vraz

Stanko Vraz (pravo ime Jakob Frass) (Cerovec, Slovenija, 30. VI. 1810 – Zagreb, 24. V. 1851) bio je hrvatski i slovenski pjesnik, kritičar i prevoditelj.

1878. Rodio se Franjo Hanaman

Franjo Hanaman (Drenovci kraj Županje, 30. VI. 1878 – Zagreb, 23. I. 1941) bio je hrvatski kemičar i metalurg.

1910. Umro je Ivan Trnski

Ivan Trnski (Stara Rača kraj Bjelovara, 1. V. 1819. – Zagreb, 30. VI. 1910.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1985. Umro je Luka Fertilio Nikolić

Luka Evanđelist Fertilio (Nerežišća na Braču, 22. II. 1903 — Santiago de Chile, 30. VI. 1985.) bio je sveučilišni profesor, pjesnik, novinar, prevoditelj, politički izbjeglica, kulturni djelatnik.

2020. Umro je Ivo Banac

Ivo Banac (Dubrovnik, 1. III. 1947. – Zagreb, 30. VI. 2020.) bio je dugogodišnji profesor na sveučilištu Yale, povjesničar, pisac, hrvatski domoljub i političar u modernoj hrvatskoj državi.

Slika 13. Katedrala sv. Petra (Đakovo)

1. srpnja

1901. Rodio se Pere Ljubić

Pere Ljubić (Vrbanj na Hvaru, 1. VII. 1901 – Zagreb, 21. XI. 1952.) bio je hrvatski pjesnik.

1928. Umro je Vjekoslav Klaić

Vjekoslav Klaić (Garčin kraj Slavenskoga Broda, 21. VI. 1849. – Zagreb, 1. VII. 1928.) bio je hrvatski povjesničar, književnik i muzikolog.

1930. Umro je Maksimilijan Njegovan

Bio je zapovjednik austrougarske eskadre bojnih brodova u prepadu na Anconu 1915. Zapovjednikom flote postao je 1917; s te je dužnosti smijenjen 1918., pošto je odbio zapovjediti bombardiranje Venecije.

1957. Umro je Drago Gervais

Drago Gervais (Opatija, 18. IV. 1904. – Opatija, 1. VII. 1957.) bio je hrvatski književnik i pjesnik.

2013. Republika Hrvatska postala članica Europske unije

Republika Hrvatska započela je 3. listopada 2005. godine pregovore o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, a 1. srpnja 2013. primljena je u EU. Stupio je na snagu Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Borba za nezavisnost

- 1991. Zauzeto glavno skladište sanitetskih zaliha za Jugoslaviju na području Sinja i njime se opskrbljivalo sve domove zdravlja i bolnice južne Hrvatske.
- 1994. Hrvatski prognanici blokirali snage UNPROFORA zbog neučinkovitosti.
- 1996. U sastav Prijelazne uprave u Podunavlju ulazi prvih 120 hrvatskih policajaca.

2. srpnja

1883. Umro je Milan Makanec

Milan Makanec (Zagreb, 11. VII. 1843. – Zagreb, 2. VII. 1883.) bio je hrvatski političar, pravnik i publicist.

1904. Rodio se Ivan Oršanić

Ivan Oršanić (Županja, 2. VII. 1904 – Buenos Aires, 17. XII. 1968) bio je hrvatski političar i publicist.

1913. Rodio se Franjo Nevistić

Franjo Nevistić (Šujica, Tomislavgrad, BiH, 2. VII. 1913. – Buenos Aires, Argentina, 13. VI. 1984.) bio je hrvatski pravnik i publicist.

1938. Rodio se Juraj Njavro

Juraj Njavro (Cerovica, Neum, 2. VII. 1938. – Zagreb, 15. IX. 2008.) bio je hrvatski liječnik, ministar u tri Vlade i saborski zastupnik u tri mandata.

1997. Umro je Pavao Tijan

Pavao Tijan (Senj, 15. VI. 1908. – Madrid, 2. VII. 1997.) bio je hrvatski enciklopedist.

Borba za nezavisnost

- 1990. Na Kosovu polju kraj Knina proslavljen je (2. 7. 1990.) srpski nacionalni praznik Vidovdan, proglašena je tzv. Srpska autonomna pokrajina (oblast), a za njenog predsjednika izabran je dr. Milan Babić. Bila je to najava razbijanja Hrvatske iznutra.
- 1991. Sukob kod Maršalke . Građani Zagreba pokušali su spriječiti izlazak tenkova iz vojarne „*Maršal Tito*“. Vojarna „*Maršal Tito*“ popularno nazvana „*maršalka*“ bila je smještena odmah do novozagrebačkog naselja Travno, a ujedno je bila i najveća vojarina JNA u Zagrebu. U sukobu

građana i pripadnika ZNG-a s JNA poginule su četiri osobe, tri ročnika i jedan civil. Poginuo je Raveno Čuvalo, prva civilna žrtva borbi u Zagrebu. Bilo je mnogo ranjenih na obje strane. Zapaljen je jedan tenk.

- 1991. Utemeljena je 111. brigada Zbora narodne garde, odnosno Hrvatske vojske.
- 1991. JA mitraljirala sportski aerodrom u Pribisavcima kod Čakovca kada je i osnovana hrvatska zrakoplovna skupina.

3. srpnja

1912. Rodio se Jure Francetić

Jure Francetić (Prozor kraj Otočca, 3. VII. 1912. – Slunj, 27. XII. 1942.) bio je hrvatski vojnik (krilnik) i političar.

1920. Rodio se Žarko Dolinar

Žarko Dolinar (Koprivnica, 3. VII. 1920. – Basel, 9. III. 2003.) bio je hrvatski anatom, stolnotenisač i kolekcionar.

1951. Umro je Ljubo Wiesner

Ljubo Wiesner (Zagreb, 2. II. 1885. – Rim, 3. VII. 1951.) bio je hrvatski pjesnik, kritičar, publicist i prevoditelj.

1983. Umro je Krunoslav Stjepan Draganović

Krunoslav Stjepan Draganović (Matići kod Orašja, 30. X. 1903. - Sarajevo, 3. VII. 1983.) bio je svećenik, hrvatski povjesničar, politički emigrant.

1989. Umro je Vilim Cecelja

Vilim Cecelja (Sv. Ilija kraj Varaždina, 24. IV. 1909. – Salzburg, Austrija, 3. VII. 1989.) bio je hrvatski svećenik.

1991. Umro je Branko Kadić

Branko Kadić (Krug, Dolnja Poljica, 4. IV. 1919. - Buenos Aires, 3. VII. 1991.) bio je hrvatski domovinski i iseljenički književnik, književni kritičar, esejist, prevoditelj i diplomat.

2001. Umro je Ivan Slamnig

Ivan Slamnig (Metković, 24. VI. 1930. – Zagreb, 3. VII. 2001.) bio je hrvatski pjesnik, prozni pisac, esejist, prevoditelj, sveučilišni profesor, komparatist književnosti.

2007. Umro je Josip Turkalj

Josip Turkalj (Rakovica, 10. VIII. 1924. – Cleveland, 3. VII. 2007.) bio je hrvatski kipar iz Sjedinjenih Američkih Država, učenik Ivana Meštrovića.

Borba za nezavisnost

- 1991. U Baranju ušli tenkovi i transporteri JNA. Otvorena agresija Srbije na Hrvatski izvršena je 3. srpnja 1991. godine kada su preko mosta na Batini u Baranju ušli tenkovi i oklopni transporteri (60 tenkova i 40 oklopnih transportera) s mnoštvom vojnika, rezervista JNA i četnika. U Baranji su agresorske snage dočekali pobunjeni Srbi – domaći četnici.

Okupacija Baranje završila je 3. rujna 1991. Hrvatsko stanovništvo je protjerano iz svojih domova, a oni koji su ostali bili su maltretirani. Hrvati i Mađari koji su ostali u Baranji morali su nositi bijelu traku oko rukava. Baranja je za Hrvate bila logor na otvorenom.

- 1991. sredinom srpnja Beograđani pozdravili tenkovsku kolonu koja je krenula u Baranju i istočnu Slavoniju, ispratila ih cvijećem. U Baranji je na izborima pobijedio SKH-SDP, oni su tvrdila da u Baranji ne će biti rata jer nije pobijedio HDZ.
- 2001. Međunarodni sud za bivšu Jugoslaviju (ICTY) u Den Haagu u

Nizozemskoj poslao je 3. 7. 2001. u Zagreb optužnice protiv hrvatskih generala Ante Gotovine i Rahima Ademija.

4. srpnja

1855. Rodio se Vlaho Bukovac

Vlaho Bukovac (pravo ime Faggioni, Biagio, Blaise), (Cavtat, 4. VII. 1855. – Prag, 23. IV. 1922.) bio je hrvatski slikar.

1932. Umro je Ljudevit Rossi

Ljudevit Rossi (Senj, 14. VIII. 1850. – Karlovac, 4. VII. 1932.) bio je hrvatski botaničar i planinar.

1939. Umro je Oton Iveković

Oton Iveković (Klanjec, 17. IV. 1869. – Zagreb, 4. VII. 1939.) bio je hrvatski slikar, slikar hrvatskoga historicizma.

2012. Umro je Hrvoje Šošić

Hrvoje Šošić (Osijek, 16. VI. 1928. – Zagreb, 4. VII. 2012.) bio je hrvatski ekonomist, domoljub, političar i disident u komunističkoj Jugoslaviji.

Borba za nezavisnost

- 1991. Topničko-pješački napad iz Borova Sela i Srbije na Borovo Naselje; hrvatski branitelji protjerali su srpske teroriste i četnike iz Borova Naselja.
- 1992.. Badinterova komisija potvrdila je 4. srpnja 1992. da je raspad SFRJ dovršen i da ta država više ne postoji.
- 1993. U općini Uskoplje su 4. i 5. srpnja 1993. spaljena hrvatska sela Rostovo i Sebešić. Armija BiH protjerala je Hrvate iz sela Milići, Ponir, Krupa, Bistrica, Batuša i Pajić Polje. Imovina Hrvata je opljačkana, a sela spaljena.

5. srpnja

1858. Umro je Vjekoslav Karas

Vjekoslav Karas (Karlovac, 19. V. 1821. – Karlovac, 5. VII. 1858.) bio je hrvatski slikar.

1891. Rodio se Tin Ujević

Tin (Augustin) Ujević (Vrgorac, 5. VII. 1891. – Zagreb, 12. XI. 1955.) bio je hrvatski književnik, pjesnik.

2007. Umro je Marko Babić

Marko Babić (Vukovar, 16. II. 1965. – Zagreb, 5. VII. 2007.) bio je legendarni hrvatski branitelj Domovinskog rata i pukovnik Oružanih snaga Republike Hrvatske. Posmrtno je promaknut u čin brigadnog generala.

6. srpnja

1935. Rodio se Drago Britvić

Drago Britvić (Pitomača, 6. VII. 1935. – Zagreb, 25. XII. 2005.) bio je hrvatski je pjesnik, novinar, tekstopisac zabavne glazbe i šansone, te jedan od najnagrađivanijih autora stihova glazbenih festivala.

1838. Rodio se Vatroslav Jagić

Vatroslav Jagić (Varaždin, 6. VII. 1838. – Beč, 5. VIII. 1923.) bio je hrvatski jezikoslovac, slavist svjetskog glasa.

Borba za nezavisnost

- 1990. U Kninu su se sastali predstavnici 13 hrvatskih općina sa srpskom većinom i odbacili predložene amandmane na hrvatski ustav.

7. srpnja

1878. Zagreb dobio prvi vodovod

Sedmog srpnja 1878. godine svečano je otvoren prvi vodovod u Zagrebu.

1893. Rodio se Miroslav Krleža

Miroslav Krleža (Zagreb, 7. VII. 1893. – Zagreb, 29. XII. 1981.) bio je hrvatski književnik.

1895. Rodio se Svetislav Stančić

Svetislav Stančić (Zagreb, 7. VII. 1895. – Zagreb, 7. I. 1970.) bio je hrvatski glasovirski pedagog, pijanist i skladatelj.

1906. Rodio se Vilim Srećko Feller

Vilim Srećko Feller (Zagreb, 7. VII. 1906. – New York, 14. I. 1970.) bio je hrvatski matematičar na području teorije vjerojatnosti. Smatra se jednim od osnivača teorije vjerojatnosti kao znanstvene discipline.

1923. Umro je Ivan Ljubić

Ivan Ljubić (Orišje kraj Bosiljeva, 14. VI. 1854. – McKees Rocks, Pennsylvania, 7. VII. 1923.) bio je hrvatski iseljenički djelatnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. **Brijunska deklaracija.** Brijunski sporazum o „prestanku rata“ i tromjesečnoj odgodi svih djelatnosti oko uspostave samostalnosti. Poznata Brijunska deklaracija, kojom je proglašenje hrvatske samostalnosti odgođeno na tri mjeseca, potpisana je 7. srpnja 1991. godine. Sporazum je stupio na snagu 8. srpnja 1991. Slovenija je dobila samostalnost, JNA se obvezala povući iz Slovenije. Rat u Hrvatskoj je nastavljen još većom žestinom, a međunarodna zajednica je to mirno gledala i davala izjave.
- 1991. JNA i pobunjenih Srba su 7. srpnja 1991. napali selo Čelije. Tijekom okupacije u Čelijama je bila masovna grobnica u koju su bačena tijela 11 ubijenih zatočenika iz zatvora u Dalju te 5 ubijenih civila iz Klise.

- 1992. U bosanskoj Posavini poginuo je 7. srpnja 1992. **Andrija Andabaka** (1956. - 1992.), heroj Domovinskoga rata. Zvali su ga „lovac na tenkove“ jer je tijekom 8 mjeseci uništio 30 neprijateljskih tenkova.

8. srpnja

1694. Umro je Andrija Zmajević

Andrija Zmajević (Perast, VII. 1628. – Perast, 7. IX. 1694.) bio je hrvatski nadbiskup i književnik

1747. Umro je Stjepan Fuček

Stjepan Fuček (Mihovljan, 1691 — Krapina, 8. VII. 1747. bio je rimokatolički svećenik i hrvatski kajkavski pisac.

1809. Rodio se Ljudevit Gaj

Ljudevit Gaj (Krapina, 8. VII. 1809. – Zagreb, 20. IV. 1872.) bio je vođa hrvatskoga narodnoga preporoda i pisac.

1818. Rodio se Ivan Franjo Jukić

Ivan Franjo (Frano) Jukić (Banja Luka, 8. VII. 1818. – Beč, 20. V. 1857.) bio je hrvatski pisac, kulturni i politički djelatnik.

1819. Rodio se Vatroslav Lisinski

Vatroslav Lisinski (Zagreb, 8. VII. 1819. – Zagreb, 31. V. 1854.) bio je hrvatski skladatelj.

1909. Rodio se Petar Šegedin

Petar Šegedin (Žrnovo na Korčuli, 8. VII. 1909. – Zagreb, 1. IX. 1998.) bio je hrvatski književnik i kulturni djelatnik.

1949. Otvoren koncentracijski logor i zatvor na Golom otoku

Nakon rezolucije Informbiroa otvoren je 1949. godine koncentracijski logor i zatvor na Golom

otoku za pristaše staljinizma unutar KPJ-u. Pored logora na Golom otoku bio je i logor na Svetom Grguru, prvenstveno ženska kaznionica.

1971. Umro je Zlatko Šulentić

Zlatko Šulentić (Glina, 16. III. 1893. – Zagreb, 8. VII. 1971.) bio je hrvatski slikar.

1987. Ljetna Univerzijada održana je u Zagrebu

XIV. Ljetna univerzijada održana je u Zagrebu od 8. srpnja do 19. srpnja 1987. godine. Najmasovnija ikad održana sportska manifestacija u povijesti Zagreba.

1998. Umro je Dušan Vukotić

Dušan Vukotić (Bileća, BiH, 7. II. 1927. – Krapinske Toplice, 8. VII. 1998.) bio je hrvatski filmski redatelj, crtač, animator i karikaturist crnogorskoga podrijetla.

9. srpnja

1409. Sramna prodaja Dalmacije za šaku dukata

Ugarsko-hrvatski kralj Ladislav Napuljski je 9. srpnja 1409. godine prodao Mletačkoj Republici svoja prava na Dalmaciju za svega 100.000 dukata. Ladislav Napuljski je u biti prodao Zadar, Novigrad, Pag, Vranu i svoja prava na Dalmaciju, ali time je Venecija dobila legitimitet za osvajanje Dalmacije.

1941. Ubijen je Božidar Adžija

Božidar Adžija (Drniš, 24. XII. 1890. – Zagreb, 9. VII. 1941.) bio je hrvatski pravnik i publicist.

1941. Umro je Otokar Keršovani

Otokar Keršovani (Trst, 23. II. 1902. – Zagreb, 9. VII. 1941.) hrvatski novinar, publicist, književni kritičar i političar..

1966. Umrula je Marija Petković

Marija Petković (redovničkoga imena Marija od Propetog Isusa, poznata i kao Majka Marija Petković) (Blato, Korčula, 10. XII. 1892. – Rim, 9. VII. 1966.) bila je hrvatska časna sestra, utemeljiteljica redovničke zajednice Kćeri Milosrđa sv. Franje, jedine redovničke zajednice osnovane u Hrvatskoj. Blaženica je Katoličke Crkve od 2003. godine.

1968. Umro je Rudolf Bičanić

Rudolf Bičanić (Bjelovar, 5. VI. 1905. – Zagreb, 9. VII. 1968.) bio je hrvatski ekonomist, demograf, gospodarski povjesničar, sociolog sela i političar.

1993. Umro je Antun Šoljan

Antun Šoljan (Beograd, 1. XII. 1932. – Zagreb, 9. VII. 1993.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

2001. Goran Ivanišević osvojio Wimbledon

Dana 9. srpnja 2001. postigao je Goran Ivanišević najveći uspjeh u povijesti hrvatskog tenisa, osvojivši prestižni Wimbledon turnir u Britaniji.

Borba za nezavisnost

- 1997. Prvi hrvatski prognanici vratili se 9. i 10. srpnja 1997. u Ilok. Otvoren je poslije 5 godina i plovni put Dravom od Osijeka do Aljmaša. Počela raditi hrvatska carina. Na graničnim prijelazima istaknute hrvatske zastave.

10. srpnja

1856. Rodio se Nikola Tesla

Nikola Tesla (Smiljan, 10. VII. 1856. – New York, 7. I. 1943.) bio je američki i hrvatski izumitelj.

1867. Rodio se Ante Tresić Pavičić

Ante Tresić Pavičić (Vrbanj na Hvaru, 10. VII. 1867. – Split, 27. X. 1949.) bio je hrvatski književnik i političar.

1914. Rodio se Vinko Kos

Vinko Kos (Vučetinec kraj Svetoga Jurja na Bregu, 10. VII. 1914. – ?, V. 1945.) bio je hrvatski pjesnik i pisac za djecu.

Borba za nezavisnost

- 1991. Uspostavljena linija obrane (10. srpnja) u selu Komarevu, južna obrana Siska koja je trajala do akcije „Oluja“ .
- 1991. Srbi zapalili selo Čelije.

11. srpnja

1451. Umrla Barbara Celjska

Barbara Celjska (? , 1392 – Mělník, Češka, 11. VII. 1451) bila je carica Svetoga Rimskog Carstva, hrvatsko-ugarska i češka kraljica. Kći kneza Hermana II. Celjskoga, a žena kralja Žigmunda Luksemburškog.

1843. Rodio se Milan Makanec

Milan Makanec (Zagreb, 11. VII. 1843. – Zagreb, 2. VII. 1883.) bio je hrvatski političar, odvjetnik i publicist.

1875. Rodio se Fran Binički

Fran Binički (Mušaluk kraj Gospića, 11. VII. 1875. – Gospić, 1. V. 1945.) bio je hrvatski katolički svećenik, pisac, filozof, novinar, esejist, povjesničar i prevoditelj.

1970. Umro je Većeslav Holjevac

Većeslav Holjevac (Karlovac, 22. VIII. 1917. – Zagreb, 11. VII. 1970.) bio je hrvatski general i političar.

1987. U Zagrebu rođen petmilijarditi stanovnik Zemlje

Dana 11. srpnja 1987. rodio se u Zagrebu Matej Gašpar, kojeg je UN proglasio petmilijarditim stanovnikom planeta Zemlje. U to se vrijeme u Zagrebu održavala Univerzijada, od 8. do 19. srpnja 1987. godine. U povodu rođenja petmilijarditog stanovnika

Zemlje, Zagreb je svečano posjetio glavni tajnik Ujedinjenih naroda Javier Pérez de Cuéllar.

Upravo je njegov rođendan proglašen Danom svjetske populacije.

1996. Umrla je Ružica Maglaj Rimac

Ružica Meglaj Rimac (Zagreb, 15. II. 1941. – Zagreb, 11. VII. 1996.) bila je hrvatska košarkaška reprezentativka.

1998. Vatreni osvojili broncu na Svjetskom nogometnom prvenstvu

Jedanaestog srpnja 1998. godine Hrvatska je ostvarila najveći uspjeh u svojoj dotadašnjoj nogometnoj povijesti. Naime, hrvatska nogometna momčad tog je dana pobijedila reprezentaciju Nizozemske i zauzela 3. mjesto na Svjetskom nogometnom prvenstvu u Francuskoj.

Borba za nezavisnost

- 1991. Četnička teroristička skupina upala (11. srpnja) u Stadionsko naselje u Osijeku, gdje je napala policijsku ophodnju

12. srpnja

1806. Prve novine na hrvatskom jeziku

Kraljski Dalmatin, prve novine na hrvatskom jeziku (12. srpnja 1806. – 1. travnja 1810.).

Prvi broj novina «*Il Regio Dalmata – Kraglski Dalmatin*» tiskan je dana 12. srpnja 1806. godine. Tadašnja je francuska uprava za svoju novu pokrajinu pokrenula dvojezični službeni list. Odluku o pokretanju lista za Dalmaciju donio je sam car Napoleon i to pod prvotno određenim imenom Dalmata Veneto. Po vremenu izlaženja list je bio tjednik, čija je svaka stranica bila podijeljena na dva stupca. Na lijevoj je strani tiskan tekst na talijanskom jeziku, a na desnoj hrvatski tekst. Svaki broj imao je po osam stranica, a format je promijenio u dva navrata. Od prvog je broja

izlazio subotom i tiskan je u tiskari Antona Luigia Battare u Zadru.

1943. Ubijen je Ivan Goran Kovačić

Ivan Goran Kovačić (Lukovdol, 21. III. 1913 – okolica Foče, Bosna i Hercegovina, ? 12. VII. 1943), hrvatski pjesnik, pripovjedač, esejist i prevoditelj.

13. srpnja

1579. Utemeljen Karlovac

Karlovac je relativno mlado naselje kojem se zna točan datum nastanka - 13. srpnja 1579. godine. Po naredbi Karla II. Štajerskog, osnovan je kao tvrđava radi zaštite od turskih osvajača, u ravnici na utoku Korane u Kupu, podno stare gradine Dubovac.

Od osnivanja do 1693. godine grad Karlovac bio je pod vojnom upravom, a tek tada dobiva ograničenu samoupravu. Slobodnim kraljevskim gradom postaje 1776. godine.

1877. Rodio se Albert Bazala

Albert Bazala (Brno, Moravska, 13. VII. 1877. – Zagreb, 12. VIII. 1947.) bio je hrvatski filozof.

1901. Rodio se Mate Ujević

Mate Ujević (Krivodol kraj Imotskoga, 13. VII. 1901. – Zagreb, 7. I. 1967.) bio je hrvatski leksikograf i publicist.

1906. Umro je Josip Eugen Tomić

Josip Eugen Tomić (Požega, 18. X. 1843. – Zagreb, 13. VII. 1906.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1993. Umro je Leo Junek

Leo Junek (Lorris Junec) (Zagreb, 25. IX. 1899 – Orsay kraj Pariza, 13. VII. 1993.) bio je hrvatsko-francuski slikar.

Borba za nezavisnost

- 1992. Operacija „Tigar“ (od 1. do 13. srpnja 1992. godine), deblokada

Dubrovnika. Operacijom Tigar izvršena je deblokada Dubrovnika sa zapadne strane, oslobođena je komunikacija Ploče-Dubrovnik, osvojeni su strateški važne kote iznad Dubrovnika (Golubov kamen, Debela glava, Osojnik), zauzeti su Uskoplje i Ivanjice. Nakon toga su tijekom nekoliko mjeseci (sve do listopada 1992. godine, oslobođanja Konavala) vođene teške borbe za očuvanje oslobođenog teritorija i zauzimanje strateških točaka za oslobođanje Konavala.

14. srpnja

1850. Rodio se Josip Kašman

Josip Kašman (Mali Lošinj, 14. VII. 1850. – Rim, 7. II. 1925.) bio je hrvatski pjevač.

1861. Rodio se August Harambašić

August Harambašić (Donji Miholjac, 14. VII. 1861. – Stenjevec, Zagreb, 16. VII. 1911), hrvatski književnik, prevoditelj, odvjetnik, političar i publicist.

1889. Rodio se Ante Pavelić

Ante Pavelić (Bradina kraj Konjica, BiH, 14. VII. 1889. – Madrid, 28. XII. 1959.) bio je hrvatski političar i odvjetnik.

1900. Rodio se Vlado Vlislavljević

Vlado Vlislavljević (Vladislav) (Jastrebarsko, 14. VII. 1900. – Jastrebarsko, 8. III. 1943.) bio je hrvatski književnik.

1992. Poginuo Ozren Lukić Luka. Ozren Lukić rođen je 24. veljače 1965. godine u Zagrebu u kojem je završio osnovnu i srednju školu. Kao dječak se zaljubio u speleologiju, odnosno istraživanje spilja i jama. Srbi su mladog speleologa Luku ubili na Velebitu.

2002. Umrula je Nedjeljka Luetić-Tijan

Nedjeljka Luetić-Tijan (Gradac kraj Makarske, 9. I. 1916. – Madrid, 14. VII. 2002) bila je hrvatska kulturna djelatnica u iseljeništvu.

Borba za nezavisnost

- 1997. Vijeće sigurnosti UN-a ponovo produžilo (14. 7. 1997.) mandat UNTAES-a u Podunavlju do 15. siječnja 1998. Smanjen je broj vojnika

15. srpnja

1707. Rodio se Franjo Ksaver Pejačević

Franjo Ksaver Pejačević (Osijek, 15. VII. 1707. – Požega, 7. X. 1781.) bio je hrvatski povjesničar.

1881. Ujedinjenje Vojne Krajine s Hrvatskom

Usprkos brojnim zahtjevima Hrvatskoga sabora, Vojna je krajina razvojačena tek 8. kolovoza 1873. godine, a odluka o ponovnom ujedinjenju s maticom zemljom donesena je 15. srpnja 1881. godine.

1917. Rodio se Karlo Mirth

Karlo Mirth (Otočac, 15. VII. 1917. – Farmington, Connecticut, 21. XII. 2013.) bio je hrvatski publicist i iseljenički djelatnik.

Borba za nezavisnost

- 1997. Podunavlje reintegrirano u hrvatski školski sustav, kao i sudstvo i zdravstvo (od 8. do 15. 7. 1997.).

16. srpnja

1901. Rodio se Stjepan Mihalić

Stjepan Mihalić (Karlovac, 16. VII. 1901. – Karlovac, 12. IV. 1984.) bio je hrvatski književnik.

1911. Umro je August Harambašić

August Harambašić (Donji Miholjac, 14. VII. 1861. – Stenjevec, Zagreb, 16. VII. 1911). hrvatski književnik, prevoditelj, odvjetnik, političar i publicist.

1960. Umro je Ivan "Evangelist" Šarić

Ivan "Evangelist" Šarić (Dolac, Travnik, 27. IX. 1871. – Madrid, 16. VII. 1960.) bio je vrhbosanski nadbiskup, pjesnik, prevoditelj, hrvatski iseljenik. Poznat je po prijevodu Biblije na hrvatski jezik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Topničkim napadom od 16. srpnja 1991. godine pogođen je slavonskobrodski izbjeglički centar pri čemu je ubijeno 12 osoba, a 60 ranjeno.

17. srpnja

1800. Rodio se Ivan Padovec

Ivan Padovec (Varaždin, 17. VII. 1800. – Varaždin, 4. XI. 1873.) bio je hrvatski gitarist i skladatelj.

1896. Rodio se Avelin Čepulić

Avelin Čepulić (Bakar, 17. VII. 1896. – Zagreb, 2. II. 1936) bio je hrvatski liječnik i kulturno-politički djelatnik.

1941. Ubijen je August Cesarec

August Cesarec (Zagreb, 4. XII. 1893. – Zagreb, 17. ili 18. VII. 1941.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj, publicist i politički djelatnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Hrvatske snage protjerale (17. srpnja 1991.) četnike s ulaza u Vinkovce. JNA se uključila na strani pobunjenih Srba.
- 1991. Većina hrvatskog stanovništva pred napadima četnika napustila svoje domove na Banovini (srpanj 1991.)

oslobođenje i ponovno uspostavljanje prometa na zadarskoj zračnoj luci.

18. srpnja

1317. Utemeljena Ljekarna Male braće

Ljekarna Male braće u Dubrovniku jedna je od najstarijih ljekarni u Europi, a vjerojatno i najstarija po neprekidnosti djelovanja jer je još uvijek aktivna. Kao godina njenog osnutka uzima se godina osnutka samog samostana, 1317.

1696. Veseli grof Patačić osnovao Društvo vinskih doktora.

Hrvatski velikaš Baltazar Patačić je 18. srpnja 1696. u svom dvorcu Krkanec pored Varaždina utemeljio je društvo *Pajdašija od pinte*, odnosno *Društvo vinskih doktora*, svojevrsno barokno udruženje namijenjeno rasonodi i opuštanju uz jelo i piće.

1903. Umro Fran Folnegović

Fran Folnegović (Slanovec kraj Zagreba, 17. II. 1848. – Zagreb, 18. VII. 1903.) bio je hrvatski političar i publicist.

1994. Umro je Radoslav Putar

Radoslav Putar (Varaždin, 20. VII. 1921. – Novi Marof, 18. VII. 1994.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti.

Borba za nezavisnost

- 1993. Armija BiH izvela je opći napad na Bugojno 18. srpnja 1993. godine. Krajem srpnja Armija BiH zauzela je cijeli teritorij bugojanske općine. Protjerano je oko 13.000 Hrvata. Oko 350 Hrvata je zatočeno u logore. Ratni zločin počinjen je nad 119 Hrvata (5 djece, 74 odrasla civila i 40 zarobljenih vojnika HVO-a).
- 1993. Svečano je obilježeno ponovno uspostavljanje prometa na Zračnoj luci Zadar. Cijeli je državni vrh uz mnogobrojne novinare proslavio

19. srpnja

1913. Rodio se Ilija Jurić

Ilija Jurić (Konjic, 19. VII. 1913. – 28. II. 1991.) bio je hrvatski domovinski i iseljenički književnik, novinar, kipar, slikar i iseljenički djelatnik.

20. srpnja

1607. Umro je Miho Pracat

Miho Pracat (Pracatović) (Lopud, oko 1522. – Dubrovnik, 20. VII. 1607.) bio je dubrovački pomorac, trgovac i dobrotvor.

1858. Rodio se Ivan Vučetić

Ivan Vučetić (Hvar, 20. VII. 1858. – Dolores, Argentina, 25. I. 1925.) izumitelj je daktiloskopije, znanstvenik, autor znanstvenih i stručnih radova, glazbenik, dobrotvor.

1866. Bitka kod Visa

Pomorska bitka kod Visa zbila se 20. srpnja 1866. godine u Jadranskom moru, u blizini otoka Visa (u Viškom kanalu). U njoj su se sukobile mornarice Austrijskog Carstva i Kraljevine Italije.

1879. Rodio se Vladko Maček

Vladko Maček (Jastrebarsko, 20. VII. 1879. – Washington, 15. V. 1964.) bio je hrvatski političar.

1887. Rodio se Fran Galović

Fran Galović (Peteranec, 20. VII. 1887. – Radenkovići, Srbija, 26. X. 1914.) bio je hrvatski književnik.

1901. Umro je Đuro Jelačić

Đuro Jelačić (Zagreb, 25. V. 1805. – Zagreb, 20. VII. 1901.) bio je hrvatski časnik.

1913. Umro je Radoslav Glavaš

Radoslav Glavaš (stariji) (Drinovci kraj Ljubuškoga, BiH, 28. XI. 1867. – Humac kraj Ljubuškoga, 20. VII. 1913.) bio je hrvatski pisac i kulturni djelatnik.

1921. Rodio se Radoslav Putar

Radoslav Putar (Varaždin, 20. VII. 1921. – Novi Marof, 18. VII. 1994.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti.

1933. Rodila se Dušica Radočaj

Dušica Radočaj (Rogoznica, Šibenik, 20. VII. 1933. – Pula, 27. travnja 2021.) bila je hrvatska domovinska i iseljenička književnica.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpski teroristi su 19. i 20. srpnja 1991. godine, na dvije lokacije, ubili 5 policajaca. Kod Sirača su ubili dvojicu policijskih službenika (pripadnika Specijalne jedinice policije „Omega“) i ranili 7 policajaca. Dana 20. srpnja 1991. su pištoljem s leđa ubili tri policajca koji su bili u ophodnji.

21. srpnja

1811. Rodio se Dimitrija Demeter

Dimitrija Demeter (Zagreb, 21. VII. 1811. – Zagreb, 24. VI. 1872.) bio je hrvatski književnik, kritičar, prevoditelj i kazališni djelatnik.

1882. Rodio se Tomislav Krizman

Tomislav Krizman (Orlovac kraj Karlovca, 21. VII. 1882. – Zagreb, 24. X. 1955.) bio je hrvatski slikar i grafičar.

1883. Hrvatski jezik, službeni jezik u Dalmatinskom saboru

Dana 21. srpnja 1883. prihvaćen je prijedlog prema kojem hrvatski postaje službeni jezik u Dalmatinskom saboru i Zemaljskom odboru, a

istovremeno je donesena i odluka da se u državnoj upravi strankama obraća hrvatskim jezikom te da u državnu službu ne može biti primljen nitko tko ne govori hrvatski (što se kasnije često kršilo). Odluke Dalmatinskog sabora o hrvatskom jeziku u potpunosti će biti provedene tek 26. travnja 1909. godine.

1987. Umro je Tomislav Prpić

Tomislav Prpić (Zagreb, 22. I. 1898 – Zagreb, 25. VII. 1987) bio je hrvatski pjesnik i prevoditelj.

2007. Umro je Dubravko Škiljan

Dubravko Škiljan (Zagreb, 31. X. 1949. – Zagreb, 21. VII. 2007.) bio je hrvatski lingvist.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpski teroristi i JNA napali Erdut.

22. srpnja

1540. Umro je Ivan Zapolja

Ivan (János) Zapolja (Spišský Hrad, Slovačka, 2. VI. 1487. – Sebeş, Rumunjska, 22. VII. 1540.) bio je erdeljski knez, hrvatsko-ugarski kralj od 1527. do 1540.

1954. Umro je Fran Tućan

Fran Tućan (Divuša, 26. IX. 1878. – Zagreb, 22. VII. 1954.) bio je hrvatski mineralog i petrograf.

Borba za nezavisnost

- 1991. Pobunjeni Srbi napali 22. 7. 1991. grad Vinkovce (poginuo 21 hrvatski policajac), a zrakoplovi JNA raketirali položaje hrvatskih gardista u Novim Čakovcima.
- 1991. Akcija Zbrojovka bila je akcija hrvatskih snaga u Domovinskom ratu održana 22. i 23. srpnja 1991. Prigodom te akcije iz izvoznog kontingenta u luci u Pločama oduzeto

je 2000 pušaka te 126 tona streljiva. Oduzetim oružjem naoružane su 113. brigada ZNG-a (860 pušaka i 35 tona streljiva), 4. brigada ZNG-a (650 pušaka i 40 tona streljiva) te još neke postrojbe u Dalmaciji. Osim oružja, tom prigodom oduzeto je i 4500 tona pšenice. Treba podsjetiti da je hrvatski narod 1991. godine bio bez oružja jer je oružje hrvatske Teritorijalna obrana otuđeno i stavljeno pod nadzor agresorske JNA. Hrvatski domoljubi su sami kupovali pješačko naoružanje, kasnije su blokirali vojarne a neke su zauzeli (kolovoz, rujan 1991. g.) i tako došli do oružja...

- 1995. Potpisana Splitska deklaracija, 22. srpnja 1995. godine. U Splitu su hrvatski predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman i predsjednik Bosne i Hercegovine Alija Izetbegović potpisali sporazum o zajedničkom djelovanju hrvatskih i muslimanskih snaga protiv agresora. Tim sporazumom je omogućeno legalno djelovanje Hrvatske vojske i Policije na teritoriju BiH u svrhu oslobađanja okupiranih područja.

23. srpnja

1906. Rodio se Vladimir Prelog

Vladimir Prelog (Sarajevo, 23. VII. 1906. – Zürich, 7. I. 1998.) bio je hrvatski i švicarski kemičar. Dobitnik Nobelove nagrade za kemiju 1975. godine.

2012. Umrla je Mirjana Gross

Mirjana Gross (Zagreb, 22. V. 1922. – Zagreb, 23. VII. 2012.) bila je hrvatska povjesničarka.

Borba za nezavisnost

- 1991. Alois Mock upozorio (23. VII. 1991.) na potrebu slanja mirovnih

snaga u Hrvatsku da bi se spriječilo krvoproliće, da bi se zaustavilo divljanje četnika po Hrvatskoj.

- 1991. Srbi napali Drežnik-grad, na Banovini spalili hrvatska sela (Hrvatski Čuntić, Struga, Jukinac, Kuljane, Kozibrod i druga).
- 1992. Vojnom akcijom „Oslobođena zemlja“ (23. srpnja do 13. kolovoza 1992.) hrvatske postrojbe su "očistile neprijateljske "džepove" u zaleđu Dubrovnika (od Zavale do Modroglavine) i uspostavile nove obrambene položaje na planinskom vijencu iznad južnoga ruba Popova polja.

24. srpnja

1822. Rodio se Dinko Vitezić

Dinko Vitezić (Vrbnik na Krku, 24. VII. 1822. – Krk, 25. XII. 1904.) bio je hrvatski narodni preporoditelj istarskih Hrvata. odvjetnik i političar.

1878. Rodio se Viktor Klobučar mlađi

Viktor Klobučar mlađi (Klobučar-Rukavina od Bunića), (Graz, 24. VII. 1878. – Zagreb, 28. VI. 1965.) bio je mornarički časnik, zrakoplovac, publicist, organizator i prvi zapovjednik austrougarskoga mornaričkog zrakoplovstva.

1897. Rodio se Frano Kršinić

Frano Kršinić (Lumbarda, 24. VII. 1897. – Zagreb, 1. I. 1982.) bio je hrvatski kipar.

1919. Umro je Fran Gundrum-Oriovčanin

Fran Gundrum-Oriovčanin (Oriovac, 9. X. 1856. – Križevci, 24. VII. 1919.) bio je hrvatski liječnik i kulturni djelatnik.

1995. Umro je Ivo Kalina

Ivo Kalina (Zagreb, 21. II. 1925. – Opatija, 24. VII. 1995.) bio je hrvatski slikar.

Borba za nezavisnost

- 1992. Srpski zločin u Briševu. U Briševu (hrvatsko selo između Prijedora i Sanskog Mosta) Srbi su 24. i 25. srpnja 1992. izvršili pokolj Hrvata; ubili su 67 hrvatskih civila. Prije ubojstva gotovo sve žene su silovane, a muškarci masakrirani odsijecanjem noseva, spolnih organa, ušiju...te drugim neopisivim načinima mučenja...Zločin su počinili pripadnici srpske 5. kozaračke brigade i 6. krajiške brigade iz Sanskog Mosta Vojske Republike Srpske.

25. srpnja

1894. Rodio se Krešimir Baranović

Krešimir Baranović (Šibenik, 25. VII. 1894. – Beograd, 17. IX. 1975.) bio je hrvatski skladatelj i dirigent.

1987. Umro je Tomislav Prpić

Tomislav Prpić (Zagreb, 22. I. 1898 – Zagreb, 25. VII. 1987) bio je hrvatski pjesnik i prevoditelj.

1990. Amandmani na Ustav iz 1974. godine

Hrvatski sabor usvojio amandmane na Ustav iz 1974. godine, kojim se ukinulo socijalističke i komunističke simbole te donijela odluka o početku pripreme novog Ustava.

1992. hrvatski sportaši sudjelovali (od 25. srpnja do 9. kolovoza 1992.) su na Olimpijskim igrama u Barceloni. Hrvatska je osvojila srebrnu medalju u košarci.

2016. Umro je Slobodan Novak

Slobodan Novak (Split, 3. XI. 1924. – Zagreb, 25. VII. 2016.) bio je hrvatski prozaik, romanopisac i esejist.

Borba za nezavisnost

pjesnik iz Zadra.

- 1990. Na velikom velikosrpskom mitingu u Srbu 25. srpnja 1990. usvojena je Deklaracija o suverenosti i autonomiji srpskoga naroda u Hrvatskoj.
- 1991. Izvršen je prvi napad i zločin s teritorija Srbije na Hrvatsku, napadnut je Centar za obuku gardista u Erdutu, na obali Dunava. Centar za obuku je srušen sa zemljom i tom prilikom je poginulo 6 gardista, pripadnika prve gardijske brigade, a teško je ranjeno 18 gardista.
- 1991. Pobunjeni Srbi minirali su željezničku prugu i doveli do prometne izolacije Hrvatske Kostajnice (25. srpnja 1991.).
- 1995. Hrvatske su snage od 25. do 30. srpnja 1995. izvele napadnu operaciju *Ljeto 95*, u kojoj su oslobođeni Glamoč i Bosansko Grahovo. Istovremeno su srpske postrojbe u sjevernoj Dalmaciji dovedene u poluokruženje, sa samo dva moguća izlaska prema BiH.

26. srpnja

1845. Rodio se Franjo Marković

Franjo Marković (Križevci, 26. VII. 1845. – Zagreb, 15. IX. 1914.) bio je hrvatski književnik i filozof.

1866. Osnovana JAZU (danas HAZU)

Pitanje osnivanja Akademije biskup je Strossmayer službeno pokrenuo na sjednici Hrvatskoga sabora od 29. travnja 1861. (danas Dan HAZU).

1909. Hrvatski jezik, službeni jezik u Dalmaciji. Donesena je tzv. jezična naredba

kojom se hrvatski jezik u potpunosti uvelo kao službeni jezik u Dalmaciji; primjena odluke je počela tek od 1. siječnja 1912.

1947. Komunisti uklonili kip bana Josipa Jelačića s glavnog zagrebačkog trga. Kip su 26. srpnja 1947. uklonile tadašnje komunističke vlasti, a ponovno je vraćen 1990., ali je okrenut prema jugu. U vrijeme kada nije bilo kipa, i trgu je bilo promijenjeno ime u Trg Republike, a njegovim se vraćanjem vratio i stari naziv – Trg bana Josipa Jelačića.

1990. Utemeljena Hrvatska izvještajna novinska agencija – HINA. Hrvatska izvještajna novinska agencija – HINA – utemeljena je 26. srpnja 1990. Zakonom o Hini koji je donio Hrvatski sabor. Zakon je promijenjen 2001. pa je agencija iz državne preustrojena u samostalnu javnu ustanovu i neovisni javni medij.

2001. Tjeralica za generalom Antom Gotovinom

2001. – Haaški sud podigao optužnicu protiv generala Ante Gotovine, optuživši ga za planiranje etničkog čišćenja i ratne zločine tijekom akcije Oluja 1995. Gotovina je odbio primiti optužnicu te je od njezina podizanja do uhićenja bio u bijegu. Nakon višegodišnjeg skrivanja Gotovina je uhićen na Kanarskim otocima 2005. godine.

Ante Gotovina u pritvoru je proveo 7 godina, a presudom Haaškog suda iz 2012. godine on i preostala dvojica generala proglašeni su nevinima za navodni zločin koji je prema optužnici bio naredio Franjo Tuđman.

Borba za nezavisnost

- 1991. Dana 26. srpnja 1991. pokrenuta je velika četnička ofenziva protiv Hrvata Banovine pod kodnim imenom „Žaoka“ („Žalac“). Tom akcijom htjelo se protjerati i ubiti sve Hrvate na Banovini tako da 27. srpnja 1991. godine Banovina bude bez Hrvata. Jedan od organizatora i provoditelja tog krvavog pohoda bio je ratni

zločinac Dragan Vasiljković, zvani ‘Kapetan Dragan’. Srpski zločini u Kuljanima, Strugi i Kozibrodu 26. srpnja 1991.

- 1991. poginuli su heroji Domovinskog rata Mile Blažević Čađo i Željko Filipović (26. srpnja 1991.).

27. srpnja

1377. Dubrovnik uveo karantenu

Dana 27. srpnja 1377. godine Veliko vijeće Dubrovačke Republike donijelo je odluku o otvaranju karantene za izolaciju putnika koji dolaze iz područja zaraženih bolestima. To je prvi poznati slučaj otvaranja karantene u Europi i zbog toga ta dubrovačka odluka ima veliki povijesni značaj na području zdravstvene skrbi.

1907. Rodio se Božo Težak

Božo Težak (Varaždin, 27. VII. 1907. – Zagreb, 16. V. 1980.) bio je hrvatski kemičar i organizator znanstvene informatike.

1909. Rodio se Bratoljub Klaić

Bratoljub Klaić (Bizovac, 27. VII. 1909. – Zagreb, 2. III. 1983.) bio je hrvatski jezikoslovac i prevoditelj.

1910. Izdana prva vozačka dozvola u Hrvatskoj

Prvu vozačku dozvolu u Hrvatskoj dobio je dobrostojeći zagrebački trgovac, poznat po tome što je u Zagreb dovezao prvi automobil još 1901. godine. Riječ je bila o automobilu marke Opel, koji je kupio u Beču za 4.000 kruna. Budicki je voziti naučio još u Beču, a tamo je dobio i svoju prvu vozačku dozvolu. Ipak, za vožnju u Hrvatskoj trebala mu je ovdje izdana dozvola, koju je i dobio nakon urednog polaganja vozačkog ispita. Njegova hrvatska vozačka dozvola nosila je redni broj 1.

1941. Ustanak u Srbu - Pokolj Hrvata

Dana 27. srpnja 1941. godine, kada je počeo oružani ustanak srpskog stanovništva zapadne Bosne i istočne Like protiv vlasti Nezavisne Državne Hrvatske, učinjeni su veliki pokolji hrvatskog i muslimanskog stanovništva od kojih najveći u mjestima: Boričevac pored tzv. ustaničkog mjesta Srb u Lici, pokolj muslimana u Kulen Vakufu, pokolj Hrvata u Krnjeuši kod Bosanskog Petrovca, te masovno ubijanje Hrvata Drvara i Bosanskog Grahova.

1967. Umro je Tone Peruško

Tone Peruško (Premantura, 27. II. 1905. – Pula, 27. VII. 1967.) bio je prosvjetni, kulturni, društveno-politički i znanstveni djelatnik, istaknuti istarski intelektualac.

Borba za nezavisnost

- 1991. Pobunjeni Srbi, četnici i JNA izvršili su napadna djelovanja 25., 26. i 27. srpnja i doveli do izolacije Petrinje i okupacije Gline (27. srpnja 1991.)
- 1991. Minobacački napad na Sunju. 27. srpnja 1991. godine, mjesto na desnoj strani rijeke Save koje jedino nije palo u ruke neprijatelja. Neprijatelj je Sunju okružio s tri strane, jedina veza s domovinom bila je skela na rijeci Savi. Sunja, gradić na Banovini, postala je jedan od simbola Domovinskog rata.

28. srpnja

1840. Rodio se Nikola Primorac

Nikola Primorac (Dubrovnik, 28. VII. 1840. – Prescott, 1. III. 1886.) bio je hrvatski pomorac, pustolov, kapetan i istraživač. Prvi je preplodio Atlantik u maloj jedrilici u smjeru Istok-Zapad.

1874. Rodio se Viktor Kovačić

Viktor Kovačić (Ločka Vas kraj Huma na Sutli, 28. VII. 1874. – Zagreb, 21. X. 1924.) bio je hrvatski arhitekt.

1924. Rodio se Ivan Picelj

Ivan Picelj (Okučani, 28. VII. 1924. – Zagreb, 22. II. 2011.) bio je hrvatski slikar, grafičar i oblikovatelj.

1938. Rodio se Arsen Dedić

Arsen Dedić (Šibenik, 28. VII. 1938. – Zagreb, 17. VIII. 2015.) bio je hrvatski skladatelj, književnik, prevoditelj, pjesnik i kantautor.

1983. Ubijen je Stjepan Đureković

Stjepan Đureković (Bukovac kraj Petrovaradina, 8. VIII. 1926. – Wolfratshausen, 28. VII. 1983.) bio je hrvatski disident, poduzetnik, književnik i publicist.

Borba za nezavisnost

- 1993. Pripadnici 44. brdske brigade IV. korpusa Armije BiH opkolili su 28. srpnja 1993. Doljane (općina Jablanica) i počinili zločin. Ubili su 9 civila i 33 zarobljena pripadnika HVO-a. U logor Muzej odvedeno je 185 Hrvata.

29. srpnja

1845. Srpanjske žrtve na zagrebačkom Markovom trgu. Srpanjske žrtve naziv je za žrtve pokolja koji se zbio 29. srpnja 1845. godine u Zagrebu prilikom protumađaronskih prosvjeda.

1885. Rodio se Branko Gavella

Branko Gavella (Zagreb, 29. VII. 1885. – Zagreb, 8. IV. 1962.) bio je hrvatski kazališni redatelj, pedagog, teatrolog, kazališni kritičar i prevoditelj.

1907. Rodio se Ljudevit Jonke

Ljudevit Jonke (Karlovac, 29. VII. 1907. – Zagreb, 15. III. 1979.) bio je hrvatski jezikoslovac i prevoditelj.

1934. Umro je Frane Bulić

Frane Bulić (Vranjic kraj Splita, 4. X. 1846. – Zagreb, 29. VII. 1934.) bio je hrvatski arheolog, epigrafičar, povjesničar i konzervator starina.

2008. Umro je Mate Parlov

Mate Parlov (Split, 16. XI. 1948. – Pula, 29. VII. 2008.) bio je hrvatski boksač i olimpijski, europski i svjetski osvajač zlatnog odličja za bivšu Jugoslaviju.

2013. Umrila je Draga Matković

Draga Matković (Zagreb, 4. XI. 1907. – Zagreb, 29. VII. 2013.) bila je hrvatska pijanistica.

2018. Umro je Oliver Dragojević

Oliver Dragojević (Split, 7. XII. 1947. – Split, 29. VII. 2018.) bio je hrvatski glazbenik.

Borba za nezavisnost

- 1993. Velikosrbi ubili obitelj Oskomić u Kukujevcima

30. srpnja

1849. Rodio se Milan Lenuci

Milan Lenuci (Karlovac, 30. VII. 1849. – Zagreb, 16. XI. 1924.) bio je hrvatski urbanist.

1942. Umro je Leopold Bogdan Mandić

Leopold Bogdan Mandić (Herceg Novi, Boka kotorska, 12. V. 1866. – Padova, 30. VII. 1942.) svećenik, kapucin, poznati ispovjednik, promicatelj jedinstva kršćana. Beatificiran je 2. svibnja 1976., kanoniziran 16. listopada 1983., a spomen dan 12. svibnja.

1949. Umro je Branimir Livadić (Wiesner)

Branimir Livadić (Wiesner) (Samobor, 30. IX. 1871. – Zagreb, 30. VII. 1949.) bio je hrvatski književnik, novelist, pjesnik, putopisac, esejist i kritičar.

2008. Umrila je Zlata Bartl

Zlata Bartl (Dolac kraj Travnika, 20. II. 1920. - Koprivnica, 30. VII. 2008.) bila je hrvatska stručnjakinja za prehrambenu tehnologiju, tvorac začina Vegeta koji proizvodi Podravka iz Koprivnice.

Borba za nezavisnost

- 1991. Litva je priznala Hrvatsku.
- 1991. bojni zrakoplovi okupatorske JNA napali su (30. srpnja 1991.) Hrvatsku Kostajnicu; tom prilikom uništena je nova škola, zgrada doma zdravlja i nekoliko stambenih zgrada. Poginuo je jedan policajac, a dvojica su ranjena.
- 1995. Od 25. do 30. srpnja 1995. trajala je operacija *Ljeto 95*. Hrvatske postrojbe oslobodile su oko 1600 km² teritorija BiH. Tom operacijom zaustavljena je srpska ofenziva na Bihać, stvoreni su preduvjeti za oslobađanje Knina i povećana sigurnost Livna i Kupresa. Oslobođeni su Bosansko Grahovo, 28. srpnja 1995. i Glamoč 29. srpnja 1995. Operaciju su izvršile snage Hrvatske vojske i postrojbe Hrvatskog vijeća obrane. Poginula su 23 vojnika, a 180 ih je bilo ranjeno.

31. srpnja

1750. Umro je Toma Babić

Toma Babić (Velim kod Skradina, oko 1680 — Šibenik, 31. VII. 1750) bio je hrvatski franjevac, vjerski pisac i gramatičar.

1947. Rodio se Andrija Matijaš Pauk

Andrija Matijaš Pauk (Pozorac, Marina kod Trogira, 31. VII. 1947. - Podrašnica kod Mrkonjić Grada, 9. X. 1995.) bio je hrvatski general bojnik, ratni zapovjednik tijekom Domovinskog rata.

1951. Rodio se Vjekoslav Šutej
Vjekoslav Šutej (Rijeka, 31. VII. 1951 – Zagreb, 2. XII. 2009) bio je hrvatski dirigent.

- 1991. snage MUP-a RH sa stanovnicima Hrvatske Kostajnice napustile su grad.

Borba za nezavisnost

Slika 14. Palača Akademije - HAZU (Zagreb)

Slika 16. Zgrada HNK u Zagrebu

Slika 15. Hrvatsko plemstvo

1. kolovoza

1628. Umro je Juraj Baraković

Juraj Baraković (Plemići, Rtina kraj Zadra, 1548. – Rim, 1. VIII. 1628.) bio je hrvatski renesansni pjesnik iz Zadra.

1844. Rodio se Armin Šrabec

Armin Šrabec (Zagreb, 1. VIII. 1844. – Zagreb, 22. XI. 1876.) bio je hrvatski klasični filolog, violončelist i skladatelj.

1889. Umro je Ivan Kukuljević Sakcinski

Ivan Kukuljević Sakcinski (Varaždin, 29. V. 1816. – Puhakovec, Hrvatsko zagorje, 1. VIII. 1889.) bio je hrvatski povjesničar, književnik, bibliograf i političar. Osnivač je arheološke znanosti u Hrvatskoj. Bio je prvi predsjednik Hrvatskog arheološkog društva.

1929. Rodio se Aleksandar Bakal

Aleksandar Bakal (Nova Gradiška, 1. VIII. 1929. – Zagreb, 22. I. 1997.) bio je hrvatski arhitekt i urbanist.

1936. Umro je Joso Bužan

Joso Bužan (Sisak, 21. XI. 1873. – Zagreb, 1. VIII. 1936.) bio je hrvatski akademski slikar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Pokolj pripadnika hrvatskog MUP-a, ZNG-a i civila u Dalju. Ubijeno je 39 osoba: 20 hrvatskih policajaca, 15 hrvatskih vojnika i 4 člana Civilne zaštite. Srbi su od prvog kolovoza do prosinca 1991. u Dalju ubili 112 do 135 ljudi.
- 1991. Pobunjeni Srbi protjerali (od 1. do 3. kolovoza) Hrvate iz Erduta, Dalja i Aljmaša. Hrvatsko stanovništvo Aljmaša, Dalja i Erduta je šlepovima za rasuti teret evakuirano u Osijek.
- 1995. Na Brijunima održani su razgovori između hrvatskoga

predsjednika Franje Tuđmana i stranih veleposlanika u Republici Hrvatskoj. Razgovaralo se o načinu rješavanja krize jer pobunjeni Srbi nisu prihvaćali mirno rješenje. Hrvatski predsjednik je najavio mogućnost vojne akcije.

2. kolovoza

1912. Rodio se Vladimir Žerjavić

Vladimir Žerjavić (Križ, 2. VIII. 1912. – Zagreb, 5. IX. 2001.) bio je hrvatski ekonomist, demograf i publicist.

Borba za nezavisnost

- 1995. Srbi iz takozvane „Krajine“ odbili su 2. kolovoza 1995. plan Z-4.

3. kolovoza

1323. Umro je Augustin Kažotić

Augustin Kažotić (Trogir, oko 1260/65 – Lucera, Italija, 3. VIII. 1323.) bio je zagrebački biskup i teolog, blaženik.

1816. Kraljevina Ilirija

Kraljevina Ilirija, (njem. *Königreich Illyrien*), upravna jedinica Habsburške Monarhije, osnovana 3. VIII. 1816. na području ukinutih Ilirskih pokrajina. Činila su je dva gubernija. Primorski, sa sjedištem u Trstu, obuhvaćao je dotadašnji tršćanski gubernij (Gorišku s Gradiškom, Pazinsku grofoviju i Hrvatsko primorje s Rijekom), kojemu je bio dodan karlovački okrug, pa se na okupu našla cijela bivša pokrajina civilna Hrvatska.

1832. Rodio se Ivan pl. Zajc

Ivan ml. Zajc (Rijeka, 3. VIII. 1832. – Zagreb, 16. XII. 1914.) bio je hrvatski skladatelj, dirigent i pedagog.

1850. Rodila se Marija Ružička-Strozzi

Marija Ružička-Strozzi (Litovel, Češka, 3. VIII. 1850. – Zagreb, 28. IX. 1937.) bila je hrvatska glumica.

1933. Umro je Dinko Šimunović

Dinko Šimunović (Knin, 1. IX. 1873. – Zagreb, 3. VIII. 1933.) bio je hrvatski književnik i učitelj.

1936. Rodio se Vice Vukov

Vice Vukov (Šibenik, 3. VIII. 1936. – Zagreb, 24. IX. 2008.) bio je hrvatski estradni umjetnik, publicist i političar.

Borba za nezavisnost

- 1991. hrvatske postrojbe potisnule su srpske teroriste iz vukovarskoga naselja Lužac.
- 1995. pregovori (3. kolovoza 1995.) između hrvatskih vlasti i pobunjenih Srba u Genthodu kod Geneve nisu donijeli nikakav pomak; Srbi su ponovno odbili prijedlog „mirne reintegracije“.

4. kolovoza

1890. Umro je Ivan Mažuranić

Ivan Mažuranić (Novi Vinodolski, 11. VIII. 1814. – Zagreb, 4. VIII. 1890.) bio je hrvatski pjesnik, jezikoslovac, prevoditelj i političar. Hrvatski ban od 1873. do 1880. godine.

1900. Rodio se Ljudevit Šestić

Ljudevit Šestić (Đakovo, 4. VIII. 1900. – Zagreb, 12. VIII. 1962.) bio je hrvatski slikar impresionizma.

1968. Umro je Milan Sachs

Milan Sachs (Lišov kraj Budějovica, 28. XI. 1884. – Zagreb, 4. VIII. 1968.) bio je češko-hrvatski dirigent i skladatelj.

1986. Umro je Vjekoslav Parać

Vjekoslav Parać (Solin, 2. II. 1904. – Zagreb, 4. VIII. 1986.) bio je hrvatski slikar.

1996. Prvo zlato na Olimpijskim igrama

Hrvatska rukometna reprezentacija osvojila je prvu zlatnu medalju za Hrvatsku na Olimpijskim igrama u Atlanti 1996. godine. Vaterpolisti su osvojili srebrenu olimpijsku medalju.

2018. Umro je Nedjeljko Fabrio

Nedjeljko Fabrio (Split, 14. XI. 1937. – Rijeka, 4. VIII. 2018.) bio je hrvatski književnik.

Borba za nezavisnost

- 1995. Započela VRO „Oluja“. Četvrtog kolovoza 1995. godine započela je oslobodilačka operacija „Oluja“. Akcija je trajala do 7. kolovoza tijekom koje je oslobođeno je 10.400 kvadratnih kilometara okupiranog teritorija RH.

5. kolovoza

1403. Posljednja krunidba na hrvatskom teritoriju

Dana 5. kolovoza 1403. održana je posljednja kraljevska krunidba na hrvatskom području, kad je u Zadru okrunjen Ladislav Napuljski, i to za kralja ne samo Hrvatske nego i čitave Ugarske. Krunidba je održana u katedrali sv. Stošije, a kralja je navodno osobno krunio ostrogonski nadbiskup Ivan Kanižaj (ostrogonski nadbiskupi kao primasi Ugarske tradicionalno su imali čast kruniti ugarske kraljeve).

1914. Rodio se Stjepan Šulek

Stjepan Šulek (Zagreb, 5. VIII. 1914. – Zagreb, 16. I. 1986.) bio je hrvatski violinist, skladatelj, dirigent, glazbeni pedagog i akademik.

1923. Umro je Vatroslav Jagić

Vatroslav Jagić (Varaždin, 6. VII. 1838. – Beč, 5. VIII. 1923.) bio je hrvatski slavist.

1924. Umro je Jovan Hranilović

Jovan Hranilović (Kričke kraj Drniša, 18. XII. 1855 – Novi Sad, Vojvodina, 5. VIII. 1924) bio je grkokatolički svećenik, političar, hrvatski književnik i književni kritičar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpski zločin u Lovincu. Pripadnici pobunjenih Srba izveli su kombinirani minobacačko-pješački napad na Lovinac. Ubili su više Hrvata.
- 1995. Petog kolovoza 1995. godine postrojbe Četvrte i Sedme gardijske brigade oslobodile su kraljevski grad Knin. Na kninskoj tvrđavi se 5. kolovoza 1995. u podne ponovno zaviorila hrvatska zastava.

6. kolovoza

1889. Umro je Adolf Veber Tkalčević

Adolf Veber Tkalčević (Bakar, 11. V. 1825. – Zagreb, 6. VIII. 1889.) bio je hrvatski filolog, književnik, književni kritičar, putopisac i estetičar.

2009. Umrula je Savka Dabčević Kučar

Savka Dabčević-Kučar (Korčula, 6. XII. 1923. – Zagreb, 6. VIII. 2009.) bio je hrvatska ekonomistica i političarka.

Borba za nezavisnost

- 1991. Topnički napadi na Osijek od 6 do 10. kolovoza 1991. godine. Helikopterski desant na otok Šoltu,

napad na Beli Manastir, napad u zaleđu Dubrovnika, napad na Saborsko, Topusko, Sunja i druga mjesta.

- 1995. Predsjednik Tuđman došao je u oslobođeni Knin 6. kolovoza 1995. godine.

7. kolovoza

1494. Tiskan Senjski glagoljski misal

Blaž Baromić je 7. kolovoza 1494. godine u Senju tiskao Rimski misal, odnosno Senjski glagoljski misal. Senjski glagoljski misal je četvrta po redu hrvatska inkunabula.

1893. Rodio se Vlaho Paljetak

Vlaho Paljetak (Dubrovnik, 7. VIII. 1893. – Zagreb, 2. X. 1944.) bio je hrvatski skladatelj zabavne glazbe i šansonijer.

1926. Rodio se Nikola Pulić

Nikola Pulić (Bićine kraj Skradina, 7. VIII. 1926. – Zagreb, 30. XII. 2005.) bio je hrvatski književnik.

1939. Rodio se Mile Bogović

Mile Bogović (Cerovac kraj Slunja, 7. VIII. 1939. – Rijeka, 19. XII. 2020.) bio je prelat Katoličke Crkve, crkveni povjesničar i biskup gospićko-senjski.

1975. Umro je Dinko Tomašić

Dinko Tomašić (Smokvica na Korčuli, 23. IV. 1902. – Bloomington, SAD, 7. VIII. 1975.) bio je hrvatski sociolog.

Borba za nezavisnost

- 1990. Hrvatski Srbi su se usprkos zabrani sastali (7. kolovoza) u Kninu i Donjem Lapcu i odlučili održati referendum o tzv. srpskoj autonomiji.
- 1995. Hrvatski ministar odbrane Gojko Šušak objavio je 7. kolovoza 1995.

godine u 18:00 h da je VRO „Oluja“ s vojnog aspekta završena jer je većina granice sa Bosnom bila pod kontrolom Hrvatskih snaga.

8. kolovoza

1910. Umro je Janko Polić Kamov

Janko Polić Kamov (Sušak, danas dio Rijeke, 17. XI. 1886. – Barcelona, 8. VIII. 1910.)

bio je hrvatski pjesnik, pripovjedač, esejist, putopisac, književni kritičar, prevoditelj i dramatičar.

1928. Umro je Stjepan Radić

Stjepan Radić (Trebarjevo Desno, 11. VI. 1871. – Zagreb, 8. VIII. 1928.) bio je hrvatski političar, književnik, prevoditelj i publicist. Prvi je hrvatski politolog sa svjedodžbom. Jedan je od velikana hrvatske povijesti.

1992. Košarkaši osvojili srebro u Barceloni

Olimpijske Igre u Barceloni 1992. godine su prve ljetne Olimpijske igre na kojima su nastupili sportaši pod hrvatskom zastavom. Hrvatska košarkaška reprezentacija osvojila je 2 mjesto (srebrenu medalju), a tenisači Goran Ivanišević i Goran Prpić su osvojili brončanu medalju u parovima, a Goran Ivanišević osvojio je brončanu medalju u tenisu u pojedinačnoj konkurenciji.

Prve Olimpijske igre na kojima su nastupili sportaši iz samostalne Hrvatske bile su Zimske olimpijske igre u Albertvilleu 1992. godine.

Borba za nezavisnost

- 1991. U Lovincu su Srbi (kolege s posla) ubili 5 osoba koji su bili radnici na željeznici.
- 1995. Predaja 21. Kordunskog korpusa. Pukovnik Čedo Bulat potpisao predaju 21. kordunskog korpusa s kompletnim naoružanjem. u Viduševcu.

9. kolovoza

1891. Rodio se Lovro Sušić

Lovro Sušić (Mrkopalj, 9. VIII. 1891. – Caracas, 8. I. 1971.) bio je hrvatski odvjetnik, političar i ministar u vladi NDH.

1941. Zločin četnika u Krnjeuši

Pogrom u Krnjeuši 9. i 10. kolovoza 1941. bio je organizirani napad na područje rimokatoličke župe Krnjeuše, s ciljem fizičkog istrebljenja svih stanovnika u toj župi, koju su činili Hrvati katolici. Čitava župa koja je imala oko 2.500 žitelja u dvadesetak sela i zaselaka je spaljena, znatan broj stanovnika je ubijen. Do danas je poimenično identificirano 240 ubijenih.

1992. Ubijen je Blaž Kraljević

Blaž Kraljević (Lisice, Ljubuški, 17. IX. 1947. – Kruševo, Mostar, 9. VIII. 1992.) bio je zapovjednik Hrvatskih obrambenih snaga u Hercegovini i general bojnik Armije RBiH. Kraljević je sa svojom pratnjom (8 pripadnika HOS-a) pod nerazjašnjenim okolnostima ubijen na kontrolnom punktu u Kruševu kod Mostara.

10. kolovoza

1852. Rodio se Matko Laginja

Matko Laginja (Klana kraj Kastva, 10. VIII. 1852. – Zagreb, 18. III. 1930.) bio je hrvatski političar.

1924. Rodio se Josip Turkalj

Josip Turkalj (Rakovica, 10. VIII. 1924. – Cleveland, 3. VII. 2007.) bio je hrvatski kipar iz Sjedinjenih Američkih Država, učenik Ivana Meštrovića.

1991. Ubijen je Gordan Lederer

Gordan Lederer (Zagreb, 21. IV. 1958. – brdo Čukur iznad Hrvatske Kostajnice, 10. VIII. 1991.) bio je hrvatski fotograf i TV-snimatelj.

11. kolovoza

1814. Rodio se Ivan Mažuranić

Ivan Mažuranić (Novi Vinodolski, 11. VIII. 1814. – Zagreb, 4. VIII. 1890.) bio je hrvatski književnik, političar i pravnik.

1916. Rodio se Ivo Dulčić

Ivo Dulčić (Dubrovnik, 11. VIII. 1916. – Zagreb, 2. III. 1975.) bio je hrvatski slikar.

1931. Rodio se Edo Pivčević

Edo Pivčević (Omiš, 11. VIII. 1931. – Bristol, Velika Britanija, 15. VIII. 2021) bio je hrvatski filozof i dramatičar.

1932. Rodio se Martin Sagner

Martin Sagner (Novigrad Podravski, 11. VIII. 1932. – Zagreb, 12. XI. 2019.) bio je hrvatski kazališni, televizijski i filmski glumac.

1985. Umro je Josip Badalić

Josip Badalić (Deanovec, 7. VI. 1888. – Zagreb, 11. VIII. 1985.) bio je hrvatski književni povjesničar, slavist.

Borba za nezavisnost

- 1992. Muslimani su u Sarajevu napali HVO na Stupu, Otesu, Barama, Azićima i Doglodima.

12. kolovoza

1750. Rodio se Matija Petar Katančić

Matija Petar Katančić (Valpovo, 12. VIII. 1750. – Budim, 23. V. 1825.) bio je hrvatski pjesnik, estetičar, književni teoretičar, prevoditelj, leksikograf, arheolog, kartograf, povjesničar, geograf i numizmatičar.

1915. Umro je Marcel Kiepač

Marcel pl. Kiepač (Križevci, 12. II. 1894. – ruska fronta, 12. VIII. 1915.) bio je izumitelj dinamita i žiroskopa.

1947. Umro je Albert Bazala

Albert Bazala (Brno, Moravska, 13. VII. 1877. – Zagreb, 12. VIII. 1947.) bio je hrvatski filozof.

1962. Umro je Ljudevit Šestić

Ljudevit Šestić (Đakovo, 4. VIII. 1900. – Zagreb, 12. VIII. 1962.) bio je hrvatski slikar impresionizma.

2005. Umro je Josip Crnobori

Josip Crnobori (Banjole kraj Pule, 22. X. 1907. – Zagreb, 12. VIII. 2005.) bio je hrvatski slikar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Od 12 do 18 kolovoza 1991. Ratna mornarica JNA napadala je s Dunava Vukovar i Borovo Naselje. Nastavljeni su napadi Jugoslavenske armije na Osijek, Beli Manastir, Sunju, Okučane, Kijevo, Komarevo, Viduševac i druga mjesta.
- 1991. Hrvatske snage zaustavile su kolonu JA kod Slavenskog Broda te je 30 vojnika napustilo JNA.

13. kolovoza

1884. Rodio se Stjepan Ivšić

Stjepan Ivšić (Orahovica, 13. VIII. 1884. – Zagreb, 14. I. 1962.) bio je hrvatski jezikoslovac, slavist i akcentolog.

1914. Pomorska katastrofa, potonuo je parobrod Baron Gautsch

Putnički parobrod Baron Gautsch ("hrvatskog Titanika") potonuo je u Jadranskom moru 13. kolovoza 1914. u 14:45 sati. Putnički parobrod Baron Gautsch udario je u podvodnu minu, koju je postavila austrougarska ratna mornarica. Točan broj putnika nije poznat, a bilo ih je iz svih krajeva nekadašnje Austro-Ugarske Monarhije.

oslobođeno je 714 hrvatskih branitelja i civila.

Borba za nezavisnost

- 1995. Srpske snage su izvele protunapad (13. – 15. kolovoza) u području Bosanskog Grahova.

14. kolovoza

1715. Osmanlije prekinule blokadu Sinja

Nakon teške opsade i herojske obrane u noći između 14. i 15. kolovoza Turci su odustali te su bijegom u Livno potražili sigurnost. Za sobom su ostavili oko 100 poginulih i golem ratni plijen.

1850. Rodio se Ljudevit Rossi

Ljudevit Rossi (Senj, 14. VIII. 1850. – Karlovac, 4. VII. 1932.) bio je časnik hrvatskog domobranstva, hrvatski florist.

1894. Rodio se Drago Ibler

Drago Ibler (Zagreb, 14. VIII. 1894. – kraj Novog mesta, Slovenija, 12. IX. 1964.) bio je hrvatski arhitekt.

1907. Utemeljen Muzej grada Zagreba

Na poticaj Emilija Laszowskog Družba »Braća Hrvatskoga Zmaja« utemeljila je 1907. godine Muzej grada Zagreba.

1918. Rodio se Lav Znidarčić

Lav Znidarčić (Split, 14. VIII. 1918. – Zagreb, 23. XII. 2001.) bio je hrvatski odvjetnik, kulturni djelatnik, hrvatski uznik i rodoljub.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srbi su počinili zločine u Kraljevčanima, u Bjelovcu kod Petrinje i u Lovincu kod Gospića.
- 1992. Dana 14. kolovoza 1992. izvršena je razmjena hrvatskih i srpskih zarobljenika u Nemetinu, po principu „svi za sve“. Tog dana

15. kolovoza

Velika Gospa

Velika Gospa dan je svetkovine Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo. Slavi se 15. kolovoza svake godine. Taj je dan i državni blagdan u Republici Hrvatskoj.

1575. Rodio se Bartol Kašić

Bartol Kašić (Cassius, Cassio), (Pag, 15. VIII. 1575. – Rim, 28. XII. 1650.) bio je hrvatski pisac i jezikoslovac.

1883. Rodio se Ivan Meštrović

Ivan Meštrović (Vrpolje u Slavoniji, 15. VIII. 1883. – South Bend, SAD, 16. I. 1962.) bio je hrvatski kipar i arhitekt.

2021. Umro je Edo Pivčević

Edo Pivčević (Omiš, 11. VIII. 1931. – Bristol, Velika Britanija, 15. VIII. 2021) bio je hrvatski filozof i dramatičar.

16. kolovoza

1912. Rodio se Branko Klarić

Branko Klarić (Jesenice, 16. VIII. 1912. – Križni put, V. 1945.) bio je hrvatski pjesnik.

1942. Umro je Karlo Häusler

Karlo Häusler (Križevci, 3. XI. 1887. – Zagreb, 16. VIII. 1942.) bio je hrvatski pjesnik, feljtonist i književni kritičar.

1993. otvoreni radovi na tunelu „Sveti Rok“

2011. Umro je Miroslav Šicel

Miroslav Šicel (Varaždin, 16. VIII. 1926. – Zagreb, 25. XI. 2011.) bio je hrvatski književni povjesničar, esejist, pisac školskih udžbenika.

Borba za nezavisnost

- 1991. srpska vojska ubila 4 starije osobe u Peckima.
- 1993. Takozvana Armija BiH počinila je 16. kolovoza 1993. ratni zločin u selu Kiseljak (općina Žepče). Pripadnici Armije BiH, diverzanti 303. i 314. brigade 3. korpusa Armije BiH su u uniformama HVO-a neometano ušli u selo pa počinili strašan ratni zločin.

17. kolovoza

1869. Umro je Ivo Visin

Ivo Visin (Prčanj, Crna Gora, 3. XI. 1806. – Prčanj, 17. VIII. 1869.) bio je hrvatski pomorski kapetan i istraživač.

1878. Rodio se Milan Stahuljak

Milan Stahuljak (Bjelovar, 17. VIII. 1878. – Zagreb, 2. IV. 1962.) bio je hrvatski skladatelj i dirigent.

1892. Otvore n zagrebački Glavni kolodvor

Gradnja zgrade Glavnoga kolodvora, koji se na početku zvao Državni kolodvor, počela je 1890., a projekt za zgradu izgradio je arhitekt Državnih ugarskih željeznica Ferenc Pfaff. Zgrada Glavnoga kolodvora registrirana je kao kulturno dobro, oblikovana je u neoklasicističkom stilu, ukrašena je skulpturama i dekoracijama te dugačka 186,5 metara.

1987. Umro je Oktavijan Miletić

Oktavijan Miletić (Zagreb, 1. X. 1902. – Zagreb, 17. VIII. 1987.) bio je hrvatski redatelj, snimatelj, scenarist i glumac.

1940. Umro je Aleksa Kokić

Aleksa Kokić (Subotica, 14. X. 1913. – Cetinje, 17. VIII. 1940.) bio je hrvatski književnik.

1990. Utemeljena Hrvatska izvještajna novinska agencija (HINA). Utemeljena je Zakonom o Hini koji je usvojen u Hrvatskom saboru 26. srpnja 1990. Prvu vijest Hina je emitirala 17. kolovoza 1990. Novim Zakonom o Hini iz listopada 2001. ona je preustrojena u javnu ustanovu Republike Hrvatske.

2015. Umro je Arsen Dedić

Arsen Dedić (Šibenik, 28. VII. 1938. – Zagreb, 17. VIII. 2015.) bio je hrvatski skladatelj, književnik, prevoditelj, pjesnik i kantautor.

Borba za nezavisnost

- 1990. Balvan revolucija. 17. 8. 1990. Hrvatska vlada zaključila je kako je referendum o tzv. srpskoj autonomiji u Republici Hrvatskoj neustavan. Srbi u Benkovcu, Obrovcu, Kninu i dr. se okupljaju, naoružavaju, dižu barikade, preprečavaju ceste i željezničke pruge (balvani). Tri helikoptera hrvatskog ministarstva unutarnjih poslova (MUP-a) koji su letjela prema Kninu, zbog uspostave reda, presrela je eskadrila MIG-ova JNA i vratila u Zagreb. Načelnik Generalštaba te već srbizirane Armije Blagoje Adžić zaprijetio je Hrvatskoj osvetom ako u Hrvatskoj „padne i jedna glava“ (srpska).
- 1991. Banjalučki korpus JNA prešao je 17. kolovoza 1991. godine rijeku Savu i pridružio se pobunjenim Srbima u napadu na Hrvatsku (Okučane, Staru i Novu Gradišku).

18. kolovoza

1450. Rodio se Marko Marulić

Marko Marulić (Marcus Marulus, Marulus Delmata, Marulus Spalatensis, Pečenić), (Split, 18. VIII. 1450. – Split, 5. I. 1524.) bio je hrvatski književnik.

Milorad Pupovac nisu ispunili dogovor.

1493. Rodio se Ivan Ungnad

Ivan Ungnad (Sonnegg, Austrija, 18. VIII. 1493. – Vintířov, Češka, 27. XII. 1564.) bio je zemaljski kapetan Štajerske, vrhovni kapetan Hrvatsko-slavonske krajine i veliki župan varaždinski.

1872. Umro je Petar Preradović

Petar Preradović (Grabrovnica kraj Pitomače, 19. III. 1818. – Fahrafeld, Austrija, 18. VIII. 1872.) bio je general, hrvatski pjesnik i prevoditelj.

1889. Rodio se Ljudevit Kara

Ljudevit Kara (Beč, 18. VIII. 1889. – Zagreb, 13. XI. 1973.) bio je hrvatski karikaturist, ilustrator i kritičar.

1910. Električni tramvaj u Zagrebu

Promet na prvoj pruzi električnog tramvaja svečano je otvoren 18. kolovoza 1910. godine. Konjski se tramvaj zadržao još godinu dana, do potpunog dovršenja mreže električnog tramvaja. Rashodovani zagrebački konjski tramvaj premješten u Veliku Goricu, u kojoj je nastavio voziti sve do 1937. godine.

2019. Umro je Denis Kuljiš

Denis Kuljiš (Split, 8. XII. 1951. – Zagreb, 18. VIII. 2019.) bio je hrvatski književnik, poduzetnik i novinar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpski pobunjenici, pod lokalnim vodstvom Veljka Džakule, oteli su dr. Ivana Šretera (1951. – 1991.). Hrvatski mirotvorac iz Pakraca je mučen i ubijen, zadnji put je viđen živ 29. kolovoza 1991. godine i od tada mu se gubi svaki trag. Dogovorena je njegova razmjena s Miloradom Pupovcem za dva srpska doktora koji su bili uhićeni jer su krali lijekove i nosili ih pobunjenicima. Hrvatska strana je oslobodila dva srpska doktora, a srpska strane i

19. kolovoza

1557. Hrvatska vojska pobjedila Osmanlije

Bitka kod Svete Helene, u kojoj je malobrojnija hrvatska vojska potukla Osmanlije, dogodila se 19. kolovoza 1557. godine. Naime, bilo je to doba kada su osmanske snage harale Hrvatskom koja se očajnički branila pod vodstvom bana Petra Erdodyija.

1851. Rodio se Ivan Despot

Ivan Despot (Zaostrog, 19. VIII. 1851 – Split, 19. II. 1886) bio hrvatski svećenik i književnik.

1829. Rodio se Miho Klaić

Miho Klaić (Dubrovnik, 19. VIII. 1829. – Zadar, 3. I. 1896.) bio je hrvatski političar.

1904. Rodio se Nikola Šop

Nikola Šop (Jajce, BiH, 19. VIII. 1904. – Zagreb, 2. I. 1982.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1930. Umro je Juraj Plančić

Juraj Plančić (Stari Grad, 22. X. 1899. – Pariz, 19. VIII. 1930.) bio je hrvatski slikar.

Borba za nezavisnost

- 1990. Srbi u Hrvatskoj se na referendumu izjašnjavaju o svojoj autonomiji
- 1991. žestoki napad na Pakrac izveli su pobunjenici i JNA.
- 1991. Srpski pobunjenici su 19. kolovoza 1991. godine pokušali zauzeti policijsku postaju i grad Daruvar, ali nisu uspjeli. Daruvar su branili Hrvati i Česi. Tri policajca zarobljena su i odvedena. Od tada im se gubi svaki trag. Ubijeni su, a da se

ne zna gdje su posmrtni ostatci ubijenih policajaca. Srbi nisu uspjeli zauzeti policijsku postaju pa su 20. kolovoza 1991. godine izveli jak minobacački napad na Daruvar.

20. kolovoza

1181. Prvo spominjanje Varaždina. Varaždin je jedan od najstarijih hrvatskih gradova, čije se povijesno ime Garestin prvi put spominje 20. kolovoza 1181. u ispravi hrvatsko-ugarskog kralja Bele III. Tekstom te važne sudske isprave kojom je kralj u sporu oko posjeda između zagrebačkog Kaptola i varaždinskog župana Beleóa Kaptolu vratio Varaždinske Toplice ujedno se potvrđuje da varaždinska kraljevska tvrđava kao sjedište Varaždinske županije kojom upravlja župan postoji već u prvoj polovici 12. stoljeća. Međutim, Varaždin je i prvi hrvatski grad koji stekao status slobodnog kraljevskog grada. Takvu je povlasticu Varaždincima odobrio kralj Andrija II. Arpadović svojom poveljom 1209. godine, koju je potvrdio kralj Bela IV. pravnim dokumentom 1220. godine.

1890. Rodio se Stjepan Mohorovičić

Stjepan Mohorovičić (Bakar, 20. VIII. 1890. - Zagreb, 13. II. 1980.) bio je hrvatski fizičar i geofizičar.

1894. Rodio se Antun Barac

Antun Barac (Kamenjaku kraj Crikvenice 20. VIII. 1894. - Zagreb, 1. XI. 1955.) bio je hrvatski povjesničar književnosti.

1964. Rodio se Dino Dvornik

Dino Dvornik (Split, 20. VIII. 1964. – Zagreb, 7. IX. 2008.) bio je hrvatski glazbenik, pjevač, skladatelj, tekstopisac, aranžer, producent, glumac i realiti zvijezda. Kralj funka.

1967. Umro je Anton Masle

Antun Masle (Orašac kraj Dubrovnika, 1. IX. 1919. – Dubrovnik, 20. VIII. 1967.) bio je hrvatski slikar.

1970. Umro je Ton Smerdel

Ton (Antun) Smerdel (Silba, 21. IV. 1904. – Zagreb, 20. VIII. 1970.) bio je hrvatski pjesnik, esejist, kritičar, pisac ogleada, prevoditelj, latinist, klasični filolog.

Borba za nezavisnost

- 1993. Predstavljen je norveško-britanski plan tzv. Stoltenbergov-Owen-ov mirovni plan za BiH. Nelegalna vlada BiH odbacila je plan 29. kolovoza 1993. godine.

21. kolovoza

1631. Umro je Matija Divković

Matija Divković (Jelaške kraj Vareša, 1563. – Olovo, 21. VIII. 1631.) bio je hrvatski franjevac i vjerski pisac.

1906. Umro je Josip Kozarac

Josip Kozarac (Vinkovci, 18. III. 1858. – Koprivnica, 21. VIII. 1906.) bio je hrvatski prozaist – novelist, romanopisac, pjesnik, pisac pripovijetki i polemičar, diplomirani inženjer šumarstva.

1910. Rodio se Grgo Gamulin

Grgo Gamulin (Jelsa 21. VIII. 1910. – Zagreb, 2. 10. 1997.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti, likovni kritičar i književnik.

1915. Umro je Fran Kesterčanek

Fran Kesterčanek (Zagreb, 14. IX. 1856. – Zagreb, 21. VIII. 1915.) bio je hrvatski šumarski stručnjak Jedan je od osnivača suvremenoga šumarstva u nas.

1924. Umro je Izidor Poljak

Izidor Poljak (Bednja, 7. V. 1883. – Brčko, BiH, 21. VIII. 1924.) bio je svećenik Vrhbosanske nadbiskupije i hrvatski pjesnik.

1982. Umro je Mirko Rački

Mirko Rački (Novi Marof, 13. X. 1879. – Split, 21. VIII. 1982.) bio je hrvatski slikar i grafičar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Velikosrbi su žestoko granatirali Osijek
- 1991. Hrvatske snage su osvojile vojarnu i skladište „Barutana“ u Sisku.

22. kolovoza

1863. Umro je Luka Botić

Luka Botić (Split, 22. I. 1830. – Đakovo, 22. VIII. 1863.) bio je hrvatski književnik i političar.

1869. Darovana zagrebačka mumija. Zagrebačka mumija (Zagrebačka lanena knjiga) je arheološki izložak iz Egipta u Arheološkom muzeju u Zagrebu. To je mumija umotana u laneni povoj s najduljim etruščanskim natpisom na svijetu. Mumiju je kupio Mihael Barić prilikom svog posjeta Egiptu (1848./1849.). Njegov brat Ilija Barić darovao ju je Jugoslavenskoj akademiji u Zagrebu 1862. godine i trajno je pohranjena u Arheološkom muzeju u Zagrebu. Zagrebačka mumija došla je posebnim transportom iz Beča do Zagreba za koji se pobrinuo ban Ivan Mažuranić. Zagrebačka mumija jedini je primjerak na svijetu koji povezuje staru etrurijsku i egipatsku kulturu.

1917. Rodio se Većeslav Holjevac

Većeslav Holjevac (Karlovac, 22. VIII. 1917. – Zagreb, 11. VII. 1970.) bio je hrvatski general i političar.

1924. Umro je Izidor Poljak

Izidor Poljak (Bednja, 7. V. 1883. – Brčko, BiH, 21. VIII. 1924.) bio je svećenik Vrhbosanske nadbiskupije i hrvatski pjesnik.

1959. Umro je Vladimir Kovačić

Vladimir Kovačić (Vinkovci, 28. III. 1907. – Zagreb, 22. VIII. 1959.) bio je hrvatski pjesnik i publicist.

1986. Umro je Josip Torbarina

Josip Torbarina (Račišće na Korčuli, 19. IX. 1902. – Stratford, Velika Britanija, 22. VIII. 1986.) bio je hrvatski anglist, komparatist i prevoditelj. Akademik.

Borba za nezavisnost

- 1993. Nakon operacije kodnog imena „Gusar“ (akcije Maslenica 22-28. siječnja 1993.) započele su pripreme za spajanje Novskog ždrila pontonskim mostom. Radovi na postavljanju i spajanju teglenica su započeli početkom srpnja 1993. godina a 18. srpnja 1993. predsjednik dr. Franjo Tuđman je pješice u pratnji dužnosnika i veleposlanika prešao most. Most je bio dug 279 m a širok 7,6 m. Sastojao se od 5 teglenica i 6 prijelaznih mostića. Četnici su ga redovito gađali, bilo je i težih oštećenja ali most je služio svojoj svrsi. Most je ponovno povezao Sjevernu i Južnu Hrvatsku. Nakon težeg oštećenja pontonskog mosta izvršena je sanacija i most je ponovno otvoren za promet 22. kolovoza 1993. godine.

23. kolovoza

1899. Krapinski pračovjek. Istraživanja paleolitičkih nalazišta u Hrvatskoj, kao i priča o krapinskim praljudima, započinju 23. kolovoza 1899. godine kada je Dragutin Gorjanović-Kramberger na poziv fra. Dominika Antolkovića posjetio nalazište na

Hušnjakovu brijegu u Krapini kako bi proučio ostatke kostiju i zubi koji su tamo pronađeni tijekom iskapanja pijeska.

1973. Umro je Dominik Mandić

Dominik Mandić (Andrija), (Lise kraj Širokoga Brijega, BiH, 2. XII. 1889. – Chicago, 23. VIII. 1973.) bio je hrvatski povjesničar.

2008. Rezolucija Europskog parlamenta o europskoj savjesti i totalitarizmu.

Rezolucija Europskog parlamenta o europskoj savjesti i totalitarizmu od 2. travnja 2008. godine. Europski dan sjećanja na žrtve totalitarnih i autoritarnih režima – nacizma, fašizma i komunizma, poznat i kao Dan crne vrpce, obilježava se 23. kolovoza kao spomendan u Republici Hrvatskoj i europski je dan sjećanja na žrtve totalitarnih diktatura u Europi u 20. stoljeću. Europski dan sjećanja na žrtve totalitarnih i autoritarnih režima – nacizma, fašizma i komunizma.

Borba za nezavisnost

- 1996. U Beogradu potpisan sporazum o normalizaciji odnosa RH i SRJ

24. kolovoza

1777. Umro je Antun Kanižlić

Antun Kanižlić (Požega, između 5. i 9. XI. 1699. – Požega, 24. VIII. 1777.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, duhovni pisac i pjesnik.

1863. Rodio se Dragutin Lerman

Dragutin Lerman (Požega, 24. VIII. 1863. – Kreševo, 12. VI. 1918.) bio je hrvatski istraživač i putopisac.

1868. Rodio se fra Bono Zec

Fra Bono (Bonaventura, Bone) Zec (Brzac, Krk, 24. VIII. 1868. – Rim, 26. IX. 1954.) bio

je katolički svećenik i visoki crkveni dužnosnik, hrvatski pjesnik i rodoljub.

1895. Rodio se Milan Majer

Milan Majer (Zagreb, 24. VIII. 1895. – Zagreb, 1. I. 1967.) bio je hrvatski skladatelj i glazbeni kritičar.

1947. Ubijen je Miroslav Bulešić

Miroslav Bulešić (Čabrunići, 13. V. 1920. – Lanišće, 24. VIII. 1947.) bio je hrvatski katolički svećenik i mučenik. Proglašen je blaženikom 28. rujna 2013. godine.

1976. Otvoren Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu

U Splitu je 24. kolovoza 1976. godine otvoren Muzej hrvatskih arheoloških spomenika.

Borba za nezavisnost

- 1990. Na izvanrednom zasjedanju Sabora RH dr. Franjo Tuđman izjavio je da se zbog oružane pobune Srba zemlja nalazi u izvanrednom stanju. Istovremeno je razriješen dr. Stipe Šušvar kao predstavnik Hrvatske u Predsjedništvu SFRJ i na njegovo mjesto imenovan je Stipe Mesić, a za predsjednika hrvatske Vlade je postavljen Josip Manolić.
- 1991. srpska vojska je u Žutoj Lokvi ubila 4 hrvatska policajca.
- 1991. Luka Andrijanić oborio je avion JNA iznad Borova Sela koji
- je napadao položaje hrvatskih snaga na silosu Đergaj.

25. kolovoza

1595. Riječnik Fausta Vrančića

Faust Vrančić (Šibenik, 1. I. 1551. – Venecija, 20. I. 1617.) bio je izumitelj, jezikoslovac, biskup, diplomat, (hrvatski

Leonardo da Vinci). Vrančić je objavio svoj Riječnik.

1878. Rodio se Slavko Kvaternik

Slavko Kvaternik (Vučinići kraj Vrbovskoga, 25. VIII. 1878. – Zagreb, VI. 1947.) bio je hrvatski časnik i političar.

1923. Umro je Milan Ogrizović

Milan Ogrizović (Senj, 12. II. 1877. – Zagreb, 25. VIII. 1923.) bio je hrvatski književnik i političar (Čista stranka prava).

2009. Umro je Virgilije Nevjestić

Virgilije Nevjestić (Kolo, BiH, 22. XI. 1935. – Pariz, 25. VIII. 2009.) bio je hrvatski grafičar, slikar i pjesnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Započela bitka za Vukovar. Pripadnici JNA iz vojarne u Vukovaru i postava u Borovu Selu zajedno s pripadnicima srpskih paravojskih postrojbi iz okolnih sela krenuli su 25. kolovoza 1991. godine u napad na Borovo Naselje i grad Vukovar.
- 1991. JNA i srpske paravojske postrojbe izvele su žestok napad na Otočac i dolinu
- Gacke.
- 1991. Bedem ljubavi mirotvorni pokret majki čiji su sinovi bili u JNA.
- Osnivanje Pokreta majki za mir Bedem ljubavi dogovoren je na velikom skupu roditelja u dvorani Globus u Zagrebu 25. kolovoza 1991. godine. Skup je organizirala hrvatska katolička aktivistica Ružica Čavar, kojoj su dvojica sinova također onda bili u JNA. Djelovale su humanitarno i pomagale izbjeglicama iz Hrvatske i BiH te hrvatskim ranjenicima.

26. kolovoza

1765. Umro je Đuro Bašić

Đuro Bašić (Dubrovnik, 24. X. 1695. – Dubrovnik, 26. VIII. 1765.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, književnik i duhovni pisac.

1883. Rodio se Svetomir Šimunec

Svetomir Šimunec (Zagreb, 26. VIII. 1883. – ?) bio je hrvatski arhitekt.

1904. Rodio se Bogdan Radica

Bogdan Radica (Split, 26. VIII. 1904 – New York, 5. XII. 1993) bio je hrvatski povjesničar, publicist, diplomat, književnik i prevoditelj.

1909. Umro je Fran Vrbanić

Fran Vrbanić (Gospić, 1. XI. 1847. – Zagreb, 26. VIII. 1909.) bio je hrvatski pravnik.

1939. Sporazum Cvetković – Maček i Banovina Hrvatska

Nakon višemjesečnih pregovora 26. kolovoza 1939. potpisan je čuveni sporazum Cvetković-Maček kojim je ustrojena Banovina Hrvatska kao zasebna teritorijalna jedinica unutar Kraljevine Jugoslavije. Sporazum su dogovorili Vladko Maček, čelnik HSS-a, i Dragiša Cvetković, tadašnji premijer Kraljevine Jugoslavije. Glavni pokretač pregovora bio je knez Pavle Karađorđević, tadašnji regent Kraljevine u ime malodobnog Petra II., koji je želio da se hrvatsko pitanje *skine s dnevnog reda* zbog stabilnosti države. Sporazum je potpisan u dvorcu Božjakovini, pokraj Zagreba.

1992. Umrla je Đurđica Barlović

Đurđica Barlović (r. Miličević; Split, 23. IV. 1950. – Zadar, 26. VIII. 1992.) bila je hrvatska pjevačica zabavne glazbe.

1995. Vlak slobode

Dvadesetšestog kolovoza 1995. krenuo je iz Zagreba prema Kninu i Splitu poznati *Vlak slobode*. Dogodilo se to 20-ak dana nakon Operacije Oluja i uspješnog oslobođenja

Knina, a taj je čin simbolički predstavljao obnovu željezničke veze Zagreba i Splita.

27. kolovoza

1849. Rodio se Ivan Rendić

Ivan Rendić (Imotski, 27. VIII. 1849. – Split, 29. VI. 1932.) bio je hrvatski kipar

1853. Rodio se Ivan Milčetić

Ivan Milčetić (Milčetići, otok Krk, 27. VIII. 1853. – Varaždin, 26. X. 1921.) bio je hrvatski književni povjesničar, filolog, etnograf i folklorist.

1871. Rodio se Vjekoslav Heinzl

Vjekoslav Heinzl (Zagreb, 27. VIII. 1871. – Zagreb, 1. III. 1934.) bio je hrvatski arhitekt.

1972. Počelo emitiranje Drugog programa Radiotelevizije Zagreb

Počelo emitiranje Drugog programa Radiotelevizije Zagreb koji je od 27. kolovoza prenosio natjecanja s Olimpijskih igara u Münchenu. Prijenos je trajao do 2. rujna 1972. godine.

No kao službeni početak TVZ 2 uzima se 29. studenoga 1972., kad je započelo emitiranje dnevnoga domaćeg programa od 20 do 23 sata, koji se u programskom rasporedu do 17. veljače 1973. nazivao »eksperimentalnim«.

1990. Otvaranje XV. atletskog prvenstva Europe

U Splitu je predsjednik RH dr. Franjo Tuđman otvorio XV. atletsko prvenstvo Europe,

1991. Badinterova komisija, imenovani članovi

Badinterovu komisiju (arbitražnu komisiju) formiralo je Vijeće ministara Europske ekonomske zajednice 27. kolovoza 1991. Članovi komisije bili su: *Robert Badinter*, predsjednik Ustavnog suda Francuske, *Roman Herzog*, predsjednik Saveznog ustavnog suda

Njemačke, *Aldo Corasaniti*, predsjednik Ustavnog suda Italije, *Francisco Tomás y Valiente*, predsjednik Ustavnog suda Španjolske i *Irene Petry*, predsjednica Ustavnog suda Belgije. Robert Badinter imenovan je predsjednikom peteročlane komisije. Od studenoga 1991. do siječnja 1993. Arbitražna je komisija izdala petnaest pravnih mišljenja.

2000. Umro je Ante Zaninović

Ante Zaninović (Beograd, 31. X. 1934. – Zagreb, 27. VIII. 2000.) bio je hrvatski filmski redatelj, scenarist, crtač i animator.

2021. Umro je Stjepan Babić

Stjepan Babić (Oriovac, 29. XI. 1925. – Zagreb, 27. VIII. 2021.) bio je hrvatski jezikoslovac

Borba za nezavisnost

- 1991. Spaljeno selo Kijevo
- 1991. Okupirani odašiljači „Čelavac“ i „Lička Plješevica“

28. kolovoza

1863. Rođena je Marija Freudenreich

Marija "Micika" Freudenreich (udana Huth) (Zagreb, 28. VIII. 1863. – Zagreb, 18. I. 1944.) bila je hrvatska operna pjevačica i glumica.

1895. Hidroelektrana Jaruga puštena u pogon

Dana 28. kolovoza 1895. pušten je u pogon prvi hrvatski te jedan od prvih svjetskih elektroenergetskih sustava: Hidroelektrana "Krka" – Šibenik (kasnije nazvana Hidroelektrana Jaruga 1.), Prve hidroelektrane u svijetu bila je hidroelektrana na slapovima Niagare koje je puštena u rad samo dva dana prije nego što je puštena u pogon hidroelektrana „Krka“ (kasnije nazvana Jaruga

I.). Sagrađena je ispod slapa Skradinskog buka na rijeci Krki (danas unutar Nacionalnog parka Krka).

1898. Sarkofag kraljice Jelene Slavne

Arheolog don Frane Bulić pronašao je sarkofag i nadgrobnii natpis hrvatske kraljice Jelene, razbijen u devedeset komada, 28. kolovoza 1898. godine. Do otkrića je došao pri arheološkom istraživanju temelja nekadašnje starohrvatske bazilike koja se nalazi pokraj današnje crkve Gospe od Otoka u Solinu.

1917. Prikazan prvi hrvatski film

Prva domaća produkcijska kompanija bila je *Croatia* koja je 1917. proizvela prvi hrvatski igrani film *Brcko u Zagrebu*, Arnošta Grunda. Taj je film na žalost izgubljen, kao i sva ostala igrana ostvarenja nastala u Hrvatskoj u razdoblju između dva svjetska rata.

Borba za nezavisnost

- 1991. od Ovčare prema Vučedolu smjestili su se tenkovi JNA i počeli s ukopavanjem.
- 1991. velikosrpski pobunjenici napali su selo Lički Osik, gdje su stanovnici imali samo nekoliko lovačkih pušaka.
- 1991. mobilizacija radi obrane Hrvatske
- 1991. U Slavonskom Brodu zaustavljen vlak koji je iz Slovenije prevezio oružje. Naoružanje je oduzeto i podijeljeno postrojbama

29. kolovoza

1189. Povelja bosanskog bana Kulina Dubrovačkoj Republici

Povelja bosanskog bana Kulina Dubrovačkoj Republici izdana je 29. kolovoza 1189. godine. Radi se o izvanredno značajnom pisanom

spomeniku za bosansku povijest jer je Kulinova povelja najstariji sačuvani bosanski državni dokument uopće. Njen dio pisan bosančicom (drugi dio pisan je latinicom) ujedno je najstariji sačuvani dokument takve vrste u povijesti. Iz tog razloga, kao i činjenice da, izuzev u uvodnoj invokaciji, nema utjecaja crkvenoslavenskog, Povelja je vrlo važan izvor i s jezičnog stajališta.

1434. Rodio se Jan Pannonius

Jan Panonac (Ianus Pannonius, Ivan Česmički) (nepoznato mjesto blizu ušća Drave, 29. VIII. 1434. – Medvedgrad 27. III. ili 30. XI. 1472.) bio je latinski pjesnik, hrvatskog podrijetla.

1526. Mohačka bitka

Mohačka bitka, vojni sukob kraj Mohača u Ugarskoj koji se odigrao 29. VIII. 1526. i u kojem je brojčano nadmoćnija osmanska vojska, predvođena sultanom Sulejmanom II. Veličanstvenim, porazila hrvatsko-ugarsku vojsku na čelu s kraljem Ludovikom II. Jagelovićem.

2004. Umro je Ivan Lacković Croata

Ivan Lacković Croata (Batinske, 1. I. 1932. – Zagreb, 29. VIII. 2004.) bio je istaknuti hrvatski likovni umjetnik, predstavnik hrvatskog naivnog slikarstva, kolekcionar, bibliograf, domoljub.

Borba za nezavisnost

- 1991. U Slavonskom Brodu i Vinkovcima zaustavljeno (od 28. do 30. kolovoza) je nekoliko vlakova s oružjem i intendantskom opremom JNA iz Slovenije; hrvatske snage oduzele su dio oružja i opreme.
- 1991. Početak bitke za Gospić.
- 1991. U Skeli, kod Gline ubijeno 10 osoba. U Domovinskom ratu na području općine Glina poginulo je 396 osoba; od toga više od 300 civila (većinom osobe starije od 60 godina;

život je izgubilo i petoro djece). Bio je to ratni zločin i etničko čišćenje za koji zločinci nisu odgovarali.

30. kolovoza

1873. Rodio se Milivoj Dežman

Milivoj Dežman (Zagreb, 30. VIII. 1873. – Zagreb, 24. VI. 1940.) bio je hrvatski liječnik, književnik, novinar i urednik.

1889. Rodio se Mile Budak

Mile Budak (Sveti Rok kraj Gračaca, 30. VIII. 1889. – Zagreb, 7. VI. 1945.) bio je hrvatski književnik, odvjetnik i političar.

1905. Umro je Grgo Martić

Grgo Martić (Rastovača kraj Posušja, BiH, 24. I. 1822. – Kreševo, BiH, 30. VIII. 1905.) bio je hrvatski i bosanskohercegovački franjevac, sakupljač narodnih pjesama, pjesnik, preporodni književnik, kulturni i politički djelatnik.

1929. Umro je Ivo Vojnović

Ivo Vojnović (Dubrovnik, 9. X. 1857. – Beograd, 30. VIII. 1929.) bio je hrvatski književnik.

1974. Najtragičnija željeznička nesreća u Hrvatskoj

Najteža željeznička nesreća u čitavoj hrvatskoj povijesti dogodila se u Zagrebu 30. kolovoza 1974. godine. Naime, tog su dana poginule čak 153 osobe kad je ekspresni putnički vlak na liniji Atena-Zagreb-Dortmund u 22 sata i 40 minuta brzinom od 104 km/h uletio s istoka na zagrebački Glavni kolodvor. Zbog prevelike brzine vagoni su izletjeli iz tračnica i prevrnuli se.

2007. Kornatska tragedija

Kornatska tragedija dogodila se 30. kolovoza 2007. kada je skupina vatrogasaca nastradala pri gašenju požara na otoku Velikom Kornatu. Od ukupno trinaest vatrogasaca u skupini

zahvaćenog požarom, dvanaest ih je poginulo na licu mjesta ili preminulo u bolnicama, a jedini koji je preživio bio je tada dvadesettrogodišnji Frane Lučić iz Tisnog. Događaj je jedna od najvećih mirnodopskih nesreća koje su pogodile Hrvatsku.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpski teroristi napali su policijsku stanicu na Plitvicama i protjerali hrvatske policajce.
- 1991. Održan je prosvjed građana ispred zgrade Komande 5. vojne oblasti u Zagrebu; hrvatski intelektualac Vlado Gotovac održao je govor.

31. kolovoza

1536. Osmanlije započele opsadu Klisa

U ljeto 1536. skupila se velika osmanska vojska i obnovila utvrdu u Solinu te sagradila još dvije kako bi potpuno opkolila Klis i prisilila ga na predaju. Opsada je počela 31. kolovoza, a trajala je do sredine ožujka 1537. Tada je grad u potpunosti pao pod osmansku vlast, pod kojom je uglavnom ostao idućih više od stotinu godina.

1834. Rodio se Natko Nodilo

Natko Nodilo (Split, 31. VIII. 1834. – Zagreb, 21. V. 1912.) bio je hrvatski političar, povjesničar i publicist.

1862. Prva lokomotiva stigla u Zagreb

Prva lokomotiva iz Zidanog Mosta stigla u Zagreb. Nakon uspjele pokusne vožnje u Zagreb je stigla i prva željeznička kompozicija s dva vagona, a kad su položeni brzojavni vodovi, signali i sigurnosni uređaji duž pruge, otvoren je 1. listopada 1862. redovit promet Zidani Most-Zagreb-Sisak.

1959. Umro je Franjo Preveden

Franjo Preveden (Kamenica, 5. X. 1890. – Washingtonu, 31. VIII. 1959.) bio je lingvist, poliglot, povjesničar, sveučilišni profesor, prevoditelj, domoljub.

Slika 18. Grobnica obitelji Jelačić u Zaprešiću

Borba za nezavisnost

- 1991. Uhićen je hrvatski domoljub Antun Kikaš. Poznati hrvatski domoljub Anton Kikaš, ugledni biznismen iz Kanade, je u kolovozu 1991. avionom boeing 707 Uganda Airlinesa pokušao dopremiti lako naoružanje za hrvatsku policiju i ZNG. Avion je prisilno prizemljen na zagrebački vojni aerodrom gdje je Anton Kikaš uhićen. Oružje je oduzeto, a Anton Kikaš je odveden u vojni zatvor u Beograd gdje je bio tri mjeseca. Hrvatska i srpska strana su dogovorili razmjenu pa je Anton Kikaš razmijenjen za generala Aksentijevića.

Slika 17. Zgrada Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu

1. rujna

1297. Prvi spomen Slatine

Prvi put Slatina se spominje pod nazivom Zalathnuk u ispravi zagrebačkog biskupa Mihovila. Izdao ju je 1. rujna 1297. godine. Kroz povijest su zabilježeni brojni nazivi (*Saladnah, Slatinaj, Zalathnoh, Zalathnuk, Salathnock, Salathinaj, Szlatyn*). Isprva je pripadala virovitičkoj županiji, a kasnije križevačkoj. Naselje se nalazilo na sjecištu važnih prometnica koje su povezivale Njemačku i Ugarsku.

1666. Umro je Juraj Ratkaj

Juraj Ratkaj (Veliki Tabor, 22. XII. 1612. – Zagreb, 1. IX. 1666.) bio je barun, hrvatski katolički svećenik i povjesničar.

1873. Rodio se Dinko Šimunović

Dinko Šimunović (Knin, 1. IX. 1873. – Zagreb, 3. VIII. 1933.) bio je hrvatski književnik.

1888. Rodio se Andrija Štampar

Andrija Štampar (Brodski Drenovac, 1. IX. 1888. – Zagreb, 26. VI. 1958.) bio je hrvatski liječnik, specijalist higijene i socijalne medicine.

1919. Rodio se Antun Masle

Antun Masle (Orašac pokraj Dubrovnika, 1. IX. 1919. – Dubrovnik, 20. VIII. 1967.) bio je hrvatski slikar.

1930. Otvorena Tržnica Dolac u Zagrebu

Tržnica Dolac otvorena je 1930. godine na mjestu starih zidina koje su srušene (o tome svjedoči ulica Pod zidom). Kovačićev plan nadopunio je arhitekt Vjekoslav Bastl.

1930. Rodio se Krsto Špoljar

Krsto Špoljar (Bjelovar, 1. IX. 1930. – Zagreb, 28. XI. 1977) bio je hrvatski pjesnik, pripovjedač, romansijer, esejist, književni kritičar i urednik.

1998. Umro je Petar Šegedin

Petar Šegedin (Žrnovo na Korčuli, 8. VII. 1909. – Zagreb, 1. IX. 1998.) bio je hrvatski književnik i kulturni djelatnik.

2000. Umro je Prvislav Weissenberger Raganzini

Prvislav Weissenberger Raganzini (Šibenik, 1. XII. 1902. – Santiago, Čile, 1. IX. 2000.) bio je hrvatski ekonomist, diplomat i čileanski povjesničar.

2013. Umro je Zvonko Bušić

Zvonko Bušić Taik (Gorica, BiH, 23. I. 1946. – Rovanjaska, 1. IX. 2013.) bio je borac za slobodnu Hrvatsku, politički aktivist.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srbi su topništvom napali Slavonski Brod.
- 1991. Pobjunjeni Srbi su uz potporu JNA napali Daruvar. U prigradskom naselju Doljanima vodila se bitka s teroristima (*krvava daruvarska nedjelja*). U žestokim borbama poginulo je 6 branitelja, a 11 ih je ranjeno. Branitelji su uspjeli obraniti grad.

2. rujna

1921. Umro je Antun Lučić

Antun Lučić (Split, 9. IX. 1855. – Washington, 2. IX. 1921.) bio je američki inovator hrvatskog podrijetla, pomorski časnik, mineralog, najzaslužniji za prvu naftnu bušotinu u Teksasu.

1981. Umro je Andrija Maurović

Andrija Maurović (Muo u Boki kotorskoj, 29. III. 1901. – Zagreb, 2. IX. 1981.) bio je hrvatski slikar, ilustrator i crtač stripova.

Borba za nezavisnost

- 1991. JNA je napala Petrinju iz svoga tenkovskog garnizona pod zapovjedništvom potpukovnika Slobodana Tarbuka.
- 1991. Srpske postrojbe (četnici i JNA) okupirale su Berak, Bokšić, Oriolik i Grabovo te Mikluševce, Tompojevce i Čakovce.
- 1991. Velikosrpski ratni zločin u Berku. Ukupno je za vrijeme Domovinskoga rata ubijeno 56 Berčana Hrvata. Ratni zločin počinili su domaći Srbi i crnogorski četnici (prema svjedočenjima preživjelih). Od listopada 1991. godine bilo je zatočeno 96 Berčana od strane Srba. U zatočeništvu su proveli tri i pol mjeseca, a 56 ih se nije živo vratilo iz zatočeništva. Brojne žene su bile silovane. Žrtve su nađene na više lokacija: na groblju Berak 25. ožujka 1998., u masovnim grobnicama u Šarvizu 7. lipnja 1999., u bunaru 10. lipnja 1999., u Negoslavcima iza pruge 7. srpnja 1999. te u ritu pored Negoslavaca 28. studenoga 2003. godine.
- 1991. Iako je potpisano primirje u Beogradu, pobunjeni Srbi i JNA nastavili su napadati (od 2 do 5. rujna) na Petrinju, Sisak, Gospić, Perušić, Otočac, Okučane, Vukovar.
- 1991. Hrvatske snage uspostavile su crtu obrane Siska u selu Mošćenici.
- 1991. Vlada Republike Hrvatske započela s mobilizacijom.

3. rujna

1609. Umro je Trifun Bokanić

Trifun Bokanić (Pučišća na Braču, 4. IV. 1575. – Trogir, 3. IX. 1609.) bio je hrvatski klesar i graditelj.

1933. Umro je Ivo Pilar

Ivo Pilar (Zagreb, 19. VI. 1874. – Zagreb, 3. IX. 1933.) bio je hrvatski političar, odvjetnik i publicist, povjesničar, utemeljitelj hrvatske geopolitike.

1938. Rodio se Zvonimir Milčec

Zvonimir Milčec (Zagreb, 3. IX. 1938. – Zagreb, 17. IV. 2014.) bio je hrvatski književnik, najpoznatiji po svojim djelima posvećenim gradu Zagrebu, te pisac za djecu i novinar.

1959. Otvoren zagrebački Most slobode na Savi

Dana 2. rujna 1959. godine otvoren je Most slobode na Savi. Projektant Mosta slobode bio je Krunoslav Tonković.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srbi su okupirali Bilje kod Osijeka i Sotin kraj Vukovara.
- 1991. U Sisku JNA je predala kasarne i skladišta („Barutana Sisak“) Hrvatskoj vojsci.
- 1991. JNA bacila kasetne bombe na Gospić. Više dana napadani Gospić, Perušić i Lički Osik.
- 1991. Srbi su cijeli dan projektilima gađali civilne ciljeve u Osijeku. Grad je gađan iz tenkova, minobacača i iz zrakoplova. Agresor je sa svojih položaja u Staroj Tenji i Bijelom Brdu, u koordinaciji s artiljerijom s poligona "C" gađao civilne ciljeve. Također su gađani položaji branitelja u Novoj Tenji, Sarvašu, Bilju i Nemetinu. U srpskom napadu na Osijek poginulo 14 ljudi, a 28 je ranjeno.

- 1991. Pobunjeni Srbi ubili su 20 Hrvata u Graboštanima, Stublju i Majuru.

4. rujna

1862. Rodio se Frano Krežman

Franjo Krežma (Osijek, 4. IX. 1862. – Frankfurt na Majni, 15. VI. 1881.) bio je hrvatski violinist i skladatelj.

1851. Rodio se Andrija Fijan

Andrija Fijan (Zagreb, 4. IX. 1851. – Zagreb, 26. IX. 1911.) bio je hrvatski kazališni glumac i redatelj.

1929. Rodio se Zlatko Bourek

Zlatko Bourek (Požega, 4. IX. 1929. – Zagreb, 11. V. 2018.) bio je hrvatski slikar, kipar, kostimograf, scenograf, režiser, autor crtanih i igranih filmova.

1964. Zakonom o zaštiti prirode zaštićena je Hrvatska sibireja

Sibiraea altaiensis ssp. Croatica odnosno Hrvatska sibireja, pripada porodici *Rosaceae*, što znači da je srodna s različitim ružama, a može narasti i do 1 metar visine, ovisno o tome koliko je vjetra. Zaštićena od rujna 1964. godine kad je donesen Zakon o zaštiti prirode.

Borba za nezavisnost

- 1991. Četnici masakrirali 22 civila i 2 pripadnika MUP-a u selu Četekovci kod Slatine u Podravini, Balincima i Čojlugu. Također su spalili sela Čateovce i Balince (Slatina).

5. rujna

1828. Rodio se Matko Baštijan

Matko Baštijan (Baštijani, 5. IX. 1828. – Trst, 25. XI. 1885.) bio je hrvatski književnik, svećenik i političar.

1849. Umro je Antun Nemčić

Antun Nemčić (Edde, Mađarska, 14. I. 1813. – Križevci, 5. IX. 1849.) bio je hrvatski književnik

1891. Konjski tramvaj u Zagrebu

Na prvu vožnju 5. rujna 1891. krenuli su vozač Ferdo, konj Belko i konduker Vid na svoju prvu tramvajsku vožnju, bili su glavna atrakcija u gradu.

1976. Umro je Stanko Vujica

Stanko Vujica (Busovača, BiH, 27. XI. 1909. – London, Kanada, 5. IX. 1976.) bio je hrvatski filozof.

1991. Umro je Željko Sabol

Željko Sabol (Bjelovar, 28. XI. 1941. – Zagreb, 5. IX. 1991.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti, likovni kritičar i pjesnik.

2001. Umro je Vladimir Žerjavić

Vladimir Žerjavić (Križ, 2. VIII. 1912. – Zagreb, 5. IX. 2001.) bio je hrvatski ekonomist, demograf i publicist.

Borba za nezavisnost

- 1991. JA razarala Petrinju, Gospić, Stari Lički Osik, Osijek, Vukovar i druga mjesta. Srbi su okupirali Baranju, a Vukovar opkolili sa svih strana.
- 1991. Srbi su granatirali bolnicu u Vinkovcima.
- 1991. Mirotvorna organizacija „Bedem ljubavi“ vratila se s puta po zapadnoj Europi gdje je pronosila istinu o hrvatskoj tragediji.
- 1991. Srbi okupirali šire područje Okučana.
- 1993. Zločin Armije BiH u Zabilju. Bošnjačko-muslimanske snage su 5.

rujna 1993. godine zarobile 14 osoba (9 pripadnika HVO-a i 5 civila) u mjestu Zabilju kod Viteza. Armija BiH počinila je ratni zločin jer je zarobljene branitelje ubila.

- 1996. U rujnu 1996. mjesni Srbi iz Podunavlja odbili uključivanje u hrvatsko zdravstvo, elektroprivredu, onemogućili su konferenciju za tisak u Baranji te napali službenika koji je izdavao hrvatske identifikacijske isprave.

6 rujna

1971. Umro je Mladen Kauzlarić

Mladen Kauzlarić (Gospić, 10. I. 1896. – Zagreb, 6. IX. 1971.) bio je hrvatski arhitekt.

Borba za nezavisnost

- 1991. Agresor je gađao i ošteti konkatedralu sv. Petra i Pavla u Osijeku, također su agresorske granate oštetile i crkvu sv. Petra.
- 1993. Armija BiH započela operaciju „Neretva 93“. Uvod u operaciju „Neretva 93“ bio je napad na Vrde 4. rujna 1993. godine. Muslimani su djelovali koordinirano sa Srbima, Srbi su 9. rujna pokušali osvojiti Gospić, a Armije BiH je krenula u osvajanje doline Neretve (isti dan, 9. rujna). Dok je Armije BiH pokušavala doći do mora Srbi su izvršili niz napada na teritoriju Hrvatske (Gospić, Maslenica, Zadar i drugdje). Srbi su podržali muslimansku ofenzivu i izlazak na Jadransko more jer bi na taj način bio odcjepljen južni dio Hrvatske koji bi Srbi prisvojili, a Muslimanima bi dali 50 km obale. Pripadnici Armije BiH su 9. rujna napravili strašan zločin nad Hrvatima u Grabovici. Armija BiH je u Grabovici ubila 32 Hrvata. Područje

oko Grabovice bilo je blokirano pa se istraga o počinjenom zločinu nije mogla napraviti.

7. rujna

1566. U borbi s Osmanlijama poginuo je Nikola Šubić Zrinski

Nikola IV. Zrinski (Nikola Zrinski Sigetski; Nikola Šubić Zrinski), (Zrin, 1508. – Siget, 7. IX. 1566.) bio je hrvatski ban.

1619. Umro je Marko Križevčanin

Marko Križevčanin (Križevci, 1589. – Košice, 7. IX. 1619.) treći kanonizirani hrvatski svetac Rimokatoličke Crkve, svećenik, košički mučenik, profesor teologije, kanonik i misionar.

1694. Umro je Andrija Zmajević

Andrija Zmajević (Perast, VII. 1628. – Perast, 7. IX. 1694.) bio je hrvatski nadbiskup i književnik

1850. Ujedinjenje Gradeca i Kaptola

Na poticaj bana Josipa Jelačića, 7. rujna 1850. godine, car Franjo Josip I. objavljuje carski patent kojim se u jedan, slobodni, kraljevski glavni grad Zagreb udružuju sve dotadašnje samostalne jedinice. Slobodni i kraljevski grad Gradec ujedinjen je s općinama Kaptol, Nova Ves, Vlačka ulica i selo Horvati u jedinstven grad Zagreb. Zanimljivo je naglasiti da je ujedinjeni Zagreb imao oko 16 tisuća stanovnika.

1978. Umro je Grga Novak

Grga Novak (Hvar, 2. IV. 1888. – Zagreb, 7. IX. 1978.) bio je hrvatski povjesničar i arheolog.

2008. Umro je Dino Dvornik

Dino Dvornik (Split, 20. VIII. 1964. – Zagreb, 7. IX. 2008.) bio je hrvatski glazbenik, pjevač, skladatelj, tekstopisac, aranžer, producent, glumac i realiti zvijezda. Kralj funka.

Borba za nezavisnost

- 1990. Osnovana Antiteroristička jedinica Lučko.
- Antiteroristička jedinica (ATJ) „Lučko“ osnovana je 7. rujna 1990. godine, i u vrijeme osnutka predstavljala je prvu organiziranu postrojbu hrvatske države koja se u tom trenutku mogla suprotstaviti agresoru na Republiku Hrvatsku.

ATJ Lučko je najelitnija specijalna jedinica Hrvatske policije, posebno osposobljena za rješavanje kriznih situacija visokog rizika, posebice talačkih kriza. Formirana je od dragovoljaca Prvog hrvatskog redarstvenika.

8. rujna

1624. Umro je Markantun de Dominis

Markantun de Dominis (Rab, 1560. – Rim, 8. IX. 1624.) bio je hrvatski teolog, znanstvenik i nadbiskup.

1668. Rodio se Đuro Baglivi

Đuro Baglivi (pravo prezime Armeno) (Dubrovnik, 8. IX. 1668. – Rim, 17. VI. 1707.) bio je hrvatski liječnik.

1908. Umro je Stjepan Miletić

Stjepan Miletić (Zagreb, 24. III. 1868. – München, 8. IX. 1908.) bio je hrvatski kazališni intendant, redatelj, kazališni kritičar i književnik.

1929. Umro je Gustav Janeček

Gustav Janeček (Konopište, 30. XI. 1848. – Zagreb, 8. IX. 1929.) bio je hrvatski kemičar i farmaceut češkog podrijetla.

1943. Objava o povratu hrvatskih krajeva državi NDH.

Italija je kapitulirala 8. rujna 1943. godine, a vlast NDH odmah je najavila povrat hrvatskih krajeva državi NDH. „*Hrvatski list*” je 10. rujna 1943. objavio *“priključenje Nezavisnoj*

Državi Hrvatskoj, onih krajeva na Jadranu, koje je Italija bila prisvojila”.

2006. Umro je Josip Genda

Josip Genda (Škabrnja, 5. III. 1943. – Split, 8. IX. 2006.) bio je hrvatski glumac, nacionalni dramski prvak.

Borba za nezavisnost

- 1991. Pobunjeni Srbi izvršili pokolj hrvatskih gardista u Kusionjama, masakrirano 20 hrvatskih gardista.
- 1991. Srbi su žestoko napadali Pakrac, Sunju i Hrvatsku Kostajnicu.
- 1991. U Kalima na otoku Ugljanu osnovan odred naoružanih motornih brodova.
- 1991. U Sinju JA započela s napuštanjem vojarne „*Pekara*“.
- 1997. U Podunavlju počela nastava u školama prema hrvatskom planu i programu.

9. rujna

1493. Krbavska bitka

Krbavska bitka, sukob između hrvatske plemićke vojske i Osmanlija na Krbavskome polju kraj Udbine u Lici (9. IX. 1493). Hrvatska vojska krenula je u bitku i bila teško poražena.

1699. Rodio se Antun Kanižlić

Antun Kanižlić (Požega, između 5. i 9. XI. 1699. – Požega, 24. VIII. 1777.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, duhovni pisac i pjesnik.

1855. Rodio se Antun Lučić

Antun Lučić (Split, 9. IX. 1855. – Washington, 2. IX. 1921.) bio je američki inovator hrvatskog podrijetla, pomorski časnik,

mineralog, najzaslužniji za prvu naftnu bušotinu u Teksasu.

1907. Rodio se Nenad Petrović

Nenad Petrović (Zagreb, 9. IX. 1907. – Zagreb, 9. XI. 1989.) bio je hrvatski problemist (šahist).

Borba za nezavisnost

- 1993. Pripadnici Armije BiH („Zukini specijalci“) su 9. rujna 1993. godine počinili ratni zločin u Grabovici. Ubili su 32 osobe (Hrvate). Grabovica je selo između mostarske i jablaničke općine koje je bilo 30 kilometara od crte razgraničenja pa nije predstavljalo nikakvu opasnost za Bošnjake. Armija BiH blokirala je sve pristupe Grabovici i onemogućila istragu.
- 1993. Operacija „*Medački džep*“ od 9. do 11. rujna 1993. godine. Operacija „*Džep 93*“ (*Medački džep*) je naziv za vojnu operaciju koju je izvela Hrvatska vojska i Specijalna policija u razdoblju od 9. do 11. rujna 1993. godine protiv paravojnih postrojbi takozvane Republike Srpske Krajine. Medački džep se nazivalo područje oko Gospića koje je obuhvaćalo mjesta Divoselo, Čitluk, dio Počitelja te niz zaseoka. Nakon uspješno izvedene operacije „Maslenica“, pobuna krajinskih Srba nije jenjavala. Unatoč mnogim nastojanjima međunarodne zajednice za potpisivanje sporazuma o prekidu vatre, pobunjenici su ustrajali u svom zahtjevu o povlačenju Hrvatske vojske iz oslobođenog područja i priznavanju svoje paradržavnosti. Pobunjenici su zauzeli strateške položaje u okolici Gospića te kontrolirali prometnice i komunikaciju Gospić – Karlobag. Česta granatiranja topovima i minobacačima te upadi terorističkih skupina, koje je UNPROFOR dopuštao, koje su radile zločine činio je život nepodnošljivim i

zbog toga je izvedena operacija „*Džep 93*“.

- 1995. Hrvatske snage nanijele su poraz srpskoj vojsci u BiH. Operacija „*Maestral*“ izvedena je od 8. do 17. rujna 1995. godine.

10. rujna

1759. Umro je Ferdinand Konščak

Ferdinand Konščak (Varaždin, 2. XII. 1703. – San Ignacio, Baja California, Meksiko, 10. IX. 1759.) bio je hrvatski misionar, istraživač, kartograf, graditelj i prirodoslovac.

1885. Rodila se Dora Pejačević

Dora Pejačević (Budimpešta, 10. IX. 1885. – München, 5. III. 1923.) bila je hrvatska skladateljica (vidi 5. ožujka).

1976. Zrakoplovna nesreća iznad Vrbovca

Dana 10. rujna 1976. dogodila se najveće avionske nesreće u hrvatskoj povijesti. U sudaru zrakoplova iznad Vrbovca poginulo 176 ljudi.

1991. U Zagrebu utemeljen Hrvatski olimpijski odbor

Izražavajući stoljetnu želju hrvatskih športaša i športskih djelatnika da Hrvatska bude priznatim članom Međunarodnog olimpijskog odbora na sjednici Hrvatskog olimpijskog odbora, održanoj 10. rujna 1991. godine u Zagrebu utemeljen je Hrvatski olimpijski odbor i usvojena su Pravila Hrvatskog olimpijskog odbora.

1994. Prvi posjet voljenog pape sv. Ivana Pavla II. Hrvatskoj

Dana 10. rujna 1994. godine prvi put je papa sv. Ivan Pavao II. posjetio Republiku Hrvatsku.

Borba za nezavisnost

- 1990. U Donjem Lapcu sastali su se predstavnici hrvatskog i srpskog vodstva u Hrvatskoj (J. Boljkovac i M. Babić) i dogovorili da pobunjeni Srbi počnu vraćati oružje. Srbi nisu ništa vratili.
- 1993. Zločin Armije BiH u Vrbici. Bošnjačko-muslimanske postrojbe su 10. rujna 1993. godine počinile zločin u Vrbici, općina Zavidovići. Armija BiH je izvela topnički napad na Vrbicu i ubila 6 Hrvata, a 14 ranila. Dvoje civila je ubijeno iz pješačkog naoružanja.
- 1995.. Operacija Maestral od 8. do 17. rujna, težak poraz srpske vojske u BiH.

11. rujna

1382. Umro je Ludovik I. Anžuvina

Ludovik I. Anžuvina (Veliki), (Visegrád, 5. III. 1326. – Trnava, 11. IX. 1382.) bio je hrvatsko-ugarski kralj od 1342., poljski kralj od 1370.

1745. Umro je Vicko Zmajević

Vicko Zmajević (Perast, 23. XII. 1670. – Zadar, 11. IX. 1745.) bio je hrvatski nadbiskup, pisac i političar.

1789. Umro je Luka Sorkočević

Luka Ignacije Antunov Sorkočević (Dubrovnik, 13. I. 1734. – Dubrovnik, 11. IX. 1789.) bio je hrvatski diplomat i skladatelj.

1859. Rodio se Vjenceslav Novak

Vjenceslav Novak (Senj, 11. IX. 1859. – Zagreb, 20. IX. 1905.) bio je hrvatski književnik, glazbeni pisac, pedagog, teoretičar i skladatelj.

1874. Rodio se Franjo Dugan st.

Franjo Dugan st. (Krapinica kraj Zlatara, 11. IX. 1874. – Zagreb, 12. 12. 1948.) bio je hrvatski skladatelj, orguljaš i teoretičar.

1903. Rodio se Frano Alfirević

Frano Alfirević (Zadar, 11. IX. 1903 – Zagreb, 2. II. 1956) bio je hrvatski pjesnik, esejist, prevoditelj i putopisac.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srbi su 11. rujna napali hrvatska sela Kruševo i Jasenice s ciljem etničkoga čišćenja i zauzimanja prometnice koja je povezivala Dalmaciju sa sjevernim dijelom zemlje. Ratko Mladić, pukovnik JNA, vodio je napad Kninskog korpusa. Malobrojni i slabo naoružani branitelji morali su se povući pa je JNA (9. Kninski korpus) zauzela Kruševo, Jasenice, Maslenicu i Rovanjску. JNA je zauzela sjevernu stranu Masleničkoga mosta i Novskoga ždrila pa je cestovna komunikacija prema Rijeci, Zagrebu i unutrašnjosti Hrvatske bila presječena.
- 1991. Pobunjeni Srbi okupirali su Lovinac i Sv. Rok u Lici.
- 1991. JA napustila dvije vojarne u Sinju.

12. rujna

1683. Umro je Juraj Križanić

Juraj Križanić (Obrh kraj Ozlja, 1617. ili 1618. – Beč, 12. IX. 1683.) bio je hrvatski svećenik, filozof, teolog, jezikoslovac, politički pisac - zagovornik crkvenog i slavenskog jedinstva, glazbeni teoretik, polihistor.

1875. Rodio se Dragutin Domjanić

Dragutin Milivoj Domjanić (Krči kraj Adamovca, 12. IX. 1875. – Zagreb, 7. VI. 1933.) bio je hrvatski pjesnik.

1894. Rodio se Dubravko Dujšin

Dubravko Dujšin (Zadar, 12. IX. 1894. – Zagreb, 30. I. 1947.) bio je hrvatski glumac, kazališni redatelj i pedagog.

1964. Umro je Drago Ibler

Drago Ibler (Zagreb, 14. VIII. 1894. – kraj Novog Mesta, Slovenija, 12. IX. 1964.) bio je hrvatski arhitekt, sveučilišni nastavnik i teoretičar arhitekture.

2008. Umro je Tomislav Ladan

Tomislav Ladan (Ivanjica, Srbija, 25. VI. 1932. – Zagreb, 12. IX. 2008.) bio je hrvatski leksikograf, etimolog, prevoditelj, književni kritičar i književnik.

Borba za nezavisnost

- 1990. Radio Knin obavijestio Srbe da ne vraćaju oružje i da ne vjeruju hrvatskom vrhovništvu.
- 1991. Admiral Sveto Letica, sudionik antifašističke borbe, postao je zapovjednik Hrvatske ratne mornarice (HRM); jedan je od utemeljitelja Hrvatske ratne mornarice.
- 1991. Srpski teroristi i JNA ispalili su oko 500 projektila na hrvatski grad Vinkovce.
- 1992. Muslimani su napali HVO u naselju Doglodi (Sarajevo).

13. rujna

1887. Rodio se Lavoslav Ružička

Lavoslav (Leopold) Ružička (Vukovar, 13. IX. 1887. – Mammern na Bodenskom jezeru, 26. IX. 1976.) bio je švicarski organski kemičar hrvatskog podrijetla.

1896. Umro je Matija Mrazović

Matija Mrazović (Visoko podno Kalnika, 24. II. 1824. – Zagreb, 13. IX. 1896.) bio je hrvatski političar i publicist.

Borba za nezavisnost

- 1991. Predsjednik Franjo Tuđman donio odluku o blokadi vojarni JNA u Hrvatskoj.
- 1991. JNA uz pomoć lokalnih srpskih pobunjenika okupirala Hrvatsku Kostajnicu.
- 1991. Pripadnici ZNG-a, blizu Tušilovića, zarobili helikopter JA i u njemu generala Milana Aksentijevića, zamjenika komandanta V armijske oblasti JA, te skupinu oficira i 12 vojnika.
- 1991. Na Žirju je postrojba JRM prešla na hrvatsku stranu.

14. rujna

1856. Rodio se Fran Kesterčanek

Fran Kesterčanek (Zagreb, 14. IX. 1856. – Zagreb, 21. VIII. 1915.) bio je hrvatski šumarski stručnjak.

1928. Rodio se Zvonimir Šeparović

Zvonimir Šeparović (Blato na Korčuli, 14. IX. 1928. – Zagreb, 30. I. 2022.) bio je hrvatski pravnik i političar.

1941. Diverzija na Glavnoj pošti u Zagrebu

Zagrebački ilegalci izveli su 14. rujna 1941. godine veliku diverziju na postrojenjima Glavne pošte u Zagrebu. Diverzija je organizirana i izvedena na inicijativu Centralnog komiteta Komunističke partije Hrvatske i njenog sekretara Rade Končara.

1970. Umro je Jerolim Miše

Jerolim Miše (Split, 25. IX. 1890. – Split, 14. IX. 1970.) bio je hrvatski slikar i likovni kritičar.

Borba za nezavisnost

- 1990. U Krnjaku (južno od Karlovca) vođa SDS-a Jovan Rašković izjavio je da će u slučaju ustroja jugoslavenske konfederacije biti proglašena i slobodna država Krajina (srpska).
- 1991. g. četnici su u potpunosti okupirali Hrvatsku Kostajnicu. Oko 300 branitelja Hrvatske Kostajnice predalo se jedinicama TO Bosanske Kostajnice. Odvedeni su u logor Manjača kod Banja Luke. Jedan dio branitelja se probio kroz neprijateljski obruč.
- 1991. godine započela bitka za vojarnu. Bitka za vojarnu vođena je između slabo naoružanih hrvatskih dragovoljaca, ZNG-e i Hrvatske policije s jedne strane i JNA s druge strane koja je imala teško naoružanje, municije u izobilju i dovoljno ljudstva sredinom 1991. godine. Od 14. do 19. rujna 1991. godine zauzeto je 36 vojarni i skladišta te 26 drugih objekata (raketna baza i dva centra veze). Razoružan je u cjelosti 32. varaždinski korpus dok su 10. zagrebački i 13. riječki razoružani djelomično. Hrvatska vojska došla je u posjed 230 tenkova, oko 400 većih topova, desetaka tisuća pušaka i streljiva.
- 1991. U Zagrebu postavljeno 6000 čeličnih protutenkovskih ježeva i grudobrana s preko 270.000 vreća pijeska.
- 1991. Do 14. rujna bilo je prognano iz svojih domova oko 150 000 ljudi.

- 1991. Okupirano je Topusko, a 15. rujna okupirani su Kosovac i Gornji Bogićevci.
- 1993. Pripadnici Armije BiH napali su selo Uzdol (većinsko hrvatsko selo) te počinili ratni zločin. Ubili su 41 Hrvata.
- 1995. Tijekom rujna prognani su preostali Hrvati (oko 20.000 osoba) iz banjalučkog područja.
- 1995. Tijekom rujna NATO je izveo operaciju *Namjerna sila*. Bombardirani su položaji Srba. Operacija je okončana nakon što je dogovorena deblokada Sarajeva, 14. rujna 1995.

15 rujna

1520. Umro je Ilija Crijević

Ilija Crijević (Dubrovnik, 1463. – Dubrovnik, 15. IX. 1520.) bio je hrvatski latinist.

1851. Pronađena Bašćanska ploča

Bašćansku ploču pronašao je 15. rujna 1851. godine bogoslov Petar Dorčić. Ploča je bila ugrađena u pod crkvice sv. Lucije u Jurandvoru kraj Baške. To joj nije bilo izvorno mjesto. Bašćanska ploča najvažniji je spomenik hrvatske rane pismenosti.

1896. Rodio se Stanko Kliska

Stanko Kliska (Snagovo kraj Zvornika, BiH, 15. IX. 1896. – Beograd, 3. X. 1969.) bio je hrvatski arhitekt.

1914. Umro je Franjo Marković

Franjo Marković (Križevci, 26. VII. 1845. – Zagreb, 15. IX. 1914.) bio je hrvatski književnik i filozof.

1953. Utemeljen Nacionalni park Risnjak

Dana 15. rujna 1953. Risnjak je proglašen Nacionalnim parkom (površina od 3041 hektara).

1963. Umro je Slavko Kolar

Slavko Kolar (Palešnik kraj Garešnice, 1. XII. 1891. – Zagreb, 15. IX. 1963.) bio je hrvatski književnik i filmski scenarist.

2008. Umro je Juraj Njavro

Juraj Njavro (Cerovica, Neum, 2. VII. 1938. – Zagreb, 15. IX. 2008.) bio je hrvatski liječnik, ministar u tri Vlade i saborski zastupnik u tri mandata.

Borba za nezavisnost

1991. Na križanju cesta za Ivanovo Selo i Munije, velikosrbi su zarobili i prisilno zatočili skupinu hrvatskih civila. Iste su fizički zlostavljali i opljačkali. Jednoga su odveli u zatvor u Veliku Peratovicu gdje su ga i ubili.

1991. Izvedena domoljubna pjesma „*Moja domovina*“.

1995. Pripadnici srpske vojske zarobili su 4 pripadnika HVO-a i strijeljali ih kod Donjeg Vakufa.

16. rujna

1877. Umro je Miroslav Kraljević

Miroslav Kraljević (Požega, 25. VII. 1823. – Požega, 16. IX. 1877.) bio je hrvatski književnik i tiskar.

1939. Rodio se Boris Dvornik

Boris Dvornik (Split, 16. IX. 1939. – Split, 24. III. 2008.) bio je hrvatski filmski, kazališni i televizijski glumac, redatelj i scenarist.

Borba za nezavisnost

- 1991. Bitka za Šibenik. Od 16. do 23. rujna 1991. vodila se osmodnevna bitka za grad Šibenik. Bila je to izuzetno važna bitka jer bi

zauzimanjem Šibenskog mosta, Šibenika ili bilo kojeg mjesta na Jadranskoj magistrali južna Hrvatska bila ispresijecana na par manjih ili većih džepova. To bi vrlo teška situacija za obranu Dalmacije. Agresor je nakon osam dana bio prisiljen na povlačenje. Bila je to prva velika pobjeda Hrvata u Domovinskom ratu.

- 1991. Srbi su okupirali Čovac, Gređane i Novi Varoš.
- 1991. Jugoslavenska ratna mornarica (JRM) blokirala je sve hrvatske luke (do 23. rujna); blokade su također ponovljene tijekom listopada i studenoga 1991. godine.
- 1993. Pripadnici Armije BiH su 16. rujna 1993. upali u selo Hudsko te počinili ratni zločin nad zarobljenim pripadnicima HVO-a.

17. rujna

1900. Rodio se Kalman Mesarić

Kalman Mesarić (Prelog, 17. IX. 1900. – Zagreb, 29. I. 1983.) bio je hrvatski književnik i redatelj.

1905. Rodio se Vladan Desnica

Vladan Desnica (Zadar, 17. IX. 1905. – Zagreb, 4. III. 1967.) bio je hrvatski književnik srpskog podrijetla.

1925. Rodio se Miljenko Prohaska

Miljenko Prohaska (Zagreb, 17. IX. 1925. – Zagreb, 29. V. 2014.) bio je hrvatski kontrabasist, skladatelj, aranžer i dirigent.

1973. Umrla je Marijana Radev

Marijana Radev (Constanța, Rumunjska, 21. XI. 1913. – Zagreb, 17. IX. 1973.) bila je hrvatska pjevačica bugarskoga podrijetla, mezzosopran.

1975. Umro je Krešimir Baranović

Krešimir Baranović (Šibenik, 25. VII. 1894. – Beograd, 17. IX. 1975.) bio je hrvatski skladatelj i dirigent.

Borba za nezavisnost

- 1991. Od 17. do 22. rujna 1991. napadi JNA iz zraka na Zagreb (oštećen je TV toranj na Sljemenu), Novsku, Šibenik. Nastavljena borba za vojarne u Varaždinu, Čakovcu, Ogulinu te za gradove Osijek, Vinkovce, Vukovar, Šibenik, Karlovac, Petrinju, Sisak i druge.
- 1991. Agresor zauzeo hidroelektranu Peruća.
- 1991. Agresor zauzeo izvor vode nedaleko Biograda, Biograd ostao bez vode.
- 1991. JA bombardirala aerodrom kod Čakovca.
- 1991. Hrvatske snage osvojile bazu JNA, zloglasni Poligon C" u Osijeku. Ova je baza bila glavno uporište JNA prilikom napada na grad Osijek.
- 1991. JA napadala Varaždin
- 1991. JA napala Drniš; protjerano je 17.000 stanovnika.
- Pomorska blokada Hrvatske 1991. godine
- 1995. Završila operacija „Maestral“ koju su izvele HV, HVO i Armija BiH.

18. rujna

1895. Rodio se Ivo Tijardović

Ivo Tijardović (Split, 18. IX. 1895. – Zagreb, 19. III. 1976.) bio je hrvatski skladatelj i dirigent.

1930. Rodio se Vlado Gotovac

Vlado Gotovac (Imotski, 18. IX. 1930. – Rim, 7. XII. 2000.) bio je hrvatski književnik i političar.

1942. Umro je Ćiro Truhelka

Ćiro Truhelka (Osijek, 2. II. 1865. – Zagreb, 18. IX. 1942.) bio je hrvatski arheolog, povjesničar i povjesničar umjetnosti.

1946. Uhićen zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac

Dana 18. rujna 1946. godine uhićen je zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Uhititi su ga dale tadašnje komunističke jugoslavenske vlasti, a zatim su pokrenule protiv njega montirani sudski proces.

2020. Umrula je Marija Tuškan

Marija Tuškan (Petrinja, 25. IX. 1922. – Zagreb, 18. IX. 2020.) bila je liječnica, kulturna radnica, humanitarka, domoljub.

Borba za nezavisnost

- 1991. JA i četnici napali Petrinju, masakrirano 17 pripadnika Zbora narodne garde.
- 1991. JA gađala civilne objekte u Šibeniku, oštetila katedralu i kazalište.
- 1995. HV započela operaciju „Una“ 18. – 19. rujna 1995. Bila je neuspješna pa je prekinuta.
- 1995. HV izvela operaciju *Burin*.

19. rujna

1850. Rodio se Mate Meršić Miloradić

Mate Meršić Miloradić (Frankenau, Gradišće, Austrija, 19. IX. 1850. – Hrvatska Kemplja,

madžarski Horvátkimle, Madžarska, 15. II. 1928.) bio je gradišćanskohrvatski svećenik, hrvatski znanstvenik, pjesnik i kulturni djelatnik.

1899. Umro je Vilim Korajac

Vilim Korajac (Kaptol kraj Požege, 27. V. 1839. – Zemun, 19. IX. 1899.) bio je hrvatski pripovjedač, feljtonist i novelist.

1901. Rodio se Rudolf Matz

Rudolf Matz (Zagreb, 19. IX. 1901. – Zagreb, 22. III. 1988.) bio je hrvatski violončelist, skladatelj, dirigent i glazbeni pedagog.

1902. Rodio se Josip Torbarina

Josip Torbarina (Račišće na Korčuli, 19. IX. 1902. – Stratford, Velika Britanija, 22. VIII. 1986.) bio je hrvatski anglist, komparatist i prevoditelj. Akademik.

1928. Rodio se Josip Pupačić

Josip Pupačić (Slime kraj Omiša, 19. IX. 1928. – otok Krk, 23. V. 1971.) bio je hrvatski pjesnik

2005. Umro je Branko Mihaljević

Branko Mihaljević (Zagreb, 19. I. 1931. – Osijek, 19. IX. 2005.) bio je hrvatski skladatelj, književnik, novinar i radijski urednik.

2007. Umro je Vlatko Pavletić

Vlatko Pavletić (Zagreb, 2. XII. 1930. – Zagreb, 19. IX. 2007.) bio je hrvatski teoretičar književnosti, esejist, kritičar i političar.

Borba za nezavisnost

- 1991. JA ponovno napala Varaždin.
- 1991. Jedna slavonskobrodsko postrojba probila obruč oko Vukovara.
- 19. rujna 1991. hrvatski branitelji osvojili vojarnu JNA u Gospiću i spriječili pad grada u ruke pobunjenih Srba.

- 19. rujna 1991. JNA je s 20.000 vojnika zauzela Dubravsku visoravan u BiH.

20. rujna

1648. Umro je Ivan Lukačić

Ivan Lukačić (Šibenik, kršten 17. IV. 1587. – Split, 20. IX. 1648.) bio je franjevac, hrvatski skladatelj i orguljaš.

1905. Umro je Vjenceslav Novak

Vjenceslav Novak (Senj, 11. IX. 1859. – Zagreb, 20. IX. 1905.) bio je hrvatski književnik, glazbeni pisac, pedagog, teoretičar i skladatelj.

1996. Umro je Krešo Golik

Krešo Golik (Fužine, 20. V. 1922. – Zagreb, 20. IX. 1996.) bio je hrvatski filmski i televizijski redatelj i scenarist.

Borba za nezavisnost

- 1991. JA ponovno razarala Varaždin.
- 1991. JA je zauzela zračnu luku Mostar.
- 1991. Velikosrbi okupirali sela oko Petrinje i grad Petrinju (20. - 21. rujna).
- 1991. Hrvatski su branitelji nanijeli znatne gubitke jugovojsci kod Tovarnika.

21. rujna

1706. Umrula je Klara Žižić

Klara Žižić (Promina kraj Drniša, 1626. – Šibenik, 21. IX. 1706.) – službenica Božja, kandidatkinja za sveticu, časna sestra utemeljiteljica hrvatske redovničke zajednice „Družba sestara franjevki od Bezgrješne“.

1922. Rodio se Vladimir Ruždjak

Vladimir Ruždjak (Zagreb, 21. IX. 1922. – Zagreb, 9. X. 1987.) bio je hrvatski operni pjevač (bariton) i redatelj te glazbeni pedagog i skladatelj.

1938. Umrla je Ivana Brlić Mažuranić

Ivana Brlić-Mažuranić (Ogulin, 18. IV. 1874. – Zagreb, 21. IX. 1938.) bila je hrvatska književnica.

Borba za nezavisnost

- 1991. u zgradi policije u Dalju pripadnici paravojsnih postrojbi SAO Krajine, predvođeni Željkom Ražnatovićem, ubili su iz vatrenog oružja jedanaest zatočenika Hrvata i pokopali njihova tijela u masovnu grobnicu u selu Čelije.
- 1991. U Ivanovu Selu ubijeno je 7 osoba, 12 je ranjeno, a jedna osoba se vodi kao nestala. Sve žrtve bili su Česi.
- 1991. Šibenski branitelji srušili dva neprijateljska vojna zrakoplova, legendarni video zapis: „*Obadva, obadva, oba su pala!*“
- 1991. Imenovan Glavni stožer Oružanih snaga Republike Hrvatske

22. rujna

1929. Rodio se Marino Zurl

Marino Zurl (Split, 22. IX. 1929. – Zagreb, 21. I. 2006.) bio je hrvatski književnik i publicist.

1933. Rodio se Ivan Prebeg

Ivan Prebeg (Josipdol, 22. IX. 1933. – Zagreb, 29. VI. 1995.) bio je hrvatski boksač i trener.

1851. Rodio se Mijo Kišpatić

Mijo Kišpatić (Osijek, 22. IX. 1851. – Zagreb, 17. V. 1926.) bio je hrvatski prirodoslovac, mineralog i petrolog.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srbi okupirali (22 - 23. rujna) Tovarnik, ubili su 68 osoba.
- 1991. Predao se čitav korpus JNA u Varaždinu sa svim naoružanjem.
- 1991. U Zagrebu JA pucala po civilnim objektima.

23. rujna

1669. Osnovano Sveučilište u Zagrebu

Početak rada Sveučilišta u Zagrebu, formalno-pravno, započinje 23. rujna 1669. godine kada su Diplomom rimskog cara i ugarsko-hrvatskog kralja Leopolda I. priznati status i povlastice sveučilišne ustanove tadašnjoj isusovačkoj Akademiji u slobodnom kraljevskom gradu Zagrebu. Diploma se čuva u Hrvatskom državnom arhivu.

1876. Rodio se Franjo Horvat Kiš

Franjo Horvat Kiš (Lobor, 23. IX. 1876. – Zagreb, 2. VI. 1924.) bio je hrvatski književnik.

1883. Rodio se Mihovil Kombol

Mihovil Kombol (Niš, Srbija, 23. IX. 1883. – Zagreb, 9. XI. 1955.) bio je hrvatski književni povjesničar, kritičar i prevoditelj.

1988. Posljednja parna lokomotiva povučena iz prometa

Nakon više od sto godina prometovanja posljednja parna lokomotiva u Hrvatskoj, oznake *JŽ 51-144.*, svečano je *umirovljena* 23. rujna 1988. u Pakracu. Ona je prometovala do 20. srpnja iste godine na pruži između Pleternice i Našica.

Borba za nezavisnost

- 1991. Osnovan dubrovački Odred naoružanih brodova. Odred naoružanih brodova, bio je dragovoljačka postrojba koja je počela djelovati 23. rujna 1991. Osnivač i ratni zapovjednik Odreda bio je pukovnik Aljoša Nikolić. (Osnovali su ga: Aljoša Nikolić, Miljenko Bratoš i Rudi Butković.). Samonikli Odred bio je jedan od vrlo važnih činitelja uspješne obrane Dubrovnika.
- 1991. Srbi okupirali Veliki Miletinac kod Daruvara; tri osobe su ubili, a 2 odveli i mučili.
- 1992. Prema odluci Opće skupštine UN-a, Jugoslavija, kao država, više ne postoji.
- 1994. Hrvatski državni sabor dao UNPROFOR-u rok od 100 dana da se popravi ali se to nije dogodilo.

24. rujna

1882. Rodio se Franjo Fancev

Franjo Fancev (Virje, 24. IX. 1882. – Zagreb, 31. III. 1943.) bio je hrvatski knjižničar, filolog i povjesničar književnosti.

1887. Rodio se Mihovil Pavlek Miškina

Mihovil Pavlek Miškina (Đelekovec, 24. IX. 1887. – logor Stara Gradiška, 30. VI. 1942.) bio je hrvatski književnik, političar.

1943. Ubijen je Rafael Kalinić

Rafael Kalinić (Prugovo kraj Splita, 6. XI. 1910. – Sinj, 24. IX. 1943.) bio je hrvatski katolički svećenik, franjevac, mučenik.

2008. Umro je Vice Vukov

Vice Vukov (Šibenik, 3. VIII. 1936. – Zagreb, 24. IX. 2008.) bio je hrvatski estradni umjetnik, publicist i političar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Četnici su ubili tri civila u Babića Mostu te 7 civila u Brloškoj Dubravi.
- 1991. Velikosrbi granatama zapalili župni dvor i teško oštetili baroknu crkvu Sv. Euzebija i Poliona u Vinkovcima.
- 1991. Zaustavljen prodor agresora na istočnom dijelu Vinkovaca prema Mirkovcima.

25. rujna

1396. Krvava bitka kod Nikopolja

Bitka kod Nikopolja (sjeverna Bugarska) dogodila se 25. rujna 1396. godine. Kršćanska koalicija bila je poražena i Osmanlije su imale otvoren put u centralnu Europu i sjevernu Hrvatsku, osobito na područje današnje Slavonije i Ugarske sve do Slovenije.

1873. Varaždin dobio modernu kazališnu zgradu

Moderna zgrada kazališta u Varaždinu svečano je otvorena 25. rujna 1873. godine. Zgradu je projektirao bečki arhitekt Hermann Helmer.

1890. Rodio se Jerolim Miše

Jerolim Miše (Split, 25. IX. 1890. – Split, 14. IX. 1970.) bio je hrvatski slikar i likovni kritičar.

1899. Rodio se Leo Junek

Leo Junek (Lorris Junec) (Zagreb, 25. IX. 1899 – Orsay kraj Pariza, 13. VII. 1993.) bio je hrvatsko-francuski slikar.

1917. Umro je Frano Supilo

Frano Supilo (Cavtat, 30. XI. 1870. – London, 25. IX. 1917.) bio je hrvatski novinar, političar i publicist.

1922. Rođena je Marija Tuškan

Marija Tuškan (Petrinja, 25. IX. 1922. – Zagreb, 18. IX. 2020.) bila je liječnica, kulturna radnica, domoljupka, humanitarka.

1943. Odluke o sjedinjenju Istre, Rijeke, Zadra i otoka s maticom zemljom Hrvatskom

U Pazinu je 25. rujna 1943. održan sabor istarskih narodnih predstavnika iz svih dijelova Istre koji su pozdravili izjavu Narodnooslobodilačkog odbora za Istru od 13. rujna 1943. o priključenju Istre matici zemlji Hrvatskoj te Odluku ZAVNOH-a od 20. rujna o „priključenju Istre, Rijeke, Zadra i ostalih okupiranih krajeva Hrvatskoj“.

Treba navesti činjenicu: Kapitulacija Italije službeno je objavljena 8. rujna 1943. godine, a vlast NDH odmah je najavila povrat hrvatskih krajeva državi NDH. „*Hrvatski list*“ je 10. rujna 1943. objavio „*priključenje Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, onih krajeva na Jadranu, koje je Italija bila prisvojila*“.

1960. Umro je Viktor Vida

Viktor Vida (Kotor, 2. X. 1913. – Buenos Aires, 25. IX. 1960.) bio je hrvatski pjesnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Vijeće sigurnosti (VS) UN-a prihvatilo je Rezoluciju 713 o uvođenju potpunog embarga na isporuku oružja i vojne opreme na područje Jugoslavije. Tim činom je VS UN-a podržalo agresiju na Republiku Hrvatsku jer je agresor imao oružja u izobilju, a RH je bila bez oružja. Pripremajući agresiju na Hrvatsku JNA je u svibnju 1990. godine oduzela oružje hrvatske teritorijalne obrane. Taj izdajnički čin uradili su komunisti koje je predvodio Iвица Račan. Nakon zabrane uvoza oružja i opreme UN nije ni pokušao spriječiti agresiju na Hrvatsku.
- 1991. Agresor napao Tordince. Na području župe Tordinci (Tordinci, Antin, Čelije i Korod) nakon rata

otkrivena je masovna grobnica sa 208 tijela, tijekom okupacije pogubljenih nesrba. U Antinu je pronađena masovna grobnica sa 17 tijela, u Čelijama 32 tijela i Korodu 4 tijela. Zločinci nisu odgovarali za počinjene zločine.

- 1991. Jedinice JA okupirale Drniš. Nakon okupacije uslijedila je pljačka, razaranje i paljenje civilnih objekata.

26. rujna

1501. Umro je Džore Držić

Džore Držić (Dubrovnik, 6. II. 1461. – Dubrovnik, 26. IX. 1501.) bio je hrvatski renesansni pjesnik.

1527. Umro je Krsto I. Frankopan

Hrvatski ban i proslavljeni borac protiv Osmanlija Krsto I. Frankopan Brinjski (u nekim izvorima Ozaljski ili Modruški) smrtno je ranjen kod Varaždina 26. rujna 1527. godine, u borbi protiv pristalica Ferdinanda Habsburškog. Od posljedica ranjavanja Krsto I. preminuo je sljedećeg dana u kaštelu Martijancu kod Ludbrega, a pokopan je u Modrušu.

1851. Rodio se Ivo Benko

Ivo Benko barun Bojnički (Johann Benko Freiherr von Bojnik); (Karlovac, 26. IX. 1851. - Gorica, 21. XII. 1903.) bio je prvi hrvatski profesionalni astronom.

1878. Rodio se Fran Tućan

Fran Tućan (Divuša, 26. IX. 1878. – Zagreb, 22. VII. 1954.) bio je hrvatski mineralog i petrograf.

1911. Umro je Andrija Fijan

Andrija Fijan (Zagreb, 4. IX. 1851. – Zagreb, 26. IX. 1911.) bio je hrvatski kazališni glumac i redatelj.

1954. Umro je fra Bono Zec

Fra Bono (Bonaventura, Bone) Zec (Brzac, Krk, 24. VIII. 1868. – Rim, 26. IX. 1954.) bio je katolički svećenik i visoki crkveni dužnosnik, hrvatski pjesnik i rodoljub.

1963. Umro je Gašpar Bujas

Fra Gašpar Bujas (Šibenik, 6. I. 1906. – Zagreb, 26. IX. 1963.) bio je katolički svećenik, franjevac, hrvatski kulturni i književni povjesničar i pjesnik.

1974. Umro je Stjepan Devčić

Stjepan Devčić (Posavski Bregi kraj Ivanić-Grada, 14. XII. 1909. — Zagreb, 26. IX. 1974.) bio je hrvatski pjesnik, kritičar i novinar.

1976. Umro je Lavoslav Ružička

Lavoslav (Leopold) Ružička (Vukovar, 13. IX. 1887. – Mammern na Bodenskom jezeru, 26. IX. 1976.) bio je švicarski organski kemičar hrvatskog podrijetla.

Borba za nezavisnost

- 1990. Predsjednik RH Franjo Tuđman sastao se u Washingtonu s predsjednikom SAD-a G. Bushom (starijim) koji je prihvatio konfederalno rješenje za Jugoslaviju.
- 1991. Srpski zločin u Grabovcu. Srpska agresorska vojska je 26. rujna 1991. godine s brda Višnjevače (iznad sela Smoljanca) granatirala autokamp Grabovac u kojem su se nalazili prognanici (žene, djeca, starci). Od granatiranja poginula su tri djeteta, a osam osoba je ranjeno. Geleri su usmrtili tromjesečnu bebu, Ivana Špoljarića te Dubravku Špoljarić (17. g.) i Josipu Špoljarić (18 g.).
- 1993. Zid boli – simbol stradanja Hrvata u Domovinskom ratu. Spomenik hrvatskim žrtvama Domovinskog rata Zid boli podignut je 26. rujna 1993. godine u Zagrebu.

Postavljen je na zapadnom dijelu raskrižja Ilice i ulice Svetog Duha, uz Selsku cestu, oko tadašnjeg zagrebačkog sjedišta UNPROFOR-a. Gradnju Zida boli spontano su potaknule majke smrtno stradalih iz protesta prema snagama UN-a koje su premalo učinile na zaustavljanju agresije na Hrvatsku.

27. rujna

1111. Umrta je opatica Vekenega

Vekenega, hrvatska benediktinka (Zadar, ? – Zadar, 27. IX. 1111). Kći opatice Cike, utemeljiteljica benediktinskoga samostana sv. Marije u Zadru.

1871. Rodio se Ivan "Evangelist" Šarić

Ivan "Evangelist" Šarić (Dolac, Travnik, 27. IX. 1871. – Madrid, 16. VII. 1960.), vrhbosanski nadbiskup, pjesnik, prevoditelj, hrvatski iseljenik. Poznat je po prijevodu Biblije na hrvatski jezik.

1905. Rodio se Vjekoslav Kaleb

Vjekoslav Kaleb (Tisno kraj Šibenika, 27. IX. 1905. – Zagreb, 13. IV. 1996), hrvatski nastavnik i književnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. JNA i lokalni Srbi napali su 17. srpnja 1991. godine Lišane Ostrovičke. Tom prigodom tijekom granatiranja ubijen je fra Mile Mamić ispred crkve pri pokušaju pomaganja teškom ranjeniku. Dok je trčao u pomoć, pogodila ga je granata JNA. JNA je naoružala benkovačko srpsko stanovništvo s namjerom da pobiju i protjeraju Hrvate. Srpski agresori su 27/28. rujna 1991. godine okupirali Vukšić, selo spalili te razorili tri mjesne crkve. Tijekom okupacije Vukšića, ubijeno je devet nevinih

civila uglavnom starije dobi, a poginulo je šest hrvatskih branitelja.

- 1996. Hrvatski sabor donio odluku o prestanku mandata UNTAES-a u Podunavlju s danom 15. siječnja 1997.

28. rujna

1213. Hrvatsko-ugarska kraljica ubijena i rastrgana

Dana 28. rujna 1213. ubijena je na osobito krvav način hrvatsko-ugarska kraljica Gertruda od Andechs-Meranije. Kraljicu Gertrudu ubili su ugarski plemići na području gorja Pilis, sjeverno od Budima.

1790. Umro je Nikola Josip Esterházy

Dana 28. rujna 1790. godine umro je knez Nikola Josip Esterházy, najveći pojedinačni velikaški zemljoposjednik u cijelom Hrvatsko-Ugarskom Kraljevstvu.

1860. Umro je Marijan Šunjić

Fra Marijan Šunjić (Bučići, kod Travnika, 7. I. 1798. – Beč, 28. IX. 1860.) bio je franjevac, biskup, apostolski vikar u Bosni, hrvatski književnik, jezikoslovac; znanstveni, kulturni i politički djelatnik.

1898. Rodio se Mate Balota

Mijo (Miho) Mirković, (književni pseudonim Mate Balota (Rakalj, 28. IX. 1898. – Zagreb, 17. II. 1963.) bio je hrvatski ekonomist, književnik i novinar.

1909. Rodio se Stjepan Gunjača

Stjepan Gunjača (Sinj, 28. IX. 1909 – Split, 6. XII. 1981) bio je hrvatski arheolog, povjesničar i povijesni topograf.

1937. Umrula je Marija Ružička-Strozzi

Marija Ružička-Strozzi (Litovel, Češka, 3. VIII. 1850 – Zagreb, 28. IX. 1937) bila je hrvatska glumica.

1871. Rodio se Ivan "Evangelist" Šarić

Ivan "Evangelist" Šarić (Dolac, Travnik, 27. IX. 1871. – Madrid, 16. VII. 1960.), vrhbosanski nadbiskup, pjesnik, prevoditelj, hrvatski iseljenik. Poznat je po prijevodu Biblije na hrvatski jezik.

1986. Umro je Mladen Žigrović

Mladen Žigrović (Zagreb, 15. I. 1917. – Beckenham, London, 28. IX. 1986.) je bio hrvatski esejist, novinar i domoljubni djelatnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Od 28. rujna do 6 listopada 1991. žestoki napadi JA na Zadar. Pokušaj osvajanja Zadra nije uspio.
- 1991. Napad na Lički Osik; bitka za Gospić

29. rujna

1850. Prva telekomunikacijska veza Zagreba sa svijetom

Prvi telegraf u Hrvatskoj uveden je u promet 29. rujna 1850. godine. Službeno je otvoren telegrafski ured u Zagrebu.

1909. Umro je Vladimir Vidić

Vladimir Vidrić (Antun Ljuboslav) (Zagreb, 30. IV. 1875.– Stenjevec, Zagreb, 29. IX. 1909.) bio je hrvatski pjesnik.

1954. Umro je Rikard Katalinić Jeretov

Rikard Katalinić Jeretov (Volosko, 8. I. 1869. – Split, 29. IX. 1954.) bio je hrvatski književnik.

1974. Umro je Stjepan Devčić

Stjepan Devčić (Posavski Bregi kraj Ivanić-Grada, 14. XII. 1909. — Zagreb, 26. IX. 1974.) bio je hrvatski pjesnik, kritičar i novinar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Evakuacija bolnice u Pakracu. Pobunjeni Srbi, četnici i JNA su teško oštetili novoizgrađenu bolnicu u Pakracu. U bolnici se nalazilo oko 300 bolesnika, od toga broja njih 260 su bili psihijatrijski bolesnici. U noći 29. na 30. rujna branitelji Pakraca i Prekopakre evakuirali su bolesnike i 20 djelatnika bolnice.
- 1991. Hrvatski branitelji oslobodili su Vezmarovu kulu, važnu stratešku točku za kontrolu istočnoga dijela Daruvara i širega predgrađa, a zatim i selo Miljanovac.
- 1991. Kontraadmiral Jugoslavenske ratne mornarice (JRM) Vladimir Barović (novoimenovani zamjenik komandanta VPO Split) na Visu počinio samoubojstvo jer nije htio pucati na narod.
- 1991. Major JNA Milan Tepić uništio skladište oružja Barutana u selu Bedenik (blizu Bjelovara). Pri aktivaciji eksploziva major je poginuo kao i 11 pripadnika Zbora narodne garde. Nakon cjelodnevni borbi zauzete sve kasarne JNA u Bjelovaru. Plan JNA bio je spajanje jedinica iz Bjelovara s jedinicama JNA u Virovitici i Okučanima te presijecanje Hrvatske. Cilj branitelja je bio spriječiti da elitna 265. motorizirana oklopna brigada JNA sa sobom odveze desetke tenkova, oklopnjaka, VBR-ova, topova.
- 1991. Topništvo JA gađalo je Pakrac tijekom 4 dana.
- 2000. Mesić umirovio sedmoricu djelatnih generala HV, s obrazloženjem da se vojnici ne smiju baviti politikom

30. rujna

1775. Rodio se Mirko Ožegović

Mirko Ožegović (Vinarec kraj Križevaca, 30. IX. 1775. – Senj, 8. I. 1869.) bio je barun, senjsko-modruški biskup i političar.

1871. Rodio se Branimir Livadić (Wiesner)

Branimir Livadić (Wiesner) (Samobor, 30. IX. 1871. – Zagreb, 30. VII. 1949.) bio je hrvatski književnik, novelist, pjesnik, putopisac, esejist i kritičar.

1901. Rodio se Marko Mesić (vojniki)

Marko Mesić (Bjelovar, 30. IX. 1901. – Zagreb, 9. II. 1982.) bio je hrvatski vojnik, časnik u vojskama Kraljevine Jugoslavije, Nezavisne Države Hrvatske te komunističke Jugoslavije.

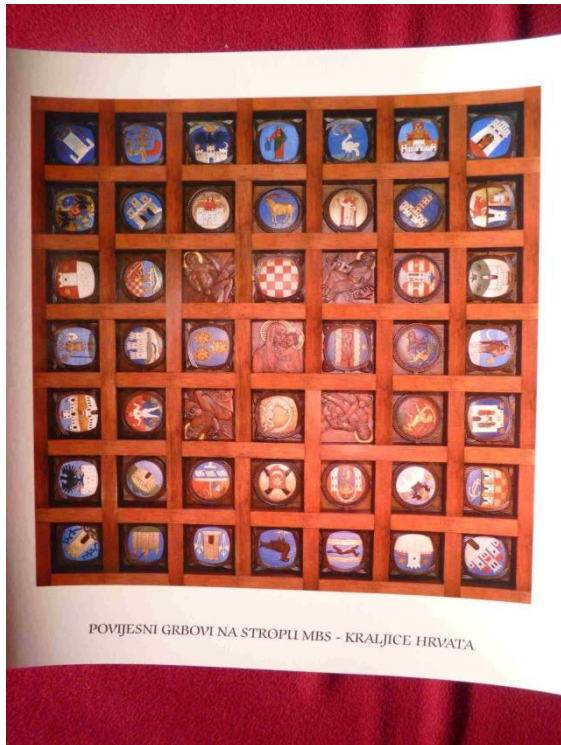
1994. Umro je Ivo Horvat

Ivo Horvat (Ivanić-Grad, 3. VI. 1903 — Zagreb, 30. IX. 1994) bio je hrvatski pjesnik i bibliograf.

Borba za nezavisnost

- 30. rujna 1990. „Srpsko nacionalno vijeće“ proglašava srpsku autonomiju, temeljem navodnog „plebiscita“.
- 1990. U Petrinji, Dvoru na Uni, Glini te u Donjem Lapcu, Srbu i Pakracu počeli, tobože, spontani ustanci Srba. Međutim „ustanak“ u Petrinji bio je itekako dobro organiziran kada je više stotina Srba došlo pred veliku vojarnu „V. Gaćeša“. Organizator je bio SDS koji je počeo otimati oružje iz milicijskih stanica.
- 1991. JNA izvela (29 – 30. rujna) žestoke napade na Nadin, Murvicu, Zadar. Vodila se odlučujuća bitka za Zadar koja je trajala do 6-tog listopada 1991.

- 1991. Srbi su srušili crkvu Sv. Jeronima (Jasenice) sagrađenu 1874. godine.

Slika 19. Povijesni grbovi na stropu crkve Majke Božje Sljemenske - Kraljice Hrvata

Slika 20. Crkva sv. Blaža u Zagrebu

1. listopada

1843. Rodio se Tadija Smičiklas

Tadija Smičiklas (Reštovo Žumberačko, 1. X. 1843. – Zagreb, 8. VI. 1914.) bio je hrvatski povjesničar, publicist i političar.

1848. Rodio se Milan Amruš

Milan Amruš (Brod na Savi, 1. X. 1848 – Zagreb, 26. V. 1919) bio je hrvatski liječnik i političar.

1862. Prvi vlak u Zagrebu, izgrađena pruga Zidani Most – Zagreb – Sisak.

Gradnja pruge od Siska preko Zagreba, pa do Zidanog Mosta počinje 1861., a već godinu dana kasnije Zagreb je vlakom povezan s Trstom, Ljubljanom, Mariborom, Grazom i Bečom.

1902. Rodio se Oktavijan Miletić

Oktavijan Miletić (Zagreb, 1. X. 1902. – Zagreb, 17. VIII. 1987.) bio je hrvatski redatelj, snimatelj, scenarist i glumac.

1916. Umro je Ambroz Haračić

Ambroz Haračić (Mali Lošinj, 5. XII. 1855. – Mali Lošinj, 1. X. 1916.) bio je hrvatski prirodoslovac, botaničar i meteorolog.

1969. Umro je Jozo Kljaković

Jozo Kljaković (Solin, 10. III. 1889. – Zagreb, 1. X. 1969.) bio je hrvatski slikar, pisac, ilustrator i karikaturist, jedan od najznačajnijih majstora hrvatskoga slikarstva 20. stoljeća.

Borba za nezavisnost

- 1991. Započela je srpsko-crnogorska agresija na Dubrovnik i dubrovačko primorje
Rano u jutro 1. listopada 1991. godine pokrenut je opći napad na šire područje grada Dubrovnika. Rezervisti Jugoslavenske narodne armije i mahom dobrovoljci Teritorijalne obrane Crne Gore prešli su državnu

granicu na Debelom brijegu i krenule prema Konavlima.

- 1991., Velikosrbi izvršili pokolj u Gornjem Viduševcu kod Gline.
- 1991. JNA je razrušila selo Ravno u pohodu na Dubrovačko primorje i Dubrovnik. Osim potpuno srušena sela, ubijene su 24 osobe, ranjeno ih je 11, a 18 osoba je utamničeno u Trebinju.

2. listopada

1829. Rodio se Antun Petrić

Antun Petrić (Komiža, 2. X. 1829. – Komiža, 29. II. 1908.) bio je hrvatski filozof.

1850. Rodio se David Schwarz

David Schwarz (Keszthely, Mađarska, 2. X. 1850. – Beč, 13. I. 1897.) bio je hrvatski izumitelj židovsko-austrijskog podrijetla.

1852. – Prvi posjet cara Franje Josipa I. Zagrebu

Austrijski car Franjo Josip I. prvi je put posjetio Zagreb 2. listopada 1852. godine.

1872. Rodio se Robert Frangeš Mihanović

Robert Frangeš-Mihanović (Srijemska Mitrovica, 2. X. 1872. – Zagreb, 12. I. 1940.) bio je hrvatski kipar.

1897. Praizvedba opere *Porin* u Zagrebu

Porin je druga hrvatska opera, koju je napisao Vatroslav Lisinski, a praizvedena je u Zagrebu 2. listopada 1897. godine. Libreto za operu *Porin* napisao je prijatelj Vatroslava Lisinskoga, narodni preporoditelj Dimitrije Demeter.

1905. Rodio se Franjo Šeper

Franjo Šeper (Osijek, 2. X. 1905. – Rim, 30. XII. 1981.) bio je zagrebački nadbiskup, kardinal i teolog.

1913. Rodio se Viktor Vida

Viktor Vida (Kotor, 2. X. 1913. – Buenos Aires, 25. IX. 1960.) bio je hrvatski pjesnik, iseljenik.

1944. Umro je Vlaho Paljetak

Vlaho Paljetak (Dubrovnik, 7. VIII. 1893. – Zagreb, 2. X. 1944.) bio je hrvatski skladatelj zabavne glazbe i šansonijer.

1971. Poginuo je Rene Marčić

Rena Marčić (Beč, 13. III. 1919. — Aarsele kraj Tielta, 2. X. 1971) bio je pravnik, politolog i publicist.

1978. Umro je Zvonimir Katalenić

Zvonimir Katalenić (Našice, 6. XI. 1920. – El Bolson, Argentina, 2. X. 1978.) bio je hrvatski domovinski i iseljenički književnik, pjesnik, slikar, kulturni djelatnik u hrvatskoj emigraciji.

1988. Umro je Zlatko Grgić

Zlatko Grgić (Zagreb, 22. VI. 1931. – Montreal, 2. X. 1988.) bio je hrvatski filmski redatelj, scenarist, animator, crtač i karikaturist.

1997. Umro je Grgo Gamulin

Grgo Gamulin (Jelsa 21. VIII. 1910. – Zagreb, 2. X. 1997.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti, likovni kritičar i književnik.

1998. Drugi posjet pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj

Prilikom drugog posjeta od 2. do 4. listopada 1998. posjetio je Zagreb, Mariju Bistricu i Split, a na misi u Mariji Bistrici proglasio je blaženim kardinala Alojzija Stepinca.

Borba za nezavisnost

- 1991. Na Lipovoj glavici skupina niških specijalaca ubila je 7 Ličana; dva dana poslije na Marinu brdu ubijene su još tri osobe.
- 1991. Od 2. do 4. listopada u žestokim borbama za Vukovar hrvatski su

branitelji nanijeli teške gubitke srpskim elitnim postrojbama.

- 1991. godine agresor je okupirao Ceriće.

3. listopada

1885. Rijeka dobila modernu zgradu kazalište

Dana 3. listopada 1885. otvoreno je novo Općinsko kazalište (*Teatro Comunale*). u Rijeci. Zgradu su projektirali bečki arhitekti Herman Helmer i Ferdinand Fellner, ornamentalne radove izradio je venecijanski kipar August Benvenuti, a stropne slike bečanin Franz Matsch.

1929. Objavljen Zakon o nazivu i podjeli Kraljevine Jugoslavije na upravna područja.

Dana 3. listopada 1929. godine kralj Aleksandar objavljuje *Zakon o nazivu i podjeli Kraljevine na upravna područja*. Zakonom je dotadašnja Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca preimenovana u Kraljevinu Jugoslaviju da bi se pokazalo jedinstvo naroda u državi. Aleksandar je tako proklamirao geslo: „*Jedan narod, jedan kralj, jedna država*“. Ukinute su sve nacionalne posebnosti, a stvorena je umjetna jugoslavenska nacija sa jugoslavenskim jezikom kao službenim. Kraljevina je podijeljena na 9 banovina, umjesto dotadašnje podjele na oblasti, i grad Beograd.

1954. Rodio se Branko Cikatić

Branko Cikatić (Split, 3. X. 1954. – Solin, 22. III. 2020.) bio je hrvatski kickboksač; nadimak mu je bio "Hrvatski tigar".

1959. Umro je Ramiro Bujas

Ramiro Bujas (Budva, 23. VIII. 1879. – Zagreb, 3. X. 1959.) bio je hrvatski psiholog

1969. Umro je Stanko Kliska

Stanko Kliska (Snagovo kraj Zvornika, BiH, 15. IX. 1896. – Beograd, 3. X. 1969.) bio je hrvatski arhitekt

1998. Papa Ivan Pavao II. proglasio Alojzija Stepinca blaženim

Dana 3. listopada 1998. godine u Mariji Bistrici papa Ivan Pavao II. proglasio je Alojzija Stepinca blaženim.

2003. Hrvatski sabor proglasio ribolovno-ekološki pojas na Jadranskom moru.

Zbog silnog pritiska i ucjena Italije i Slovenije odluka Sabor o ribolovno-ekološkom pojasu morala je biti odgođena.

2022. Umro je Zvonimir Baletić

Zvonimir Baletić (Kljenak kraj Vrgorca, 26. I. 1936. – Zagreb, 3. X. 2022.) bio je hrvatski ekonomist i politolog.

Borba za nezavisnost

- 1991. U Novom Selu Glinskom velikosrbi su ubili 11 osoba.
- 1991. Velikosrbi pokušali srušiti Paški most.

4. listopada

1079. Papa Grgur VII. spriječio napad na Hrvatsku

Papa Grgur VII. bio je izrazito moćan i uzimao je kršćanske vladare pod svoju zaštitu kao vazale. Četvrtog listopada 1079. godine pokazala se korist od papinske zaštite Hrvatskog Kraljevstva. Naime, kad se istarski markgrof Vecelin II. spremao napasti Hrvatsku kralja Zvonimira, papa je Vecelina pismeno opomenuo da to ne čini jer će ga inače kazniti prokletstvom.

1749. Umro je Barun Trenk

Franjo Trenk (Reggio Calabria, Italija, 1. I. 1711. – tamnica Spielberg kraj Brna, 4. X.

1749.) bio je hrvatski barun, habsburški pukovnik.

1834. Izvedena prva predstava u Stankovićevo kazalištu u Zagrebu.

Staro kazalište, podignuta je na Gornjem gradu između Markova trga te ulica Ćirilometodske i Freudenreichove. Zgradu je izgradio trgovac Kristofor Stanković. Kazalište je moglo primiti više od 750 posjetitelja. Na inicijativu bana Jelačića zgradu kazališta je 1851. godine otkupila hrvatska vlada.

1846. Rodio se Frane Bulić

Frane Bulić (Vranjic kraj Splita, 4. X. 1846. – Zagreb, 29. VII. 1934.) bio je hrvatski arheolog, epigrafičar, povjesničar i konzervator starina.

1902. Rodio se Jakov Bašić

Jakov Bašić (Tomislavgrad, 4. X. 1902. – Mill Valley, Kalifornija, 9. VI. 1987.) bio je hrvatski emigrantski pjesnik i romanopisac.

1906. Rodio se Pere Dulčić

Pere Dulčić (Brusje na Hvaru, 4. X. 1906. – Zagreb, 30. XI. 1994.) bio je hrvatski pisac i leksikograf.

Borba za nezavisnost

- 1991. Agresor trajno onesposobio odašiljač na Sljemenu.
- 1991. Velikosrbi izvršili pokolj u Čorcima; ubili su 5 civila.
- 1991. JNA je napala Karlovac i okolna mjesta (Turanj, Dugu Resu, Generalski Stol).
- 1991. Velikosrbi izvršili višesatni napad haubicama po Zadru.
- 1991. Velikosrbi raketirali RTV odašiljač Sveti Mihovil na brdu iznad Preka (na otoku Ugljanu).

- 1991. Nakon „rata živaca“ JA napušta vojarnu „Prvi splitski odred“ i poligon „Kukuzovac“ kraj Sinja, od 25 kolovoza pa do 4. listopada iz objekata JA gađani su Sinj, Dom zdravlja, Crkva Gospe sinjske.

5. listopada

1830. Rodio se Stjepan Buzolić

Stjepan Buzolić (Obrovac, 5. X. 1830. – Zadar, 10. VI. 1894.) bio je svećenik, književnik, pedagog, prevoditelj.

1885. Vritnjak za Khuena Hedervarija

Pravaš Josip Gržanić udario je 5. listopada 1885. godine bana Khuena Héderváryja nogom u stražnjicu.

1890. Rodio se Franjo Preveden

Franjo Preveden (Kamenica, 5. X. 1890. – Washingtonu, 31. VIII. 1959.) bio je lingvist, poliglot, povjesničar, sveučilišni profesor, prevoditelj, domoljub.

1898. Rodio se Ervin Šinko

Ervin Šinko (Apatin, Vojvodina, 5. X. 1898. – Zagreb, 26. III. 1967.) bio je mađarski i hrvatski književnik.

1932. Uhićen je dr. Ivan Pernar

5. listopada 1932. uhićen je dr. Ivan Pernar, vodeći hrvatski političar. Velikosrpske vlasti osudile su ga (14. ožujka 1933.) na godinu dana zatvora.

1950. Utemeljen je Leksikografski zavod FNRJ-a

Leksikografski zavod FNRJ utemeljen je 5. listopada 1950. godine na poticaj Miroslava Krleže koji je bio i prvi ravnatelj.

1963. Umro je Vladimir Kirin

Vladimir Kirin (Zagreb, 31. V. 1894. – Zagreb, 5. X. 1963.) bio je hrvatski slikar i grafičar.

1993. Umro je Josip Buturac

Josip Buturac (Grabarje kod Požege, 14. XI. 1905. – Lovrečina Grad, 5. X. 1993.) bio je hrvatski katolički svećenik, crkveni povjesničar, arhivist i duhovni pisac.

2002. Umrla je Mia Čorak

Mia Čorak-Slavenska (Brod na Savi, 20. II. 1916. – Los Angeles, 5. X. 2002.) bila je hrvatsko-američka balerina, koreografkinja i pedagoginja.

Borba za nezavisnost

- 1991. Bitka za Nuštar
- 1991. Velikosrbi nastavili s topničkim napadima na Dubrovnik, na njegovu povijesnu jezgru koja je bila pod zaštitom UNESCO-a.
- 1991. Predsjednik Tuđman se obratio javnosti i pozvao na obranu Domovine.
- 1991. Hrvatski branitelji zauzeli vojarnu JA „Lola Ribar u Karlovcu, JA je u Karlovcu imala 26 vojarni i skladišta, Srbi su Karlovac zvali Kordungrad ili Kordunovac.
- 1992. – Snage bosanskih Srba žestoko napadale SlavonSKI Brod; troje Brođana poginulo
- 1993. VS produljilo mandat UNPRPFOR-u

6. listopada

1881. Rodio se Ljudevit Jurak

Ljudevit Jurak (Zalug, Hum na Sutli, 6. listopada 1881. – Zagreb, 10. lipnja 1945.) bio je hrvatski patolog i sudski medicinar. Jugokomunisti su ga osudili na smrt i pogubili.

1912. Rodio se Jure Petričević

Jure Petričević (Starigrad, 6. X. 1912. – Brugg, Švicarska, 25. II. 1997.) bio je hrvatski agronom, publicist, nakladnik, pripadnik hrvatske političke emigracije i mecena.

1927. Rodio se Ante Babaja

Ante Babaja (Imotski, 6. X. 1927. – Zagreb, 14. I. 2010.) bio je hrvatski filmski redatelj i scenarist.

1939. Rodio se Bruno Bušić

Bruno Bušić (Donji Vinjani kraj Imotskog, 6. X. 1939. – Pariz, 16. X. 1978.) bio je hrvatski publicist, novinar, povijesni istraživač i političar.

1968. Umro je Josip Horvat

Josip Horvat (Horvath), (Čepin, 15. I. 1896. – Zagreb, 6. X. 1968.) bio je hrvatski novinar i povijesni pisac.

1997. Umro je Jure Petričević

Jure Petričević (Starigrad, 6. X. 1912. – Brugg, Švicarska, 25. II. 1997.) bio je hrvatski agronom, publicist, nakladnik, pripadnik hrvatske političke emigracije i mecena.

2010. Umro je Rafo Bogišić

Rafo Bogišić (Mrcine, danas Dubravka kraj Dubrovnika, 2. III. 1925. – Zagreb, 6. X. 2010.) bio je hrvatski književni povjesničar i kritičar.

Borba za nezavisnost

- 1991. U Turnju uspostavljena crta obrane Karlovca.
- 1991. Nakon žestokih borbi zauzeta vojarna u Samoboru kod Zagreba
- Hrvatski branitelji su vodili teške borbe od 4. do 6. listopada 1991. i uspjeli obraniti grad Zadar.

- Napadi hrvatskih postrojbi na Marince (4.-10. listopada 1991.) radi deblokade Vukovara nisu uspjeli.

- 1991. Alija Izetbegović proglasio je neutralnost BiH!

- 1992. Srbi su zauzeli Bosanski Brod, okupirali cijelu Bosansku Posavinu osim Orašja.

- 1991. Od srpskih granata u Karlovcu poginuo kanadski novinar Peter Brysky i ranjen japanski novinar; u Osijeku ranjen novinar Večernjeg lista.

7. listopada

1781. Umro je Franjo Ksaver Pejačević

Franjo Ksaver Pejačević (Osijek, 15. VII. 1707. – Požega, 7. X. 1781.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac i povjesničar.

1871. Eugen Kvaternik poveo Rakovičku bunu

Rakovička buna, ustanak za odcjepljenje Hrvatske od Austro-Ugarske Monarhije, što su ga od 7. do 11. listopada 1871. izveli Eugen Kvaternik i njegovi suradnici oko Rakovice kraj Slunja, na području Vojne krajine.

1952. Rodio se Ivo Gregurević

Ivo Gregurević (Donja Mahala, 7. X. 1952. – Zagreb, 2. I. 2019.) bio je hrvatski kazališni i filmski glumac.

2010. Umrula je Milka Planinc

Milka Planinc (Žitnić kod Drniša, 21.XI. 1924. – Zagreb, 7. X. 2010.) bila je jugoslavenska političarka.

Borba za nezavisnost

- 1991. Zrakoplovi JNA raketirali Banske dvore u Zagrebu
Dva zrakoplova JNA MiG-29, koja su poletjela iz Bihaća, raketama su gađala

Banske dvore (predsjedničke urede) u Zagrebu, službeno sjedište Vlade Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata.

- 1991. Predsjednik Tuđman opunomoćio mr. Stjepana Adanića i pukovnika Imru Agotića da pregovaraju s JA generalom Andrijom Rašetom
- 1991. Do 7. listopada 1991. godine bilo je 320.000 prognanika.

8. listopada

976. Umrla je Jelena Slavna

Jelena Slavna (? – ?, - 8. X. 976.) bila je hrvatska kraljica, supruga kralja Mihajla Krešimira II. i majka kralja Držislava Stjepana.

1075. Dmitar Zvonimir okrunjen za hrvatskog kralja

U listopadu (8. listopada) 1075. papinski izaslanik Gebizon okrunio je Dmitar Zvonimira za kralja u bazilici sv. Petra i Mojsija u Solinu (vjerojatno trobrodna bazilika na lokalitetu Šuplja crkva). Pritom je primio znakove kraljevske časti i kao vazal prisegnuo na vjernost papi Grguru VII.

1322. Slomljena moć hrvatskih velikaša Šubića Bribirskih

Nakon poraza bana Mladena II. u bitki kod Bliske 1322. godine (danas Blizna u Zagori), Šubići su ostali bez vlasti nad velikim dijelom svojih prijašnjih teritorija, izgubivši nekadašnju ogromnu moć i utjecaj, koje je imao ban Pavao.

1871. Rakovički ustanak

8. listopada 1871. započeo ustanak Eugena Kvaternika u Rakovici

1890. U promet puštena Zagrebačka uspinjača

Gradska uspinjača puštena je u promet 8. listopada 1890. godine u tadašnjoj Bregovitoj ulici (današnja ulica Josipa Eugena Tomića – Tomićeva).

1896. Prva filmska projekcija u Zagrebu

Osmog listopada 1896. godine održana je prva filmska projekcija u Zagrebu. Dogodilo se to samo desetak mjeseci nakon prve javne projekcije na svijetu, one braće Lumière u Parizu.

1901. Rodio se Antun Bonifačić

Antun Bonifačić (Punat na Krku, 8. X. 1901. – Chicago, 24. IV. 1986.) bio je hrvatski pjesnik, romanopisac, esejist i emigrantski novinar.

1945. Rodio se Slobodan Lang

Slobodan Lang (Zagreb, 8. X. 1945. – Zagreb, 23. II. 2016.) bio je hrvatski liječnik, političar i humanitarni djelatnik.

1957. Umrla je Marica Stanković

Marica (Marija) Stanković (Zagreb, 31. XII. 1900. – Zagreb, 8. X. 1957.) bila je hrvatska učiteljica, službenica Božja.

1991. Hrvatska proglasila neovisnost

Sabor Republike Hrvatske donio je Odluku o raskidu državnopravnih sveza s ostalim republikama i pokrajinama SFRJ, čime je Hrvatska postala neovisna država, 8. listopada 1991. godine u vrijeme žestokih napada JNA i pobunjenih Srba diljem zemlje.

Borba za nezavisnost

- 1991. Hrvatski sabor prekinuo sve sveze s Jugoslavijom i proglasio neovisnost Hrvatske, a JNA kao agresora. Prvi znak „ Republika Hrvatska“ stavljen je na granici s Mađarskom.
- 1991. U Tovarniku četnici su ubili župnika Ivana Burika; HV oslobodila selo Marince, strateški vrlo važan

položaj; velikosrbi opljačkali i spalili Đeletovce.

- 1991. Zrakoplovna skupina Osijek izvršila prvo bombardiranje neprijateljskih položaja.
- 1995. započela je vojna operacija *Južni potez*. Operacija je prekinuta 15. listopada 1995. na zahtjev međunarodne zajednice koja je spriječila potpuni poraz srpskih snaga te oslobađanje Bosanske Posavine. Oslobođeno je 800 četvornih kilometara BiH.

9. listopada

1856. Rodio se Fran Gundrum Oriovčanin

Fran Gundrum-Oriovčanin (Oriovac, 9. X. 1856. – Križevci, 24. VII. 1919.) bio je hrvatski liječnik i kulturni djelatnik.

1857. Rodio se Ivo Vojnović

Ivo Vojnović (Dubrovnik, 9. X. 1857. – Beograd, 30. VIII. 1929.) bio je hrvatski književnik.

1871. Rodio se Didak Buntić

Didak Buntić (krsnog imena Franjo) (Paoča kod Čitluka, 9. X. 1871. – Čitluk, 3. II. 1922.) bio je prosvjetni i socijalni djelatnik, hercegovački franjevac, graditelj, prosvjetitelj i političar. Poznat je pod nadimkom hercegovački Mojsije.

1892. Rodio se Ivo Andrić

Ivan Ivo Andrić (Travnik, 9. X. 1892. – Beograd, 13. III. 1975.) bio je bosanskohercegovački, hrvatski i srpski književnik te diplomat iz Bosne i Hercegovine, dobitnik Nobelove nagrade za književnost 1961. godine.

1920. Rodio se Zvane Črnja

Zvane (Ivan) Črnja; (Črnji kraj Žminja, 9. X. 1920. – Zagreb, 26. II. 1991.) bio je hrvatski pjesnik, publicist, esejist i kulturni povjesničar.

1934. Ubijen je srpski kralj Aleksandar Karađorđević

9. listopada 1934. ubijen srpski kralj Aleksandar Karađorđević, nezaboravni progonitelj Hrvata.

1939. Rođen je Ante Stamać

Ante Stamać (otok Molat, 9. X. 1939. – Zagreb, 30. XI. 2016.) bio je hrvatski pjesnik i akademik HAZU, teoretičar književnosti, esejist i prevoditelj.

1987. Umro je Vladimir Ruždjak

Vladimir Ruždjak (Zagreb, 21. IX. 1922. – Zagreb, 9. X. 1987.) bio je hrvatski operni pjevač (bariton) i redatelj te glazbeni pedagog i skladatelj.

1995. Poginuo je Andrija Matijaš Pauk

Andrija Matijaš Pauk (Pozorac, Marina kod Trogira, 31. VII. 1947. - Podrašnica kod Mrkonjić Grada, 9. X. 1995.) bio je hrvatski general bojnik, ratni zapovjednik tijekom Domovinskog rata.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpske paravojne postrojbe ubile su 9. listopada 1991. godine 9 starijih osoba u Vaganjcu (plitvički kraj).
- 1995. Poginuo je Andrija Matijaš Pauk tijekom akcije Južni potez u sukobu sa srpskim snagama u selu Podrašnica na ulazu u Mrkonjić-Grad u BiH.

10. listopada

1879. Rodio se Miroslav Vanino

Miroslav Vanino (Zagreb, 10. X. 1879. – Zagreb, 6. XII. 1965.) bio je hrvatski crkveni povjesničar.

1887. Rodio se Zvonimir Rogoz

Zvonimir Rogoz (Zagreb, 10. X. 1887. – Zagreb, 6. II. 1988.) bio je hrvatski glumac i kazališni redatelj.

1890. Rodio se Božo Milanović

Božo Milanović (Kringa, 10. X. 1890. – Pazin, 28. XII. 1980.) bio je hrvatski katolički svećenik, pisac filozofskih i povijesnih djela, izdavač te politički djelatnik iz Istre. Imao velike zasluge za sjedinjenje Istre s domovinom Hrvatskom.

1898. Rodio se Cvite Škarpa

Cvite (Cvjetko) Škarpa (Stari Grad, 10. X. 1898. – Zagreb, 2. II. 1968.) bio je hrvatski pjesnik, pisac članaka, studija, eseja i književni kritičar.

1960. Mjerna jedinica Tesla

Jedinica tesla (po Nikoli Tesli) (znak T), mjerna jedinica magnetske indukcije (gustoće magnetskoga toka), izvedena jedinica Međunarodnoga sustava jedinica, usvojena na XI. Generalnoj Konferenciji za Tegove i Mjere.

1971. Rodila se Božena Deželić

Božena Deželić (Jastrebarsko, 21. XII. 1891. — Zagreb, 10. X. 1971.) bila je gimnazijska profesorica, novinarka, urednica časopisa.

Borba za nezavisnost

- 1991. Pokolj u Lovasu počinile su snage JNA i srpske paravojne postrojbe (Dušan Silni i Beli orlovi) između 10. i 18. listopada 1991. godine. Ukupno je u Lovasu ubijeno između 70 i 85 Hrvata, a protjerana je 1341 osoba. Opljačkana je i uništena 261 kuća; zapaljena je i mjesna crkva.

11. listopada

1871. Ubijen je Eugen Kvaternik

Eugen Kvaternik (Zagreb, 31. X. 1825. – klanac Ljupča kraj Plaškoga, 11. X. 1871.) bio je hrvatski političar, pravnik, pisac i revolucionar.

1895. Rodio se Jakov Gotovac

Jakov Gotovac (Split, 11. X. 1895. – Zagreb, 16. X. 1982.) bio je hrvatski operni dirigent i skladatelj.

1946. Komunisti osudili nadbiskupa Stepinca

Komunistički sud osudio je 11. listopada 1946. zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca na 16 godina zatvora i prisilnog rada, te petogodišnji gubitak političkih i građanskih prava.

2000. Tragično stradao Matija Ljubek

Matija Ljubek (Belišće, 22. XI. 1953. – Valpovo, 11. X. 2000.) bio je hrvatski kanuist.

Borba za nezavisnost

- 1990. Velikosrbi okupirali benzinske crpke tvrtke INA u Kninu i Kistanjima; eksplozija srpskih mina na Ličkoj i Unskoj pruzi.
- 1995. – hrvatske snage oslobodile Mrkonjić Grad; velikosrbi iz Bosne žestoko granatiraju Posavinu, na Okučane bačeno osam „orkana“.

12. listopada

1504. Umro je Ivaniš Korvin

Ivaniš Korvin (Wrocław, 2. IV. 1473. – Krapina, 12. X. 1504.) bio je slavonski herceg, dalmatinski i hrvatski ban.

1918. Rodio se Emil Cassetto

Emil Cossetto (Trst, 12. X. 1918. – Zagreb, 28. VI. 2006.) bio je hrvatski skladatelj, dirigent, zborovođa i glazbeni pedagog.

1921. osnovana Hrvatska katolička zajednica Amerike

12. listopada 1921. svećenik Dragutin Jesih, s drugim domoljubima, osnovao u Garyju, Indiana, Hrvatsku katoličku zajednicu Amerike (poslije i Kanade).

2007. Vraćeni oteti lipicanci iz Srbije

Nakon niza pregovora Hrvatskoj je iz Srbije 12. listopada 2007. vraćeno 45 konja lipicanske pasmine, od koji osam izvornih konja, a ostali su potomci 88 konja odvedenih 1991. godine iz Lipika.

Borba za nezavisnost

- 1991. Iako je potpisano primirje, velikosrbi napadali Osijek; ubili su 5 civila, a ranili njih 15.
- 1991. Kolona od 70 vozila s oko 250 vojnika i časnika JA primorana napustiti vojarnu na Borongaju u Zagrebu
- 1992. Branitelji Brčkog presjekli „srpski koridor“ koji spaja kninsku i bosansku krajinu sa Srbijom.
- 1995. Završena je vojna operacija Južni potez.

13. listopada

1202. Križarsko-mletačke vojne snage osvojile Zadar

13 – 19. listopada 1202. križarsko-mletačke vojne snage osvajaju Zadar i čine strašan pokolj.

1879. Rodio se Mirko Rački

Mirko Rački (Novi Marof, 13. X. 1879. – Split, 21. VIII. 1982.) bio je hrvatski slikar i grafičar.

2016. Umro je Mirko Vidović

Mirko Vidović (Bila kraj Livna, BiH, 31. XII. 1940. – Valence, Francuska, 13. X. 2016.) bio je hrvatski književnik i kipar.

Borba za nezavisnost

- 1991. JNA i četnici sraznili sa zemljom hrvatsko selo Ravno u istočnoj Hercegovini.
- 1991. JA uništila najveće skladište oružja i streljiva na području pete armijske oblasti u Oštarijama kod Ogulina.
- 1991. Velikosrbi izvršili pokolj u Širokoj Kuli kod Gospića; ubijene su 34 osobe.
- 1991. Humanitarni konvoj poslužio velikosrpskom agresoru dovesti nove vojne snage u Vukovar.
- 2000. Hrvatski državni sabor usvojio Deklaraciju o zaštiti digniteta Domovinskog rata.

14. listopada

1235. Krunidba hrvatsko-ugarskog kralja Bele IV.

U Székesfehérváru okrunjen je 1235. godine hrvatsko-ugarskog kralja Bele IV.

1892. Rodio se Tito Strozzi

Tito Strozzi (Zagreb, 14. X. 1892. – Zagreb, 23. III. 1970.) bio je hrvatski glumac, redatelj, književnik i prevoditelj.

1895. Car svečano otvorio zgradu Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu

Novo kazalište svečano je otvoreno 14. listopada 1895. godine. Toga su se dana brojni Zagrepčani okupili u mnoštvu, a točno u dva sata poslijepodne car Franjo Josip I. na stupiću balkona simbolično izveo zadnji udarac

srebrnim čekićem što ga je za tu prigodu izradio kipar Robert Frangeš Mihanović.

1911. Rodio se Ivo Kozarčanin

Ivo Kozarčanin (Hrvatska Dubica, 14. X. 1911. – Zagreb, 4. II. 1941.) bio je hrvatski književnik.

1913. Rodio se Aleksa Kokić

Aleksa Kokić (Subotica, 14. X. 1913. – Cetinje, 17. VIII. 1940.) bio je hrvatski književnik.

1941. Umro je Dragutin pl. Hrvoj

Dragutin pl. Hrvoj (Prilipje, 8. I. 1875. – Zagreb, 14. X. 1941.) bio je hrvatski odvjetnik, pravaški političar i saborski zastupnik.

1956. Umro je Ivo Politeo

Ivo Politeo (Split, 26. I. 1887. – Zagreb, 14. X. 1956.) bio je hrvatski pravnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Predaja vojarne JA „Robert Domani“
- 1991. Oslobođena Bujavica u zapadnoj Slavoniji, prvo oslobođeno naselje u Domovinskom ratu.

15. listopada

1874. Osnovano Hrvatsko planinarsko društvo

Hrvatsko planinarsko društvo osnovano je 15. listopada 1874. godine u Zagrebu, samo sedamnaest godina nakon osnutka prvog planinarskog društva na čitavom svijetu (u Londonu).

1909. Rodio se Krsto Spalatin

Krsto Spalatin (Ston, 15. X. 1909. – kraj Punto Gorda, Florida, 16. XII. 1994.) bio je hrvatski filolog i pisac.

1935. Umro je Vinko Bek

Vinko Bek (Podravski Podgajci, 19. XI. 1862. – Zagreb, 15. X. 1935.) bio je hrvatski tiflopedagog.

1936. Rodio se Franjo Kajfeš

Franjo Kajfeš (Martijanec kraj Ludbrega, 15. X. 1936. – Zagreb, 23. IV. 2004.) bio je hrvatski kemijski inženjer, stručnjak za kemiju lijekova te visoki državni dužnosnik.

1941. Ustaške vlasti uhitile Vladka Mačeka

Kako bi ga spriječile u političkom djelovanju, vlasti NDH zatvorile su ga u listopadu 1941. u koncentracijski logor Jasenovac, a od ožujka 1942. bio je u kućnome pritvoru na imanju u Kupincu.

1977. U SAD-u utemeljena Udruga za hrvatske studije

15. listopada 1977. u SAD-u utemeljena je Udruga za hrvatske studije / Association for Croatian Studies

Borba za nezavisnost

- 1990. Velikosrbi minirali „Ličku prugu“ između postaja Zrmanja i Malovana.
- 1991. Velikosrpska JNA okupirala Cavtat; nesrpski građani Iloka prisiljeni potpisati izjavu da dragovoljno napuštaju svoj grad.
- 1991. Predsjednik Tuđman izdao zapovijed kojom se zabranjuje djelovanje političkih stranaka u Hrvatskim oružanim snagama.
- 1992. Velikosrbi protjerali preostale Hrvate iz benkovačkog kraja, njih 29 stiglo je u Zadar.

16. listopada

1801. Rodio se Josip Jelačić

Josip Jelačić (Petrovaradin, danas dio Novoga Sada, 16. X. 1801. – Zagreb, 20. V. 1859.) bio je grof, hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban.

1895. Studenti spalili mađarsku zastavu u Zagrebu

Spaljivanje mađarske zastave na Trgu bana Jelačića 16. listopada 1895. bio je izraz studentskog bunta protiv mađarizacije u Hrvatskoj.

1909. Stvaranje hitne pomoći u Zagrebu

Dana 16. listopada 1909. godine. "*Braća hrvatskog zmaja*" sazvala su veliki zbor u svratištu "*Tri gavrana*" kojemu su prisustvovali mnogi poznati liječnici, ljekarnici, ugledni građani, predstavnici Zbora liječnika, Crvenog križa, predstavnici raznih dobrotvornih društava, Automobilskog kluba, Zanatlijskog pomoćnog društva i Gostioničarskog saveza.

Na tom je zboru gradski fizik dr. Milan Figatner obrazložio potrebu Društva za spasavanje te je apelirao na pojedince i ustanove da se angažiraju u prikupljanju sredstava.

1978. UDBA je u Parizu ubila Bruna Bušića
Bruno Bušić (Donji Vinjani kraj Imotskog, 6. X. 1939. – Pariz, 16. X. 1978.) bio je hrvatski publicist, novinar, povijesni istraživač i političar.

1982. Umro je Jakov Gotovac

Jakov Gotovac (Split, 11. X. 1895. – Zagreb, 16. X. 1982.) bio je hrvatski operni dirigent i skladatelj.

1990. Na glavni zagrebački trg vraćen kip Josipa Jelačića.

1991. Umro je Boris Papandopulo

Boris Papandopulo (Bad Honnef, Njemačka, 25. II. 1906. – Zagreb, 16. X. 1991.) bio je hrvatski skladatelj i dirigent.

1998. Probijen tunel Sv. Rok

Predsjednik Tuđman prošao kroz probijeni tunel Sv. Rok.

Borba za nezavisnost

- 1991. Agresor je izvršio pokolj u Bukovcu, u općini Perušić.
- 1991. Velikosrbi su u Novom Selu Glinskom ubili 22 osobe.
- 1991. U borbama za obranu Vukovara poginuo je Blago Zadro, legendarni zapovjednik obrane Borovog Naselja.

17. listopada

1458. Rodio se Ludovik Crijević Tuberon

Ludovik Crijević Tuberon (Dubrovnik, 17. X. 1458. – Dubrovnik, VI. 1527.) bio je benediktinac, hrvatski latinist i povjesničar.

1905. Zadarska rezolucija

Predstavnici srpskih političkih stranaka u Austro-Ugarskoj 17. listopada 1905. potpisali su dokument poznat kao Zadarska rezolucija. U Zadarskoj rezoluciji navedeno je da se traži ravnopravnost srpskog naroda s hrvatskim, da se u školama uči srpska povijest te rabi ćirilica. Uz to navedeno je da podupiru poboljšanje državnopravnog položaja Hrvatske i podržavaju hrvatski zahtjev za priključenje Dalmacije Banskoj Hrvatskoj.

1909. Rodila se Ana Roje

Ana Roje (Split, 17. X. 1909. – Šibenik, 17. III. 1991.) bila je hrvatska balerina, pedagoginja i koreografkinja.

1917. Rodio se Mak Dizdar

17. listopada 1917. u Stolcu rođen je Mak Dizdar, hrvatski i bošnjački pjesnik (umro 1971.)

1929. Strijeljan Vladimir Gortan

Vladimir Gortan (Beram kraj Pazina, 7. VI. 1904. – Pula, 17. X. 1929.) bio je istaknuti istarski antifašist i hrvatski politički djelatnik.

1990. Prva službena utakmica nogometne reprezentacije Hrvatske

Dana 17. listopada 1990. odigrana je prva službena utakmica hrvatske nogometne reprezentacije. Hrvatska je igrala s reprezentacijom Sjedinjenih američkih država.

Borba za nezavisnost

- 1990. Velikosrbi ponovo minirali prugu Gračac-Knin.
- 1991. u Karancu je agresor ubio 4 civila.
- 1991. Iz Iloka i okolice Srbi su, uz nazočnost predstavnika EZ-a, protjerali oko 10.000 Hrvata.
- 1991. Sredinom listopada 1991. u selima Skakavcu i Brešanima agresor je ubio 9 civila.
- 1991. Velikosrbi su sredinom listopada kod sela Volinja ubili 5 pričuvnih policajaca i dvoje civila.
- 1991. Velikosrbi nastavili s napadima na Dubrovnik, oko 1200 civila (žena, djece i staraca) trajektom napustilo grad Dubrovnik.

18. listopada

1843. Rodio se Josip Eugen Tomić

Josip Eugen Tomić (Požega, 18. X. 1843. – Zagreb, 13. VII. 1906.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1845. Rodio se Herman Bollé

Herman Bollé (Köln, 18. X. 1845. – Zagreb, 17. IV. 1926.) bio je hrvatski arhitekt njemačkoga podrijetla.

1941. Poginuo je Josip Kraš

Josip Kraš (Vuglovec kraj Ivanca, 26. III. 1900. – Karlovac, 18. X. 1941.) bio je hrvatski komunist, sindikalni aktivist, političar.

1987. Umro je Josip Roglić

Josip Roglić (Župa Biokovska kraj Zagvozda, 14. III. 1906. – Zagreb, 18. X. 1987.) bio je hrvatski geograf.

Borba za nezavisnost

- 1991. Velikosrbi zapalili rafineriju nafte u Sisku.
- 1992. Sukob HVO-a i Armija BiH na području Lašvanske doline, u Novom Travniku i Rami.
- 1993. Armija BiH napala je varešku općinu. U Kopijarima su počinili ratni zločin. Ubili su 6 civila.

19. listopada

1403. Hrvoje Vukčić Hrvatinić postaje kralj. namjesnik Hrvatske i Bosne

19. listopada 1403. vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić postaje kralj. namjesnik Hrvatske i Bosne te herceg splitski.

1874. Otvorena zgrada sveučilišta u Zagrebu

U zgradu na današnjem Trgu Republike Hrvatske Sveučilište je preseljeno 1882., gdje će desetljećima i ostati (danas su tu Rektorat i Pravni fakultet). Spomenuta zgrada, koja je ostala pojam Zagrebačkog sveučilišta, nije bila građena u tu svrhu, nego za bolničke potrebe – kako bi bila rasterećena stara bolnica

Milosrdne braće na Jelačićevu trgu. U njoj su održavane i gospodarske priredbe, jedno vrijeme bila je i prazna, a prije nego što je useljeno Sveučilište, u njoj je bila Tvornica duhana, preseljena iz Svilarске ulice (danas Preradovićeva), koja je tu ostala sve do izgradnje nove tvorničke zgrade u Klaićevoj (nekad Tvornička ulica).

1896. Umro je Šime Ljubić

Šime Ljubić (Stari Grad na Hvaru, 24. V. 1822. – Stari Grad na Hvaru, 19. X. 1896.) bio je župnik, teolog, hrvatski arheolog, povjesničar, političar i biograf.

Borba za nezavisnost

- 1990. Velikosrpski osvajači minirali Splitsku prugu između Kosova i Siverića.
- 1990. Stipe Mesić napokon je u Skupštini Jugoslavije proglašen članom Predsjedništva i potpredsjednikom.
- 1991. Iz Zagreba je u Vukovar stigao humanitarni konvoj nazvan „Liječnici bez granica“, evakuirana 103 teška ranjenika.
- 1992. Hrvatska vojska oslobodila Cavtat; nastavljeni progoni Hrvata u Baranji; Slavonski Brod više od 200 dana u stalnoj opasnosti; sukobi postrojbi HVO-a i bošnjačko-muslimanskih snaga.

20. listopada

1770. Rodio se Janko Drašković

Janko Drašković (Zagreb, 20. X. 1770. – Radkersburg/Radgona, Štajerska, 14. I. 1856.) bio je hrvatski preporoditelj i političar.

1988. Umro je Ante Gabrić

Ante Gabrić (Metković, 18. II. 1915 – Maria Polli, Indija, 20. X. 1988) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, hrvatski misionar i sluga Božji.

1933. Rodila se Marija Ujević Galetović

Marija Ujević Galetović (Zagreb, 20. X. 1933. – Zagreb, 13. III. 2023.) bila je hrvatska kiparica, slikarica i akademkinja. Otac Mate Ujević bio je profesor, a kasnije pokretač Hrvatske enciklopedije; majka je također bila profesorica.

1992. Jugoslavenska vojska napustila poluotok Prevlaku

Temeljem sporazuma potpisanog u Ženevi 30. rujna 1992. nakon jednogodišnjega srbijansko-crnogorskoga zaposjednuća (u okupaciji nije sudjelovala samo JNA, nego i postrojbe crnogorske teritorijalne obrane) njihove jedinice napustile su Konavle. Poluotok Prevlaku i okolicu posljednji jugoslavenski vojnik napustio je 20. listopada 1992. u 20 sati i 30 minuta.

Borba za nezavisnost

- 1991. 20/21. listopada 1991. velikosrbi zaklali 56 osoba kod Baćina i Cerovljana u općini Hrvatska Dubica. Tamo je Spomen soba u znak sjećanja na 137 ubijenih u Domovinskom ratu. Po veličini druga masovna grobnica iz Domovinskoga rata, odmah iza Ovčare.
- 1992. Hrvatska vojska izvršila desant na Cavtat.
- 1993. Oko 6000 Hrvata prognanika iz Kaknja pristiglo u Čaplinu.

21. listopada

1899. rođen Andrija Hebrang

21. listopada 1899. rođen Andrija Hebrang, političar, komunistički prvak u Hrvatskoj (ubijen 1949.)

1924. Umro je Viktor Kovačić

Viktor Kovačić (Ločka Vas kraj Huma na Sutli, 28. VII. 1874. – Zagreb, 21. X. 1924.) bio je hrvatski arhitekt.

1992. Umro je Ante Ciliga

Ante Ciliga (Šegotiči kraj Vodnjana, 20. II. 1898. – Zagreb, 21. X. 1992.) bio je hrvatski političar, ljevičarski revolucionar, novinar i publicist.

2003. U Zbor kardinala Svete Rimske Crkve uvršten je Josip Bozanić

Papa Ivan Pavao II. uvrstio ga je u Zbor kardinala Svete Rimske Crkve na svečanom konzistoriju u Rimu 21. listopada 2003. godine.

2021. Umro je Žarko Potočnjak

Žarko Potočnjak (Pakrac, 3. II. 1946. – Zagreb, 21. X. 2021.) bio je hrvatski kazališni, televizijski i filmski glumac.

2021. Umro je Anđelko Vuletić

Anđelko Vuletić (Trebimlja kraj Ravnog, BiH, 9. VI. 1933. – Zagreb, 21. X. 2021.) bio je hrvatski i bosanskohercegovački književnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpska JNA napala centar Karlovca topovima i VBR-ovima.
- 1993. Zločin Armije BiH u selu Kopijari.

22. listopada

1899. Rodio se Juraj Plančić

Juraj Plančić (Stari Grad, 22. X. 1899. – Pariz, 19. VIII. 1930.) bio je hrvatski slikar.

1907. Rodio se Josip Crnobori

Josip Crnobori (Banjole kraj Pule, 22. X. 1907. – Zagreb, 12. VIII. 2005.) bio je hrvatski slikar.

1919. Osnovan Etnografski muzej Zagreb

Osnovan je 1919. godine na poticaj Salamona Bergera, trgovca tekstilom i tvorničara, podrijetlom iz Slovačke, koji je Muzeju ostavio jednu od prvih i najvećih zbirki narodnih nošnji i tekstila.

1964. Rodio se Dražen Petrović

Dražen Petrović (Šibenik, 22. X. 1964. – Denkendorf, Bavarska, 7. VI. 1993.) bio je vrhunski hrvatski i svjetski košarkaš.

Borba za nezavisnost

- 1992. Hrvatska vojska izvela od 22. do 26. listopada 1992. vojnu operaciju „Vlaštica“.

23. listopada

1456. Umro je Ivan Kapistran

Ivan Kapistran (tal.: Giovanni da Capestrano, lat.: Ioannes Capistranus; Capestrano Aquila, Abruzzo, (24. VI. 1386. – Ilok, 23. X. 1456.) bio je franjevački propovjednik.

1847. Hrvatski jezik uvodi se kao službeni jezik u Hrvatskoj

Dana 23. listopada 1847. godine, na Kukuljevićev prijedlog, Sabor donosi zaključak o uvođenju hrvatskog jezika kao službenog jezika u javnoj uporabi. U Saboru se hrvatski kao službeni jezik počinje primjenjivati od 1848. godine.

1873. Otvorena željeznička pruga Karlovac - Rijeka

Dana 23. listopada 1873. godine krenula je prva željeznička kompozicija prugom Rijeka – Karlovac.

1983. Prva beba iz epruvete rođena je u Zagrebu

Samo pet godina nakon prve svjetske bebe začete izvan tijela majke u Zagrebu je 23. listopada 1983. rođen Robert Veriga koji je začet izvan tijela majke.

Borba za nezavisnost

- 1992. Velikosrpske snage na području Bihaća razorile 30 džamija i 3 katoličke crkve.

24. listopada

1695. Rodio se Đuro Bašić

Đuro Bašić (Dubrovnik, 24. X. 1695. – Dubrovnik, 26. VIII. 1765.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, književnik i duhovni pisac.

1873. Umro je Ivan Dežman

Ivan Dežman (Rijeka, 6. V. 1841. – Zagreb, 24. X. 1873.) bio je hrvatski liječnik, leksikograf i književnik.

1921. Rodila se Sena Jurinac

Sena Jurinac (Srebrenka) (Travnik, BiH, 24. X. 1921. – Augsburg, Njemačka, 22. XI. 2011.) bila je hrvatska pjevačica, sopran.

1937. Rodio se Petar Stipetić

Petar Stipetić (Ogulin, 24. X. 1937. – Zagreb, 14. III. 2018.) bio je hrvatski general.

1955. Umro je Tomislav Krizman

Tomislav Krizman (Orlovac kraj Karlovca, 21. VII. 1882. – Zagreb, 24. X. 1955.) bio je hrvatski slikar i grafičar.

1991. Novi hrvatski osobni dokumenti

Hrvatska je Vlada uvela nove osobne dokumente s vlastitim državnim simbolima (putovnica, osobna iskaznica i dr.).

25. listopada

1478. Umrla je Katarina Kosača-Kotromanić

Katarina Kosač-Kotromanić (Blagaj, oko 1424 (20. XII. ?)– Rim, 25. X. 1478.) bila je bosanska kraljica

1856. Rodio se Dragutin Gorjanović Kramberger

Dragutin Gorjanović-Kramberger (Zagreb, 25. X. 1856. – Zagreb, 22. XII. 1936.) bio je hrvatski prirodoslovac svjetskoga glasa; geolog, paleontolog i antropolog (vidi 22. prosinca).

1995. Umro je Miljenko Smoje

Miljenko Smoje (Split, 14. II. 1923. – Split, 25. X. 1995.) bio je hrvatski novinar i književnik.

2010. Umrla je Vesna Parun

Vesna Parun (Zlarin, 10. IV. 1922. – Stubičke Toplice, 25. X. 2010.) bila je hrvatska književnica i prevoditeljica. Bila je prva hrvatska književnica koja je živjela isključivo od književnosti.

Borba za nezavisnost

- 1991. Žestoki napadi JA na hrvatske gradove Vukovar, Vinkovci, Osijek, Sisak, Karlovac, Zadar, šibensko zaleđe, Sinj i Dubrovnik.
- 1991. Velikosrbi počinili zločin u u Tordincima, ubili su od 120 do 160 mještana.
- 1991. Rudolf Perešin preletio MIG-om u Austriju. Godine 1990. kada se već odnarođena JNA pripremala za agresiju na Hrvatsku, odbio je, poput većine pilota, pristupiti političkoj organizaciji "*SKJ - pokret za Jugoslaviju*", koja je trebala stvoriti novu ideologijsku osnovicu za opstanak centralizirane i unitarne Jugoslavije pod diktatom Miloševićeve Srbije.

- 1993. Selo Stupni Do bilo je bošnjačka utvrda u koju su tijekom oružanog sukoba s Armijom BiH ušli pripadnici HVO-a. Tijekom tog oružanog sukoba borbi za Vareš pripadnici HVO počinili su ratni zločin 25. listopada 1993. godine. Ubili su 16 Bošnjaka.
- 1996. Predstavnik suda u Haagu objavio kako je iz grobnice na Ovčari izvađeno 200 tijela.

26. listopada

1747. Rodio se Ivan Jarnović

Ivan Mane Jarnović (Palermo, 26. X. 1747. – Petrograd, 23. XI. 1804.) bio je hrvatski violinist i skladatelj, jedan od najvećih violinističkih virtuozna svoga vremena.

1854. Rodio se Ksaver Šandor Gjalski

Ksaver Šandor Gjalski (pravo ime Ljubomil Tito Josip Franjo Babić) (Gredice kraj Zaboka, 26. X. 1854. – Gredice, 6. II. 1935.) bio je hrvatski književnik.

1914. Poginuo je Fran Galović

Fran Galović (Peteranec, 20. VII. 1887. – Radenkovići, Srbija, 26. X. 1914.) bio je hrvatski književnik.

1921. Umro je Ivan Milčetić

Ivan Milčetić (Milčetići, otok Krk, 27. VIII. 1853. – Varaždin, 26. X. 1921.) bio je hrvatski književni povjesničar, filolog, etnograf i folklorist.

1964. Velika poplava u Zagrebu

. U noći s 25. na 26. listopada 1964. rijeka Sava poplavila je Zagreb kada je došlo do pucanja nasipa. Trećinu grada Zagreba bila je poplavljena.

2012. Umro je Joža Horvat

Josip Joža Horvat (Kotoriba, 10. III. 1915. – Zagreb, 26. X. 2012.) bio je hrvatski književnik, pripovjedač i putopisac.

Borba za nezavisnost

- 1992. Hrvatske snage protjerale četnike s konavoskih brda.

27. listopada

1767. Rodio se Tomaš Mikloušić

Tomaš (Tomo) Mikloušić (Jastrebarsko, 27. X. 1767. – Jastrebarsko, 7. I. 1833.) bio je hrvatski pučki pisac, kulturni djelatnik, prevoditelj i prosvjetitelj.

1885. Rodio se Franjo Čutura

Franjo Čutura (Rastovača, 27. X. 1885. – Lemont, Chicago, 3. II. 1959.) bio je hrvatski pjesnik i putopisac.

1928. Rodila se Milka Babović

Milka Babović (Skoplje, 27. X. 1928. – Zagreb, 26. XII. 2020.) bila je hrvatska atletičarka, novinarka i televizijska komentatorica.

1949. Umro je Ante Tresić Pavičić

Ante Tresić Pavičić (Vrbanj na Hvaru, 10. VII. 1867. – Split, 27. X. 1949.) bio je hrvatski književnik i političar.

1953. Umro je Ivo Kerdić

Ivo Kerdić (Davor, 19. V. 1881. – Zagreb, 27. X. 1953.) bio je hrvatski medaljer i kipar.

1954. Razgraničenje Italije i SFRJ

Godine 1954. u Londonu je potpisan Sporazum o suglasnosti kojim je Slobodni teritorij Trsta prestajao postojati. Nakon završetka rada mješovite jugoslavensko-angloameričke vojne komisije za razgraničenje, 27. listopada 1954. zona A priključena je Italiji, a zona B Jugoslaviji, koja je bila podijeljena između NR Slovenije i NR Hrvatske. Konačna granica

između Italije i Jugoslavije potvrđena je 1975. godine Osimskim sporazumima.

2013. Umro je Vinko Coce

Vinko Coce (22. XII. 1954. – Split, 27. X. 2013.) bio je hrvatski pjevač, tenor.

Borba za nezavisnost

- 1991. Hrvatske vojne snage uzvraćaju na velikosrpske napade na karlovačkom, pakračkom, slunjskom i osječkom bojištu.

28. listopada

1895. Umro je Ivan Filipović

Ivan Filipović (Velika Kopanica, 24. VI. 1823. – Zagreb, 28. X. 1895.) bio je hrvatski učitelj, književnik i leksikograf.

1907. Umro je Đuro Deželić

Đuro (Gjuro) Stjepan Deželić (Ivanić Grad, 25. III. 1838. – Zagreb, 28. X. 1907.) bio je hrvatski književnik, povjesničar, publicist, novinar i gradski vjećnik grada Zagreba.

1950. Osnovan Klub navijača Hajduka Torcida

Torcida (puni naziv: Klub navijača Hajduka Torcida, skraćeno: KNH Torcida) navijačka je skupina Hrvatskog nogometnog kluba Hajduka, osnovana 28. listopada 1950. godine. Torcida je najstarija navijačka skupina u Europi.

Borba za nezavisnost

- 1991. Hrvatska vojska ovladala radarom JA „Kurilovec“ južno od Zagreba.
- 1991. Teritorijalna obrana pobunjenih hrvatskih Srba izvršila je pokolj u Lipovači; ubila je 7 osoba.
- 1991. Konvoj mira, konvoj Livertas, krenuo iz Rijeke prema Dubrovniku.

- 1992. U Bosanskom Brodu velikosrbi srušili katoličku crkvu sv. Ilije.

29. listopada

1805. Umro je Tituš Brezovački

Tituš (Tito) Brezovački (Zagreb, 4. I. 1757. – Zagreb, 29. X. 1805.) bio je svećenik i hrvatski književnik, točnije komediograf i pjesnik stare hrvatske književnosti.

1908. Umro je Silvije Strahimir Kranjčević

Silvije Strahimir Kranjčević (Senj, 17. II. 1865. – Sarajevo, 29. X. 1908.) bio je najznačajniji hrvatski pjesnik realizma i značajan pravaš.

1918. Hrvatska prekinula državnopravne veze s Austro-Ugarskom

Hrvatski sabor je na zasjedanju 29. listopada 1918. godine donio povijesnu odluku o raskidanju svih državnopravnih veza s Austro-Ugarskom Monarhijom.

2001. Republika Hrvatska potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

Republika Hrvatska potpisala je SSP 29. listopada 2001. godine u Luksemburgu. Nakon potpisivanja Sporazuma započeo je proces ratifikacije u Republici Hrvatskoj, Europskom parlamentu i svim državama članicama Unije. Sporazum je stupio na snagu 1. veljače 2005. godine, a prestao je važiti ulaskom Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije 1. srpnja 2013.

Borba za nezavisnost

- 1991. Od 29. listopada do 3. siječnja 1992. Hrvatska vojska je izvodila operaciju OG Posavina Orkan '91. Nakon što su zaustavili prodor banjalučkoga korpusa prema Virovitici (30. studenoga), hrvatski branitelji preuzeli su inicijativu na

zapadnoslavonskom bojištu (općine Podravska Slatina, Virovitica, Grubišno Polje, Daruvar, Pakrac, Požega).

- 1992. Srpska vojska zauzela je Jajce. Okupirana su i sela Karaula i Potkraj.
- 1996. UNTAES predao na upravu Republici Hrvatskoj srijemska sela: Apševce, Lipovac, Njemce, Podrgrađe i Donje Novo Selo, tzv. „Srijemski trokut“.

30. listopada

1781. Umro je Martin Knežević

Martin Knežević (Senj, 1708. – Gračac, 30. X. 1781.) bio je hrvatski general u habsburškoj vojsci.

1903. Rodio se Krunoslav Stjepan Draganović

Krunoslav Stjepan Draganović (Matići kod Orašja, 30. X. 1903. - Sarajevo, 3. VII. 1983.) bio je svećenik, hrvatski povjesničar, politički emigrant.

1977. Umro je Gustav Krklec

Gustav Krklec (Udbinja kraj Karlovca, 23. VI. 1899. – Zagreb, 30. X. 1977.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj s ruskog, češkog, slovenskog i njemačkog jezika.

1999. Umro je Matko Peić

Matko Peić (Požega, 10. II. 1923. – Zagreb, 30. X. 1999.) bio je hrvatski književnik, povjesničar umjetnosti, slikar i putopisac.

Borba za nezavisnost

- 1993. Armija BiH napala je općinu Vareš.

31. listopada

1825. Rodio se Eugen Kvaternik

Eugen Kvaternik (Zagreb, 31. X. 1825. – klanac Ljupča kraj Plaškoga, 11. X. 1871.) bio je hrvatski političar, pravnik, pisac i revolucionar.

1858. Rodio se Maksimilijan Njegovan

Maksimilijan Njegovan (Zagreb, 31. X. 1858. – Zagreb, 1. VII. 1930.) bio je hrvatski admiral u austrougarskoj vojsci.

1873. Rodio se Rudolf Lubinski

Rudolf Lubynski (Zagreb, 31. X. 1873. – Zagreb, 27. III. 1935.) bio je hrvatski arhitekt.

1918. Predaja Austrougarske flote

Car Karlo potpisao je odluku kojom se 31. listopada ratna mornarica, sve utvrde i luke trebaju predati Narodnom vijeću SHS-a.

1949. Rodio se Dubravko Škiljan

Dubravko Škiljan (Zagreb, 31. X. 1949. – Zagreb, 21. VII. 2007.) bio je hrvatski lingvist.

1954. Mirogojska tramvajska nesreća

Mirogojska tramvajska nesreća dogodila se 31. listopada 1954. u Zagrebu i jedna je od najvećih tramvajskih nesreća u svijetu. Tragedija se dogodila na staroj, strmoj mirogojskoj pruzi, a u njoj je devetnaest putnika poginulo, dok ih je trideset i sedam bilo uglavnom teško ozlijeđeno.

1978. Umro je Dragutin Novak

Dragutin Karlo Novak (Zagreb, 16. II. 1892. – Zagreb, 31. X. 1978.) bio je prvi hrvatski pilot.

Borba za nezavisnost

- 1991. U Dubrovnik uplovio humanitarni konvoj Libertas
U jutarnjim satima 31. listopada 1991. godine u dubrovačku luku Gruž uplovio je konvoj od 29 brodova. Brodovi su nosili dugo očekivanu pomoć okupiranom Dubrovniku, koji je bio pod pomorskom blokadom

Jugoslavenske ratne mornarice još od 17. rujna 1991. godine.

- 1991. Započela je operacija hrvatske vojske „*Orkan 91*“ u zapadnoj Slavoniji.
- 1991. Od 31. listopada do 4. studenoga 1991. vojnom akcijom *Otkos 10* (Bilogora) hrvatske postrojbe oslobodile su prostor Bilogore (oko 270 km²) i stvorile uvjete za djelovanja u smjeru Papuka i Psunja.
- 1992. HV je na južnom bojištu od Neretve do Prevlake oslobodila dubrovačku okolicu, deblokirala grad Dubrovnik .

Slika 21. Spomenik hrvatskoj himni (Zelenjak)

1. studenoga

1813. Rodio se Dragutin Rakovac

Dragutin Rakovac (Vugrovec, 1. XI. 1813. – Zagreb, 22. XI. 1854.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj, publicist i javni djelatnik.

1847. Rodio se Fran Vrbanić

Fran Vrbanić (Gospić, 1. XI. 1847. – Zagreb, 26. VIII. 1909.) bio je hrvatski pravnik.

1870. Rodio se Viktor Car Emin

Viktor Car Emin (Kraj, 1. XI. 1870. – Opatija, 17. IV. 1963.) bio je hrvatski književnik i publicist, preporoditelj istarskih Hrvata.

1924. Umro je Josip Lang

Josip Lang (Lepšić kraj Ivanić-Grada, 25. I. 1857. – Zagreb, 1. XI. 1924.) bio je zagrebački biskup, sluga Božji, kandidat za sveca, dobrotvor.

1928. Hrvatski domobran

Hrvatski Domobran bila je politička organizacija koja je zagovarala nezavisnost Hrvatske od Kraljevine Jugoslavije. Udruga je proizašla iz Saveza hrvatske pravaške republikanske omladine (SHPRO) u Zagrebu 1. studenoga 1928. godine.

1954. Rodio se Jasmin Starvos

Jasmin Stavros, rođen kao Milo Vasić (Split, 1. XI. 1954. – Zagreb, 3. V. 2023.), hrvatski bubnjar i pop pjevač.

1955. Umro je Antun Barac

Antun Barac (Kamenjaku kraj Crikvenice 20. VIII. 1894. - Zagreb, 1. XI. 1955.) bio je hrvatski povjesničar književnosti, književni kritičar i prevoditelj.

Borba za nezavisnost

- 1991. Na dan Svih svetih JNA i četnici bombardirali su mnoga mjesta i groblja.

- 1991. Žestoki napadi velikosrba na Dubrovnik, Vukovar, Osijek, Vinkovce, Zadar i druge gradove.
- 1994. Od 1. do 3. studenoga 1994. izvedena je vojna operacija *Cincar* (HV i HVO). Oslobođeno je oko 200 četvornih kilometara BiH.

2. studenoga

1820. Rodio se Karlo Andrija Avelin Čepulić

Avelin (Karlo Andrija) Čepulić (Bakar, 2. XI. 1820. – Rijeka, 10. XII. 1869.) bio je sudac i političar.

1891. Pogiblja pralja iz Preka

Šesnaest pralja iz mjesta Preko na otoku Ugljanu smrtno je stradalo 2. studenog 1891. kad se prevrnuo brod koji ih je vozio u Zadar.

1935. Praizvedba opere *Ero s onoga svijeta*

U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu je 2. studenog 1935. godine bila praizvedba opere *Ero s onoga svijeta*.

1944. Savezničko bombardiranje Zadra (1943-44.)

Prvi veći zračni napad savezničkih snaga na Zadar izveden je navečer 2. studenoga 1943. godine, kada je među ostalim objektima razoren dom za nezbrinutu djecu, a slijedili su veliki napadi 28. studenoga (preko 200 žrtava), te 16. i 30. prosinca iste godine. Prve je napade obilježio veliki broj civilnih žrtava, ali je grad, iako oštećen, još uvijek funkcionirao. Naročito je teško bilo bombardiranje 16. prosinca, kada su pogođena skloništa na Cereriji (današnja Voštarnica) u samom centru grada. Pritom je poginulo oko 150-200 ljudi. U udaru je sudjelovalo 50 američkih bombardera "Mitchell" (B-25) koji su bacili 90 tona bombi.

1987. Umrkla je Anka Krizmanić

Anka Krizmanić (Omilje kraj Svetog Ivana Zelina, 10. III. 1896. – Zagreb, 2. XI. 1987.) bila je hrvatska slikarica i grafičarka.

2014. Umro je Zvonimir Balog

Zvonimir Balog (Sv. Petar Čvrstec kraj Križevaca, 31. V. 1932. – Zagreb, 2. XI. 2014.) bio je hrvatski književnik i slikar.

2020. Umro je Mladen Kušec

Mladen Kušec (Zagreb, 24. II. 1938. – Zagreb, 2. XI. 2020.) bio je hrvatski pjesnik, pripovjedač, publicist i novinar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpske postrojbe okupirale su Lužac (vukovarsko prigradsko naselje). JNA i Arkanovci ubili su 59 osoba;
- 1991. Napad agresora na hotele u Dubrovniku gdje su bili smješteni prognanici.
- 1991. Zrakoplovna skupina Osijek dostavljala pomoć opkoljenom Vukovaru.

3. studenoga

1671. Sabor potvrdio diplomu Sveučilišta u Zagrebu.

Diplomom rimskoga cara i ugarsko-hrvatskoga kralja Leopolda I. počinje njegova povijest u rujnu 1669., kada su priznati status i povlastice sveučilišne ustanove tadašnjoj Isusovačkoj akademiji u slobodnom kraljevskom gradu Zagrebu.

1887. Rodio se Karlo Häusler

Karlo Häusler (Križevci, 3. XI. 1887. – Zagreb, 16. VIII. 1942.) bio je hrvatski pjesnik, feljtonist i književni kritičar.

1924. Rodio se Slobodan Novak

Slobodan Novak (Split, 3. XI. 1924. – Zagreb, 25. VII. 2016.) bio je hrvatski prozaik, romanopisac i esejist.

2005. Umro je Hrvoje Bartolović

Hrvoje (Vojko) Bartolović (Zagreb, 15. VI. 1932. – 3. XI. 2005.) bio je hrvatski šahovski kompozitor.

Borba za nezavisnost

- 1991. Jedinice ZNG-a formalno su preimenovane u Hrvatsku vojsku.
- 1994. Završila vojna operacija *Cincar*.

4. studenoga

1356. Koprivnica slobodni kraljevski grad

Grad Koprivnica 4. studenog 1356. godine dobio je povlastice slobodnog kraljevskog grada (*lat. Kapruncha civitas libera regia*) od hrvatsko-ugarskog kralja Ludovika I. Anžuvinca i taj dan danas se obilježava kao Dan grada.

1873. Umro je Ivan Padovec

Ivan Padovec (Varaždin, 17. VII. 1800. – Varaždin, 4. XI. 1873.) bio je hrvatski gitarist i skladatelj.

1876. Prva izvedba opere Nikola Šubić-Zrinski

Praizvedba Zrinjskog bila je 4. studenoga 1876. godine, u Zagrebu, u tadašnjem Narodnom zemaljskom kazalištu. Dirigirao je sam autor.

1905. Rodio se Dragutin Tadijanović

Dragutin Tadijanović, znan i po pseudonimu Margan Tadeon (Rastušje, kod Sl. Broda, 4. XI. 1905. – Zagreb, 27. VI. 2007.) bio je hrvatski pjesnik.

1907. Rodila se Draga Matković

Draga Matković (Zagreb, 4. XI. 1907. – Zagreb, 29. VII. 2013.) bila je hrvatska pijanistica.

1918. Talijanska vojska okupirala hrvatska područja

Sile Antante (Velika Britanija, Francuska i Rusija) obećale su Italiji hrvatski teritorij (Londonski ugovor ili Londonski tajni ugovor. 26. travnja 1915.) ako Italije uđe u rat na strani sila Antante. Talijani su odmah nakon završetka I. svjetskog rata, 4. studenoga 1918., zaposjeli od hrvatskih krajeva Istru, Rijeku, otoke Cres, Lošinj i Lastovo te grad Zadar.

1960. Rodio se Siniša Glavašević

Siniša Glavašević (Vukovar, 4. XI. 1960. – Vukovar – Ovčara, 19. ili 20. XI. 1991.). hrvatski novinar i pisac.

1965. Umro je Krsto Odak

Krsto Odak (Siverić kraj Drniša, 20. III. 1888. – Zagreb, 4. XI. 1965.) bio je hrvatski skladatelj i glazbeni pedagog.

Borba za nezavisnost

- 1991. Hrvatski branitelji preuzeli su i uspjeli prije neprijateljskoga napada evakuirati skladište oružja Jamadol u Karlovcu (oko 2500 tona eksploziva i streljiva te naoružanje TO općine Karlovac, Ozalj, Duga Resa, Vojnić i Vrginmost). JA bila je prisiljena napustiti vojarnu „Logorište“.
- 1991. Zrakoplovna skupina Osijek bombardirala agresorske položaje kod Lužca u Vukovaru, poginuo je general JA Mladen Bratić.
- 1991. Završila vojna operacija HV-a *Otkos*.

5. studenoga

1699. Rodio se Antun Kanižlić

Antun Kanižlić (Požega, između 5. i 9. XI. 1699. – Požega, 24. VIII. 1777.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, duhovni pisac i pjesnik.

1839. Rodio se Adam Mandrović

Adam Mandrović (Nova Gradiška, 5. XI. 1839. – Zagreb, 12. XII. 1912.) bio je hrvatski glumac, redatelj i intendant.

1907. Zagreb dobio javnu električnu rasvjetu

Dana 5. studenoga 1907. u 18.30 sati jedna za drugom palile su se električne svjetiljke na potezu od Frankopanske ulice preko Ilice i Trga bana Jelačića sve do Praške ulice i Zrinjevca.

1921. Ubijen je Anton Bolanča-Basetić

Anton Bolanča-Basetić (Primošten, 17. IX. 1877. – Chicago 5. XI. 1921.) bio je hrvatski domoljub i novinar. Ubili su ga velikosrbi.

Borba za nezavisnost

- 1990. Početak formiranja Prva gardijske brigade. Proces formiranja proslavljene 1. gardijske brigade *Tigrovi* započeo je petog studenog 1990. godine kada je formirana Jedinica za posebne namjene Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske. Formirana je od dragovoljaca i dijelova Hrvatske policije. Dogodilo se to u bazi Rakitje pokraj Zagreba.
- 1991. Hrvatski branitelji preuzeli su veliko skladište oružja i streljiva u Delnicama (jedno od najvećih na tlu bivše Jugoslavije).

6. studenoga

1903. Osnovan Hrvatski akademski športski klub (HAŠK)

Hrvatski akademski športski klub (HAŠK) osnovan je 6. studenoga 2003. godine.

1910. Rodio se Rafael Kalinić

Rafael Kalinić (Prugovo kraj Splita, 6. XI. 1910. – Sinj, 24. IX. 1943.) bio je hrvatski katolički svećenik, franjevac, mučenik.

1918. Talijanska vojska okupirala Šibenik

Dana 6. studenog 1918. godine talijanska vojska započela je okupaciju Šibenika. Naime, toga su dana u šibensku luku uplovili talijanski ratni brodovi, s kojih su se zatim talijanske postrojbe iskrcale u grad. Italija je bila pobjednička sila u Prvom svjetskom ratu, a Šibenik je prethodno pripadao Austrougarskoj Monarhiji. Budući da je Austrougarska Monarhija 3. studenog potpisala kapitulaciju pred Talijanima u vili Giusti pokraj Padove, talijanske su trupe nastojale iskoristiti priliku i zauzeti što veći dio istočne jadranske obale.

1920. Rodio se Zvonimir Katalenić

Zvonimir Katalenić (Našice, 6. XI. 1920. – El Bolson, Argentina, 2. X. 1978.) bio je hrvatski domovinski i iseljenički književnik, pjesnik, slikar, kulturni djelatnik u hrvatskoj emigraciji.

1930. Rodio se Dubravko Jelčić

Dubravko Jelčić (Požega, 6. XI. 1930 – Zagreb, 28. II. 2020) bio je hrvatski književni povjesničar, publicist i književnik.

1952. Umro je Vinko Krišković

Vinko Krišković (Senj, 16. V. 1861. – Zürich, 6. XI. 1952.) bio je hrvatski pravnik, hrvatski šekspirolog, političar i podban.

Borba za nezavisnost

- 1991. UNPROFOR izvijestio da su Srbi u branu Peruća postavili 15 tona eksploziva.

7. studenoga

1607. Rodio se Junije Palmotić

Junije (Džono) Palmotić (Dubrovnik, 7. XI. 1607. – Dubrovnik, između 29. VI. (6. VII.?) 1657.) bio je hrvatski književnik.

1880. Umro je Ivan Simonetti

Ivan Simonetti (Rijeka, 22. XII. 1817. – Venecija, 7. XI. 1880.) bio je hrvatsko-talijanski slikar, najznačajniji riječki likovni umjetnik 19. stoljeća.

1907. Rodio se Geno Senečić

Geno Senečić (Zagreb, 7. XI. 1907. – Zagreb, 21. VI. 1992.) bio je hrvatski književnik.

1932. Zagrebačke punktacije

Zagrebačke punktacije – hrvatski odgovor na velikosrpsku hegemoniju. Rezolucija kojom se osuđuje diktatura kralja Aleksandra Karađorđevića i politika srpske hegemonije u Kraljevini Jugoslaviji, u povijesti poznata kao *Zagrebačke punktacije*, donesena je na tajnom sastanku hrvatskih oporbenih političara u Zagrebu 7. studenog 1932. godine. Rezolucija je bila odgovor na kraljev Oktroiirani ustav i nedemokratske izbore iz 1931. godine.

2020. Umrla je Vera Zimova

Vera Zimova, poznatija kao Vera Zima (Metković, 21. III. 1953. – Zagreb, 7. XI. 2020.) bila je hrvatska kazališna, televizijska i filmska glumica.

Borba za nezavisnost

- 1991. Velikosrbi su u Poljanku ubili 10 civila (u općini Korenica 8 civila; a u Vukovićima 2 civila).
- 1991. JA je ponovno bombardirala aerodrom u Pribislavcima kod Čakovca.
- 1991. Zrakoplovstvo JNA raketiralo je Bizovce i ubilo 9 osoba.

8. studenoga

1867. Rodio se Martin Davorin Krmpotić
Martin Davorin Krmpotić (Veljun Primorski, Senj 8. XI. 1867. – Grand Canyon, Arizona, 31. I. 1931.) bio je hrvatski katolički svećenik, preporodni djelatnik i misionar.

1879. Rodio se Milan Šufflay
Milan Šufflay (Lepoglava, 8. XI. 1879. – Zagreb, 19. II. 1931.) bio je hrvatski povjesničar, pravaški političar, prevoditelj i književnik.

1909. Rodio se Ivan Dončević
Ivan Dončević (Velika Trnava, 8. XI. 1909. – Zagreb, 14. III. 1982.) bio je hrvatski pjesnik, prozaik, dramski pisac, novinar, urednik i nakladnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. JNA je pokušala srušiti Paški most.

9. studenoga

1508. Umro je Gracija iz Mua
Gracija iz Mua (Muo u Boki 27. XI. 1438. – Venecija, 9. XI. 1508.) bio je augustinac, pustinjač.

1765. Umro je Josip Kazimir Drašković
Josip Kazimir Drašković (? , 4. VIII. 1716. – Klenovnik kraj Ivanca, 9. XI. 1765.) bio je hrvatski plemić i general.

1880. Veliki potres u Zagrebu
Najrazorniji potres u zabilježenoj povijesti Zagreba dogodio se 9. studenog 1880. godine u 7 sati, 33 minute i 3 sekunde. Epicentar je bio sjeveroistočno od Zagreba, između Kašine, Zeline i Kraljeva vrha. Procjenjuje se da je intenzitet potresa bio VIII stupnjeva Mercalli-Cancani-Siebergove ljestvice, a magnituda 6,3 stupnja po Richteru.

1884. Otvorena Strossmayerova galerija

Galerija starih majstora, pri JAZU u Zagrebu, otvorena je 9. studenoga 1884. godine zahvaljujući nastojanjima biskupa Josipa Jurja Strossmayera. Danas ta galerija nosi naziv, u čast svog osnivača, Strossmayerova galerija starih majstora.

1930. Umro je Menci Clement Crnčić
Menci Clement Crnčić (Bruck an der Mur, Austrija, 3. IV. 1865. – Zagreb, 9. XI. 1930.) bio je hrvatski slikar i grafičar .

1989. Pad Berlinskog zida
Dana 9. studenog 1989. godine komunističko vodstvo Demokratske Republike Njemačke (Istočne Njemačke) donijelo je odluku da dopusti svojim građanima slobodan prolaz na Zapad. Odluka je trebala stupiti na snagu sljedećeg dana ali zbog grješke partijski šef istočnog Berlina, koji nije zna da treba stupiti na snagu slijedećeg dana, stupila je na snagu trenutkom objave 9. studenoga 1989. godine. Pad Berlinskog zida bio je početak kraja komunizma u Europi. Pad Berlinskog zida imao je veliki utjecaj na buduće osamostaljenje Hrvatske.

1989. Umro je Nenad Petrović
Nenad Petrović (Zagreb, 9. IX. 1907. – Zagreb, 9. XI. 1989.) bio je hrvatski problemist (šahist).

1955. Umro je Mihovil Kombol
Mihovil Kombol (Niš, Srbija, 23. IX. 1883. – Zagreb, 9. XI. 1955.) bio je hrvatski književni povjesničar, kritičar i prevoditelj.

2000. Hrvatska postala parlamentarna republika
Izmjenama hrvatskog Ustava od 9. studenoga 2000. godine Republika Hrvatska je od polupredsjedničke postala parlamentarna republika. Odluku o promjeni Ustava donio je Sabor sa 106 glasova za, 35 protiv i jednim suzdržanim.

Borba za nezavisnost

- 1991. U Erdutu su velikosrbi ubili 15 osoba (žrtve su bili Hrvati i Mađari).
- 1991. Hrvatska vojska vodila je boj za Karadžićevo.
- 1993. Srušen je Stari most u Mostaru.

10. studenoga

1904. Rodio se Dušan Žanko

Dušan Žanko (Trilj, 10. XI. 1904. – Caracas, Venezuela, 23. I. 1980.) bio je hrvatski kulturni djelatnik, pjesnik, književni i kazališni kritičar, publicist i diplomat.

1975. Osimski sporazumi

Međunarodni ugovori, poznati kao Osimski sporazumi, potpisani su između SFR Jugoslavije i Italije 10. studenog 1975. godine. Potpisani su u talijanskom gradiću Osimu kraj Ancone, a njima su dvije države uredile granična i druga pitanja koja su bila sporna nakon završetka Drugog svjetskog rata.

1998. Umro je Stjepan Pulišelić

Stjepan Pulišelić (Škrip na Braču, 17. XI. 1910. – Zagreb, 10. XI. 1998.) bio je hrvatski sociolog i pjesnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Silan napad velikosrba na staru dubrovačku jezgru.
- 1991. JA prisiljena napustiti Rijeku, prije toga su uništili vojna skladišta u Svetoj Katarini i Grobničkom polju.
- 1991. Izvršena je deblokada Pašmanskog kanala.
- 1991. Gliseri „*Maša*“ i „*Nirvana*“ naoružani protuoklopnim raketama „*Maljutka*“ napali u uvali Škarda brodove JRM, zadarsko otočje.

11. studenoga

1703. Umro je Ivan Antun Zrinski

Ivan Antun Zrinski (? Ozalj, 1651 – utvrda Schloßberg u Grazu, 11. XI. 1703.) bio je hrvatski grof iz velikaške obitelji Zrinski i časnik u habsburškoj vojsci. Ivan Antun Zrinski bio je posljednji muški član slavne loze knezova Zrinskih.

1874. Umro je Josip Praus

Josip Praus (Rychnov u Češkoj, 2. V. 1829. – Sisak 11. XI. 1874.) bio je češki novinar i urednik koji je promicao ideju ilirizma.

1918. Kraj Prvog svjetskog rata

Klaonica znana kao Prvi svjetski rat, ili kako su ga tadašnji suvremenici zvali Veliki rat, službeno je završio 11. studenog 1918. godine u 11 sati. Dekret o tome potpisan je toga dana u famoznom željezničkom vagonu u francuskom gradiću Compiègneu.

1927. Seljačka koalicija

Dana 11. studenog 1927. godine dogovorena je rezolucija kojoj je osnovana Seljačko-demokratska Koalicija (SDK). Dogovoreno je da na čelu Koalicije budu dva predsjednika – Radić i Pribičević, a pomaže im poslovni odbor od 8 članova (4 iz HSS-a i 4 iz SDS-a).

1960. Umro je Rudolf Fizir

Rudolf Fizir (Ludbreg, 13. I. 1891. – Zagreb, 11. XI. 1960.) bio je hrvatski zrakoplovni konstruktor.

1960. NP Mljet

Nacionalni park Mljet osnovan je 11. studenoga 1960. godine, a njegovom posebnom statusu zaštite uvelike je pridonio naš istaknuti znanstvenik i akademik Branimir Gušić.

1998. Umro je Ferdinand Kulmer

Ferdinand Kulmer (Cap Martin, Francuska, 29. I. 1925. – Zagreb, 11. XI. 1998.) bio je

hrvatski grof, istaknuti apstraktni slikar i likovni pedagog.

12. studenoga

1920. Rapalski ugovor

Rapalski ugovor, sporazum između Kraljevine SHS i Kraljevine Italije, potpisan je 12. studenog 1920. u Rapallu, gradiću blizu Genove. Ugovor kojim su Italiji pripojeni Trst, Gorica, Gradiška i dio Kranjske, Istra (osim dijela općine Kastav), grad Zadar, otoci Cres i Lošinj, Lastovo i Palagruža, a Rijeka je postala grad-država. Usto je talijanskoj nacionalnoj manjini u Kraljevini SHS bilo dano pravo izbora talijanskog državljanstva, uporaba talijanskog jezika i sloboda vjeroispovijesti, a hrvatskoj i slovenskoj nacionalnoj manjini u Italiji nisu dana nikakva zakonska jamstva.

1930. Rodio se Hrvoje Lorković

Hrvoje Lorković (Zagreb, 12. XI. 1930. – Split, 11. V. 2018.) bio je hrvatski književnik i znanstvenik.

1955. Umro je Tin Ujević

Tin (Augustin) Ujević (Vrgorac, 5. VII. 1891. – Zagreb, 12. XI. 1955.) bio je hrvatski književnik.

2019. Umro je Martin Sagner

Martin Sagner (Novigrad Podravski, 11. VIII. 1932. – Zagreb, 12. XI. 2019.) bio je hrvatski kazališni, televizijski i filmski glumac.

2020. Umro je Krasnodar Rora

Krasnodar Rora (Vis, 23. III. 1945. – Zagreb, 12. XI. 2020.) bio je legendarni nogometaš Dinama od 1964. do 1973. godine.

Borba za nezavisnost

- 1991. Velikosrbi izvršili pokolj u Saborskom, ubili su 29. osoba.
- 1995. U Erdutu potpisan je sporazum između RH i pobunjenih Srba.

13 studenoga

1917. Medicinski fakultet u Zagrebu

U siječnju ratne 1917. godine na sjednici Hrvatskog sabora narodni zastupnik Milan Rojc ponovo je pokrenuo pitanje osnivanja Medicinskog fakulteta. Iste godine 13. studenog Sabor donosi odluku o osnivanju tog fakulteta, a Dvorskoj kancelariji u Beču predložena su tri profesora-osnivača. To su bili: dr. Theodor Wickerhauser, dr. Miroslav Čačković i dr. Dragutin Mašek. Oni su trebali organizirati fakultet, postaviti dekana i brinuti se o popunjavanju katedara.

1973. Umro je Ljudevit Kara

Ljudevit Kara (Beč, 18. VIII. 1889. – Zagreb, 13. XI. 1973.) bio je hrvatski karikaturist, ilustrator i kritičar.

1976. Umro je Pavao Vuk-Pavlović

Pavao Vuk-Pavlović (Koprivnica, 9. II. 1894. – Zagreb, 13. XI. 1976.) bio je hrvatski filozof i pjesnik.

2020. Umro je Krunoslav Kićo Slabinac

Krunoslav Kićo Slabinac (Osijek, 28. III. 1944. – Zagreb, 13. XI. 2020.) bio je jedan od najpoznatijih hrvatskih pjevača svog vremena, gitarist, skladatelj i aranžer.

Borba za nezavisnost

- 1991. Neuspješan pokušaj (12.-13. studenoga) ZNG-a (HV-a) da deblokira Vukovar.
- 1991. Sredinom studenoga u selu Klancu kod Slunja četnici i JNA ubili su 20 hrvatskih civila.
- 1991. 42 dobitnika Nobelove nagrade 13. studenoga potpisala apel protiv velikosrpske agresije na Hrvatsku.
- 1991. JNA je napustila Jastrebarsko.

- 1991. Pripadnici JNA ubili su 8 staraca Hrvata u selu Kijevu Dolu.

14. studenoga

1391. Ubijen je Nikola Tavelić

Nikola Tavelić (Šibenik, oko 1340. – Jeruzalem, 14. XI. 1391.) bio je franjevac, mučenik. Prvi hrvatski svetac .

1838. Rodio se August Šenoa

August Ivan Nepomuk Eduard Šenoa (Zagreb, 14. XI. 1838. – Zagreb, 13. XII. 1881.) bio je hrvatski novinar i književnik.

1861. Umro je Antun Mihanović

Antun Mihanović (Zagreb, 10. VI. 1796. – Novi Dvori kraj Klanjca, 14. XI. 1861.) bio je hrvatski pisac, pravnik i diplomat.

1905. Rodio se Josip Buturac

Josip Buturac (Grabarje kod Požege, 14. XI. 1905. – Lovrečina Grad, 5. X. 1993.) bio je hrvatski katolički svećenik, crkveni povjesničar, arhivist i duhovni pisac.

1937. Rodio se Nedjeljko Fabrio

Nedjeljko Fabrio (Split, 14. XI. 1937. – Rijeka, 4. VIII. 2018.) bio je hrvatski književnik.

2019. Umro je Branko Lustig

Branko Lustig (Osijek, 10. VI. 1932. – Zagreb, 14. XI. 2019.) bio je hrvatski producent i glumac židovskoga podrijetla.

Borba za nezavisnost

- 1991. Brodom „Slavija“ iz Dubrovnika otputovalo 4000 osoba (žena, djece, starijih i bolesnih, nakon 2 dana uplovili u pulsku luku.
- 1991. Hrvatska ratna mornarica razbila je pomorsku blokadu JNA (od 14. do 16. studenoga).

15. studenoga

1912. Rodila se Ivana Lang

Ivana Lang (Zagreb, 15. XI. 1912. – Zagreb, 2. I. 1982.) bila je hrvatska skladateljica, klavirska pedagoginja i pijanistica.

1956. Rodio se Zlatko Cico Kranjčar

Zlatko „Cico“ Kranjčar (Zagreb, 15. XI. 1956. – Zagreb, 1. III. 2021.) bio je hrvatski nogometaš i nogometni trener. Zlatko Cico Kranjčar – „plavi devet“, legenda hrvatskog nogometa.

2020. Umro je Ivan Kožarić

Ivan Kožarić (Petrinja, 10. VI. 1921. – Zagreb, 15. XI. 2020.) bio je ugledni hrvatski kipar.

Borba za nezavisnost

- 1991. JNA napala Split. Hrvatski branitelji su potopili i oštetili 12 brodova JRM-a.
- 1991. Od 15 do 19. studenoga 1991. srpske postrojbe okupirale su Lipovac, Podgrađe i Apševce, Donje Novo Selo i Nijemce u zapadnom Srijemu, grad Slunj i okolicu Slunja, Vukovar, Škabrnju, Zemunik Gornji, Nadin, Divoš i Ernestinovo, Laslovo u istočnoj Slavoniji te Cetingrad (23. studenog 1991.).
- 1996. Vijeće sigurnosti UN-a produžilo mandat UNTAES-a do 15. srpnja 1997.

16. studenoga

1242. Zlatna bula

Hrvatsko-ugarskog kralja Bele IV. izdao je 16. studenoga 1242. Zlatnu bulu kojom je

zagrebački Gradec dobio status slobodnog kraljevskog grada.

1673. Umrla je Katarina Zrinska

Hrvatska plemkinja Katarina Zrinska, supruga smaknutog bana, umrla je 16. studenoga 1673. godine.

1844. Rodio se Ivan Kostrenčić

Ivan Kostrenčić (Crikvenica, 16. XI. 1844. – Crikvenica, 9. III. 1924.) bio je prvi hrvatski profesionalni knjižničar i prvi sveučilišni knjižar.

1853. Umro je Franjo Kulmer

Franjo Kulmer (Zagreb, 3. II. 1806. – Beč, 16. XI. 1853.) bio je hrvatski političar. Barun.

1896. Umro je Josip Šokčević

Josip Šokčević (Vinkovci, 7. III. 1811. – Beč, 16. XI. 1896.) bio je hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban, podmaršal i barun.

1905. Osnovana Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“

Družbu »Braća Hrvatskoga Zmaja« (akr. DBHZ, lat. *Societas "Fratres Draconis Croatici"*),

osnovali su 16. studenoga 1905. godine Emilij Laszowski i Velimir Deželić stariji. Družba je pravni sljednik hrvatskih vitezova zmajskoga reda *Ordo equestris draconis* (Red zmajskih vitezova) hrvatsko-ugarskoga kralja Žigmunda Luksemburškoga, utemeljenog 1408. godine.

1910. Umro je Ivan Kozarac

Ivan Kozarac (Vinkovci, 8. II. 1885. – Vinkovci, 16. XI. 1910.) bio je hrvatski književnik, romanopisac, pisac pripovjedaka i pjesnik.

1914. Rodio se Rajmund Kupareo

Rajmund Kupareo (Vrboska na Hvaru, 16. XI. 1914. – Zagreb, 6. VI. 1996.) bio hrvatski svećenik, sveučilišni profesor, pjesnik, teološki pisac, esejist, skladatelj, prevoditelj, nakladnik i redovnik dominikanac.

1920. Rodio se George Jure Prpić

George Jure Prpić (Đala, Vojvodina, 16. XI. 1920. – Cleveland, SAD, 23. IV. 2009.) bio je hrvatski povjesničar i pjesnik.

1924. Umro je Milan Lenuci

Milan Lenuci (Karlovac, 30. VII. 1849. – Zagreb, 16. XI. 1924.) bio je hrvatski urbanist.

1926. Rodio se Miko Tripalo

Ante Miko Tripalo (Sinj, 16. XI. 1926. – Zagreb, 11. XII. 1995.) bio je hrvatski političar i pravnik.

1948. Rodio se Mate Parlov

Mate Parlov (Split, 16. XI. 1948. – Pula, 29. VII. 2008.) bio je hrvatski boksač i olimpijski, europski i svjetski osvajač zlatnog odličja za bivšu Jugoslaviju.

1979. Umro je Josip Kraja

Josip Kraja (Dubrovnik, 1891. – Youngstown, Ohio, 16. XI. 1979.) bio je hrvatsko-američki nakladnik i tiskar u SAD-u, hrvatski emigrantski djelatnik.

2016. Umro je Tomislav Neralić

Tomislav Neralić (Karlovac, 9. XII. 1917. – Zagreb, 16. XI. 2016.) bio je hrvatski operni pjevač, bas.

Borba za nezavisnost

- 1991. JNA i četnici okupirali su Slunju, Saborsko i Cetingrad. Nakon okupacije počinjeni su mnogobrojni zločini nad civilnim stanovništvom. U progonstvo je otišlo više od 16.000 Hrvata.
- 1991. JA zapaljivim bombama zapalila osječko kazalište.
- 1991. Boj u Korčulanskom kanalu.
- 2012. Na Haaškom sudu oslobođeni su hrvatski generali

Dana 16. studenoga 2012. godine na Haaškom sudu pravomoćnom presudom oslobođeni su svih optužbi i pušten na slobodu hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač.

17. studenoga

1857. Rodio se Celestin Medović

Celestin Mato Medović (Kuna Pelješka, 17. XI. 1857. – Sarajevo, 20. I. 1920.) bio je hrvatski slikar.

1886. Rodio se Janko Polić Kamov

Janko Polić Kamov (Sušak danas dio Rijeke, 17. XI. 1886. – Barcelona, 8. VIII. 1910.) bio je hrvatski pjesnik, pripovjedač, esejist, putopisac, književni kritičar, publicist, prevoditelj i dramatičar.

1910. Rodio se Stjepan Pulišelić

Stjepan Pulišelić (Škrip na Braču, 17. XI. 1910. – Zagreb, 10. XI. 1998.) bio je hrvatski sociolog i pjesnik.

1920. Prvi javni sat u Zagrebu

Prvi javni sat u gradu Zagrebu postavljen je 17. studenog 1920. godine, na trgu bana Josipa Jelačića. Prvi satovi dopremljeni su iz Beča.

1938. Umro je Ante Trumbić

Ante Trumbić (Split, 17. V. 1864. – Zagreb, 17. XI. 1938.) bio je hrvatski političar i pravnik.

2007. Umro je Radovan Grgec

Radovan Grgec (Zagreb, 2. XII. 1929 – Zagreb, 17. XI. 2007) bio je hrvatski katolički publicist, pisac i prevoditelj.

18. studenoga

1664. Poginuo Nikola VII. Zrinski

Nikola VII. Zrinski poginuo u lovu u Kuršanečkom lugu pod nerazjašnjenim okolnostima.

1898. Rodio se Antun Branko Šimić

Antun Branko Šimić (Drinovci, BiH, 18. XI. 1898. – Zagreb, 2. V. 1925.) bio je hrvatski pjesnik, kritičar i prevoditelj.

2014. Umro je Nedo Pavešković

Nedo (Anđelko) Pavešković (Naklice, 1921. – 18. XI. 2014.) bio je hrvatski pravnik, arhivist, znanstvenik, publicist i rodoljub.

Borba za nezavisnost

- 1991. JNA i srpske paravojne postrojbe okupirale Vukovar. Nakon sloma obrane Vukovara JNA i srpske paravojne postrojbe počinile su niz masovnih zločina (Ovčara, Borovo Naselje, Velepromet i drugdje).
- 1991. JNA i srpske paravojne postrojbe okupirale Škabrnj. Nakon okupacije Škabrnje JNA i paravojne srpske postrojbe počinile su zločin, ubili su 43 osobe (civile).

19. studenoga

1608. Matija II. Habsburški okrunjen za hrvatsko-ugarskog kralja

Devetnaestog studenog 1608. godine okrunjen je Matija II. Habsburgovac za hrvatsko-ugarskog kralja.

1860. Križevačko učilište

Visoko učilište osnovano 1998. u Križevcima sljednik je Gospodarskog i šumarskog učilišta osnovanoga u Križevcima 1860. godine.

1862. Rodio se Vinko Bek

Vinko Bek (Podravski Podgajci, 19. XI. 1862. – Zagreb, 15. X. 1935.) bio je hrvatski tiflopedagog.

1883. Rodio se Fran Bubanović

Fran Bubanović (Sisak, 19. XI. 1883. – Zagreb, 6. II. 1956.) bio je hrvatski kemičar.

Borba za nezavisnost

- 1991. JNA je ubila 14 osoba (civila) u Nadinu.
- 1991. Velikosrbi su bombardirali Katedrala Sv. Stošija u Zadru.

20. studenoga

1473. Matija Korvin prodao Međimurje

Dana 20. studenoga 1473. Ivan Ernuszt kupio je od Matije Korvina posjede u Međimurju.

1834. Rodio se Franjo Ksaver Kuhač

Franjo Ksaver Kuhač (Osijek, 20. XI. 1834. – Zagreb, 18. VI. 1911.) bio je hrvatski etnomuzikolog i povjesničar glazbe.

1912. Rodio se Otto von Habsburg

Otto von Habsburg (Reichenau an der Rax, Austrija, 20. XI. 1912. – Pöcking, Njemačka, 4. VII. 2011.) bio je austrijski političar zakoniti nasljednik hrvatskog prijestolja.

1939. Rodio se Igor Mandić

Igor Mandić (Šibenik, 20. XI. 1939. – Zagreb, 13. III. 2022.) bio je hrvatski esejist, književni i glazbeni kritičar.

1944. Ubijen je Dragutin Jesih

Dragutin Jesih (Stenjevec kod Zagreba, 8. V. 1895. – Šćitarjevo, 20. XI. 1944.) bio je hrvatski katolički svećenik. Pravednik među narodima.

1991. Umro je Antun Stipančić

Antun "Tova" Stipančić (Duga Resa, 18. V. 1949. – Zagreb, 20. XI. 1991.) bio je hrvatski stolnotenisač.

1991. Ubijen je Siniša Glavašević

Siniša Glavašević (Vukovar, 4. XI. 1960. – Ovčara, 20. XI. 1991.) bio je hrvatski novinar, publicist i prozaik.

2017. Umro je Jere Jareb

Jere Jareb (Prvić Šepurine, 3. V. 1922. – Charlottesville, Virginia, 20. XI. 2017.) bio je hrvatski i američki povjesničar.

Borba za nezavisnost

- **1991. Zločin Srba na Ovčari**
- JNA je u dogovoru sa srpskom pobunjeničkom vlasti (Goran Hadžić i ostali) odvođi ranjenike i druge osobe iz vukovarske bolnice u vojarnu JNA, a nakon toga na farmu Ovčara.
- Zarobljenici (ranjenici, branitelji i civili) ubijeni su i bačeni u iskopanu jamu na Grabovu. Na Ovčari je ekshumirano 200 osoba od 266 koje su odveli tim konvojem JNA. Identificirane su 194 osobe od 200. Za 105 osoba je sigurno utvrđeno da su bili pacijenti (ranjenici) vukovarske bolnice. Na Ovčari je ubijeno 20 djelatnika vukovarske bolnice. Za 66 osoba se ne zna gdje im je grob, Srbi ne žele kazati gdje su njihovi posmrtni ostatci.
- 1991. Broj prognanika u Hrvatskoj popeo se na 500.000.

21. studenoga

1697. Rodio se Mateša Antun Kuhačević

Mateša Antun Kuhačević (Senj, 21. XI. 1697 – Graz, 7. III. 1772) bio je hrvatski pjesnik.

1827. Rodio se Janko Jurković

Janko Jurković (Požega, 21. XI. 1827. – Zagreb, 20. III. 1889.) bio je hrvatski književnik i novinar.

1873. Rodio se Joso Bužan

Joso Bužan (Sisak, 21. XI. 1873. – Zagreb, 1. VIII. 1936.) bio je hrvatski akademski slikar.

1913. Rodila se Marijana Radev

Marijana Radev (Constanța, 21. XI. 1913. – Zagreb, 17. IX. 1973.) bila je hrvatska operna pjevačica (altistica) bugarskoga podrijetla.

1924. Rodila se Milka Planinc

Milka Planinc (Žitnić kod Drniša, 21. XI. 1924. – Zagreb, 7. X. 2010.) bila je jugoslavenska političarka.

1930. Rodio se Vladimir Anić

Vladimir Anić (Užice, Srbija, 21. XI. 1930. – Zagreb, 30. XI. 2000.) bio je hrvatski jezikoslovac i leksikograf.

1952. Umro je Pere Ljubić

Pere Ljubić (Vrbanj na Hvaru, 1. VII. 1901 – Zagreb, 21. XI. 1952.) bio je hrvatski pjesnik.

1985. Umro je Kristian Kreković

Kristian Kreković (Koprivna kraj Tuzle, BiH, 28. III. 1901. – Palma de Mallorca, Španjolska, 21. XI. 1985.) bio je istaknuti hrvatski slikar i arhitekt, odnosno hrvatsko-peruanski umjetnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Hrvatska vojska bila je prisiljena srušiti Maslenički most 21. studenog 1991. godine da spriječi potpuno okruženje već ugroženog grada Zadra i odvajanje Dalmacije od ostatka Hrvatske.
- 1991. Srbi su u Dabru kod Vrhovina ubili 7 osoba (civila).
- 1995. potpisan nametnuti Daytonski sporazum

- 1996. Prosvjed zbog Stojedinice. Zagrebačka radijska postaja – Radio 101, popularno zvana Stojedinica, prvo emitiranje imala je osmog svibnja 1984. godine. Nakon odluke Vijeća za elektronske medije Radio 101. trebao je izgubiti koncesiju i prestati s emitiranjem. Tada je došlo do građanskog bunta te je više od 100.000 stanovnika Zagreba s upaljenim svijećama došlo na Trg bana Jelačića prosvjedujući protiv te odluke.

22. studenoga

1794. Umro je Rajmund Kunić

Rajmund Kunić (Raymundus Cunichius, Raimondo Cunich) (Dubrovnik, 24. I. 1719. – Rim, 22. XI. 1794.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1854. Umro je Dragutin Rakovac

Dragutin Rakovac (Vugrovec, 1. XI. 1813. – Zagreb, 22. XI. 1854.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj, publicist i javni djelatnik.

1876. Rodio se Vladimir Stahuljak

Vladimir Stahuljak (Bjelovar, 22. XI. 1876. – Zagreb, 22. VI. 1960.) bio je hrvatski skladatelj, orguljaš i zborovođa.

1876. Umro je Armin Šrabec

Armin Šrabec (Zagreb, 1. VIII. 1844. – Zagreb, 22. XI. 1876.) bio je hrvatski klasični filolog, violončelist i skladatelj.

1935. Rodio se Virgilije Nevjestić

Virgilije Nevjestić (Kolo, BiH, 22. XI. 1935. – Pariz, 25. VIII. 2009.) bio je hrvatski grafičar, slikar i pjesnik.

1953. Rodio se Matija Ljubek

Matija Ljubek (Belišće, 22. XI. 1953. – Valpovo, 11. X. 2000.) bio je hrvatski kanuist.

1955. Rodio se Milan Bandić

Milan Bandić (Grude, 22. XI. 1955. – Zagreb, 28. II. 2021.) bio je hrvatski političar, dugogodišnji gradonačelnik grada Zagreba.

1971. Studentski štrajk na Zagrebačkom sveučilištu

Dana 22. studenoga 1971. godine započeo je studentski štrajk na Zagrebačkom sveučilištu. Štrajk je trajao do 3. prosinca 1971. godine. Razlog studentskog štrajka bila je pljačka Hrvatske.

2011. Umrkla je Sena Jurinac

Sena Jurinac (Srebrenka) (Travnik, BiH, 24. X. 1921. – Augsburg, Njemačka, 22. XI. 2011.) bila je hrvatska pjevačica, sopran.

2020. Umro je Mustafa Nadarević

Mustafa Nadarević (Banja Luka, 2. V. 1943. – Zagreb, 22. XI. 2020.) bio je hrvatski i bosanskohercegovački filmski, kazališni i televizijski glumac te kazališni redatelj.

Borba za nezavisnost

- 1991. Velikosrbi su 22. i 23. studenoga 1991. izvršili pokolj u Vrhovinama; ubijeno je 8 Hrvata (civila).

23. studenoga

1627. Prva hrvatska gimnazija u Rijeci

Prva sušačka hrvatska gimnazija osnovana je 23. studenog 1627. godine u Rijeci na Grivici kraj katedrale sv. Vida, kada isusovci započinju s gimnazijskim obrazovanjem koje traje neprekidno do današnjeg dana.

1752. Rodio se Maksimilijan Vrhovac

Maksimilijan Vrhovac (Karlovac, 23. XI. 1752. – Zagreb, 16. XII. 1827.) bio je hrvatski biskup i političar.

1804. Umro je Ivan Jarnović

Ivan (Mane) Jarnović (Giornovichi, Giernovichi, Žarnovik, Jarnowich), (? Palermo,

25. XI. 1747. – Sankt Peterburg, 23. XI. 1804.) bio je violinist i skladatelj vjerojatno hrvatskoga podrijetla.

1966. Umro je Grigor Vitez

Grigor Vitez (Kosovac kraj Okučana, 15. II. 1911. – Zagreb, 23. XI. 1966.) bio je hrvatski pjesnik i prevoditelj.

1986. Umro je Josip Hamm

Josip Hamm (Gat kraj Valpova, 3. XII. 1905. – Beč, 23. XI. 1986.) bio je hrvatski slavist.

Borba za nezavisnost

- 1991. Velikosrbi počinili zločin u selu Čanak.

24. studenoga

1836. Rodio se Marijan Derenčin

Marijan Derenčin (Rijeka, 24. XI. 1836. – Zagreb, 8. II. 1908.) bio je hrvatski književnik, pravni i politički pisac i novinar.

1900. Rodio se Bonifacije Perović

Bonifacije Perović (Arbanasi, Zadar 24. XI. 1900. – Bologna, 5. IV. 1979.) bio je katolički svećenik, filozof, sociolog i publicist.

1918. Govor Stjepana Radića u Saboru 24. studenoga 1918.

Na zasjedanju Središnjeg odbora Narodnog vijeća u Zagrebu 24. studenog 1918. godine Stjepan Radić izrekao je svoj najpoznatiji govor koji je zaključio rečenicom: *“Ne srljajte kao guske u maglu”*.

Borba za nezavisnost

- 1991. Velikosrbi su počinili masovne zločine u vukovarskom Veleprometu.
- 1991. Srpsko-crnogorske postrojbe okupirale su dubrovačko predgrađe Mokošicu.

- 1991. Potpisan sporazum o povlačenju JNA iz Hrvatske, a 26. studenoga napustili su najveću zagrebačku vojarnu M. Tito

25. studenoga

1797. Amadéovo kazalište - prvo zagrebačko kazalište

U palači grofa Antal Amadéa (rođen 25. XI. 1760. – 1835.) na Gornjem gradu otvoreno je prvo javno kazalište u Zagrebu (od 1797. do 1834.).

1828. Rodio se Franjo Rački

Franjo Rački (Fužine, 25. XI. 1828. – Zagreb, 13. II. 1894.) bio je hrvatski katolički svećenik, povjesničar, publicist, kulturni djelatnik, narodnjački političar.

1866. Rodio se Franjo Bučar

Franjo Bučar (Zagreb, 25. XI. 1866. – Zagreb, 26. XII. 1946.) bio je hrvatski književnik, književni povjesničar i športski djelatnik.

1880. Rodio se Milutin Cihlar Nehajev

Milutin Cihlar Nehajev (Senj, 25. XI. 1880. – Zagreb, 7. IV. 1931.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj, publicist, esejist, kritičar i novinar.

1885. Umro je Matko Baštijan

Matko Baštijan (Baštijani, 5. IX. 1828. – Trst, 25. XI. 1885.) bio je hrvatski književnik, svećenik i političar.

2011. Umro je Miroslav Šicel

Miroslav Šicel (Varaždin, 16. VIII. 1926. – Zagreb, 25. XI. 2011.) bio je hrvatski književni povjesničar, esejist, redaktor i autor školskih udžbenika.

Borba za nezavisnost

- 1991. zauzeta vojarna JA u Dugom Selu, istočno od Zagreba, tu su bile tenkovske postrojbe JA.

26. studenoga

1782. Prva tiskara u Dubrovniku

Dana 26. studenog 1782. godine dubrovački Senat odobrio je Mlečaninu Karlu Antunu Occhiju osnivanje prve tiskare na teritoriju Dubrovačke Republike.

1901. Rodio se Krsto Hegedušić

Krsto Hegedušić (Petrinja, 26. XI. 1901. – Zagreb, 7. IV. 1975.) bio je hrvatski slikar.

1906. Osnovan Club Sportivo Olimpia

Godine 1906. osnovan je u Rijeci nogometni klub pod imenom *Club Sportivo Olimpia* (kasnije *Olympia*), preteča HNK Rijeka.

1927. Rodio se Marijan Valković

Marijan Valković (Vrbnik, 26. XI. 1927. – Zagreb, 3. XII. 2000.) bio je hrvatski teolog.

1946. Rodio se Jakša Fiamengo

Jakša Fiamengo (Komiža, 26. XI. 1946. – Split, 27. XII. 2018.) bio je hrvatski pjesnik i akademik.

1948. Rodio se Krešimir Ćosić

Krešimir Ćosić (Zagreb, 26. XI. 1948. – Baltimore, SAD, 25. V. 1995.) bio je hrvatski košarkaš i trener.

2006. Umrila je Ana Rukavina

Ana Rukavina (Zagreb, 28. III. 1977. – Zagreb, 26. XI. 2006.) bila je hrvatska novinarka. Potaknula je osnivanje Zaklade Ana Rukavina koja prikuplja sredstva za razvoj Hrvatskog registra donora koštane srži. Slogan zaklade je „*Želim život*”.

Borba za nezavisnost

- 1991. baza raketnog divizionu JA u Stubičkoj Slatini prešla u ruke HV-a.

policajce da odbiju naloge, tobože, „ustaških naredbodavaca“

27. studenoga

1678. Umro je Juraj Habdelić

Juraj Habdelić (Staro Čiče, 17. IV. 1609. – Zagreb, 27. XI. 1678.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, duhovni pisac, propovjednik i leksikograf.

1909. Rodio se Stanko Vujica

Stanko Vujica (Busovača, BiH, 27. XI. 1909. – London, Kanada, 5. IX. 1976.) bio je hrvatski filozof.

1922. Rodio se Nikola Milićević

Nikola Milićević (Zvečanje kraj Omiša, 27. XI. 1922. – Zagreb, 1. III. 1999.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1943. Poginuo je Ivo Lola Ribar

Ivo Lola Ribar (Zagreb, 23. IV. 1916. – Glamočko polje, 27. XI. 1943.) bio je jugoslavenski političar (član CK KPJ-u), partizanski dužnosnik, narodni heroj Jugoslavije.

1992. Umro je Ivan Generalić

Ivan Generalić (Hlebine, 21. XII. 1914. – Koprivnica, 27. XI. 1992.) bio je hrvatski naivni slikar.

2020. Umro je Špiro Guberina

Špiro Guberina (Šibenik, 1. III. 1933. – Zagreb, 27. XI. 2020.) bio je hrvatski kazališni, televizijski i filmski glumac.

Borba za nezavisnost

- 1990. Iako je hrvatsko vrhovništvo vodilo miroljubljivu politiku, barikade u Lici, Kninu, Bukovici, Banovini, Kordunu nisu odstranjene. Dapače, na njima stražare i Srbi -policajci koje plaća MUP Hrvatske. Uključio se u pobunu i Simo Dubajić, a 27. 11. 1990. iz Benkovca Savet narodnog (srpskog) otpora poziva Srbe-

- 1991. Vijeće sigurnosti UN-a donijelo je odluku (Rezolucija 721) o upućivanju mirovnih snaga (UNPROFOR) u Hrvatsku.

28. studenoga

1852. Rodio se Nikola Mašić

Nikola Mašić (Otočac, 28. XI. 1852. – Zagreb, 4. VI. 1902.) bio je hrvatski slikar.

1876. Rodio se Radoslav Glavaš

Radoslav Glavaš (stariji) (Drinovci kraj Ljubuškoga, BiH, 28. XI. 1867. – Humac kraj Ljubuškoga, 20. VII. 1913.) bio je hrvatski pisac i kulturni djelatnik.

1884. Rodio se Milan Sachs

Milan Sachs (Lišov pokraj Budějovica, 28. XI. 1884. – Zagreb, 4. VIII. 1968.) bio je češko-hrvatski operni dirigent i skladatelj. Međunarodni je ugled stekao interpretacijama djela Leoša Janačeka.

1941. Rodio se Željko Sabol

Željko Sabol (Bjelovar, 28. XI. 1941. – Zagreb, 5. IX. 1991.) bio je hrvatski povjesničar umjetnosti, likovni kritičar i pjesnik.

1949. Umro je Emilij Laszowski

Emilij Laszowski (Brlog na Kupi kraj Ozlja, 1. IV. 1868. – Zagreb, 28. XI. 1949.) bio je hrvatski povjesničar i arhivist, kulturni i javni djelatnik.

1977. Umro je Krsto Špoljar

Krsto Špoljar (Bjelovar, 1. IX. 1930. – Zagreb, 28. XI. 1977) bio je hrvatski pjesnik, pripovjedač, romansijer, esejist, književni kritičar i urednik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Predsjednik Tuđman prihvatio je dolazak snaga UN-a u Hrvatsku.
- 1991. U središnjem dijelu zapadne Slavonije HV je provodio napadnu operaciju „*Strijela*“.

29. studenoga

1714. Umro je Jerolim Kavanjin

Jerolim Paško Kavanjin (Split, 4. II. 1641. – Split, 29. XI. 1714.) bio je hrvatski književnik i historiograf

1918. Prva hrvatska poštanska marka

Prva hrvatska poštanska marka puštena je u optjecaj 29. studenog 1918. godine.

1895. Rodio se Stjepan Horvat

Stjepan Horvat (Srijemski Karlovci, 29. XI. 1895. — Buenos Aires, 12. III. 1985.) bio je hrvatski geodet.

1899. Umro je Ambrozije Šarčević

Ambrozije Šarčević (u mađ. izvorima Sárcsevics Ambrus), zvani i Boza (Subotica, 30. III. 1820. - Subotica 29. XI. 1899.) bio je bački hrvatski javni djelatnik, književnik, publicist, prevoditelj, hrvatski preporoditelj bačkih Hrvata.

1925. Rodio se Stjepan Babić

Stjepan Babić (Oriovac, 29. XI. 1925. – Zagreb, 27. VIII. 2021.) bio je hrvatski jezikoslovac.

1970. Umro je Mate Hraste

Mate Hraste (Brusje na Hvaru, 25. I. 1897. – Zagreb, 29. XI. 1970.) bio je hrvatski jezikoslovac, dijalektolog i gramatičar.

2017. Umro je Slobodan Praljak

Slobodan Praljak (Čapljina, 2. I. 1945. – Den Haag, 29. XI. 2017.) bio je hrvatski general, kazališni redatelj.

Borba za nezavisnost

- 1991. Badinterova komisija izrekla je 29. studenoga 1991. svoje mišljenje o SFRJ-u.
- 1994. Ministri obrane Republike Hrvatske (Gojko Šušak) i SAD (William Perry) potpisali su u Pentagonu Memorandum o obrambenoj i vojnoj suradnji.
- 1994. Od 29. studenoga do 24. prosinca 1994. hrvatske postrojbe (HV i HVO) ovladale su većim dijelom Livanjskoga polja (akcija *Zima '94.*).

30. studenoga

1472. Umro je Jan Panonac

Jan Panonac (Ianus Pannonius, Ivan Česmički) (nepoznato mjesto blizu ušća Drave, 29. VIII. 1434. – Medvedgrad 27. III. ili 30. XI. 1472.) bio je latinski pjesnik, hrvatskog podrijetla.

1848. Rodio se Gustav Janeček

Gustav Janeček (Konopišće, 30. XI. 1848. – Zagreb, 8. IX. 1929.) bio je hrvatski kemičar i farmaceut češkog podrijetla.

1870. Rodio se Frano Supilo

Frano Supilo (Cavtat, 30. XI. 1870. – London, 25. IX. 1917.) bio je hrvatski novinar, političar i publicist.

1895. Umro je Bogoslav Šulek

Bogoslav Šulek (rođen kao Bohuslav Šulek; Sobotište (Okrug Senica), Slovačka, 20. IV. 1816. – Zagreb, 30. XI. 1895.) bio je hrvatski jezikoslovac, leksikograf, književnik, novinar,

publicist, polihistor, povjesničar, popularizator znanosti i prirodoslovac. Slovačkoga je podrijetla.

1919. Osnovana je Zagrebačka filharmonija
Zagrebačka filharmonija službeno je osnovana 30. studenoga 1919. godine. Pravi početak Zagrebačke filharmonije seže zapravo u 1871. godinu, kad je Ivan pl. Zajc počeo organizirati koncerte s popularnim ulomcima iz opera i simfonija.

1938. Rodio se Tomislav Ivančić

Tomislav Ivančić (Davor, 30. XI. 1938. – Zagreb, 17. II. 2017.) bio je hrvatski katolički svećenik, teolog, filozof, evangelizator i duhovni pisac.

1943. Titova privremena vlada

Dana 30. studenog 1943. godine imenovana je svojevrsna prva Titova privremena

1987. Umro je Ante Jakšić

Ante Jakšić (Bački Brijeg, Vojvodina, 22. IV. 1912. – Zagreb, 30. XI. 1987.) bio je bački hrvatski književnik, pjesnik, pripovjedač, novelist i romanopisac.

1994. Umro je Pere Dulčić

Pere Dulčić (Brusje na Hvaru, 4. X. 1906. – Zagreb, 30. XI. 1994.) bio je hrvatski pisac i leksikograf.

2000. Umro je Vladimir Anić

Vladimir Anić (Užice, 21. XI. 1930. – Zagreb, 30. XI. 2000.) bio je hrvatski jezikoslovac i kroatist te leksikograf.

2016. Umro je Ante Stamać

Ante Stamać (otok Molat, 9. X. 1939. – Zagreb, 30. XI. 2016.) bio je hrvatski pjesnik i akademik HAZU, teoretičar književnosti, esejist i prevoditelj.

jugoslavenska vlada, zvana Nacionalni komitet oslobođenja Jugoslavije (NKOJ). NKOJ nije bio međunarodno priznat.

1955. Umro je Josip Štolcer-Slavenski

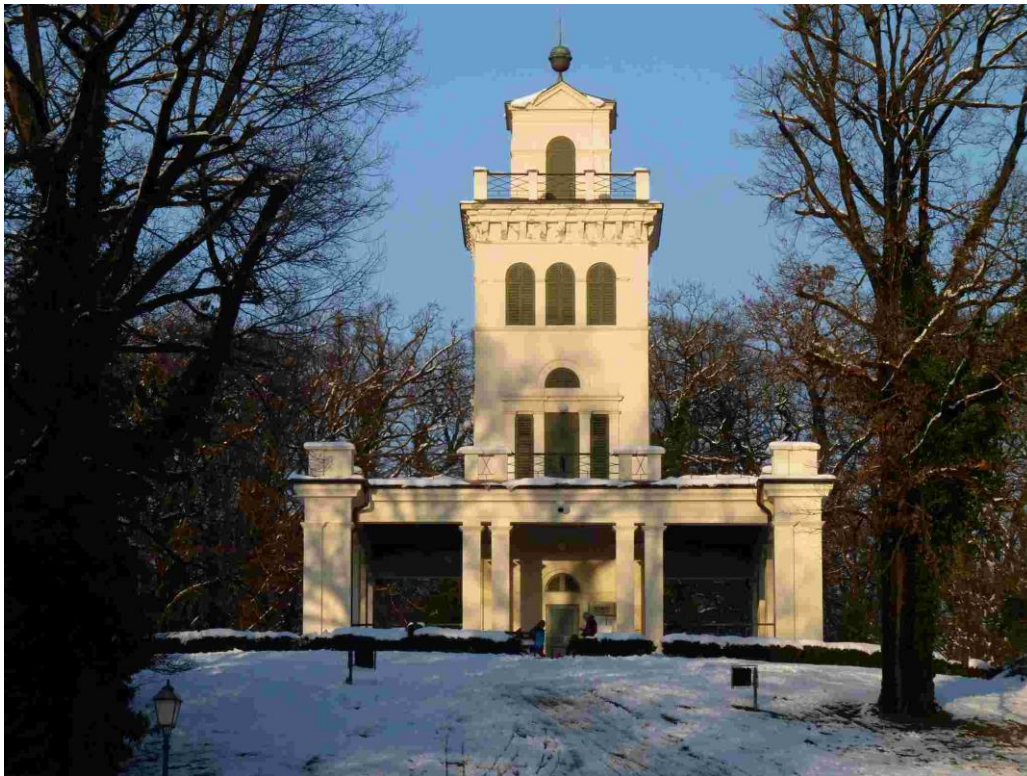
Josip Štolcer-Slavenski (Čakovec, 11. V. 1896. – Beograd, 30. XI. 1955.) bio je hrvatski skladatelj.

1957. Umrila je Marija Jurić Zagorka

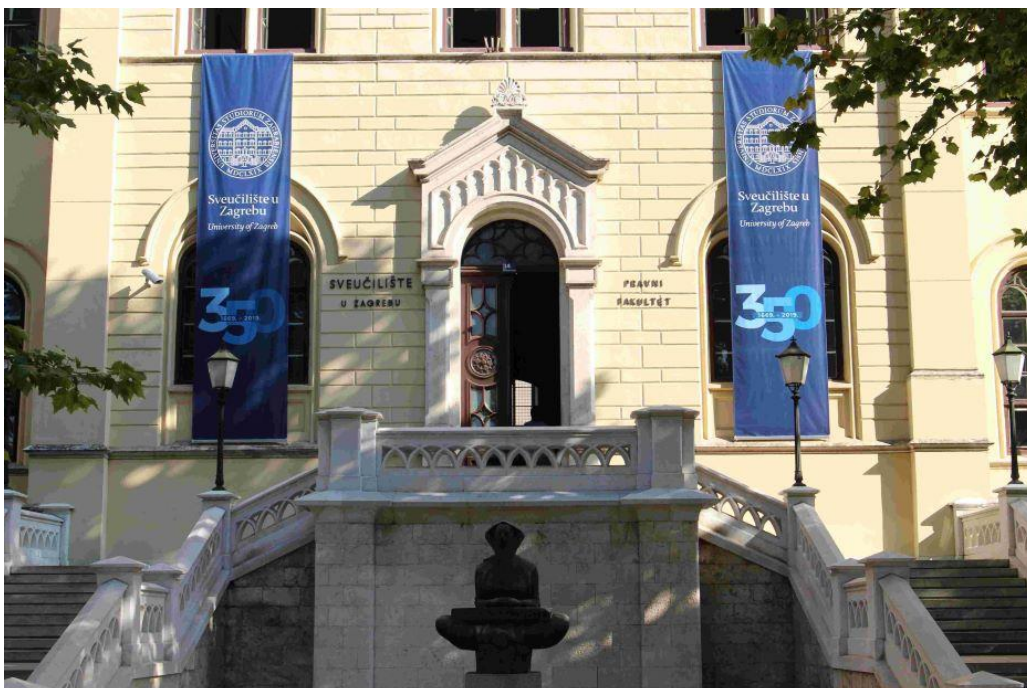
Marija Jurić Zagorka (Negovec, 2. III. 1873. – Zagreb, 30. XI. 1957.) bila je hrvatska novinarka i književnica.

1979. Umro je Ante Premužić

Ante Premužić (Kobaš, danas Slavonski Kobaš, 11. I. 1889. – Zagreb, 30. XI. 1979.) bio je šumarski inženjer, nastavnik, viši ministarski savjetnik.

Slika 22. Vidikovac - park Maksimir

Slika 23. Zgrada Pravnog fakulteta i Rektorata Sveučilišta u Zagrebu

1. prosinca

1563. Umro je Andrija Medulić

Andrija Medulić (Zadar ili Nadin ? 1510 – 1515 - Mletci 1. XII. 1563.) bio je hrvatsko-talijanski renesansni slikar i grafičar, jedan od najistaknutijih predstavnika talijanskog manirizma.

1654. Umro je Jakov Mikalja

Jakov Mikalja (Peschici, Italija, 31. III. 1601. – Loreto, Italija, 1. XII. 1654.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, hrvatski jezikoslovac, leksikograf.

1891. Rodio se Slavko Kolar

Slavko Kolar (Palešnik kraj Garešnice, 1. XII. 1891. – Zagreb, 15. IX. 1963.) bio je hrvatski književnik i filmski scenarist.

1902. Rodio se Prvislav Weissenberger Raganzini

Prvislav Weissenberger Raganzini (Šibenik, 1. XII. 1902 – Santiago, Čile, 1. IX. 2000) bio je hrvatski ekonomist, diplomat i čileanski povjesničar.

1918. Proglašenje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca

Adresu je ispred delegacije Narodnog vijeća pred regentom Aleksandrom Karađorđevićem pročitao Ante Pavelić 1. prosinca 1918. godine. U odgovoru regent je prihvatio molbu delegacije o ujedinjenju i proglasio jedinstveno Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca.

1932. Rodio se Antun Šoljan

Antun Šoljan (Beograd, 1. XII. 1932. – Zagreb, 9. VII. 1993.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1935. Rodio se Ivica Šerfezi

Ivica Šerfezi (Zagreb, 1. XII. 1935. – Zagreb, 29. V. 2004.) bio je poznati hrvatski kantautor i pjevač zabavne glazbe.

1938. Dom hrvatskih likovnih umjetnika, u Zagrebu

Zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac posvetio je 1. prosinca 1938. zdanje *Dom likovnih umjetnosti kralja Petra I. Velikoga Oslobodioca* (Dom se tada tako zvao).

2020. Umro je Lazo Goluža

Lazo Goluža (Trijebanj, Stolac 1. I. 1936. – 1. XII. 2020.) bio je urednik na Hrvatskoj radioteleviziji, poznat kao autor kvizova i knjiga te kao prevoditelj.

2. prosinca

1551. Umro je Ludovik Paskalić

Ludovik Paskalić (Kotor, oko 1500 – Kotor, 1551) bio je hrvatski pjesnik.

1703. Rodio se Ferdinand Konščak

Ferdinand Konščak (Varaždin, 2. XII. 1703. – San Ignacio, Baja California, Meksiko, 10. IX. 1759.) bio je hrvatski misionar, istraživač, kartograf, graditelj i prirodoslovac.

1848. Ban Josip Jelačić imenovan guvernerom Rijeke

1856. Rodio se Svetozar Borojević od Bojne

Svetozar Borojević od Bojne (njem. Svetozar Borojević von Bojna) (Umetić, kod Kostajnice, 2. prosinca 1856. – Klagenfurt, 23. svibnja 1920.) bio je feldmaršal Oružanih snaga Austro-Ugarske.

1889. Rodio se Dominik Mandić

Dominik Mandić (Andrija) (Lise kraj Širokoga Brijega, BiH, 2. XII. 1889. – Chicago, 23. VIII. 1973.) bio je hrvatski povjesničar, crkveni povjesničar i političar, franjevac.

1929. Rodio se Radovan Grgec

Radovan Grgec (Zagreb, 2. XII. 1929 – Zagreb, 17. XI. 2007) bio je hrvatski katolički publicist, pisac i prevoditelj.

1930. Rodio se Vlatko Pavletić

Vlatko Pavletić (Zagreb, 2. XII. 1930. – Zagreb, 19. IX. 2007.) bio je hrvatski teoretičar književnosti, esejist, kritičar i političar .

2007. Umro je Šime Đodan

Šime Đodan (Rodaljice kraj Benkovca, 27. XII. 1927. – Dubrovnik, 2. XII. 2007.) bio je hrvatski ekonomist i političar

2009. Umro je Vjekoslav Šutej

Vjekoslav Šutej (Rijeka, 31. VII. 1951. – Zagreb, 2. XII. 2009.) bio je hrvatski dirigent.

Borba za nezavisnost

- 1991. Komanda Zagrebačkog korpusa JNA napustila Zagreb i preselila u Banja Luku.
- 1991. Ministarsko vijeće EZ-a utvrdilo da će Hrvatska i drugi dobiti pomoć, a Srbija i Crna Gora ekonomske sankcije.
- 1991. Ministarsko vijeće EZ-a izjavilo je da Srbiju i Crnu Goru smatra odgovornima za rat u Hrvatskoj.

3. prosinac

1536. Završena šibenska katedrala

Katedrala sv. Jakova u Šibeniku, jedno od najznačajnijih graditeljskih ostvarenja na tlu Hrvatske u 15. i 16. stoljeću, dovršena je 3. prosinca 1536. godine. Odluka o gradnji i početku pripremnih radova donesena je 1402. godine, ali je realizacija započela tek 1431. i s prekidima trajala sve do 1536. godine.

1905. Rodio se Josip Hamm

Josip Hamm (Gat kraj Valpova, 3. XII. 1905. – Beč, 23. XI. 1986.) bio je hrvatski slavist.

1976. Umro je Marko Fotez

Marko Fotez (Zagreb, 31. I. 1915. – Beograd, 3. XII. 1976.) bio je hrvatski kazališni redatelj, povjesničar, književnik i prevoditelj.

2000. Umro je Marijan Valković

Marijan Valković (Vrbnik, 26. XI. 1927. – Zagreb, 3. XII. 2000.) bio je hrvatski teolog.

2022. Umro je Rudi Aljinović

Rudolf Rudi Aljinović (Zagreb, 3. IV. 1936. – Zagreb, 3. XII. 2022.) bio je hrvatski novinar, publicist, feljtonist i putopisac.

Borba za nezavisnost

- 1996. Predsjednik Tuđman posjetio prvi put hrvatsko Podunavlje (Vukovar i Srijemski trokut). Srbi u Podunavlju provocirali su i tražili autonomiju

4. prosinca

1553. Umro je Hanibal Lucić

Hanibal Lucić (Hvar, oko 1485. – Hvar, 4. XII. 1553.) bio je hrvatski renesansni pjesnik, dramatik i prevoditelj.

1893. Rodio se August Cesarec

August Cesarec (Zagreb, 4. XII 1893. – zagrebačka Dotrščina 17. VII. 1941.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj, publicist i politički djelatnik.

1954. Umro je Ivo Parać

Ivo Parać (Split, 24. VI. 1890. – Split, 4. XII. 1954.) bio je hrvatski skladatelj i zborovođa.

1975. Umro je Vjekoslav Majer

Vjekoslav Majer (Zagreb, 27. IV. 1900. – Zagreb, 4. XII. 1975.) bio je hrvatski pripovjedač i pjesnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Zločin velikosrba u selu Smoljanac, ubili su 7 mještana u njihovim domovima.

5. prosinca

1855. Rodio se Ambroz Haračić

Ambroz Haračić (Mali Lošinj, 5. XII. 1855. – Mali Lošinj, 1. X. 1916.) bio je hrvatski prirodoslovac, botaničar i meteorolog.

1878. Umro je Matija Mesić

Matija Mesić (Brod na Savi, danas Slavonski Brod, 19. II. 1826. – Zagreb, 5. XII. 1878.) bio je hrvatski katolički svećenik, povjesničar, kraljevski javni redoviti profesor hrvatske povijesti na Mudroslovnom fakultetu.

1903. Otvorena zagrebačka Zvezdarnica

Dana 5. prosinca 1903. otvorena je zagrebačka Zvezdarnica na Popovu tornju.

1918. Prosinačke žrtve

Prosinačke žrtve, naziv je za događaje koji su se odigrali 5. prosinca 1918. u Zagrebu, nedugo nakon proglašenja Kraljevine SHS. Da bi se pokazalo kako Zagrepčani podupiru ujedinjenje u Kraljevinu SHS, Narodno vijeće Države SHS odlučilo je u Zagrebu organizirati proslavu ujedinjenja te su 5. XII. bili organizirani skupovi potpore ujedinjenju i misa u zagrebačkoj katedrali. Istodobno je krenula povorka nezadovoljnih građana, predvođena pripadnicima 25. i 53. pješačke (domobranske) pukovnije, koja je izvikivala parole potpore hrvatskoj republici, kao i boljševičkoj revoluciji. Pošto su prosvjednici stigli na Jelačićev trg, vladine snage (sokolaši i drugi dragovoljci, pristaše Narodnoga vijeća) otpočeli su paljbu iz okolnih kuća. Poginulo je 15 osoba, a više od 20 ih je ranjeno. Iste noći

zagrebački garnizon je razoružan, ubrzo potom bile su ukinute spomenute dvije pukovnije.

1932. Umro je Josip Bersa

Josip ili Giuseppe Bersa (Zadar, 13. I. 1862. – Zadar, 5. XII. 1932.) bio je hrvatski književnik i arheolog.

1999. Umro je Edvin Biuković

Edvin "Eddy" Biuković (Zagreb, 22. VI. 1969. - Zagreb, 5. XII. 1999.) bio je hrvatski autor stripa.

1993. Umro je Bogdan Radica

Bogdan Radica (Split, 26. VIII. 1904 – New York, 5. XII. 1993) bio je je hrvatski povjesničar, publicist, diplomat, književnik i prevoditelj.

2002. Hrvatska postala osma članica CEFTE (srednjoeuropska trgovačka organizacija.)

Borba za nezavisnost

- 1991. Hrvatski državni sabor podržao zamisao da u Hrvatsku dođu Međunarodne mirovne snage.
- 1991. Akcija oslobađanja Lipika.
- 1991. Bitka za Osijek u šumi Rosinjača.

6. prosinca

1305. Krunidba Otona Bavarskog za hrvatsko-ugarskog kralja

Dana 6. prosinca 1305. godine održana je u Stolnom Biogradu (mađ. *Székesfehérvár*) krunidba Otona Bavarskog za ugarsko-hrvatskog kralja.

1586. Pobjeda Hrvata nad Osmanlijama kod Ivanić-Grada

Hrvatski vojnici ostvarili su pobjedu nad Osmanlijama koja je snažno podigla

optimizam u našim krajevima, 6. prosinca 1586. kod Ivanić-Grada.

1923. Rodila se Savka Dabčević Kučar

Savka Dabčević-Kučar (Korčula, 6. XII. 1923. – Zagreb, 6. VIII. 2009.) bio je hrvatska ekonomistica i političarka.

1965. Umro je Miroslav Vanino

Miroslav Vanino (Zagreb, 10. X. 1879. – Zagreb, 6. XII. 1965.) bio je hrvatski crkveni povjesničar.

1981. Umro je Stjepan Gunjača

Stjepan Gunjača (Sinj, 28. IX. 1909 – Split, 6. XII. 1981) bio je hrvatski arheolog, povjesničar i povijesni topograf.

Borba za nezavisnost

- 1990. Sabor RH pokrenuo je pitanje razrješenja Veljka Kadijevića, državnog sekretara za narodnu obranu SFRJ. On je najavio intervenciju JNA u razoružavanju svih teritorijalnih i drugih nacionalnih postrojbi. S obzirom na to da je u generalitetu JNA bilo 80 posto Srba i blizu 100 posto komunista, to se smatralo verbalnim pučem u korist srpstva i komunizma.
- 1991. Velikosrbi napadali gradove: Sisak, Karlovac, Zadar i drugi gradovi.
- 1991. Srbi razarali Dubrovnik. Šestog prosinca 1991. godine izveden je najžešći napad na Dubrovnik tijekom Domovinskog rata, a na meti agresora posebno je bila stara gradska jezgra. Ukupna tragična bilanca napada bila je 19 poginulih te 60 lakše ili teško ranjenih. Izgorjelo je devet zgrada u starom dijelu grada, a mnoge su teže ili lakše oštećene. Srušen je i križ na Srđu.
- 1991. Poginuo snimatelj Pavao Urban. Na Stradunu, ispred gradskog zvonika, poginuo je od granate 22-godišnji

fotoreporter Pavo Urban, suradnik Dubrovačkog vjesnika i Slobodne Dalmacije. Svoje posljednje fotografije snimio je sa samog mjesta pogibije. Sa samog mjesta pogibije nastala je i njegova posljednja fotografija kasnije nazvana *Kamena prašina nad Gradom*.

7. prosinca

1907. Utemeljena Gradska knjižnica u Zagrebu

Knjižnice grada Zagreba 7. prosinca slave svoj dan, kada su 1907. godine utemeljeni Gradska knjižnica, Državni arhiv u Zagrebu i Muzej grada Zagreba, a sve na inicijativu Družbe „Braća Hrvatskog Zmaja“.

1917. Amerikanci objavili rat Hrvatskoj

Dana 7. prosinca 1917. Sjedinjene Američke Države objavile su rat Austro-Ugarskoj, a time i Hrvatskoj koja je bila u njenom sastavu.

1933. Rodio se Krsto Papić

Krsto Papić (Vuči Do, Crna Gora, 7. XII. 1933. – Zagreb, 7. II. 2013.) bio je hrvatski filmski redatelj i scenarist.

1947. Rodio se Oliver Dragojević

Oliver Dragojević (Split, 7. XII. 1947. – Split, 29. VII. 2018.) bio je hrvatski glazbenik.

2000. Umro je Vlado Gotovac

Vlado Gotovac (Imotski, 18. IX. 1930. – Rim, 7. XII. 2000.) bio je hrvatski književnik i političar.

2004. Umro je Julije Knifer

Julije Knifer (Osijek, 23. IV. 1924. – Pariz, 7. XII. 2004.) bio je hrvatski slikar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Badinterova komisija zaključila „SFRJ kao država više ne postoji, a

međurepubličke granice su državne granice“

- 1991. Velikosrbi su tijekom prosinca napadali Dubrovnik, prijetili rušenjem brane Peruća, počinili su zločin u selu Tordinci.

8. prosinca

1638. Umro je Ivan Gundulić

Ivan (Dživo; nadimak: Mačica) Gundulić, (Dubrovnik, 9. I. 1589. – Dubrovnik, 8. XII. 1638.) bio je hrvatski književnik.

1821. Rodio se Josip Runjanin

Josip Runjanin (Vinkovci, 8. XII. 1821. – Novi Sad, 2. II. 1878.) bio je hrvatski skladatelj i časnik u austrougarskoj vojsci, uglazbio je pjesmu Antuna Mihanovića *Horvatska domovina*, koja je 1891. godine proglašena hrvatskom himnom pod naslovom *Lijepa naša domovino*.

1910. Umro je Paškal Buconjić

Paškal Buconjić (Drinovci, 2. IV. 1835. – Mostar, 8. XII. 1910.) bio je mostarsko-duvanjsko-trebinjski biskup, kulturno-politički djelatnik.

1918. Umro je Josip Stadler

Josip Stadler (Slavonski Brod, 24. I. 1843. – Sarajevo, 8. XII. 1918.) bio je hrvatski teolog i filozof.

1951. Rodio se Denis Kuljiš

Denis Kuljiš (Split, 8. XII. 1951. – Zagreb, 18. VIII. 2019.) bio je hrvatski književnik, poduzetnik i novinar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpski agresori opljačkali su brojne muzeje i spomenike u Hrvatskoj, među njima dvorac Eltz u Vukovaru, Meštrovićevu galeriju u Drnišu.

9. prosinca

1437. Umro je hrvatski kralj Žigmud Luksemburški

Umro je car Žigmund Luksemburški, bio je car Svetog Rimskog Carstva, kralj Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva, kralj Češke, knez izbornik Brandenburga itd.

1841. Rodio se Ivan Iletić

Ivan (Janoš) Iletić (Illetits) (Gornji Čatar, 9. XII. 1841. – Čemba, 29. VI. 1907.) bio je gradišćanski hrvatski pisac i učitelj.

1856. Car Franjo Josip u Puli

Car Franjo Josip otvorio je 9. prosinca 1856. godine gradilište Arsenala u Puli. Svečano je položen kamen temeljac arsenala ratne mornarice u Puli pod nazivom Arsenal. Pula je postala glavna ratna luka velike države, koja se u to vrijeme prostirala od današnje Ukrajine pa sve do Milana.

1917. Rodio se Tomislav Neralić

Tomislav Neralić (Karlovac, 9. XII. 1917. – Zagreb, 16. XI. 2016.) bio je, hrvatski operni pjevač.

1935. Osnovan Savez klizanja i hokeja na ledu

U Zagrebu je 9. prosinca 1935. osnovan Savez klizanja i hokeja na ledu, iako je hokej na ledu u Hrvatskoj postojao još 30 godina ranije, s obzirom na to da je Dr. Franjo Bučar, pionir hrvatskog sporta još davne 1894. god. osnovao klizačku sekciju.

1939. Rodio se Dubravko Horvatić

Dubravko Horvatić (Zagreb, 9. XII. 1939. – Zagreb, 20. V. 2004.) bio je hrvatski pjesnik, novelist i esejist.

Borba za nezavisnost

- 1991. Utvrđena je obrana Malog Stona i poluotoka Pelješac.

- 1991. Ustrojena eskadrila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva u Pribislavcima kod Čakovca.
- 1993. Bijeli put za Novu Bilu i Bosnu Srebrenu.
- 1994. Opća skupština UN-a donosi rezoluciju kojom odobrava HV-u i RH da riješe pitanje okupacije svojih područja vojničko-redarstvenom operacijom.

10. prosinca

1765. Umro je Jeronim Filipović

Jeronim Filipović (Rama, ? 1688. – Sinj, 10. XII. 1765.) bio je hrvatski katolički pisac, profesor, provincijal.

1806. Rodio se Pavao Štoos

Pavao Štoos (Dubravica, 10. XII. 1806. – Pokupsko, 30. III. 1862.) bio je hrvatski pjesnik, svećenik i narodni preporoditelj.

1869. Umro je Karlo Andrija Avelin Čepulić

Avelin (Karlo Andrija) Čepulić (Bakar, 2. XI. 1820. – Rijeka, 10. XII. 1869.) bio je sudac i političar.

1879. Umro je Ante Kuzmanić

Ante Kuzmanić (Split, 12. VI. 1807. – Zadar, 10. XII. 1879.) bio je hrvatski novinar i liječnik.

1889. Umro je Ante Kovačić

Ante Kovačić (Celine kraj Marije Gorice, 6. VI. 1854. – Stenjevec, Zagreb, 10. XII. 1889.) bio je hrvatski romanopisac, novelist i pjesnik.

1892. Rodila se Marija Petković

Marija Petković (redovničkoga imena Marija od Propetog Isusa, poznata i kao Majka Marija Petković) (Blato, Korčula, 10. XII. 1892. – Rim, 9. VII. 1966.) bila je hrvatska časna sestra, utemeljiteljica redovničke zajednice

Kćeri Milosrđa sv. Franje, jedine redovničke zajednice osnovane u Hrvatskoj. Blaženica je Katoličke Crkve.

1909. Rodio se Stjepan Hrastovec

Stjepan Hrastovec (Kućan Gornji kraj Varaždina, 10. XII. 1909. – Windsor, Kanada, 15. III. 2002.) bio je hrvatski pjesnik i novinar.

1954. Potpisan Novosadski dogovor

Novosadski dogovor je dokument od deset zaključaka o jeziku, koji su 1954. sastavili lingvisti i književnici iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine te Crne Gore. Oni su se sastali u organizaciji Matice srpske u Novome Sadu radi donošenja zaključaka o potrebi jedinstvenoga pravopisa i ujednačivanja ponajprije hrvatskoga i srpskoga nazivlja za sve struke, a onda i jezičnoga ujednačivanja uopće. Matica srpska pozvala je na suradnju Maticu hrvatsku, ali predstavnike iz Hrvatske nije na novosadski sastanak poslala Matica hrvatska, nego ih je pozvala Matica srpska po vlastitome izboru.

1991. Umro je Karlo Metikoš

Karlo Metikoš (Matt Collins - umjetničko ime na zapadnom tržištu); (Zagreb, 8. II. 1940. – Zagreb, 10. XII. 1991.) bio je hrvatski glazbenik.

1999. Umro je Franjo Tuđman

Franjo Tuđman (Veliko Trgovišće, 14. V. 1922. – Zagreb, 10. XII. 1999.) hrvatski povjesničar, političar i državnik.

Borba za nezavisnost

- 1994. Opća skupština UN-a donijela rezoluciji br. 49 kojom se Hrvatskoj daje mogućnost da riješi pitanje okupiranih teritorija.

11. prosinca

1811. Puštena u promet cesta Lujzijana

Lujzijana (cesta koja spaja Karlovac i Rijeku) svečano je puštena u promet 11. prosinca 1811. godine.

1845. Rodio se Spiridion Brusina

Spiridion (Špiro) Brusina (Zadar, 11. XII. 1845. – Zagreb, 21. V. 1908.) bio je hrvatski zoolog.

1852. Zagrebačka biskupija postala je nadbiskupija

Papa bl. Pio IX. (Giovanni Maria Mastai Ferretti) izdao je bulu *Ubi primum placuit* kojom je uzdignuo Zagrebačku biskupiju na čast nadbiskupije.

1904. Rodio se Gabrijel Cvitan

Gabrijel Cvitan (Zaton kraj Šibenika, 11. XII. 1904. – kraj Bleiburga, V. 1945.) bio je hrvatski književnik.

1995. Umro je Miko Tripalo

Ante Miko Tripalo (Sinj, 16. XI. 1926. – Zagreb, 11. XII. 1995.) bio je hrvatski političar i pravnik.

1991. Ukrajina priznala Hrvatsku

Dana 11. prosinca 1991. priznala je Ukrajina nezavisnost Republike Hrvatske.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpski počinili zločin u Gornjim Jamama, ubili su 15 Hrvata u Gornjim Jamama, a 19 Hrvata u Donjim Jamama.

12. prosinca

1861. Rodio se Janko Leskovar

Janko Leskovar (Valentinovo kraj Pregrade, 12. XII. 1861 – Valentinovo, 4. II. 1949.) bio je hrvatski pripovjedač.

1912. Umro je Adam Mandrović

Adam Mandrović (Nova Gradiška, 5. XI. 1839. – Zagreb, 12. XII. 1912.) bio je hrvatski glumac, redatelj i intendant.

1918. Rodio se Jure Franičević Pločar

Jure Franičević Pločar (Vrisnik na Hvaru, 12. XII. 1918. – Split, 16. I. 1994.) bio je hrvatski pjesnik i romanopisac.

1948. Umro je Franjo Dugan st.

Franjo Dugan st. (Krapinica kraj Zlatara, 11. IX. 1874. – Zagreb, 12. XII. 1948.) bio je hrvatski skladatelj, orguljaš i teoretičar.

1955. Umro je Antun Dobronić

Antun Dobronić (Jelsa, 2. IV. 1878. – Zagreb, 12. XII. 1955.) bio je hrvatski skladatelj i glazbeni pisac.

1976. Umro je Vinko Žganec

Vinko Žganec (Vratišinec, 22. I. 1890. – Zagreb, 12. XII. 1976.) bio je hrvatski pravnik, etnomuzikolog, melograf, skladatelj i akademik.

2004. Umro je Ivo Korsky

Ivo Korsky (Osijek, 22. II. 1918. – Buenos Aires, 12. XII. 2004.) bio je hrvatski politički pisac i političar. Židovskog je podrijetla.

Borba za nezavisnost

- 1991. Započela vojna operacija „Vihor“.
- 1991. Osnovano zapovjedništvo ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane HV, na čelu s general-bojnikom Imrom Agotićem.

13. prosinca

1600. Umro je Šime Budinić

Šime Budinić (Budineo, Simon), (Zadar, između 1530. i 1535. – Zadar, 13. XII. 1600.) bio je hrvatski prevoditelj i pjesnik.

1854. Rodio se Tomislav Maretić

Tomislav Maretić (Tomo) (Virovitica, 13. XII. 1854. – Zagreb, 15. I. 1938.) bio je hrvatski jezikoslovac i leksikograf.

1856. Rodio se Svetozar Borojević

Svetozar Borojević (Umetić kraj Kostajnice, 13. XII. 1856. – Celovac/Klagenfurt, 23. V. 1920.) bio je austrougarski feldmaršal i vojskovođa.

1881. Umro je August Šenoa

August Šenoa (Zagreb, 14. XI. 1838 – Zagreb, 13. XII. 1881) bio je hrvatski književnik, kritičar, prevoditelj i političar.

2020. Umro je Otto Barić

Otto Barić (Plasnice kraj Klagenfurta, Austrija, 19. VI. 1932. – Zagreb, 13. XII. 2020.) bio je hrvatski nogometaš, nogometni trener i izbornik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Velikosrbi počinili strašan zločin u Voćinu, ubili su 43 osobe.
- 1999. sahranjen predsjednik Tuđman na Mirogoju. Svjetski državnici bojkotirali ispraćaj jer im je Tuđman srušio Jugoslaviju.

14. prosinca**1553. Umro jer Hanibal Lucić**

Hanibal Lucić (Hvar, 1485 – Hvar, 1553) bio je hrvatski renesansni pjesnik, dramatik i prevoditelj. Njegova drama Robinja prva je svjetovna drama na hrvatskome jeziku i prva romanca europske književnosti.

1846. Prva hrvatska štedionica

Perva horvatska štedionica (tako se tada zvala) započela je s financijskim poslovanjem 14. prosinca 1846. godine.

1885. Rodio se Miroslav Kraljević

Miroslav Kraljević (Gospić, 14. XII. 1885. – Zagreb, 16. IV. 1913.) bio je hrvatski slikar i kipar.

1909. Rodio se Stjepan Devčić

Stjepan Devčić (Posavski Bregi kraj Ivanić-Grada, 14. XII. 1909. — Zagreb, 26. IX. 1974.) bio je hrvatski pjesnik, kritičar i novinar.

1920. Umro je Antun Mahnić

Antun Mahnić (pravo ime Anton Mahnič) (Kobdilja na goričkom Krasu, Slovenija, 14. IX. 1850. – Zagreb, 14. XII. 1920.) bio je krčki biskup.

1941. NDH objavila rat SAD-u i Velikoj Britaniji

Dana 14. prosinca 1941. godine Nezavisna Država Hrvatska objavila je rat Sjedinjenim Američkim Državama i Velikoj Britaniji.

Borba za nezavisnost

- 1991. U hrvatskom selu u Voćinu velikosrbi su masakrirali 50 Hrvata, a crkvu su srušili do temelja.
- 1997. Svi policajci u Podunavlju uključeni su u sustav Hrvatske policije. Uspostavljen je malogranični promet.

15. prosinca**1760. Umro je Andrija Kačić Miošić**

Andrija Kačić Miošić (Brist kraj Makarske, 1704 – Zaostrog, 15. XII. 1760.) bio je hrvatski epik i vjerski pisac.

1789. Prvi let balonom u Hrvatskoj

Prvi let balonom u Hrvatskoj ostvario je Krsto Mazarović 15. prosinca 1789. godine, u Zagrebu.

1898. Otvoren Umjetnički paviljon u Zagrebu

Zgrada Umjetničkog paviljona dovršena je 1898., a svečano otvaranje bilo je 15. prosinca 1898. reprezentativnom izložbom *Hrvatski salon*.

1941. Četnici ubili pet sestara *Kćeri Božje ljubavi*

Četnici su iz mržnje prema katoličkoj vjeri ubili (15. prosinca 1941.) pet sestara *Kćeri Božje ljubavi*. Spominju se pod imenom *Drinske mučenice*.

1932. Umro je Josip Vancaš

Josip Vancaš (Sopron, Mađarska, 22. III. 1859. - Zagreb, 15. XII. 1932.) bio je hrvatski arhitekt, predstavnik historicizma.

Borba za nezavisnost

- 1991. Zgrada Vojnopomorske komande JRM-a u Splitu prešla u hrvatske ruke.
- 1991. JA napustila Pulu.
- 2002. Rt Prevlaka vraćen pod suverenitet RH, Snage UN-a napustile područje gdje su bile 10 godina.

16. prosinca

1827. Umro je Maksimilijan Vrhovac

Maksimilijan Vrhovac (Karlovac, 23. XI. 1752 – Zagreb, 16. XII. 1827) bio je zagrebački biskup, kulturni mecena i preteča ilirskog pokreta.

1866. Otkriven spomenik banu Josipu Jelačiću u Zagrebu

Kip banu Josipu Jelačiću svečano je otkriven na glavnom zagrebačkom trgu 16. prosinca 1866. godine. Izradio ga je kipar Anton Fernkorn. Nakon sedam godina od smrti bana Jelačića postavljen je brončani kip.

1896. Rodio se Ivan Merz

Ivan Merz (Banja Luka, 16. XII. 1896. – Zagreb, 10. V. 1928.) bio je istaknuti laik u svjedočenju Evanđelja, profesor, književnik i časnik.

1914. Umro je Ivan Zajc

Ivan ml. Zajc (Rijeka, 3. VIII. 1832. – Zagreb, 16. XII. 1914.) bio je hrvatski skladatelj, dirigent i pedagog.

1994. Umro je Krsto Spalatin

Krsto Spalatin (Ston, 15. X. 1909. – kraj Punto Gorda, Florida, 16. XII. 1994.) bio je hrvatski filolog i pisac.

2020. Umro je Asaf Duraković

Asaf Duraković (Stolac, Bosna i Hercegovina, 16. V. 1940. – Washington, D.C., Sjedinjene Američke Države, 16. XII. 2020.) bio je hrvatski, kanadski i američki liječnik, hrvatski pjesnik, derviš halvetijevskog reda, šeih sufi esejist i publicist rodom iz Hercegovine.

2021. Umro je Pavle Dešpalj

Pavle Dešpalj (Blato na Korčuli, 18. VI. 1934. – Zagreb, 16. XII. 2021.) bio je hrvatski dirigent, skladatelj i akademik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Predstavnik njemačke vlade D. Vogel izjavio je kako će SR Njemačka 19. prosinca priznati Hrvatsku bez obzira na zaključke Ministarskog vijeća EZ-a.

17. prosinca

1911. Umro je Josip Frank

Josip Frank (Osijek, 16. IV. 1844. – Zagreb, 17. XII. 1911.) bio je hrvatski odvjetnik i političar.

1917. Medicinski fakultet u Zagrebu

Najznačajniji događaj za Medicinski fakultet u Zagrebu zbio se 17. prosinca 1917. kada je Zemaljska vlada, točnije Odjel za Bogoštovlje

i nastavu, sazvaio prvu konferenciju nastavnika u vezi s predavanjima za prvi semestar nastave na Medicinskom fakultetu. Ovaj datum danas se slavi kao Dan Medicinskog fakulteta.

1956. Otvoreno prvo samoposluživanje u Hrvatskoj

Prvo samoposluživanje u povijesti Hrvatske otvoreno je u zagorskom Ivancu 17. prosinca 1956. godine. Postoje i navodi da se radilo o prvom samoposluživanju na prostoru cijele Jugoistočne Europe.

1957. Umrkla je Jagoda Truhelka

Jagoda Truhelka (Osijek, 5. II. 1864. – Zagreb, 17. XII. 1957.) bila je hrvatska pedagoginja i književnica za djecu i mladež.

1968. Umro je Ivan Oršanić

Ivan Oršanić (Županja, 2. VII. 1904 – Buenos Aires, 17. XII. 1968) bio je hrvatski političar i publicist.

18. prosinca

1855. Rodio se Jovan Hranilović

Jovan Hranilović (Kričke kraj Drniša, 18. XII. 1855. – Novi Sad, Vojvodina, 5. VIII. 1924.) bio je grkokatolički svećenik, političar, hrvatski književnik i književni kritičar.

1888. Umro je Antun Mažuranić

Antun Mažuranić (Novi Vinodolski, 13. VI. 1805. – Zagreb, 18. XII. 1888.) bio je hrvatski jezikoslovac, gramatičar i leksikograf.

1910. Osnovano Hrvatsko novinarsko društvo

Osnivačka skupština Hrvatskog novinarskog društva (HND) održana je 18. prosinca 1910. godine u Zagrebu.

1919. Rodio se Jure Kaštelan

Jure Kaštelan (Zakućac kraj Omiša, 18. XII. 1919. – Zagreb, 24. II. 1990.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1936. Umrkla je Antonija Kassowitz-Cvijić

Antonija Kassowitz-Cvijić (Zagreb, 17. I. 1865. – Zagreb, 18. XII. 1936.) bila je hrvatska književnica i pedagoginja.

1936. Umro je Andrija Mohorovičić

Andrija Mohorovičić (Volosko, 23. I. 1857. – Zagreb, 18. XII. 1936.) bio je hrvatski geofizičar.

1980. Umro je Dobriša Cesarić

Dobriša Cesarić (Požega, 10. I. 1902. – Zagreb, 18. XII. 1980.) bio je hrvatski pjesnik i prevoditelj.

1992. Umro je Vojin Bakić

Vojin Bakić (Bjelovar, 5. VI. 1915. - Zagreb, 18. XII. 1992.) bio je hrvatski kipar srpskog podrijetla.

2008. Umro je Ivan Rabuzin

Ivan Rabuzin (Ključ kraj Novoga Marofa, 27. III. 1921. – Varaždin, 18. XII. 2008.) bio je hrvatski naivni slikar i grafičar.

2014. Umro je Ante Žanetić

Ante Žanetić (Blato na Korčuli, 18. XI. 1936. - Wollongong, Novi Južni Wales, Australija, 18. XII. 2014.) bio je hrvatski nogometaš, legendarni Hajdukov igrač.

Borba za nezavisnost

- 1991. Velikosrbi počinili zločin u Jasenicama, ubili su u zaseoku Meki Doci 6 starijih osoba u dobi od 60 do 75 godina.

19. prosinca

1957. Umro je Julije Benešić

Julije Benešić (Ilok, 1. III. 1883. – Zagreb, 19. XII. 1957.) bio je hrvatski književnik, prevoditelj i leksikograf.

1863. Rodila se Milka Trnina

Milka Trnina (Vežišće u Općini Križ pokraj Ivanić-Grada, 19. XII. 1863. - Zagreb, 18. V. 1941.) bila je hrvatska operna umjetnica, članica državne opere u Münchenu, prva Tosca londonskoga Covent Gardena i njujorške Metropolitan Opere.

1986. Umrla je Zdenka Sertić

Zdenka Sertić (Sveti Ivan Zelina, 16. I. 1899. – Zagreb, 19. XII. 1986.) bila je hrvatska slikarica i etnografkinja.

2020. Umro je Mile Bogović

Mile Bogović (Cerovac kraj Slunja, 7. VIII. 1939. – Rijeka, 19. XII. 2020.) bio je prelat Katoličke Crkve, crkveni povjesničar i biskup gospičko-senjski.

Borba za nezavisnost

- 1990. Dana 19. prosinca Osnovan Štab zdravstva RH za djelovanje u kriznim i akcidentnim situacijama, koji je kasnije prerastao u Štab saniteta RH, da bi potom postao Glavni sanitetski stožer RH.
- 1991. odlukom vlade u Reykjaviku Island je bezuvjetno priznao Republiku Hrvatsku kao neovisnu državu; to je prvo priznanje Hrvatske od neke međunarodno priznate i neovisne države (a uz to i punopravne članice UN-a).
- 1991. Neke europske države donijele su odluku o priznanju Hrvatske (Njemačka, Italija, Mađarska, Švedska, Češko-Slovačka, Poljska, Irska), ali su primjenu te odluke odgodile za 15. siječnja 1992. godine.
- 1994. Sporazumom o normalizaciji ekonomskih odnosa između pobunjenih Srba i hrvatskih vlasti; „otvorena“ je za promet autocesta Zagreb - Lipovac, preko okupiranih Okučana (UNPA sektor Zapad), ali se Srbi nisu držali sporazuma.

20. prosinca

1281. Prvo spominjanje Rijeke

Današnji grad Rijeka prvi put se spominje pod latinskim nazivom *Flumen sancti Viti*, što u prijevodu znači *Rijeka sv. Vida*. Spomen potječe iz zapisa mletačkog Velikog vijeća od 20. prosinca 1281. godine.

1834. Rodio se Baltazar Bogišić

Baltazar Bogišić (poznat i kao Baldo Bogišić ili Valtazar Bogišić – Cavtat, 20. XII. 1834. – Rijeka, 24. IV. 1908.) bio je hrvatski znanstvenik, pravni i povijesni pisac.

1875. Umro je Vjekoslav Babukić

Vjekoslav Babukić (Požega, 16. VI. 1812. – Zagreb, 20. XII. 1875.) bio je hrvatski jezikoslovac, prevoditelj i preporoditelj.

1889. Rodio se Božidar Širola

Božidar Širola (Žakanje kraj Karlovca, 20. XII. 1889. – Zagreb, 10. IV. 1956.) bio je hrvatski skladatelj, glazbeni pisac, muzikolog i etnomuzikolog.

Borba za nezavisnost

- 1990. Velikosrbi prihvatili statut samozvane Autonomne oblasti Krajine sa sjedištem u Kninu, pa je 21. prosinca 1990. proglašena Srpska autonomna oblast (SAO) Krajina.
- 1995. Nakon što su Hrvatska vojska i Policija oslobodile okupirana područja (osim istočne Slavonije i Podunavlja) ukinuta je „SAO Krajine“ 20. prosinca 1995. (Pariški sporazum).
- 1997. Vijeće sigurnosti UN-a jednoglasno donijelo rezoluciju 1145 u kojoj se potvrđuje završetak mandata UNTAES-a 15. siječnja 1998. godine.

- 1998. Mirna reintegracija istočne Slavonije i hrvatskog Podunavlja dogovorena je Erdutskim sporazumom 20. prosinca 1995. Mirna reintegracija završila je 15. siječnja 1998. godine.

21. prosinca

1857. Rodio se Ivan Devčić

Ivan Devčić (Gospić, 21. XII. 1857. — Zagreb, 19. X. 1908.) bio je učitelj, povijesni pisac, pripovjedač i publicist.

1873. Rodio se Blagoje Bersa

Blagoje Bersa (Dubrovnik, 21. XII. 1873. – Zagreb, 1. I. 1934.) bio je hrvatski skladatelj i glazbeni pedagog.

1891. Rodila se Božena Deželić

Božena Deželić (Jastrebarsko, 21. XII. 1891. — Zagreb, 10. X. 1971.) bila je gimnazijska profesorica, novinarka, urednica časopisa.

1903. Umro je Ivo Benko

Ivo Benko barun Bojnički (Johann Benko Freiherr von Boinik); (Karlovac, 26. IX. 1851. - Gorica, 21. XII. 1903.) bio je prvi hrvatski profesionalni astronom.

1914. Rodio se Ivan Generalić

Ivan Generalić (Hlebine, 21. XII. 1914. – Koprivnica, 27. XI. 1992.) bio je hrvatski naivni slikar.

1945. Ubijen je Miroslav (Stjepan) Grđan

Miroslav (Stjepan) Grđan (Čakovec, 21. XII. 1915 — Bleiburg, 1945.) bio je skladatelj, franjevac.

1954. Osnovan Tehnički muzej u Zagrebu

Odluka o osnivanju Tehničkog muzeja u Zagrebu donesena je 21. prosinca 1954. godine.

1955. Umro je Milan Marjanović

Milan Marjanović (Kastav, 12. V. 1879. – Zagreb, 21. XII. 1955.) bio je hrvatski književnik, publicist i filmski djelatnik.

1986. Umro je Ivo Vitić

Ivo Vitić (Šibenik, 21. II. 1917. – Zagreb, 21. XII. 1986.) bio je hrvatski arhitekt

1990. Grb i zastava Republike Hrvatske

Sabor Republike Hrvatske donio je Zakon o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti predsjednika Republike Hrvatske 21. prosinca 1990. godine.

2013. Umro je Karlo Mirth

Karlo Mirth (Otočac, 15. VII. 1917. – Farmington, Connecticut, 21. XII. 2013.) bio je hrvatski publicist i iseljenički djelatnik.

Borba za nezavisnost

- 1990. Uspostava „SAO Krajine“ 21. prosinca 1990.
- 1991. Zrakoplovstvo JA bombardiralo je sportski aerodrom „Vrsar“ kod Poreča, u Istri. Ubili su 2 civila.
- 1994. Otvorena autocesta Zagreb-Slavonski Brod koju su kod Okučana okupirali i presjekle jedinice JA i mjesni pobunjeni četnici 1991. godine.

22. prosinca

1612. Rodio se Juraj Ratkaj

Juraj Ratkaj (Veliki Tabor, 22. XII. 1612. – Zagreb, 1. IX. 1666.) bio je barun, hrvatski katolički svećenik i povjesničar.

1817. Rodio se Ivan Simonetti

Ivan Simonetti (Rijeka, 22. XII. 1817. – Venecija, 7. XI. 1880.) bio je hrvatsko-talijanski slikar, najznačajniji riječki likovni umjetnik 19. stoljeća.

1922. Rodio se Milan Maglica

Milan Maglica (Zagreb, 22. XII. 1922 .- Melbourne 9. I. 1994.) bio je hrvatski boksač, publicist, emigrant, domoljub, čovjek Crkve.

1936. Umro je Dragutin Gorjanović-Kramberger

Dragutin Gorjanović-Kramberger (Zagreb, 25. X. 1856. - Zagreb, 22. XII. 1936.) bio je hrvatski prirodoslovac svjetskoga glasa; geolog, paleontolog i antropolog.

1951. Rodio se Ivan Šreter

Ivan Šreter (Pakrac, 22. XII. 1951. – ? 1991.) bio je hrvatski liječnik, u Jugoslaviji 1980-ih progonjen je zbog uporabe hrvatskoga jezika, a 1991. godine ubijen u Domovinskom ratu. Prozvan je "*hrvatskim Gandhijem*" zbog svojih miroljubljivih stavova.

1954. Rodio se Vinko Coce

Vinko Coce (Trogir, 22. XII. 1954. – Split, 27. X. 2013.) bio je hrvatski pjevač, tenor.

1990. Božićni Ustav (22. prosinca 1990.)

Dana 21. prosinca 1990. godine donesen je, a 22. prosinca 1990. proglašen prvi demokratski Ustav Republike Hrvatske (naziva se i Božićni Ustav).

Borba za nezavisnost

- 1990. U Kninu je proglašena tzv. Srpska autonomna oblast Krajina (SAO Krajina).
- 1990. U Saboru RH svečano je proglašen novi demokratski ustav RH.
- 1991. U borbama od 22 prosinca do 31. prosinca Hrvatska vojska i Policija oslobodile su oko 20 sela u Slavoniji.
- 1993. Armije BiH počinila je težak zločin u Križančevu Selu, ubili su 64 osobe.

23. prosinca

1643. Začetak Hrvatskog državnog arhiva

Današnji dan 1643. može se smatrati simboličnim početkom Hrvatskog državnog arhiva kada je Hrvatski sabor donio odluku o izradi posebne škrinje povlastica Kraljevine (*Škrinji privilegija, lat. Cista privilegiorum*). Temeljem saborske odluke zemaljski blagajnik Ivan Zakmardi de Diankovec dao izraditi posebnu škrinju povlastica Kraljevine, u kojoj se čuvaju zemaljske isprave, povlastice i zakonske odredbe. Na svojoj prednjoj strani ima naslikane grbove Hrvatske i Slavonije, a imala je zaštitnu bravu koja se otključavala s tri različita ključa (jedan je svojedobno čuvao ban, drugi podban, a treći protonotar).

1670. Rodio se Vicko Zmajević

Vicko Zmajević (Perast, 23. XII. 1670. – Zadar, 11. IX. 1745.) bio je hrvatski nadbiskup, pisac i političar.

1721. Umro je Ivan Šiškov Gundulić

Ivan Šiškov Gundulić (Dubrovnik, 13. II. 1678. – Dubrovnik, 23. XII. 1721.) bio je hrvatski književnik i prevoditelj.

1991. Hrvatski dinar

Dana 23. prosinca 1991. godine uvedena je nova valuta u Hrvatskoj, hrvatski dinar, koja je zamijenila jugoslavenski dinar. Hrvatski dinar bio je prijelazno sredstvo plaćanja, sve dok nije uvedena hrvatska kuna 1994. godine.

2001. Umro je Lav Znidarčić

Lav Znidarčić (Split, 14. VIII. 1918. – Zagreb, 23. XII. 2001.) bio je hrvatski odvjetnik, kulturni djelatnik, hrvatski uznik i rodoljub.

2020. Umro je Pero Kvrgić

Pero Kvrgić (Moravice, 4. III. 1927. – Zagreb, 23. XII. 2020.), bio je hrvatski kazališni, filmski i televizijski glumac.

Borba za nezavisnost

- 1992. Ustrojena je 7. gardijska brigada u Varaždinu.

- 1997. Hrvatski radio Vukovar vratio se u matični grad, nakon 6 godina izgnanstva.

24. prosinca

1870. Rodio se Emanuel Vidović

Emanuel Vidović (Split, 24. XII. 1870. – Split, 1. VI. 1953.) bio je hrvatski slikar.

1884. Rodio se Stjepan Zimmermann

Stjepan Zimmermann (Virovitica, 24. XII. 1884. – Zagreb, 13. IV. 1963.) bio je hrvatski filozof i teolog.

1890. Rodio se Božidar Adžija

Božidar Adžija (Drniš, 24. XII. 1890. – Zagreb, 9. VII. 1941.) bio je hrvatski pravnik i publicist.

1918. Slavko Kvaternik oslobodio Međimurje od Mađara

Na Badnjak 1918. godine naoružane jedinice iz Hrvatske stigle su preko Drave u Međimurje i oslobodile ga od Mađara. Hrvatsku vojsku vodio je pukovnik austrougarske carske i kraljevske vojske Slavko Kvaternik.

1991. Ustrojeno Domobranstvo u Republici Hrvatskoj

Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman donio je 24. prosinca 1991. godine odluku o ustrojstvu Domobranstva u Hrvatskoj vojsci. Domobranstvo je tom odlukom ustrojeno kao posebni dio Hrvatske vojske, i to na teritorijalnom načelu.

2003. Umro je Miljenko Foretić

Miljenko Foretić (Dubrovnik, 5. V. 1939. – Dubrovnik, 24. XII. 2003.) bio je hrvatski teatrolog, povjesničar i povjesničar umjetnosti.

Borba za nezavisnost

- 1991. Hrvatska vojska oslobodila je četničko uporište Bučje između Pakraca i Požege.
- 1991. Ustrojeno Hrvatsko domobranstvo u sastavu HV-a.
- 1994. Završila vojna operacija *Zima 94*.
- 1996. Srbi su u Iloku za vrijeme sv. Mise u katoličkoj crkvi organizirali prosvjed, bacali eksplozivne naprave, demolirali crkveni inventar i napali tamošnje Hrvate i predstavnike UNTAES-a.

25. prosinca

1066. Prvi povijesni spomen Šibenika

Šibenik se prvi puta spominje na Božić 1066. godine u darovnici kralja Petra Krešimira IV. pa se zato naziva i Krešimirovim gradom. Utemeljili su ga Hrvati prije više od tisuću godina, što ga čini najstarijim hrvatskim samorodnim gradom na Jadranu.

1748. Rodio se Filip Ivan Vasdin

Filip Ivan Vesdin (Vazdin) (Cimof, njemački Hof am Leithaberge, Gradišće, Austrija, 25. XII. 1748. – Rim, 7. I. 1806.) bio je gradišćanskohrvatski katolički svećenik, misionar i jezikoslovac. Jedan je od začetnika indologije.

1883. Rodio se Fran Lhotka

Fran Lhotka (Mladá Vožice, Češka, 25. XII. 1883. – Zagreb, 26. I. 1962.) bio je hrvatski skladatelj, dirigent i glazbeni pedagog češkog podrijetla.

1893. Umro je Ivan Broz

Ivan Broz (Klanjec, 21. I. 1852 – Zagreb, 25. XII. 1893) bio je hrvatski jezikoslovac i književni povjesničar. Utemeljitelj je suvremenog hrvatskog pravopisnog standarda.

1902. Umro je Dragutin Antun Parčić

Dragutin Antun Parčić (Vrbnik na Krku, 26. V. 1832. – Rim, 25. XII. 1902.) bio je hrvatski filolog, glagoljaš i fotograf.

1904. Umro je Dinko Vitezić

Dinko Vitezić (Vrbnik, 24. VII. 1822. – Krk, 25. XII. 1904.) bio je hrvatski pravnik, odvjetnik, političar i preporoditelj.

1963. Umro je Josip Gostič

Josip Gostič (Stara Loka kraj Škofje Loke, 5. III. 1900. – Ljubljana, 25. XII. 1963.) bio je slovenski pjevač, tenor Od 1937. kao tenor bio je prvak Opere HNK u Zagrebu.

2005. Umro je Drago Britvić

Drago Britvić (Pitomača, 6. VII. 1935. – Zagreb, 25. XII. 2005.) bio je hrvatski pjesnik, novinar, tekstopisac zabavne glazbe i šansone.

2009. Umro je Radovan Ivšić

Radovan Ivšić (Zagreb, 22. VI. 1921. – Pariz, 25. XII. 2009.) bio je hrvatski pjesnik, pisac, dramatik, esejist, prevoditelj i nadrealist svjetskoga glasa.

Borba za nezavisnost

- 1991. Na Božić je JNA bombardirala Osijek, Karlovac, Sisak i Šibenik.
- 1991. Od 19. do 25. prosinca dovršeno je izvlačenje osoblja iz zrakoplovne baze JA „Pleso“ kod Zagreba, preuzet zavod „Zmaj“ u Velikoj Gorici.

26. prosinca

1683. Umro je Ivan Ratkaj

Ivan Ratkaj (Rattkay) (Ptuj, 22. V. 1647. – misija Jesús de Carichí, Meksiko, 26. XII. 1683.) bio je katolički svećenik, isusovac, hrvatski misionar, putopisac i kartograf.

1562. Umro je Mikša Pelegrinović

Mikša Pelegrinović (Hvar, oko 1500. – Zadar, 26. XII. 1562.) bio je hrvatski pjesnik.

1805. Dalmacija pripala Napoleonu

Dana 26. prosinca 1805. godine sklopljen je znameniti Požunski mir između Napoleona Bonaparte i Austrijskog Carstva. Po tom miru Napoleonovoj Francuskoj pripale su, između ostaloga, Istra i Dalmacija te Boka kotorska. Te dobitke iz Požunskog mira Napoleon je ostvario time što je prethodno porazio Austrijsko Carstvo na vojnom planu. Naime, pobijedio je u velikim bitkama kod Ulma i Austerlitza (Bitka kod Austerlitza bila je jedna od najvećih Napoleonovih pobjeda u čitavoj njegovoj karijeri).

1908. Rodio se Mirko Stjepan Čović

Mirko Stjepan Čović (Tučepi, 26. XII. 1908. – Beč, 8. V. 1980.) bio je hrvatski katolički svećenik, folklorist i publicist.

1946. Umro je Franjo Bučar

Franjo Bučar (Zagreb, 25. XI. 1866. – Zagreb, 26. XII. 1946.) bio je hrvatski sportski djelatnik, književni povjesničar i publicist.

1947. Umro je Hijacint Bošković

Hijacint Bošković (Selca na Braču, 15. IV. 1900. – Stari Grad na Hvaru, 26. XII. 1947.) bio je hrvatski filozof i teološki pisac.

1980. Umro je Stjepan Planić

Stjepan Planić (Zagreb, 27. XII. 1900. – Zagreb, 26. XII. 1980.) bio je hrvatski arhitekt i stručni pisac.

1991. Srpski upad u monetarni sustav SFRJ

Dana 26. prosinca 1990. godine Srbija je tajno upala u monetarni sustav Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Uzela je od Narodne banke Jugoslavije sredstva u vrijednosti oko 2,6 milijardi njemačkih maraka. Time je Socijalistička Republika Srbija zapravo probila čitav financijski sustav SFRJ-a.

2020. Umrla je Milka Babović

Milka Babović (Skoplje, 27. X. 1928. – Zagreb, 26. XII. 2020.) bila je hrvatska atletičarka, novinarka i televizijska komentatorica.

Borba za nezavisnost

- 1991. Srpski upad u monetarni sustav SFRJ-a.
- 1991. JA napala višecjevnim bacačima Ston i Pelješac.
- 1991. Završila operacija *Strijela*
- 1991. Akcija *Velebit* u Slavoniji.

27. prosinca

1564. Umro je barun Ivan Ungnad

Ivan Ungnad (von Weissenwolf, von Weissenhof), (Sonnegg, Austrija, 18. VIII. 1493. – Vintířov, Češka, 27. XII. 1564.) bio je zemaljski kapetan Štajerske, vrhovni kapetan Hrvatsko-slavonske krajine i veliki župan varaždinski.

1637. Rodio se Petar Kanavelić

Petar Kanavelić (Korčula, 27. XII. 1637. – Korčula, 16. I. 1719.) bio je hrvatski pjesnik, epski i dramski pisac.

1866. Kastavska čitaonica

Prva hrvatska čitaonica na području Istre bila je Kastavska čitaonica koja je osnovana 27. prosinca 1866. godine. Služila je kao sastajalište inteligencije i malog građanstva za kulturno-prosvjetnu i političku djelatnost.

1900. Rodio se Stjepan Planić

Stjepan Planić (Zagreb, 27. XII. 1900. – Zagreb, 26. XII. 1980.) bio je hrvatski arhitekt i stručni pisac.

1927. Rodio se Šime Đodan

Šime Đodan (Rodaljice kraj Benkovca, 27. XII. 1927. – Dubrovnik, 2. XII. 2007.) bio je hrvatski ekonomist i političar.

1942. Ubijen je Jure Francetić

Jure Francetić (Prozor kraj Otočca, 3. srpnja 1912. – Slunj, 27. prosinca 1942.) bio je hrvatski vojnik (krilnik) i političar.

1994. Umro je Zvonimir Kulundžić

Zvonimir Kulundžić (Osijek, 16. I. 1911. – Zagreb, 27. XII. 1994.) bio je hrvatski publicist, književni kritičar, bibliolog i povjesničar.

2018. Umro je Jakša Fiamengo

Jakša Fiamengo (Komiža, 26. XI. 1946. – Split, 27. XII. 2018.) bio je hrvatski pjesnik i akademik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Utemeljena 156. brigada HV-a.
- 1994. Predsjednik Tuđman prvi put prošao autocestom preko Okučana u istočnu Hrvatsku.

28. prosinca

1650. Umro je Bartol Kašić

Bartol (Bartul) Kašić (Pag, 15. VIII. 1575. – Rim, 28. XII. 1650.) bio je hrvatski katolički svećenik, isusovac, gramatičar, duhovni pisac i prevoditelj. Autor je prve hrvatske gramatike *Institutionum linguae illyricae libri duo* (1604.).

1959. Umro je Ante Pavelić

Ante Pavelić (Bradina kraj Konjica, BiH, 14. VII. 1889. – Madrid, 28. XII. 1959.) bio je hrvatski političar, odvjetnik i poglavnik NDH.

1980. Umro je Božo Milanović

Božo Milanović (Kringa kraj Pazina, 10. X. 1890. – Pazin, 28. XII. 1980.) bio je hrvatski svećenik, teolog i političar.

1994. Dovršen zločinački plan Z-4

Plan Z-4 naziv je za *Nacrt sporazuma o Krajini, Slavoniji, Južnoj Baranji i Zapadnom Srijemu*, kojeg su izradili veleposlanici zemalja Kontaktne skupine: SAD-a, Rusije, EZ-a i UN-a (koje su se sastajale u Zagrebu u ruskom veleposlanstvu od 22. ožujka 1994., stoga eng. Zagreb *Four talks – Z-4*) koji je predstavljen krajem siječnja 1995. godine.

Plan Z-4 predviđao je reintegraciju okupiranih područja u sastav Republike Hrvatske s time da bi ta područja osim Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema uživala vrlo visoku autonomiju, a to bi se područje zvalo Srpska krajina. Iz Plana Z-4 proizlazilo je da bi Srpska krajina bila gotovo potpuno samostalan entitet u sklopu Republike Hrvatske, ali bez međunarodnog subjektiviteta, odnosno „država u državi”.

Borba za nezavisnost

- 1991. Protuudar srpskih snaga u Zapadnoj Slavoniji.
- 1991. Srboarmija (JNA) raketirala je okolicu Zagreba.
- 1991. Operacija *Papuk 91*. (28. studenoga 1991. – 3. siječnja 1992.)

29. prosinca

1931. Umro je Oton Kučera

Oton Kučera (Petrinja, 31. XII. 1857. – Zagreb, 29. XII. 1931.) bio je hrvatski prirodoslovac i populizator znanosti i tehnike.

1981. Umro je Miroslav Krleža

Miroslav Krleža (Zagreb, 7. VII. 1893. – Zagreb, 29. XII. 1981.) bio je hrvatski književnik, osnivač Leksikografskog zavoda.

1973. Otvorena dvorana Lisinski

Dana 29. prosinca 1973. otvorena je koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog u Zagrebu.

Službeno otvaranje 1973. trajalo je čak dva dana – 29. i 30. prosinca te godine, a uključivalo je besplatne izvedbe djela mnogih ondašnjih glazbenika i umjetnika. Stoga se 29.12. slavi kao Dan dvorane.

2003. Umro je Ivo Frangeš

Ivo Frangeš (Trst, 15. IV. 1920. – Zagreb, 29. XII. 2003.) bio je kroatist, slavist i talijanist, jedan od predstavnika zagrebačke stilističke škole, hrvatski književni povjesničar.

Borba za nezavisnost

- 1991. JA raketirala je aerodrom u Pribislavcima kod Čakovca
- 1991. Velikosrbi masakrirali zarobljene hrvatske vojnike, u selu Brusnik.

30. prosinca

1760. Rođen je Aleksandar Alagović

Aleksandar Alagović (Malženice kod Trnave u Slovačkoj, 30. XII. 1760. – Zagreb, 18. III. 1837.) bio je zagrebački biskup.

1902. Rodio se Antun Motika

Antun Motika (Pula, 30. XII. 1902. – Zagreb, 13. II. 1992.) bio je hrvatski slikar.

1918. Posljednja krunidba jednog Habsburgovca

Posljednja krunidba jednog Habsburgovca za hrvatskog vladara zbila se u Budimpešti 30. prosinca 1918. godine. Okrunjen je Karlo Habsburški, (austrijski car, hrvatsko-ugarski i češki kralj), u dobi od 29 godina. Naslijedio je preminulog cara Franju Josipa.

1981. Umro je Franjo Šeper

Franjo Šeper (Osijek, 2. X. 1905. – Rim, 30. XII. 1981.) bio je hrvatski nadbiskup i kardinal.

2005. Umro je Nikola Pulić

Nikola Pulić (Bićine kraj Skradina, 7. VIII. 1926. – Zagreb, 30. XII. 2005.) bio je hrvatski književnik.

Borba za nezavisnost

- 1991. Karlovac je bio 10 dana pod teškom topničkom vatrom.
- U Hrvatskoj je na neokupiranom području bilo 700.000 prognanika i izbjeglica (Samo u Zagrebu bilo ih je 110.000).

31. prosinca

1426. Dubrovačka republika kupila Konavle

Dubrovačka Republika uspostavljena je 1358. godine kad je hrvatsko-ugarski kralj Ludovik II. Anžvinac Dubrovniku pružio zaštitu i dozvolio poseban status. Dubrovnik je u načelu bio pod ugarskom vlašću, ali je u stvarnosti bio samostalan.

1857. Rodio se Oton Kučera

Oton Kučera (Petrinja, 31. XII. 1857. – Zagreb, 29. XII. 1931.) bio je profesor, prirodoslovac, astronom, najveći hrvatski populizator tehnike i prirodoslovja, književnik.

1900. Rodila se Marica Stanković

Marica (Marija) Stanković (Zagreb, 31. XII. 1900. – Zagreb, 8. X. 1957.) bila je hrvatska učiteljica, službenica Božja, kandidatkinja za sveticu, prosvjetna djelatnica, utemeljiteljica svjetovnog instituta Suradnice Krista Kralja. Uz dr. Ivana Merza najsnažnija nositeljica i pokretačica katoličkih gibanja u Hrvatskoj.

1940. Rodio se Mirko Vidović

Mirko Vidović (Bila kraj Livna, BiH, 31. XII. 1940. – Valence, Francuska, 13. X. 2016.) bio je hrvatski književnik i kipar.

2018. Umro je Kazimir Katalinić

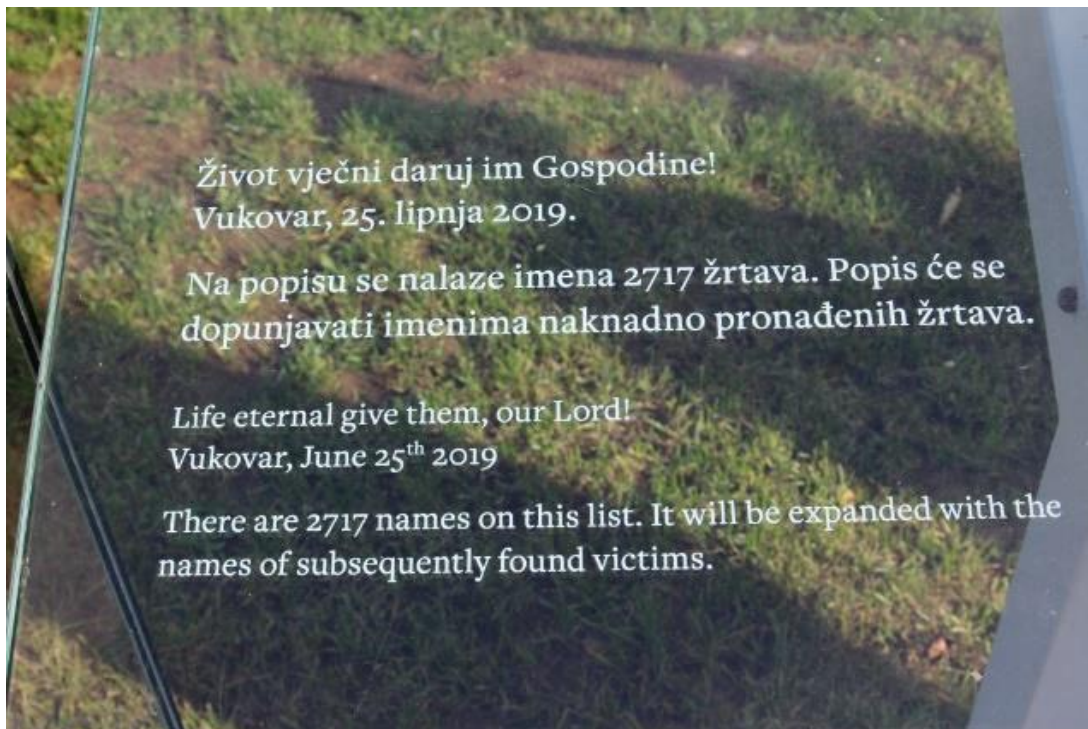
Kazimir Katalinić (Sušak, 4. III. 1927. – Buenos Aires, 31. XII. 2018.) bio je hrvatski povjesničar, publicist i emigrantski političar.

Borba za nezavisnost

- 1991. Prvi put javno je izvedena pjesma „*Bojna Čavoglave*“ 31. prosinca 1991. na hrvatskome Radio Splitu
- 1991. U Dubrovniku u Franjevačkoj crkvi održan „Koncert mira“.
- 1997. Pristanište i kapetanija riječne plovidbe u Vukovaru opet uključeni u prometni sustav Republike Hrvatske.

Slika 24. Katedrala sv. Jakova (Šibenik)

Slika 25. Popis svih vukovarskih žrtava 1991. godine (2717 imena ubijenih i stradalih u Domovinskom ratu u Vukovaru) - Franjevački samostan u Vukovaru

Nadnevak nije poznat

366. Umro je sv. Marin

Sveti Marin (? – 366.), podrijetlom s otoka Raba, osnovao je 301. godine republiku San Marino, najstariju postojeću Republiku.

419 (420). Umro je sv. Jeronim

Jeronim Stridonski (Euzebije Sofronije Jeronim) (Stridon, 347. ili 348. – Betlehem, 30. rujna 419. ili 420.) kršćanski svetac i crkveni otac te crkveni naučitelj Katoličke crkve, teolog, filozof, pustinjač, prevoditelj Biblije na latinski jezik.

823 (?) Umro je Ljudevit Posavski

Ljudevit Posavski (? – ?, 823.) bio je hrvatski knez Donje Panonije, a vladao je od 810. do 823. godine. Sjedište mu je bilo u Sisku. U „Franačkim ljetopisima“ poznat je kao Liudewitus, dux Pannoniae inferioris (Ljudevit, knez Donje Panonije). U povijesti je ostao zapamćen po ustanku koji je vodio protiv Franaka.

864. Umro je knez Trpimir

Trpimir I., hrvatski knez, vladao približno od 845. do 864. On je prvi vladar koji se nazivao knezom (ili vojvodom) Hrvata (*Chroatorum dux*). Svoje je sjedište imao na Klisu i u Bijaćima kraj Trogira, a možda i u Kninu. Naklonost kršćanstvu pokazao je gradnjom samostana u Rižinicama podno Klisa, gdje su benediktinci trebali moliti za spas njegove duše (o čemu govori i ulomak kamenoga natpisa s njegovim imenom, nađen u Rižinicama). God. 852. dao je sastaviti darovnicu (Trpimirova darovnica) kojom je splitskomu nadbiskupu potvrdio imanja splitske Crkve na hrvatskom području te mu darovao desetinu sa svojega kliškog posjeda, a kao zahvalu za određenu količinu srebra koju mu je splitski nadbiskup dao za samostan u Rižinicama.

Nakon 892. umro je knez Branimir

Branimir je bio knez Primorske Hrvatske od 879. do oko 892. godine, posljednji vladar iz dinastije Domagojevića.

Knez Branimir dodatno je ojačao Primorsku Hrvatsku i postigao samostalnost, kako u odnosu na Bizant, tako i u odnosu na Mlečane i već oslabjele Franke. S njime Hrvatska konačno određuje svoju budućnost u krugu zapadnih zemalja, a odlukom pape Ivana VIII. prihvaćena je i kao samostalna zemlja kršćanskoga zapada. Tu je odluku papa donio na Uzašašće, 21. svibnja 879., a potvrdio u pismu od 7. lipnja. Branimir je tako priznat zakonitim vladarom, a Hrvatska zakonitom državom.

928. (?) Umro je kralj Tomislav

Tomislav, hrvatski vladar približno od 910. do 928. Njegovo podrijetlo nije poznato, ali je vjerojatno potjecao iz dinastije Trpimirovića. Toma Arhidakon zabilježio je da je Tomislav bio knez (*dux*) 914. god., što je jedini potpuno pouzdani podatak o njem. Na temelju djela *Historia salonitana maior* (XVI–XVII. st.), koje sadrži bilješke o splitskim crkvenim saborima 925. i 928., te pisma papa Ivana X. i Lava VI., zaključuje se da je Tomislav bio prvi hrvatski vladar koji je koristio naslov kralja (*rex*), te da je upravljao dalmatinskim gradovima i otocima, koji su inače bili u vlasti Bizanta.

Grgur Ninski (?, druga polovica IX. st. – ?, nakon 928) bio je hrvatski biskup (*episcopus Chroatorum*) sa sjedištem u Ninu.

996. Umro je Stjepan Držislav.

Stjepan Držislav (?, oko polovice X. st. – ?, 997) bio je hrvatski kralj, sin i nasljednik kralja Mihajla Krešimira II. i kraljice Jelene, kako se navodi u natpisu na njezinu sarkofagu iz 976. godine.

1074. Umro je Petar Krešimir IV.

Petar Krešimir IV. (? , prva polovica XI. st. – ?, 1074) bio je hrvatski kralj približno od 1058. do 1074.

1089. Umro je Dmitar Zvonimir

Dmitar Zvonimir, hrvatski kralj 1075–89. Krunicom 8. listopada 1075. Solin, Hrvatska
Upamćen kao jedan od najuspješnijih vladara ranosrednjovjekovne Hrvatske, Zvonimir je, kao i njegov prethodnik Petar Krešimir IV., nastavio politiku ekspanzije Hrvatske na svim poljima. Njegova smrt 1089. bila je prekretnica u hrvatskoj povijesti, jer je sukcesijska kriza koju je izazvala bila popraćena krvavim ratom koji je rezultirao gubitkom hrvatske samostalnosti.

1097. Poginuo je Petar Snačić (Bitka na Gvozdu)

Petar Snačić (Svačić) bio je hrvatski kralj. Vladao je od 1093. do 1097. godine. Kao vođa protumađarskog otpora u Hrvatskoj izabran je za kralja 1093. godine, u jeku sukcesijskog sukoba uzrokovanog smrću Zvonimira i Stjepana II. Bio je posljednji hrvatski kralj narodne krvi.

Hrvatska kraljevska vojska izgubila je 1097. godine boj protiv ugarske vojske kralja Kolomana i na taj način Hrvatska prestaje biti samostalno kraljevstvo.

1111. Umro je Ivan Trogirski

Ivan Trogirski (1031. – 1111.) bio je redovnik pustinjač, benediktinac kamaldoljanin, u samostanu svetog Petra u Osoru, na otoku Cresu, trogirski biskup i kršćanski svetac.

1160. Umro je Herman Dalmatin

Herman Dalmatin (oko 1110. godine, u Istri, tada dijelu Koruške ili Carinrije - oko 1160.) bio je hrvatski filozof i znanstvenik.

1242. Bitka na Grobničkom polju

Bitka na Grobničkom polju vodila se na polju pored Grobnika, u zaleđu Rijeke, godine 1242. i u kojoj su hrvatske snage pod vodstvom

Frankopana porazile tatarsku (mongolsku) vojsku.

13. stoljeće, umro je Majstor Radovan

Majstor Radovan (XIII. st.) bio je hrvatski kipar. Najistaknutija ličnost hrvatskoga srednjovjekovnoga kiparstva; autor većega dijela monumentalnoga romaničko-gotičkoga portala katedrale sv. Lovre u Trogiru, koji se po njem naziva Radovanov portal.

13. stoljeće umro je Andrija Buvina

Andrija Buvina (prva polovica XIII. st.) hrvatski drvorezbar i slikar.

1312. Umro je Pavao I. Šubić Bribirski

Pavao I. Šubić Bribirski (o. 1245. - ?, 1. svibnja 1312.), hrvatski ban, gospodar Bosne i najmoćniji član velikaške obitelji Šubić koju je, za svoje vladavine, podigao na najvišu razinu moći.

1347. Zrin - Zrinski

Grgur V. Šubić Bribirski (? , o. 1300. - ?, oko 1374.) bio je hrvatski velikaš iz roda Šubića, knezova Bribirskih. Bio je šibenski, bužanski i rapski knez. Zaslužan je za utemeljenje ogranka roda, knezova Zrinskih.

1361. Umro je Ilija Saraka

Ilija Saraka (Dubrovnik, oko 1300. – Dubrovnik, 1361.) bio je hrvatski diplomata i nadbiskup Dubrovnika.

1391. Umro je Tvrtko I. Kotromanić

Tvrtko I. Kotromanić (? , oko 1338 – ?, 10. III. 1391) bio je bosanski ban 1353–77. i kralj 1377–91.

1416. Umro je Hrvoje Vukčić Hrvatinić

Hrvoje Vukčić Hrvatinić (? Kotor, danas Kotor Varoš, oko 1350. – ?, 1416.) bio je veliki vojvoda bosanski i herceg splitski.

1443. Umro je Ivan Stojković

Ivan Stojković (Dubrovnik, oko 1390. – Lausanne, Švicarska, oko 20. X. 1443.) bio je hrvatski teolog, dominikanac i diplomat.

1469. Umro je Benedikt Kotruljević

Benedikt Kotruljević (Dubrovnik, oko 1416. – Aquila ili Napulj, 1469.) bio je hrvatski trgovac, ekonomist, diplomat i humanist. U talijanskim izvorima naziva se Benedetto Cotrugli, a u latinskim Benedictus de Cotrullis. Smatra se izumiteljem dvostavnog knjigovodstva.

Ivan Vitez od Sredne (Sredna kraj Križevaca, oko 1405. – Ostrogon, mađarski Esztergom, 6. VIII. 1472.) bio je ostrogonski nadbiskup, diplomat i humanist.

1475. Umro je Juraj Dalmatinac

Juraj Dalmatinac (Zadar, početak XV. st. – Šibenik, između 1473. i 1475). hrvatski i talijanski kipar i graditelj.

1479. Umro je Lucijan Vranjanin

Lucijan Vranjanin (Zadar ili Vrana kraj Zadra, između 1420. i 1425 – Pesaro, 1479) bio je hrvatski graditelj i teoretičar arhitekture.

1490. Umro je blaženi Jakov Zadranin

Jakov Zadranin (oko 1400. – ? 1490.) bio je redovnik i franjevac, blaženik rimokatoličke Crkve.

1502. Umro je Franjo Vranjanin

Franjo Vranjanin (talijanski Francesco Laurana) (Zadar, oko 1430. – Marseille ili Avignon, 12. ožujka 1502.) bio je hrvatski kipar i medaljer, jedan od najznačajnijih hrvatskih renesansnih kipara.

1505. Umro je Andrija Aleši

Andrija Aleši (Alessi, Alexi) (Drač, oko 1420. ili 1425. — Split, 1504. ili 1505.). bio je kipar i graditelj. Albanskog je podrijetla.

1507. Umro je Nikola Ivanov Firentinac

Nikola Ivanov Firentinac (Firenca, ? – Šibenik, 1507) bio je talijanski kipar i graditelj. Radio u Trogiru.

1509. Umro je Ivan Duknović

Ivan Duknović (Ioannes Dalmata, Giovanni da Traù) (Trogir, oko 1440 – ?, nakon 1509) bio je hrvatski kipar.

1361. Umro je Ilija Saraka

Ilija Saraka (Dubrovnik, oko 1300. – Dubrovnik, 1361.) bio je hrvatski diplomata i nadbiskup Dubrovnika.

1517. (nakon) Umro je Feliks Petančić

Feliks Petančić (Dubrovnik oko 1455. – ? nakon 1517.) bio je hrvatski humanist, turkolog, diplomat i minijaturist; bio je u službi Matijaša Korvina i Vladislava II. Jagelovića. Napisao i ilustrirao raspravu *Povijest vladara Turskoga Carstva*.

1518. Umro je Nikola Božidarević

Nikola Božidarević (Nikola Dubrovčanin) (vjerojatno Kotor, oko 1460 – Dubrovnik, 1518.) bio je najveći dubrovački i hrvatski slikar na prijelazu iz gotike u renesansu.

1520. Umro je Juraj Dragišić

Juraj Dragišić (poznat i kao Georgius Benignus de Salviatis) (Srebrenica, Bosna, oko 1445 – Barletta, Italija, 1520) bio je hrvatski humanist, filozof, teolog, crkveni velikodostojnik.

1527. Umro je Ludovik Crijević Tuberon

Ludovik Crijević Tuberon (Dubrovnik, 17. X. 1458. – Dubrovnik, VI. 1527.) bio je benediktinac, hrvatski latinist i povjesničar.

Nakon 1532. Umro je Vinko Pribojević

Vinko Pribojević (latinizirano Vincentius Pribevo, Priboevo, Priboevius) (Hvar, sredina XV. st. – ?, nakon 1532) bio je hrvatski humanist, povjesničar i teolog.

1536. Umro je Šimun Kožičić

Šimun Kožičić (Benja, Begna) (Zadar, oko 1460. – Zadar, III. 1536.) bio je hrvatski pisac i tiskar, modruški biskup, osnivač glagoljske tiskare u Rijeci.

1545. Umro je Nikola Jurišić

Nikola (Mikula) Jurišić (Senj, 1490. – Beč, 1545.) bio je hrvatski vojskovođa i diplomat.

1551. Umro je Ludovik Paskalić

Ludovik Paskalić (Kotor, oko 1500. – Kotor, 1551.) bio je hrvatski pjesnik.

1553. Umro jer Hanibal Lucić

Hanibal Lucić (Hvar, 1485 – Hvar, 1553) bio je hrvatski renesansni pjesnik, dramatik i prevoditelj. Njegova drama *Robinja* prva je svjetovna drama na hrvatskome jeziku i prva romanca europske književnosti.

1566. Umro je Bartol Jurjević

Bartol Jurjević (Đurđević) (? Mala Mlaka kraj Odre, oko 1506. – Rim, oko 1566.) bio je hrvatski pisac i leksikograf.

Poslije 1568. Umro je Stjepan Konzul Istranin

Stjepan Konzul Istranin (* Buzet, 1521. - † vjerojatno Željezno, poslije 1568.) bio je hrvatski pisac i prevoditelj iz Buzeta.

1569. Umro je Petar Zoranić

Petar Zoranić (Zadar, 1508 – ?, ? prije 1569) bio je hrvatski renesansni pisac.

1536. Petar Zoranić dovršio prvi hrvatski roman

1572. Izumrla dinastija Jagelović

Jagelovići su vladali Poljskom od 1386. do 1572. godine, Ugarskom i Hrvatskom u dva navrata (od 1440. do 1444. i od 1490. do 1526.) te Češkom od 1471. do 1526. godine.

1573. (?) Umro je Vicko Paletin

Vicko Paletin (Korčula, 1508. – Korčula, 1571. (nakon 1573.)), pomorski teoretičar, dominikanac, teolog, povjesničar, matematičar, kartograf, putopisac, pravnik, diplomat.

1574. Pogubljen Ilija Gregurić

Ilija Gregorić (Ribnik kraj Karlovca oko 1520. – Zagreb, 1574.) bio je hrvatski vojnik i glavni vojni zapovjednik seljačke bune u Hrvatskoj i Sloveniji 1573. godine.

1575. Umro je Pavao Skalić

Pavao Skalić (latinizirano Paulus Scalichius; Zagreb, 6. siječnja 1534. – Danzig, 1575.) bio je hrvatski pustolov, humanist i polihistor, reformatorski pisac i teolog.

1587. Umro je Nikola Nalješković

Nikola Nalješković (Dubrovnik, 1510 – Dubrovnik, 1587) bio je hrvatski književnik i znanstvenik.

1645. Umro je Ivan Franjo Biundović

Ivan Franjo Biundović (Hvar, XII. 1573. – Aubonne, Švicarska, 1645.) bio je hrvatski romanopisac, povjesničar i diplomata.

1698. Umro je Luka Ibrišimović

Luka Ibrišimović (Požega, oko 1626. – Požega, III. 1698.) bio je hrvatski kulturni djelatnik i protuturski ratnik.

Kazalo

- Adam Baltazar Krčelić, 27, 52
Adam Mandrović, 172, 194
Adolf Veber Tkalčević, 71, 118
agresija na Dubrovnik, 151
Akademije znanosti, 65
akcija Miljevci, 92
akcija *Zima '94*, 185
akcije Maslenica, 125
Albert Bazala, 104, 120
Albert Ognjen Štriga, 42
Aleksa Kokić, 122, 160
Aleksandar Alagović, 47, 204
Aleksandar Bakal, 19, 116
Aleksandar Karađorđević, 157
Alois Mock, 108
Alojzija Stepinca, 153, 158
Alojzije Stepinac, 29, 70, 142
Amadéovo kazalište, 183
Amandmani na Ustav iz 1974. godine, 109
Ambroz Haračić, 151, 190
Ambrozije Šarčević, 52, 185
Ana Roje, 46, 161
Ana Rukavina, 51, 183
Andrija Aleši, 209
Andrija Buvina, 208
Andrija Fijan, 134, 146
Andrija Hebrang, 69, 87, 163
Andrija III., 15
Andrija Kačić Miošić, 195
Andrija Matijaš Pauk, 112, 157
Andrija Maurović, 52, 132
Andrija Medulić, 188
Andrija Mohorovičić, 19, 197
Andrija Štampar, 94, 132
Andrija Zmajević, 101, 135
Andriju Hebranga, 31
Anđelko Vuletić, 85, 164
Angloameričko bombardiranje, 34
Anka Krizmanić, 44, 170
Ante Babaja, 15, 155
Ante Ciliga, 33, 164
Ante Gabrić, 36, 163
Ante Gotovine, 110
Ante Jadrijević, 59, 88
Ante Jakšić, 62, 186
Ante Kovačić, 83, 193
Ante Kuzmanić, 87, 193
Ante Pavelić, 104, 203
Ante Premužić, 13, 186
Ante Stamać, 157, 186
Ante Starčević, 36, 76
Ante Šercer, 62, 94
Ante Tresić Pavičić, 102, 166
Ante Trumbić, 74, 179
Ante Zaninović, 128
Ante Žanetić, 197
Anton Bolanča-Basetić, 172
Anton Marti, 19, 58
Anton Masle, 124
Antonija Kassowitz-Cvijić, 197
Antun Augustinčić, 68, 71
Antun Barac, 124, 170
Antun Bauer, 29
Antun Bonifačić, 156
Antun Branko Šimić, 67, 179
Antun Cvek, 78
Antun Dobronić, 54, 194
Antun Gustav Matoš, 46, 88
Antun Heinz, 18
Antun Kanižlić, 126, 136, 172
Antun Kikaš, 131
Antun Lučić, 132, 136
Antun Mahnić, 195
Antun Masle, 132
Antun Mažuranić, 88, 197
Antun Mihanović, 86, 177
Antun Motika, 30, 204
Antun Nemčić, 15, 134
Antun Petrić, 37, 151
Antun Radić, 29, 86
Antun Relković, 10
Antun Stipančić, 75, 180
Antun Šoljan, 102, 188
Antun Vramec, 85
Antun Vrančić, 79, 89
Armije BiH, 89
Armin Šrabec, 116, 181
Arsen Dedić, 111, 122
Asaf Duraković, 74, 196
Atentat na Radića, 91
ATJ Lučko, 136
atletskog prvenstva Europe, 128
August Cesarec, 105, 189
August Harambašić, 104, 105
August Šenoa, 177, 195
Augustin Kažotić, 31, 116
Avelin Čepulić, 25, 105
Bachov apsolutizam, 55
Bačina, 163
Badinterova komisija, 100, 128, 185, 191

Baltazar Bogišić, 63, 198
 Baltazar Patačić, 106
 Balvan revolucija, 122
 bana Jelačić, 49
 bana Josipa Jelačića, 110
 Banovina Hrvatska, 127
 Banske dvore, 155
 Barbara Celjska, 103
 Bartol Jurjević, 210
 Bartol Kašić, 121, 203
 Barun Trenk, 153
 Bašćanska ploča, 140
 Batinskog mosta, 24
 Beatrica Frankopan, 50
 Bedem ljubavi, 127
 Bela Čikoš-Sesija, 21, 30
 Bela II. Slijepi, 30
 Bela IV., 68
 Bele IV, 159
 Benedikt Kotruljević, 209
 Berlinskog zida, 174
 Bernard – Bajdo Vukas, 55, 67
 bitka kod Nikopolja, 145
 Bitka kod Svete Helene, 123
 Bitka kod Visa, 106
 Bitka na Grobničkom polju, 91, 208
 Bitka na Gvozdu, 78
 bitka za Odžak, 77
 Bitka za Osijek, 190
 Bitka za Šibenik., 141
 bitka za vojarnu., 140
 bitka za Vukovar., 127
 Blago Zadro, 161
 Blagoje Bersa, 7
 Blaž Kraljević, 119
 Bogdan Radica, 127, 190
 Bogoslav Šulek, 185
 Bogoslovni fakultet, 22
 Bonifacije Perović, 56, 182
 Bono Zec, 126, 147
 Borba za nezavisnost, 26, 44, 46, 69, 70, 72,
 76, 80, 85, 86, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 98,
 99, 100, 101, 105, 106, 107, 109, 110, 111,
 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124,
 126, 128, 129, 132, 133, 134, 136, 137, 138,
 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147,
 148, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157,
 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 167, 168,
 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178,
 180, 181, 182, 189, 190, 191, 192, 193, 195,
 196, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205
 Boris Dvornik, 49, 141
 Boris Papandopulo, 35, 161
 Borovu Selu., 67
 Božena Deželić, 158, 199
 Božićni Ustav, 200
 Božidar Adžija, 102, 201
 Božidar Širola, 58, 198
 Božo Milanović, 158, 203
 Božo Težak, 74, 110
 Braća Seljan, 19
 brani Peruća., 22
 Branimir, 207
 Branimir Livadić (Wiesner), 112, 149
 Branko Bauer, 32, 58
 Branko Cikatić, 49, 152
 Branko Gavella, 57, 111
 Branko Kadić, 55, 99
 Branko Klarić, 73, 121
 Branko Lustig, 86, 177
 Branko Mihaljević, 17, 143
 Bratoljub Klaić, 39, 110
 Brijunska deklaracija., 101
 Bruna Bušića, 155, 161
 Bude Budisavljević, 17, 19
 Cavtat, 163
 Celestin Medović, 18, 179
 Centar za istraživanje mora, 71
 cesta Lujzijana, 193
Club Sportivo Olimpia, 183
 Crna smrt, 73
 Cvite Škarpa, 25, 158
 časopisa "Danica", 12
 Čudo na Trsatu, 70
 Ćiro Truhelka, 25, 142
 Dalmacija pripala Napoleonu, 202
 Dalmatinski sabor, 36
 Dan gospićkih žrtava, 55
 Dan hrvatske knjige, 62
 Danijel Borović, 27
 David Schwarz, 14, 151
 Daytonski sporazum, 181
 Deblokada Dubrovnika, 78
 Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog
 književnog jezika, 46
 Denis Kuljiš, 123, 192
 Didak Buntić, 26, 157
 Dimitrija Demeter, 93, 107
 Dimitrije Demeter, 151
 dinastija Jagelović, 210
 Dinko Šimunović, 117, 132
 Dinko Tomašić, 62, 118
 Dinko Vitezić, 108, 202
 Dino Dvornik, 124, 135

Dmitar Zvonimir, 156, 208
 Dobriša Cesarić, 13, 197
 Dom hrvatskih likovnih umjetnika, 188
 Dom likovnih umjetnosti, 50
 Dom sportova u Zagrebu, 90
 Dominik Mandić, 126, 188
 Domobranstvo u Republici Hrvatskoj, 201
 Dora Pejačević, 41, 137
 Draga Matković, 112, 171
 Drago Britvić, 100, 202
 Drago Gervais, 61, 98
 Drago Ibler, 121, 139
 Drago Ivanišević, 29, 82
 Dragojla Jarnević, 9, 44
 Dragutin Antun Parčić, 78, 202
 Dragutin Domjanić, 84, 138
 Dragutin Gorjanović Kramberger, 165
 Dragutin Gorjanović-Kramberger, 200
 Dragutin Hirc, 56, 67
 Dragutin Jesih, 70, 180
 Dragutin Kušlan, 13, 44
 Dragutin Lerman, 87, 126
 Dragutin Novak, 31, 68, 168
 Dragutin pl. Hrvoj, 11, 160
 Dragutin Rakovac, 170, 181
 Dragutin Tadijanović, 94, 171
 Dražen Petrović, 84, 164
Drinske mučenice, 196
 Drugog programa Radiotelevizije Zagreb, 128
 Društvo hrvatskih književnika, 62
 Društvo vinskih doktora, 106
 Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“, 178
 Družba »Braća Hrvatskoga Zmaja«, 121
 Družba Braće Hrvatskoga Zmaja, 37
 Dubravko Dujšin, 23, 139
 Dubravko Horvatić, 75, 192
 Dubravko Jelčić, 36, 173
 Dubravko Škiljan, 107, 168
 Dubrovačka Republika, 23
 Dubrovačka republika kupila Konavle, 205
 dubrovački Grand Hotel Imperijal, 22
 Dubrovnik, 56
 Dubrovnik uveo karantenu, 110
 Dušan Džamonja, 15, 23
 Dušan Vukotić, 28, 102
 Dušan Žanko, 20, 175
 Dušica Radočaj, 64, 107
 dvorana Lisinski, 204
 Dvorski dikasterij, 20
 Džono Rastić, 13, 52
 Džore Držić, 146
 Đurđica Barlović, 63, 127
 Đuro Baglivi, 90, 136
 Đuro Basariček, 45, 91
 Đuro Bašić, 127, 165
 Đuro Deželić, 50, 167
 Đuro Jelačić, 77, 106
 Edo Murtić, 8, 68
 Edo Pivčević, 120, 121
 Edvin Biuković, 92, 190
 Električni tramvaj u Zagrebu, 123
 Emanuel Vidović, 82, 201
 Emil Cassetto, 95, 158
 Emilij Laszowski, 54, 184
 epidemija kuge, 51
 Ero s onoga svijeta, 170
 Ervin Šinko, 50, 154
 Etnografski muzej Zagreb, 164
 Eugen Kumičić, 13, 72
 Eugen Kvaternik, 158, 168
 Europska zajednica, 48
 Fabijan Šovagović, 7, 9
 Faust Vrančić, 7, 18
 Fausta Vrančića, 126
 Federiko Benković, 84
 Feliks Petančić, 209
 Ferdinand Budicki, 58, 94
 Ferdinand Konščak, 137, 188
 Ferdinand Kovačević, 64, 78
 Ferdinand Kulmer, 175
 Ferdinard Kulmer, 22
 Ferdo Livadić, 11, 79
 Ferdo Šišić, 7, 18, 43
 Filip Ivan Vasdin, 10, 201
 Filip Lukas, 36, 65
 Fortunat Pintarić, 35, 40
 Fran Binički, 67, 103
 Fran Bubanović, 27, 180
 Fran Folnegović, 31, 106
 Fran Galović, 106, 166
 Fran Gundrum Oriovčanin, 157
 Fran Gundrum-Oriovčanin, 108
 Fran Kesterčanek, 124, 139
 Fran Krste Frankopana, 66
 Fran Krsto Frankopan, 40, 60
 Fran Kurelac, 15, 90
 Fran Lhotka, 21
 Fran Tućan, 107, 146
 Fran Vrbanić, 127, 170
 Frane Bulić, 112, 153
 Frane Petrić, 27, 64
 Frano Alfirević, 25, 138
 Frano Krežman, 89, 134
 Frano Kršinić, 7, 108

Frano Missia, 51, 63
 Frano Supilo, 145, 185
 Franje Josipa I., 151
 Franjo Bučar, 183, 202
 Franjo Čutura, 26, 166
 Franjo Dugan st., 138, 194
 Franjo Fancev, 53, 145
 Franjo Haller, 41, 49
 Franjo Hanaman, 19, 96
 Franjo Horvat Kiš, 82, 144
 Franjo II. Rakoczi, 51
 Franjo Jelačić, 26
 Franjo Josip, 192
 Franjo Josip I., 84
 Franjo Kajfeš, 63, 160
 Franjo Ksaver Kuhač, 90, 180
 Franjo Ksaver Pejačević, 105, 155
 Franjo Kuharić, 44, 59
 Franjo Kulmer, 26, 178
 Franjo Leopold Nadasdy, 48
 Franjo Marković, 109, 140
 Franjo Nevistić, 88, 98
 Franjo Preveden, 130, 154
 Franjo Rački, 30, 183
 Franjo Šeper, 34, 151, 204
 Franjo Trenk, 7
 Franjo Tuđman, 73, 193
 Franjo Vlašić, 18, 63, 73
 Franjo Vranjanin, 209
 Franju Kuharića, 25
 Gabrijel Cvitan, 73, 194
 Gajo Petrović, 44, 88
 Gašpar Alepić, 55
 Gašpar Bujas, 10, 147
 generalni štrajk u Hrvatskoj, 61
 Geno Senečić, 92, 173
 George Jure Prpić, 63, 178
 Gjuro Pilar, 62, 75
 Gjuro Szabo, 26, 67
 glagoljice, 52
 Glavni stožer., 14
 Glazbena škola, 31
 Gojko Šušak, 68, 118
 Golom otoku, 101
 Goran Ivanišević, 102
 Gordan Lederer, 62, 119
 Gracija iz Mua, 174
 Grad Pag, 52
 grada Zagreba, 64
 Gradska knjižnica u Zagrebu, 191
 Grb i zastava Republike Hrvatske, 199
 Grga Novak, 54, 135
 Grgo Gamulin, 124, 152
 Grgo Martić, 20, 130
 Grgur Ninski, 207
 Grgur V. Šubić Bribirski, 208
 Grigor Vitez, 31, 182
 grobnice na Ovčari, 166
 Grupa Riva, 69
 Guinnessov rekord, 69
 Gustav Janeček, 136, 185
 Gustav Krklec, 93, 168
 Gvozdansko, 14
 Habsburgovac, 47
 Hajduk, 30, 86
 Hanibal Lucić, 189, 195, 210
 Harmica, 93
 HAZU, 21
 HDZ, 17, 90
 Herman Bollé, 60, 162
 Herman Dalmatin, 208
 Hidroelektrana Jaruga, 128
 Hijacint Bošković, 59, 202
 HINA, 110, 122
 hitne pomoći u Zagrebu, 161
 HNK u Zagrebu, 76
 hokeju na ledu, 26
 Holokausta, 22
 Hrvatska katolička zajednica Amerike, 159
 hrvatska kuna, 79
 Hrvatska pragmatična sankcija, 44
 Hrvatska proglasila neovisnost, 156
 Hrvatska proglasila samostalnost i suverenost, 94
 Hrvatska sibireja, 134
 Hrvatske enciklopedije, 29
 hrvatske himne, 45
 Hrvatski akademski športski klub (HAŠK), 172
 Hrvatski dinar, 200
 Hrvatski domobran, 170
 Hrvatski dopisnik, 82
 Hrvatski jezik, 109, 164
 Hrvatski jezik., 107
 Hrvatski olimpijski odbor, 17, 137
 Hrvatski rukometaši, 25
 Hrvatski sabor, 69
 hrvatski sportaši, 109
 Hrvatsko novinarsko društvo, 197
 Hrvatsko planinarsko društvo, 160
 Hrvatskog državnog arhiva, 200
 Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, 159
 Hrvatskom glazbenom zavodu, 61
 Hrvoje Bartolović, 89, 171

Hrvoje Lorković, 71, 176
 Hrvoje Macanović, 9, 82
 Hrvoje Šošić, 89, 100
 Hrvoje Vukčić Hrvatinić, 162, 208
 Ignjat Job, 51, 65
 Igor Mandić, 45, 180
 Ilija Crijević, 140
 Ilija Gregurić, 210
 Ilija Jurić, 36, 106
 Ilija Saraka, 208, 209
 Imrom Agotićem., 194
 Isidor Kršnjavi, 26, 62
 Istarski razvod, 68
 Istri, 51
 IV. gardijska brigada., 65
 Ivan "Evangelist" Šarić, 105, 147, 148
 Ivan Antun Zrinski, 175
 Ivan Antunović, 14, 91
 Ivan Bartolović, 94, 96
 Ivan Belostenec, 29
 Ivan Broz, 18, 201
 Ivan Bunić Vučić, 42
 Ivan Despot, 32, 123
 Ivan Devčić, 199
 Ivan Dežman, 69, 165
 Ivan Dončević, 45, 174
 Ivan Duknović, 209
 Ivan Filipović, 93, 167
 Ivan Franjo Biundović, 210
 Ivan Franjo Jukić, 75, 101
 Ivan Generalić, 184, 199
 Ivan Goran Kovačić, 48, 104
 Ivan Gundulić, 12, 192
 Ivan Iletić, 96, 192
 Ivan Ivandić, 73
 Ivan Jarnović, 166, 182
 Ivan Kapistran, 93, 164
 Ivan Kostrenčić, 43, 178
 Ivan Kozarac, 28, 178
 Ivan Kožarić, 86, 177
 Ivan Krstitelj Rabljanin, 74
 Ivan Krstitelj Ranger, 21
 Ivan Kukuljević Sakcinski, 67, 79, 116
 Ivan Lacković Croata, 7, 129
 Ivan Lenković, 92
 Ivan Lorković, 35, 90
 Ivan Lučić, 13
 Ivan Lukačić, 60, 143
 Ivan Lupis, 13, 21
 Ivan Ljubić, 88, 101
 Ivan Matetić Ronjgov, 94
 Ivan Mažuranić, 33, 117, 120
 Ivan Merz, 71, 196
 Ivan Meštrović, 16, 121
 Ivan Milčetić, 128, 166
 Ivan Nepomuk II. Erdody, 49
 Ivan Novak, 33
 Ivan Oršanić, 98, 197
 Ivan Padovec, 105, 171
 Ivan Paližna, 49
 Ivan Pernar, 154
 Ivan Picelj, 34, 111
 Ivan pl. Zajc, 116
 Ivan Prebeg, 96, 144
 Ivan Rabuzin, 51, 197
 Ivan Ranger, 90
 Ivan Ratkaj, 76, 202
 Ivan Rendić, 96, 128
 Ivan Selak, 73
 Ivan Simonetti, 173, 199
 Ivan Slaming, 93
 Ivan Slamnjig, 99
 Ivan Stojković, 208
 Ivan Supek, 41, 57
 Ivan Šiškov Gundulić, 30, 200
 Ivan Šreter, 200
 Ivan Šubašić, 48, 78
 Ivan Trnski, 67, 96
 Ivan Trogirski, 208
 Ivan Ungnad, 123, 203
 Ivan Vitez od Sredne, 70, 209
 Ivan Vitić, 33
 Ivan Vučetić, 20, 106
 Ivan Zajc, 196
 Ivan Zapolja, 107
 Ivana Brlić Mažuranić, 61, 144
 Ivana Lang, 8, 177
 Ivana Pavla II., 137, 152
 Ivana Šretera, 123
 Ivana Šubašića., 22
 Ivaniš Korvin, 54, 158
 Ivica Kostelić, 43
 Ivica Račan, 35, 65
 Ivica Šerfezi, 79, 188
 Ivo Andrić, 45, 157
 Ivo Banac, 39, 96
 Ivo Benko, 146, 199
 Ivo Dulčić, 39, 120
 Ivo Frangeš, 59, 204
 Ivo Gregurević, 8, 155
 Ivo Horvat, 82, 149
 Ivo Kalina, 108
 Ivo Kerdić, 75, 166
 Ivo Korsky, 34, 194

Ivo Kozarčanin, 27, 160
 Ivo Lendić, 54, 83
 Ivo Lola Ribar, 184
 Ivo Parać, 93, 189
 Ivo Pilar, 91, 133
 Ivo Politeo, 21, 160
 Ivo Robić, 22, 27, 43
 Ivo Šebalj, 33, 94
 Ivo Tijardović, 47, 142
 Ivo Visin, 29, 122
 Ivo Vitić, 199
 Ivo Vojnović, 130, 157
 izbori, 62
 Izidor Poljak, 69, 124, 125
 Jagoda Truhelka, 27, 197
 Jak potres u Zagrebu, 49
 Jakov Bašić, 85, 153
 Jakov Gotovac, 158, 161
 Jakov Mikalja, 53, 188
 Jakov Zadranin, 64, 209
 Jakša Fiamengo, 183, 203
 Jan Pannonius, 129
 Jan Panonac, 185
 Janica Kostelić, 31, 44
 Janko Bobetko, 13, 65
 Janko Drašković, 15, 163
 Janko Ibler, 61, 85
 Janko Jambrišak, 53, 54
 Janko Jurković, 48, 180
 Janko Kamauf, 73
 Janko Leskovar, 27, 194
 Janko Polić Kamov, 119, 179
 Janus Pannonius, 50
 Jaroslav Šidak, 9, 50
 Jasmin Starvos, 68, 170
 javna knjižnica u Splitu, 23
 Jelena Slavna, 156
 Jelena Zrinski, 32
 Jelene Slavne, 129
 Jere Jareb, 68, 180
 Jerolim Kavanjin, 26, 185
 Jerolim Miše, 139, 145
 Jeronim Filipović, 193
 Jeronim Stridonski, 207
 JNA, 77
 Josip Andreis, 16, 47
 Josip Badalić, 84, 120
 Josip Belušić, 11, 44
 Josip Bersa, 14, 190
 Josip Bozanić, 164
 Josip Broz Tito, 68
 Josip Buturac, 154, 177
 Josip Crnobori, 120, 164
 Josip Eugen Tomić, 104, 162
 Josip Frank, 59, 196
 Josip Genda, 41, 136
 Josip Generalić, 8, 33
 Josip Gostič, 41, 202
 Josip Hamm, 182, 189
 Josip Horvat, 15, 155
 Josip Jelačić, 75, 83, 160, 188
 Josip Juraj Strossmayer, 26, 57
 Josip Kašman, 27, 29, 104
 Josip Kazimir Drašković, 174
 Josip Kosor, 20, 21
 Josip Kozarac, 47, 124
 Josip Kraja, 178
 Josip Kraš, 162
 Josip Lang, 20, 170
 Josip Marohnić, 19, 22
 Josip Pančić, 35
 Josip Praus, 67, 175
 Josip Pupačić, 77, 143
 Josip Račić, 48, 61, 91
 Josip Roglić, 45, 162
 Josip Runjanin, 25, 192
 Josip Slavenski, 71
 Josip Stadler, 20, 192
 Josip Šokčević, 42, 178
 Josip Štolcer-Slavenski, 186
 Josip Torbarina, 125, 143
 Josip Turkalj, 99, 119
 Josip Vancaš, 48, 196
 Josipa Jelačića., 161
 Joso Bužan, 116, 181
 Jovan Hranilović, 118, 197
 Jozo Kljaković, 43, 151
 Joža Horvat, 44, 166
 Jugoplastika, 56
 Jugoslavenske armije, 70
 Jugoslavenski odbor, 66
 Julijan iz Bala, 67
 Julije Benešić, 39, 197
 Julije Klović, 9
 Julije Knifer, 63, 191
 Junije Palmotić, 96, 173
 Juraj Baraković, 116
 Juraj Dalmatinac, 70, 209
 Juraj Dobrila, 14, 59
 Juraj Dragišić, 70, 209
 Juraj Habelić, 60, 184
 Juraj Haulik, 61, 71
 Juraj II. Drašković, 23, 27
 Juraj iz Slavonije, 69

Juraj Križanić, 138
 Juraj Krnjević, 12
 Juraj Njavro, 98, 141
 Juraj Plančić, 123, 164
 Juraj Posilović, 63, 64
 Juraj Ratkaj, 132, 199
 Jure Francetić, 99, 203
 Jure Franičević Pločar, 16, 194
 Jure Kaštelan, 35, 197
 Jure Petričević, 155
 Kalman Mesarić, 22, 141
 Karlo Andrija Avelin Čepulić, 170, 193
 Karlo Batthyany, 58, 65
 Karlo Häusler, 121, 171
 Karlo Metikoš, 28, 193
 Karlo Mirth, 105, 199
 Karlovac, 104
 Kastavska čitaonica, 203
 Katarina Kosača-Kotromanić, 165
 Katarina Matanović-Kulenović, 47, 63
 Katarina Zrinska, 178
 Kazimir Katalinić, 40, 205
Kćeri Božje ljubavi, 196
 Keglević, 30
 Khuena Hedervarija, 154
 Klara Žižić, 143
 Klub navijača Hajduka Torcida, 167
 kmetstvo u Hrvatskoj, 64
 Knez Krsto Frankopan, 86
 kneza Trpimira, 40
 knezu Branimiru, 84
 Koloman, 74
 konvoj Libertas, 168
 konvoj Livertas, 167
 Konjski tramvaj u Zagrebu, 134
 Koprivnica, 171
 Kornatska tragedija, 130
 kralj Tomislav, 85
 Kraljevina Ilirija, 116
 Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, 188
 Kraljevstva SHS, 22
Kraljski Dalmatin., 103
 Krapinski pračovjek, 125
 Krasnodar Rora, 49, 176
 Krbavska bitka, 136
 Krešimir Baranović, 109, 142
 Krešimir Ćosić, 77, 183
 Krešo Golik, 75, 143
 Kristian Kreković, 51, 181
 Križevačko učilište, 179
 Krsto Hegedušić, 56, 183
 Krsto I. Frankopan, 146
 Krsto Odak, 48, 172
 Krsto Papić, 28, 191
 Krsto Spalatin, 160, 196
 Krsto Špoljar, 132, 184
 kruna sv. Stjepana, 10
 Krunoslav Kićo Slabinac, 51, 176
 Krunoslav Stjepan Draganović, 99, 168
 Krvavi križevački sabor, 36
 Ksaver Šandor Gjalski, 27, 166
 Ladislav Pejačević, 55, 56
 Lav Znidarčić, 121, 200
 Lavoslav Ružička, 139, 147
 Lazo Goluža, 7, 188
 Lekcionar Bernardina Splitsanina, 48
 Leksikografski zavod FNRJ-a, 154
 Leo Junek, 104, 145
 Leopold Bogdan Mandić, 72, 112
 Liječnici bez granica“, 163
 Linom Červarom, 25
 lipicanci, 159
 Lovro Matačić, 9, 30
 Lovro Sušić, 11, 119
 Lucijan Kordić, 85, 89
 Lucijan Vranjanin, 209
 Ludovik Crijević Tuberon, 161, 209
 Ludovik I. – Anžuvinač, 41
 Ludovik I. Anžuvinač, 138
 Ludovik Paskalić, 188, 210
 Lujo Marun, 16, 72
 Luka Botić, 19, 125
 Luka Fertilio Nikolić, 34, 92, 96
 Luka Ibrišimović, 210
 Luka Ignacije Antunov Sorkočević, 14
 Luka Sorkočević, 138
 Ljekarna Male braće, 106
 Ljetna Univerzijada, 102
 Ljubav i zloba, 51
 Ljubo Babić, 73, 88
 Ljubo Karaman, 61, 89
 Ljubo Wiesner, 25, 99
 Ljudevit Farkaš Vukotinović, 46
 Ljudevit Gaj, 61, 101
 Ljudevit Jonke, 46, 111
 Ljudevit Jurak, 86, 154
 Ljudevit Kara, 123, 176
 Ljudevit Posavski, 207
 Ljudevit Rossi, 100, 121
 Ljudevit Šestić, 117, 120
 Majke Božje Kamenitih vrata, 80
 Majstor Radovan, 208
 Mak Dizdar, 161
 Maksimilijan Njegovan, 98, 168

Maksimilijan Vanka, 25
 Maksimilijan Vrhovac, 182, 196
 Marcel Kiepach, 30, 120
 Marica Stanković, 156, 205
 Marija Freudenreich, 17, 128
 Marija Jurić Zagorka, 39, 186
 Marija Petković, 102, 193
 Marija Ružička-Strozzi, 116, 148
 Marija Terezija, 94
 Marija Tuškan, 142, 145
 Marija Ujević Galetović, 45, 163
 Marijan Derenčin, 28, 182
 Marijan Haberle, 48, 73
 Marijan Šunjić, 10, 148
 Marijan Valković, 183, 189
 Marijana Radev, 141, 181
 Marin Držić, 28, 67
 Marin Getaldić, 57
 Marino Zurl, 18, 144
 Mario Bogliuni, 48
 Mario Bogluni, 77
 Mario Purić, 10
 Markantun de Dominis, 136
 Marko Babić, 31, 100
 Marko Fotez, 23, 189
 Marko Križevčanin, 135
 Marko Marulić, 9, 122
 Marko Mesić, 25
 Marko Mesić (vojnika), 28, 149
 Marko Polo, 11
 Marko Veselica, 12, 32
 Martin Davorin Krmpotić, 23, 174
 Martin Knežević, 168
 Martin Sagner, 120, 176
 Martin Špegelj, 82
 Masleničkog mosta., 23
 Mate Balota, 32, 148
 Mate Hraste, 20, 185
 Mate Meršić Miloradić, 31, 142
 Mate Parlov, 112, 178
 Mate Ujević, 10, 104
 Matej Gašpar, 103
 Mateša Antun Kuhačević, 42, 180
 Matetić Ronjgov, 58
 Matica hrvatska, 13
 Matica ilirska, 29
 Matija Antun Relković, 19
 Matija Divković, 124
 Matija Gubec, 31
 Matija II. Habsburški, 179
 Matija Korvin, 20, 34, 56
 Matija Korvin prodao Međimurje, 180
 Matija Ljubek, 158, 181
 Matija Mažuranić, 26, 60
 Matija Mesić, 32, 190
 Matija Mrazović, 35, 139
 Matija Petar Katančić, 76, 120
 Matija Vlačić Ilirik, 40, 44
 Matko Baštijan, 134, 183
 Matko Laginja, 47, 119
 Matko Peić, 29, 168
 Mato Lovrak, 42, 45
 Medicinski fakultet u Zagrebu, 176, 196
 Međimurje, 201
 Međunarodni dan materinskoga jezika, 34
 Međunarodni sud za ratne zločine, 77
 Memorandum o obrambenoj i vojnoj suradnji,
 185
 Menci Clement Crnčić, 55, 174
 Mia Čorak-Slavenska, 33, 154
 Miho Klaić, 8, 123
 Miho Pracat, 106
 Mihovil Kombol, 144, 174
 Mihovil Pavlek Miškina, 145
 Mihovil Pavlek-Miškina, 87
 Mihovil Pavlinović, 22, 74
 Mijo Kišpatić, 74, 144
 Miko Tripalo, 178, 194
 Mikša Pelegrinović, 202
 Mila Gojsalić, 51
 Milan Amruš, 78, 151
 Milan Bandić, 36, 182
 Milan Begović, 17, 72
 Milan Lenuci, 112, 178
 Milan Maglica, 12, 199
 Milan Majer, 7
 Milan Makanec, 98, 103
 Milan Marjanović, 72, 199
 Milan Martić, 87
 Milan Ogrizović, 29, 127
 Milan Sachs, 117, 184
 Milan Stahuljak, 54, 122
 Milan Šufflay, 33, 174
 Mile Bogović, 118, 198
 Mile Budak, 84, 130
 Milisav Demerec, 13, 58
 Milivoj Dežman, 93, 130
 Milka Babović, 166, 202
 Milka Planinc, 155, 181
 Milka Trnina, 75, 197
 Milovan Gavazzi, 18, 47
 Milutin Cihlar Nehajev, 56, 183
 Miljenko Foretić, 68, 201
 Miljenko Prohaska, 79, 141

Miljenko Smoje, 30, 165
 Miljenko Stančić, 39, 72
 Mirjana Gross, 76, 108
 Mirko Bogović, 25, 68
 Mirko Dražen Grmek, 12, 42
 Mirko Ožegović, 11, 149
 Mirko Rački, 125, 159
 Mirko Seljan, 55
 Mirko Stjepan Čović, 70, 202
 Mirko Vidović, 159, 205
 Miroslav (Stjepan) Grđan, 199
 Miroslav Blažević, 28, 29
 Miroslav Bulešić, 72, 126
 Miroslav Kraljević, 60, 141, 195
 Miroslav Krleža, 101, 204
 Miroslav Šicel, 121, 183
 Miroslav Tuđman, 23, 77
 Miroslav Vanino, 157, 191
 Misal po zakonu rimskog dvora, 34
 Mjerna jedinica Tesla, 158
 Mladen Kauzlarić, 13, 135
 Mladen Kušec, 35, 171
 Mladen Stahuljak, 42, 45
 Mladen Žigrović, 16, 148
 Mohačka bitka, 129
 Most slobode na Savi, 133
 MUP-a RH, 53
 Mustafa Nadarević, 67, 182
 Muzej grada Zagreba, 71, 121
 Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, 126
 Muzej pošte i telekomunikacija, 57
 Nacionalne sveučilišne knjižnice., 79
 Nacionalni park Plitvice., 52
 Nacionalni park Risnjak, 140
 Nada Kesterčanek Vujica, 52, 86
 Nadinu., 180
 Narodni list, 39
 Natko Nodilo, 76, 130
 NATO, 54
 NDH, 58, 73, 136
 Nedjeljka Luetić-Tijan, 12, 104
 Nedjeljko Fabrio, 117, 177
 Nedo Pavešković, 179
 Nenad Petrović, 137, 174
 Nikica Kalogjera, 22, 75
 Nikola Božidarević, 209
 Nikola Faller, 36, 62
 Nikola Ivanov Firentinac, 209
 Nikola Josip Esterhazy, 148
 Nikola Jurišić, 210
 Nikola Mašić, 83, 184
 Nikola Milićević, 39, 184
 Nikola Modruški, 79
 Nikola Nalješković, 210
 Nikola Primorac, 39, 82, 111
 Nikola Pulić, 118, 204
 Nikola Šop, 7, 123
 Nikola Šubić Zrinski, 135
 Nikola Tavelić, 177
 Nikola Tesla, 10, 48, 102
 Nikola Tomašić, 14, 79
 Nikola VII. Zrinski, 179
 Ninska biskupija, 96
 nogometni klub „Anarh“, 60
 nogometni klub Dinamo, 85
 Novosadski dogovor, 193
 NP Mljet, 175
 NP Plitvice, 53
 Odluke o sjedinjenju, 146
 Odred naoružanih brodova, 145
 Oktavijan Miletić, 122, 151
 okupirale Škabrnj, 179
 okupirale Vukovar, 179
 Olimpijske Igre, 119
 Olimpijskim igrama, 117
 Oliver Dragojević, 112, 191
 opatica Vekenega, 147
 Općinsko kazalište (*Teatro Comunale*). u Rijeci, 152
 Operacija „*Maestral*“, 137
 Operacija „*Medački džep*“, 137
 Operacija „*Skok 2*“, 87
 Operacija „*Tigar*“, 104
 operacija *Cincar*, 170
 operacija *Južni potez*, 157
 Operacija Lipanjske zore, 84
 operacija *Skok 2.*, 83
 operacija *Zima 94*, 201
 operaciju „*Neretva 93*“, 135
 operaciju „*Strijela*“, 185
 operaciju „*Vlaštica*“, 164
 operaciju *Namjerna sila*, 140
 opere Nikola Šubić-Zrinski, 171
 opere *Porin*, 151
 opsadu Klisa, 130
 Osimski sporazumi, 175
 Osimskim sporazumima, 167
 Oslobođena zemlja“, 108
 oslobođeni su hrvatski generali, 178
 Osmanlija, 21
 Osnovana JAZU, 109
 Otokar Keršovani, 34, 102
 Oton Gliha, 76, 91

Oton Iveković, 60, 100
 Oton Kučera, 204, 205
 Otona Bavarskog, 190
 Otto Barić, 195
 Otto von Habzburg, 180
 Otvorena Modrena galerija, 74
 Ozana Kotorska, 64
 OZNA, 72
 Ozren Lukić Luka., 104
 Papa Grgur VII., 153
 Papa Ivan Pavao II, 25
 Papa Ivan Pavao II., 54, 153
 Pape Ivana Pavla II, 83
Papuk 91, 204
 Parenzana, 54
 Pariški mirovni ugovor, 29
 parlamentarna republika, 174
 Partnerstvu za mir, 77
 Paškal Buconjić, 54, 192
 Paški most., 174
 Pavao I. Šubić Birbirski, 208
 Pavao Markovac, 55
 Pavao Ritter Vitezović, 10, 18
 Pavao Skalić, 210
 Pavao Štoos, 52, 193
 Pavao Tijan, 89, 98
 Pavao Urban, 191
 Pavao Vuk-Pavlović, 28, 176
 Pavle Dešpalj, 90, 196
 Pavle Radić, 12, 91
 Pere Dulčić, 153, 186
 Pere Ljubić, 98, 181
 Pero Kvirgić, 40, 200
 Petar Berislavić, 75
 Petar Guberina, 19
 Petar Hektorović, 45
 Petar IV. Zrinski, 83
 Petar Kanavelić, 16, 203
 Petar Knežević, 41, 90
 Petar Krešimir IV., 208
 Petar Kružić, 44
 Petar Matković, 50, 90
 Petar Preradović, 47, 123
 Petar Skok, 26, 39
 Petar Snačić, 208
 Petar Stipetić, 45, 165
 Petar Šegedin, 101, 132
 Petar Zoranić, 210
 Petar Zrinski, 60
 Petra Zrinskog, 66
 Petrove gore., 42
 pjesma „*Bojna Čavoglave*“, 205
 pjesma „*Moja domovina*“, 141
 plan Z-4, 23, 204
 plan Z-4., 116
 Pobjeda nad Osmanlijama kod Siska, 92
 Pobuna hrvatskih mornara, 25
 Pogiblja pralja iz Preka, 170
 Pokolj u Lovasu, 158
 pokolj u Saborskom, 176
 pokolj u Širokoj Kuli, 159
 pokolj u Vrhovinama, 182
 poluotok Prevlaku, 163
 Poljica, 59
 Pomorska katastrofa, 120
 Povelja bosanskog bana Kulina, 129
 požar u Zagrebu, 52
 Pragmatička sankcija, 43
 Praizvedba Gričke vještice, 90
 Predaja 21. Kordunskog korpusa., 119
 Predaja Austrougarske flote, 168
 predsjednik Tuđman, 195
 priznanja Republike Hrvatske, 16
 prodaja Dalmacije, 102
 Proglašenje hrvatske države, 57
 Prosinačke žrtve, 190
 Prosvjed zbog Stojedinice, 181
 Proštinska buna, 56
 pruga Karlovac - Rijeka, 164
 Prva beba iz epruvete, 164
 Prva filmska projekcija u Zagrebu, 156
 Prva gardijske brigade, 172
 prva gimnazija u Zagrebu, 82
 Prva hrvatska gimnazija u Rijeci, 182
 Prva hrvatska poštanska marka, 185
 Prva hrvatska štedionica, 195
 Prva javna električna svjetiljka u Zagrebu, 18
 Prva kavana u Zagrebu, 55
 Prva lokomotiva stigla u Zagreb, 130
 Prva narkoza eterom, 45
 Prva službena utakmica, 162
 Prva tiskara u Dubrovniku, 183
 prva vozačka dozvola u Hrvatskoj, 110
 Prva željeznička pruga, 63
 prvi hrvatski film, 129
 Prvi hrvatski partizanski odred, 92
 Prvi javni sat u Zagrebu, 179
 Prvi let balonom u Hrvatskoj, 195
 Prvi let zrakoplovom u Hrvatskoj, 92
 Prvi telegraf u Hrvatskoj, 148
 Prvi vlak u Zagrebu, 151
 prvi zajednički sabor za Hrvatsku i Slavoniju.,
 93
 Prvislav Weissenberger Raganzini, 132, 188

Prvo dragovoljno društvo vatrogasaca, 90
 prvo samoposluživanje, 197
 Prvog svjetskog rata, 175
 Pula, 50
 radio Zagreb!, 73
 Radoslav Glavaš, 107, 184
 Radoslav Putar, 106, 107
 Radovan Grgec, 179, 188
 Radovan Ivšić, 92, 202
 Rafael Kalinić, 145, 173
 Rafo Bogišić, 39, 155
 Rajmund Kunić, 20, 181
 Rajmund Kupareo, 83, 178
 raketirali Zagreb, 67
 Rakovički ustanak, 156
 Rakovičku bunu, 155
 Ramiro Bujas, 152
 Ranko Marinković, 22, 34
 Rapalski ugovor, 176
 ratni zločin u Berku, 133
 Referendum, 75
 Rene Marčić, 45, 152
 Republika Hrvatska, 98
 Rezolucija Europskog parlamenta, 126
 ribolovno-ekološki pojas, 153
 Rijeka, 47, 62
 Rijeke, 198
 Rikard Katalinić Jeretov, 148
 Rimski ugovori, 75
 Robert Frangeš Mihanović, 14, 151
 Ron Brown, 55
 Rudi Aljinović, 55, 189
 Rudolf Bićanić, 83, 102
 Rudolf Fizir, 14, 175
 Rudolf Horvat, 45, 77
 Rudolf Lubinski, 51, 168
 Rudolf Matz, 48, 143
 Rudolf Perešin, 50, 165
 Ruđer Bošković, 30, 74
 Ružica Maglaj Rimac, 31, 103
 Sabora, 61, 79
 Samoborček, 16, 65
 SAO Krajine, 36
 SAO Krajine", 54
 Sarajevski atentat, 95
 Savez hrvatskih biciklista, 59
 Savez klizanja i hokeja na ledu, 192
 Savezničko bombardiranje Osijeka, 88
 Savezničko bombardiranje Splita, 83
 Savezničko bombardiranje Zadra, 170
 Savka Dabčević Kučar, 118, 191
 Savudrijsku valu, 35
 selo Čelije., 103
 selo Ravno, 151, 159
 Selo Stupni Do, 166
 Seljačka buna, 22, 28
 Seljačka koalicija, 175
 Seljačke bune, 28
 Sena Jurinac, 165, 182
 Senjski glagoljski misal, 118
 Sibirjske žrtve, 33
 Sidonija Erdody, 28, 32
 Silvije Strahimir Kranjčević, 32, 167
 Siniša Glavašević, 172, 180
 Sjedinjene Američke Države, 57
 sjedinjenje Dalmacije s Hrvatskom, 41
 skladište oružja Barutana, 149
 Slatina, 132
 Slava Raškaj, 7, 52
 Slavko Batušić, 64, 82
 Slavko Cuvaj, 23, 36
 Slavko Goldstein, 35
 Slavko Ježić, 32, 68
 Slavko Kolar, 141, 188
 Slavko Kvaternik, 58, 88, 127, 201
 Slavoljub Penkala, 20, 27, 61
 Slavonski Brod, 68
 Slavonskog Broda, 46
 Slavonskom Brod., 78
 Slobodan Lang, 35, 156
 Slobodan Milošević, 95
 Slobodan Novak, 109, 171
 Slobodan Praljak, 7, 185
 Slobodne Dalmacije, 90
 Slobodnu Državu Rijeku, 40
Spaljena zemlja", 75
 Spiridion Brusina, 194
 Spiridon Brusina, 76
 Splitska deklaracija., 108
 spomenik banu Josipu Jelačiću, 196
 spomenika bana Josipa Jelačića, 51
 Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, 25
 Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)., 167
 Sporazum o suradnji, 43
 Sporazumi Tito - Šubašić, 89
 Srbi razarali Dubrovnik., 191
 Središnji ured za osiguranje radnika, 73
 Srpanjske žrtve, 111
 Srpski upad u monetarni sustav SFRJ, 202
 Srpski zločin u Grabovcu, 147
 Srpski zločin u Lovincu, 118
 Srpski zločini, 71
 stadion Maksimir, 68

Stanko Banić, 54, 83
 Stanko Kliska, 140, 152
 Stanko Vraz, 77, 96
 Stanko Vujica, 134, 184
 Stankovićevo kazalištu, 153
 Stipe Derviš, 65
 Stjepan Babić, 185
 Stjepan Buzolić, 86, 154
 Stjepan Devčić, 147, 148, 195
 Stjepan Držislav, 207
 Stjepan Đureković, 111
 Stjepan Fuček, 101
 Stjepan Gomboš, 44, 65
 Stjepan Gradić, 41, 67
 Stjepan Gunjača, 148, 191
 Stjepan Horvat, 44, 185
 Stjepan Hrastovec, 46, 193
 Stjepan IV. Arpadović, 58
 Stjepan Ivšić, 15, 120
 Stjepan Konzul Istranin, 210
 Stjepan Mihalić, 58, 105
 Stjepan Miletić, 49, 136
 Stjepan Mohorovičić, 30, 124
 Stjepan Planić, 202, 203
 Stjepan Pulišelić, 175, 179
 Stjepan Radić, 86, 119
 Stjepan Seljan, 84
 Stjepan Šulek, 16, 117
 Stjepan Tvrtko I. Kotromanić, 43
 Stjepan Zimmermann, 59, 201
 Stjepana Radića, 182
 Strossmayerova galerija, 174
 Studenti spalili mađarsku zastavu, 161
 Studentski štrajk, 182
 sv. Dujam, 69
 Sv. Josip, 86
 Sv. Vlaho, 25
 Sveta Stolica, 14
 Sveti Marin, 207
 Sveti Nikola Tavelić, 92
 Svetislav Stančić, 10, 101
 Sveto Letica, 139
 Svetomir Šimunec, 127
 Svetozar Borojević, 195
 Svetozar Borojević od Bojne, 76, 77, 188
 sveučilišta u Zagrebu, 162
 Sveučilišta u Zagrebu., 171
 Sveučilište u Zagrebu, 144
 šestosiječanjska diktatura, 10
 Šibenika, 201
 šibenska katedrala, 189
 Šibensko kazalište, 22
 Šime Budinić, 194
 Šime Đodan, 189, 203
 Šime Ljubić, 77, 163
 Šimun Kožičić, 209
 Špiro Guberina, 39, 184
 Štefica Vidačić, 46
 Šubića Bribirskih, 156
 Tadija Smičiklas, 85, 151
 Talijanska vojska okupirala hrvatska područja, 172
 Talijanska vojska okupirala Šibenik, 173
 Tehnički muzej u Zagrebu, 199
 Tin Ujević, 100, 176
 Tito, 35
 Tito Strozzi, 49, 159
 Titova privremena vlada, 186
 Tituš Brezovački, 8, 167
 Toma Arhiđakon, 70
 Toma Babić, 112
 Toma Bakač Erdody, 86
 Toma Erdödy, 17
 Toma Nadasdy, 82
 Tomaš Mikloušić, 10, 166
 Tomislav, 207
 Tomislav Ivančić, 32, 186
 Tomislav Ivčić, 10, 40
 Tomislav Krizman, 107, 165
 Tomislav Ladan, 94, 139
 Tomislav Maretić, 16, 195
 Tomislav Neralić, 178, 192
 Tomislav Prpić, 19, 107, 109
 Tomo Blažek, 33, 42
 Ton Smerdel, 62, 124
 Tone Peruško, 36, 111
 Tošo Dabac, 70, 74
 tramvajska nesreća, 168
 Tramvajska nesreća, 42
 Trgovačke komore, 50
 Trgovačko-obrtničke komore, 31
 trgovinu robljem, 21
 Trifun Bokanić, 55, 133
 Trpimir I., 207
 Tržnica Dolac, 132
 tunel Sv. Rok, 161
 tunelu „Sveti Rok“, 121
 Tvornica Frank, 91
 Tvrtko I. Kotromanić, 208
 Udruga za hrvatske studije, 160
 Ujedinjenje Gradeca i Kaptola, 135
 Ukazanja u Međugorju, 93
 Ukrajina priznala Hrvatsku, 194
 Ulderiko Donadini, 57, 70, 71

Umjetnički paviljon u Zagrebu, 195
 UN., 76
 UNESCO, 82
 UNPROFOR, 15, 34, 173, 184
 UNTAES-a, 16
 Ustanak u Srbu, 110
 Vanja Radauš, 63, 65
 Varaždin, 124, 145
 Vatreni, 103
 Vatroslav Jagić, 100, 118
 Vatroslav Lisinski, 80, 101, 151
 Većeslav Holjevac, 103, 125
 Veleprometu., 182
 Velika Gospa, 121
 Velika poplava u Zagrebu, 166
 Veliki potres u Zagrebu, 174
 Velimir Deželić, 28, 33
 Vera Zimova, 48, 173
 Vesna Bosanac, 43, 48
 Vesna Parun, 58, 165
 Vice Vukov, 117, 145
 Vicko Paletin, 210
 Vicko Zmajević, 138, 200
 Vienac, 20
 Vijeća sigurnosti UN-a, 16
 Vijeće sigurnosti UN, 52
 Vijeće sigurnosti UN-a, 43, 105
 Viktor Car Emin, 60, 170
 Viktor Klobučar mlađi, 95, 108
 Viktor Kovačić, 111, 164
 Viktor Vida, 146, 152
 Vilim Cecelja, 63, 99
 Vilim Korajac, 78, 143
 Vilim Srećko Feller, 15, 101
 Vinko Bek, 160, 180
 Vinko Coce, 167, 200
 Vinko Kos, 73, 103
 Vinko Krišković, 74, 173
 Vinko Pribojević, 209
 Vinko Žganec, 19, 194
 Vinodolski zakonik, 10
 Virgilije Nevjestić, 127, 181
 Vitezovićeve kronika, 82
 Vjekoslav Babukić, 89, 198
 Vjekoslav Kaleb, 59, 147
 Vjekoslav Karas, 75, 100
 Vjekoslav Klaić, 91, 98
 Vjekoslav Majer, 64, 189
 Vjekoslav Parać, 25, 117
 Vjekoslav Šutej, 113, 189
 Vjenceslav Novak, 138, 143
 Vladan Desnica, 40, 141
 Vladimir Anić, 181, 186
 Vladimir Becić, 77, 82
 Vladimir Čerina, 37, 70
 Vladimir Gortan, 84, 161
 Vladimir Kirin, 80, 154
 Vladimir Kovačić, 51, 125
 Vladimir Nazor, 79, 91
 Vladimir Prelog, 11, 108
 Vladimir Ruždjak, 144, 157
 Vladimir Stahuljak, 92, 181
 Vladimir Vidić, 66, 148
 Vladimir Žerjavić, 116, 134
 Vladislav II. Jagelović, 39, 45
 Vladka Mačeka, 160
 Vladko Maček, 73, 106
 Vlado Gotovac, 142, 191
 Vlado Vlislavljević, 43, 104
 Vladu Šantića, 43
 Vlaho Bukovac, 63, 100
 Vlaho Paljetak, 118, 152
 Vlak slobode, 127
 Vlatko Pavletić, 143, 189
 Vojin Bakić, 83, 197
 vojna operacija „*Vihor*“, 194
 Vojne Krajine, 105
 Vrbnički statut, 15
 VRO „Oluja“, 117
 Washingtonskim sporazum), 47
 Zadarska rezolucija, 161
 Zadarski mir, 32
 Zagreb dobio javnu električnu rasvjetu, 172
 Zagreb dobio prvi vodovod, 100
 Zagreba, 42
 Zagrebačka biskupija, 194
 Zagrebačka filharmonija, 186
 Zagrebačka uspinjača, 156
 zagrebačka Zvezdarnica, 190
 Zagrebačke punktacije, 173
 zagrebački Glavni kolodvor, 122
 Zagrebačkih solista, 9
 Zagrebačku velesajam, 80
 Zakladna bolnica Rebro, 58
Zakon o nazivu i podjeli Kraljevine na upravna područja, 152
 Zbor narodne garde, 57
 Zbor narodne garde (ZNG), 58
 Zbora narodne garde, 78
 Zdenka Sertić, 16, 198
 Zdenka Vučković, 43, 91
 Zid boli –, 147
 Zinka Kunc-Milanov, 79
 Zlata Bartl, 33, 112

Zlatko Baloković, 52, 53
Zlatko Bourek, 71, 134
Zlatko Cico Kranjčar, 39, 177
Zlatko Grgić, 92, 152
Zlatko Šulentić, 46, 102
Zlatko Tomičić, 78, 89
Zlatna bula, 177
Zločin Armije BiH u Vrbici, 138
Zločin četnika u Krnjeuši, 119
Zločin na plaži Soline, 89
Zločin Srba na Ovčari, 180
zločin u Briševu, 109
zločin u Gornjim Jamama, 194
zločin u Grabovici., 137
zločin u Jasenicama, 197
zločin u Križančevu Selu, 200
zločin u Novom Travniku, 84
zločin u selu Čanak, 182
zločin u Trusini, 60
zločin u u Tordincima, 165
zločin u Vočinu, 195
Zločin velikosrba u selu Smoljanac, 190
Zoološki vrt u Zagrebu, 94
zračna luka u Zagrebu, 26
Zrakoplovna luka Zagrebu, 61
Zrakoplovna nesreća, 137
Zrinka Kunc Milanov, 74
Zvane Črnja, 36, 157
zvjezdarnici, 57
Zvonimir Baletić, 21, 153
Zvonimir Balog, 79, 171
Zvonimir Katalenić, 152, 173
Zvonimir Kulundžić, 16, 203
Zvonimir Milčec, 60, 133
Zvonimir Rogoz, 27, 158
Zvonimir Šeparović, 23, 139
Zvonko Bušić, 20, 132
Zvonko Špišić, 35, 74
Žarko Dolinar, 43, 99
Žarko Potočnjak, 26, 164
željeznička nesreća, 130
Željko Sabol, 134, 184
Žigmud Luksemburški, 192
Žigmund Luksemburški, 53